

RAPPORT

EVALUERING AV FORSØK MED OVERFØRING AV OPPGAVER FRA HUSBANKEN TIL STATSFORVALTERREMBETER - SLUTTEVALUERING

MENON-PUBLIKASJON NR. 30/2024

Av Nina Bruvik Westberg, Caroline Vinter, Mathie Rødal og Simen Pedersen

Forord

Menon Economics har på oppdrag fra Kommunal- og distriktsdepartementet (KDD) gjennomført en evaluering av forsøket med oppgaveoverføringen av boligsosial råd og veiledning fra to av Husbankens regionkontorer til tre statsforvalterembeter.

Evalueringen er gjennomført i perioden fra august 2021 til februar 2024. Rapporten er skrevet av Nina Bruvik Westberg, Caroline Vinter, Mathie Rødal og Simen Pedersen. Rapporten bygger på en nullpunktsmåling fra 2021, der Maja Olderskog Albertsen og Elise Grieg også bidro. Arbeidet er kvalitetssikret av Kaja Høiseth-Gilje.

Våre kontaktpersoner hos KDD har vært Ida Høvde Holmagan, Ingrid-Therese Øverland og Alexander Wiken Lange. Vi takker KDD for alle innspill og et godt samarbeid. Vi takker også informantene som har delt informasjon gjennom intervjuer og spørreundersøkelser, og referansegruppen for nyttig innspill.

Nina Bruvik Westberg
Prosjektleder

15. februar 2024

Simen Pedersen
Prosjektansvarlig

Innhold

SAMMENDRAG	3
1. INNLEDNING	7
1.1. Bakgrunn	7
1.2. Formålet med evalueringen	8
1.3. Avgrensninger og begrepsbruk	9
1.4. Metode og informasjonsinnhenting	9
1.5. Leseveiledning	10
2. BESKRIVELSE AV FORSØKET MED OPPGAVEOVERFØRING	11
2.1. Hovedtrekkene i forsøket	11
2.2. Målet med forsøket	12
2.3. Overførte oppgaver	13
2.4. Aktørbildet	14
2.5. Styring av forsøket	14
2.6. Organiseringen av tilførte ressurser hos statsforvalterembetene	15
2.7. Aktørenes kontakt med kommuner	19
3. INDIKATORER OG METODISKE UTFORDRINGER	22
3.1. Målene satt inn i en resultatkjede	22
3.2. Indikatorer	22
3.3. Metodiske utfordringer	24
4. DELMÅL 1: ET SAMLET OG STYRKET FAGMILJØ	26
4.1. Integrering av overførte stillingsressurser og kontaktflater ellers i embetene	26
4.2. Ivaretagelse og spredning av boligsosial kompetanse hos embetene	28
4.3. Tverrfaglig fagmiljø hos embetene	29
4.4. Tverrfaglighet i råd og veiledning fra embetene til kommuner	30
4.5. Regional stats vurderinger av måloppnåelsen til delmål 1	32
4.6. Regional stats vurderinger av utfordringer og suksesskriterier knyttet til måloppnåelse	35
4.7. Vår vurdering av måloppnåelsen til delmål 1	36
5. DELMÅL 2: EN MER SAMORDNET STAT	38
5.1. En samordnet stat	38
5.2. Kommunene ser bolig og tjenester mer i sammenheng	49
5.3. Referansegruppen i Rogaland sine vurderinger	54
5.4. Vår vurdering av måloppnåelse til delmål 2	54
6. DELMÅL 3: EN MER EFFEKTIV OPPGAVELØSNING	57
6.1. Regional stats vurderinger av måloppnåelsen til delmål 3	57
6.2. Kommunenes vurderinger	59
6.3. Vår vurdering av måloppnåelse til delmål 3	60
7. BOLIGSOSIALE EFFEKTER	62

7.1.	Utviklingen i eie, trangboddhet og hvorvidt uføre bor i egne hjem	62
7.2.	Kommunenes vurderinger av hvorvidt boligsosiale behov dekkes	62
7.3.	Regional stats vurderinger av boligsosiale effekter	64
7.4.	Referansegruppen i Rogaland sine vurderinger	64
7.5.	Vår vurdering av forsøkets betydning for boligsosiale effekter	64
8.	OVERORDNEDE VURDERINGER OG ANBEFALINGER	66
8.1.	Overordnet måloppnåelse	66
8.2.	Anbefalinger	67
9.	LÆRINGSPUNKTER KNYTTET TIL GJENNOMFØRING AV FORSØK	72
	REFERANSER	74
	VEDLEGG A. METODE OG INFORMASJONSINNHEITING	76
A.1	Informasjonsinnhenting	76
A.2	Svarandeler og feilmarginer på spørreundersøkelsene	78
A.3	Kommuneundersøkelsens representativitet i sluttevaluering og nullpunktet	80
A.4	Intervjuguider	82
A.5	Skjema til ledere	91
A.6	Spørreundersøkelse til kommuner	97
A.7	Spørreskjema til ansatte i Husbanken og Statsforvalter	133
	VEDLEGG B. DEFINISJON AV MÅL, UTVIKLING I INDIKATORENE OG KVALITATIVE VURDERINGER	167
VB.1	Delmål 1	167
VB.2	Delmål 2	168
VB.3	Delmål 3	169
VB.4	Endringer i kommunenes aktiviteter	170
VB.5	Boligsosiale effekter	171
	VEDLEGG C. INDIKATORER	172
VC.1	Indikatorer knyttet til delmål 1	172
VC.2	Indikatorer knyttet til delmål 2	174
VC.3	Indikatorer knyttet til delmål 3	175
VC.4	Indikatorer knyttet til kommunenes aktiviteter	176
VC.5	Indikatorer knyttet til boligsosiale effekter	179
	VEDLEGG D. OVERORDNEDE BETRAKTNINGER OM FORSØKET	181
D.1	Et utvalg kommuners betraktninger om forsøket	181
D.2	Mangel på ressurser pekes på som en barriere for måloppnåelse	182
	VEDLEGG E. UTVIKLING I INDIKATORER OM BOLIGSOSIALE EFFEKTER	183

Sammendrag

Den 1. september 2021 ble det igangsatt et forsøk med å overføre oppgaven om å gi kommunene boligsosiale råd og veiledning fra Husbanken til statsforvalter. Forsøket er avgrenset til fylkene Nordland, Vestland og Rogaland og har en prøveperiode på tre år, fra 1. september 2021 ut august 2024. Formålet med oppgaveoverføringen er å sikre helhetlig og koordinerte statlige råd og veiledning innen det boligsosiale området på regionnivå overfor kommunene. Forsøket har tre delmål om 1) et samlet og styrket fagmiljø, hvor bolig i større grad ses i sammenheng med fagområdene helse, sosial, rus, barnevern og arbeidsliv, 2) en mer samordnet stat som skal bidra til at kommunene ser bolig og tjenester mer i sammenheng og 3) en mer effektiv oppgaveløsning. Menon Economics har, på oppdrag fra Kommunal- og distriktsdepartementet, gjennomført en evaluering av forsøket. I evalueringen vurderes måloppnåelse av forsøket og eventuelle utilsiktede konsekvenser. Evalueringen bygger på en nullpunktsmåling gjennomført i 2021. Forsøket har i noen grad bidratt til et samlet og styrket fagmiljø hos statsforvalterembetene, samtidig er fagmiljøet i Husbanken svekket på noen punkter og styrket på andre. Forsøket har også i noen grad bidratt til en mer samordnet stat. I den grad det er endring å spore hos kommunene knyttes det primært til å ivareta boligsosiale hensyn i plan. Forsøket har i liten grad bidratt til en mer effektiv oppgaveløsning og bedre boligsosiale effekter. Vi har ikke faglig grunnlag for å gi en anbefaling om hvor oppgavene bør plasseres. Vi gir anbefalinger uavhengig av hvor oppgavene plasseres, og anbefalinger avhengig av hvorvidt oppgavene overføres til samtlige statsforvaltere eller tilbakeføres til Husbanken.

Beskrivelse av forsøket om å overføre oppgaver fra Husbanken til statsforvalter

Formålet med oppgaveoverføringen er å sikre helhetlig og koordinerte statlige råd og veiledning innen det boligsosiale området på regionnivå overfor kommunene. Forsøket har tre delmål: 1) et samlet og styrket fagmiljø, hvor bolig i større grad ses i sammenheng med fagområdene helse, sosial, rus, barnevern og arbeidsliv, 2) en mer samordnet stat som skal bidra til at kommunene ser bolig og tjenester mer i sammenheng, og 3) en mer effektiv oppgaveløsning.

Fra og med 1. september 2021 ble de av Husbankens veiledningsoppgaver som ikke dreier seg om økonomiske virkemidler overført fra to regionkontorer til tre statsforvalterembeter. De tre statsforvalterne har ansvaret for råd og veiledning av til sammen 107 kommuner i Nordland, Vestland og Rogaland. **Råd- og veiledningsoppgavene** (heretter omtalt veiledningsoppgaver) som omfattes av forsøket omhandler følgende fagområder:

- boligsosiale hensyn i plan
- boligsosiale suksessfaktorer
- samordning av bolig og tjenester
- veiledning av kommuner om boligrådgivning og om målgruppene bostedsløse, barnefamilier, eldre, studenter og utviklingshemmede

Husbankens regionkontorer i Bergen og Bodø er lagt ned i forsøksperioden. Øvrige medarbeidere og oppgaver er plassert under et nytt kontor: Lån og tilskudd – Nordland, Vestland og Rogaland (Lån og tilskudd – NVR) i Bodø og Bergen. **Lån og tilskudd – NVR veileder kommuner om og saksbehandler Husbankens økonomiske virkemidler innenfor forsøksområdet.** Forsøket innebærer ingen direkte endringer for de resterende fire regionkontorene i Husbanken (Øst, Sør, Midt-Norge og Nord, Hammerfest). Øvrige 250 kommuner mottar rådgivning og veiledning fra Husbankens regionkontor.

Styringen av statsforvalterne som får tilført oppgaver følger den ordinære styringsdialogen av statsforvaltere, gjennom hovedinstruksen og tildelingsbrevet. Det vil si at Husbanken styrer statsforvalterne på samme måte som andre direktorater styrer statsforvalterne. Husbanken skal fortsatt ha det overordnede faglige ansvaret for oppgavene som legges til statsforvalterne (KMD, 2021a). Dette innebærer blant annet at Husbanken er ansvarlig for å operasjonalisere sitt samfunnsoppdrag og føringer fra departementet inn i statsforvalternes hovedinstruks og tildelingsbrev. Husbanken vurderer i tillegg behovet for egne sektorvise styringsmøter, og egne fagmøter med statsforvalterembetene som inngår i forsøket.

Kort om evalueringen og metodiske utfordringer

Evalueringsoppdraget er delt inn i to deler: en nullpunktsmåling med tilhørende kartlegging av forventninger (del 1) og en evaluering av forsøket (del 2). Denne rapporten svarer ut del 2 av oppdraget. I evalueringen vurderes forvaltningspolitisk og boligsosial måloppnåelse av forsøket og eventuelle utilsiktede konsekvenser. Evalueringen munner ut i anbefalinger som vil inngå i beslutningsgrunnlaget om å avklare videre ansvars- og arbeidsdeling mellom Husbanken og statsforvalterne på det boligsosiale området

Spørreundersøkelser til og intervjuer med ansatte i Husbanken, statsforvalterembeter og kommuner utgjør hovedkilden til informasjon. Se Menon Economics (2022) for en beskrivelse av informasjonsinnhenting gjennomført som del av nullpunktsmålingen og tilhørende funn.

Evalueringen har en rekke metodiske utfordringer. Utfordringene knyttes til at overførte veiledningsoppgaver ikke er tydelig beskrevet. Ved oppstart av forsøket forelå det heller ikke en tydelig beskrivelse av hvordan oppgaveoverføring skulle bidra til de ulike delmålene og bedre boligsosiale effekter. Ettersom målene i liten grad er målbare med objektive data, bygger en stor del av evalueringgrunnlaget på subjektive vurderinger. Utskiftning av ansatte både hos embeter og i kommuner, og forskjeller i hvilke kommuner som har besvart de ulike spørreundersøkelsene, gjør det ytterligere krevende å vurdere endringer over tid.

Forsøket har også fått begrenset med tid til å virke. Dette bunner blant annet i at stillingsressurser ble erstattet underveis og at det har tatt tid for embetene å organisere stillingsressursene internt.

Embetene i Nordland, Vestland og Rogaland har organisert stillingsressursene ulikt

De ulike statsforvalterne har organisert tilførselen av ressurser ulikt. Statsforvalteren i Vestland har opprettet en ny seksjon der de overførte stillingsressursene er plassert, mens de to øvrige statsforvalterembetene har plassert ressursene i eksisterende avdelinger/seksjoner. I Rogaland er ressursene plassert på avdelingsnivå der avdelingsledelsen er ansvarlig, mens hos statsforvalteren i Vestland og Nordland er ressursene plassert på seksjonsnivå. Dette gir variasjoner internt hos statsforvalterne i forhold til hvor langt opp det er til avdelingsledere og embetsledelsen. Samtlige av statsforvalterembetene har opprettet en eller flere tverrfaglige boligsosiale grupper der de overførte stillingsressursene tar del sammen med personer fra andre avdelinger/seksjoner. I tillegg er de overførte stillingsressursene delaktige i andre tverrfaglige arbeidsgrupper. Samtlige av statsforvalterembetene har opprettet en styringsgruppe/koordineringsgruppe for det boligsosiale arbeidet. Rogaland har også opprettet en referansegruppe med andre sentrale aktører som bruker- og pårørendeorganisasjoner, helseforetak, kriminalomsorg, KS, Bufetat og et utvalg kommuner.

Delmål 1: Et samlet og styrket fagmiljø

Det første delmålet er «et samlet og styrket fagmiljø, ved at bolig i større grad ses i sammenheng med fagområdene helse, sosial, rus, barnevern og arbeidsliv». Vi mener forsøket i noen grad har bidratt til økt måloppnåelse.

Ifølge ansatte hos embetene i de tre forsøksfylkene, oppleves fagmiljøet som samlet og styrket, og flere opplever at bolig i større grad ses i sammenheng med nevnte fagområder. Samtidig er det forskjeller på tvers av forsøksfylkene. Samtlige embeter har hatt et særskilt søkelys på å innarbeide boligsosiale hensyn i plan, og enkelte har også styrket koblingen mellom bolig og fagområdene barnevern, helse og rus. Ansatte i Husbanken i forsøksområdet er på sin side delt i vurderingen av hvorvidt fagmiljøet er styrket. De opplever et svekket fagmiljø som følge av mindre dialog med kommuner. Samtidig har ensrettingen av oppgaver bidratt til en styrking av fagmiljøet rundt saksbehandling av økonomiske virkemidler, på tvers av Husbankens regioner. Det er delte meninger om hvorvidt fagmiljøet på tvers av statsforvalterne og Husbanken er styrket.

Variierende måloppnåelse knyttes blant annet til at det har tatt tid å komme i gang med forsøket, ulik organisering og ressurser til og kultur for å prioritere veiledningsoppgaver.

Delmål 2: En mer samordnet stat

Det andre delmålet er «en mer samordnet stat – en aktør som samler regional stat innenfor relevante sektorer for det boligsosiale området, som skal bidra til at kommunene ser bolig og tjenester mer i sammenheng». Vi mener at forsøket i noen grad har bidratt til økt måloppnåelse av delmål 2.

Kommunenes vurderinger tilsier ingen entydig utvikling i hvorvidt regional stat oppleves som mer samordnet. I noen tilfeller er det tegn på økt samordning (færre separate møter med overlappende tematikk), mens i andre tilfeller oppleves regional stat som mindre samordnet (nødvendig å kontakte begge regionale statlige aktører for å få relevante råd og veiledning om bolig og tjenester) i forsøksområdet. Kommunene er også delte i hvorvidt det er tydelig hvem de skal kontakte, og hvorvidt de opplever at råd og veiledning fra statsforvalter om bolig og ulike fagområder i (svært) stor grad er samordnet. Nær samtlige kommuner i forsøksområdet uttrykker i intervju at de opplever et økt søkelys på boligsosiale hensyn i plan, i tråd med øvrige aktørers vurderinger. Ifølge ansatte hos embetene i de tre forsøksfylkene har råd og veiledning fra statsforvalter og Husbanken ført til at kommunene i større grad tar hensyn til boligsosiale aspekter i planarbeidet. Ansatte hos statsforvalter og Husbanken opplever at flere kommuner ser bolig og tjenester i sammenheng. Det er krevende å identifisere eksempler på hvordan kommuner i forsøksområdet i større grad ser bolig og tjenester i sammenheng, utenom plan. Vi finner ingen systematisk forskjell i hvorvidt kommuner i forsøksområdet hensyntar boligsosiale suksessfaktorer mer (eller mindre) enn kommuner utenfor forsøksområdet. Vi finner imidlertid en positiv endring i hvorvidt kommuner i forsøksområdet har oversikt over personer som er skrevet ut av ulike institusjoner.

Variierende måloppnåelse knyttes blant annet til at det har tatt tid å komme i gang med forsøket, mangelfull styring av forsøket, at veiledning er en av mange forhold som påvirker kommuners arbeid, og uklarhet knyttet til hvordan kommuner konkret skal se bolig og tjenester mer i sammenheng. At vi i begrenset grad finner endringer i kommunenes arbeid bunner også i at andre forhold enn statlig veiledning påvirker kommuners arbeid.

Delmål 3: En mer effektiv oppgaveløsning

Det tredje delmålet er «en mer effektiv oppgaveløsning». Vi mener at forsøket i liten grad har bidratt til økt måloppnåelse av delmål 3. Mangelfull måloppnåelse knyttes til at det var uklart ved oppstarten av forsøket hvilken oppgaveløsning som skulle bli mer effektiv.

Det er ingen tydelig tegn på at oppgaveoverføringen har bidratt til en mer effektiv oppgaveløsning i embetene. Den interne oppgaveløsningen i flere av forsøksfylkene bærer fortsatt preg av at de jobber med å samordne seg internt, og dermed i begrenset har utløst mulige synergier. Spissingen av oppgaver Lån og tilskudd - i NVR har ifølge dem bidratt til en mer effektiv saksbehandling. Samtidig opplever Husbanken kunnskapshull som følge av mindre direkte kontakt med kommuner. Vi har ikke grunnlag for å vurdere på hvilken måte kunnskapshullene vil

kunne påvirke kommuner og innbyggere. Flesteparten av kommune vi har intervjuet uttrykker at oppgaveoverføringen ikke har påvirket oppgaveløsning i kommunene. De få eksemplene som trekkes frem tilsier i begrenset grad en endring i den ene eller andre retningen.

Boligsosiale effekter

Det er ingen tydelig tegn til at oppgaveoverføringen har medført bedre boligsosiale effekter så langt, i tråd med hva ulike aktører uttrykte forventninger til i nullpunktet. Kommunene peker heller ikke på eksempler på bedre boligsosiale effekter i intervju. Det er en lang vei fra oppgaveflytting i staten til innbyggere i kommunen, og det er naturlig at det tar tid før eventuelle boligsosiale effekter utløses. Endringer i boligsosiale effekter i forsøksperioden avhenger også av en rekke andre forhold. Kommunenes boligsosiale arbeid er blant annet preget av koronavirus-pandemien og behovet for å bosette et stort antall flyktninger fra Ukraina. Samtidig er det uklart hvilke konkrete boligsosiale effekter oppgaveoverføringen forventes å gi på sikt. Ettersom det er uklart hvordan forsøket skulle bidra til bedre boligsosiale effekter, er det også vanskelig å identifisere hva som eventuelt bidrar til eller hindrer måloppnåelse.

Anbefalinger om videre ansvars- og arbeidsdeling

Våre anbefalinger om videre ansvars- og arbeidsdeling baseres på evalueringen av forsøkets forvaltningspolitiske og boligsosiale måloppnåelse så langt, og hva en varig overføring eller tilbakeføring av oppgaver kan gi av gevinster og ulemper på sikt. Vi kommer ikke med en tydelig anbefaling om videre ansvars- og arbeidsdeling. Til det er evalueringfunnene for lite tydelig. Vi vet heller vet hvordan en varig oppgaveoverføring vil påvirke Husbankens forutsetninger for å løse sitt samfunnsoppdrag, noe som kan påvirke måloppnåelsen.

Vi anbefaler følgende, uavhengig av plasseringen av råd- og veiledningsoppgavene:

- Tydeliggjøre hva veiledningsoppgavene omfatter, og hva de skal bidra til av boligsosiale effekter
- Samordne departementenes oppgaver til Husbanken og statsforvalterembetene

Gitt en varig oppgaveoverføring til samtlige statsforvaltere anbefaler vi:

- Tydeligere styring av statsforvaltere av hvordan veiledningsoppgavene skal løses
- Systematisk dialog og kunnskapsdeling mellom statsforvalter og Husbanken nasjonalt
- Overordnede føringer på hvordan stillingsressursene bør plasseres organisatorisk i embetene
- Tilstrekkelig ressurser i embetene til å veilede
- Informer kommuner om når de skal kontakte Husbanken eller statsforvalter, og hvem de kan nå hos statsforvalter
- Vurder hvordan en overføring av veiledningsoppgaver og tilhørende stillingsressurser påvirker Husbankens forutsetninger for å oppfylle samfunnsoppdrag og andre tildelte oppgaver
- Tydeliggjør hvordan oppgaveoverføringen kan bidra til en mer effektiv oppgaveløsning

Gitt en tilbakeføring av oppgaver til Husbanken anbefaler vi følgende:

- Systematisk dialog og kompetansedeling mellom statsforvalteren og Husbanken

1. Innledning

Evalueringen av forsøk med oppgaveoverføring fra Husbanken til tre statsforvalterembeter har som formål å vurdere forvaltningspolitisk måloppnåelse og måloppnåelse for innbyggere. Evalueringen bygger på en nullpunktsmåling gjennomført i 2021. Formålet med evalueringen forsøket er å styrke kunnskapen om hvordan staten kan organisere seg best mulig for å bistå og veilede kommunene på det boligsosiale området.

1.1. Bakgrunn

Det boligsosiale ansvaret har over en lengre periode vært og er fordelt på flere forvaltningsaktører på ulike nivåer. Kommunene har hovedansvaret for å hjelpe vanskeligstilte husholdninger på boligmarkedet.¹ En rekke statlige aktører² skal sammen sikre gode rammebetingelser for kommunene, herunder gjennom økonomiske virkemidler, kunnskapsoverføring og veiledning. En gradvis spissing av det boligsosiale ansvaret mot vanskeligstilte husholdninger har samtidig tydeliggjort behovet for en nasjonal og regional samordning av den boligsosiale innsatsen for å imøtekomme de komplekse boligsosiale behovene.

Den første nasjonale strategien, *Bolig for velferd (2014-2020)*, anerkjente behovet for en nasjonal samordning, og samlet blant annet innsatsen til seks departementer. I tillegg fikk de tidligere fylkesmannsembetene et regionalt ansvar for å samordne strategien med øvrige satsinger.

Evalueringen av *Bolig for velferd* viste at strategien har medført forbedringer for vanskeligstilte husholdninger, samt forbedringer i kommunens boligsosiale arbeid (Oslo Economics & Oslo Met, 2020). Samtidig avdekket evalueringen at innsatsen under *Bolig for velferd* hadde størst betydning for det boligsosiale arbeidet i store og mellomstore kommuner, og i mindre grad små kommuner. Det er grunnet forskjellig grad av utfordringer og kompetanse knyttet til det boligsosiale området i små versus store kommuner, men også fordi kommunene mottok ulike veiledningstilbud.

Det er verdt å merke seg at evalueringen av *Bolig for velferd* også viste at Husbanken har vært en viktig pådriver for regionalt samarbeid, mens det er mer varierende i hvilken grad statsforvalterembetene har fulgt opp samordningsansvaret. Manglende føringer og at oppfølgingen av strategien var en utviklingsoppgave snarere enn en lovpålagt oppgave pekes på som noen av årsakene til regionale forskjeller i statsforvalterembetenes arbeid. Husbanken og statsforvalterembetene har møter og annen kontakt med kommunene, både sammen og hver for seg. Deres forberedelser og oppfølging av møter med kommunene ble beskrevet i evalueringen som lite samordnet, til tross for at de opptrådte samordnet i selve møtene.

Nevnte evaluering av *Bolig for velferd* viser til en rekke funn knyttet til manglende sektorovergripende samordning av det boligsosiale arbeidet. Både store og mindre kommuner opplever det som krevende å innlemme den boligsosiale politikken i kommunens planverk, og særlig i kommunens arealplan. En underliggende årsak som trekkes frem er at planmyndighetene ikke var med i *Bolig for velferd*, og at en dermed også i mindre grad fikk hensyntatt boligsosiale behov i kommunale planverk. Videre vurderer kommuner barnevernet i begrenset grad som en lokal boligsosial samarbeidspartner, og evalueringen anbefaler et tettere samarbeid med mål om at barnets beste i større grad hensyntas i boligsosiale vurderinger. Statsforvalterembetene har som statens fremste representant i fylket en rekke lovpålagte tilsyn og veiledningsoppgaver om et bredt spekter av temaer. Av særlig

¹ Ansvaret først og fremst hjemlet i helse- og omsorgstjenesteloven og sosialtjenesteloven.

² Husbanken, Bufdir, NAV, Helsedirektoratet, husleietvistutvalget og kriminalomsorgsdirektoratet etc.

relevans for det boligsosiale arbeidet er ansvaret knyttet til helse, sosial, rus, barnevern og arbeidsliv, og derigjennom også planverk og kommuneøkonomi. Statsforvalteren kan dermed stå spesielt godt posisjonert til å veilede kommunene om sektorovergrepene temaer i deres boligsosiale arbeid.

Den nye nasjonale strategien, *Alle trenger et trygt hjem (2021-24)*, medfører en rekke endringer i organiseringen av det boligsosiale arbeidet, deriblant en ytterligere styrking av statsforvalternes samordningsansvar samt en styrking av deres boligsosiale fagmiljø. Styrkingen skal skje gjennom et forsøk der den statlige innsatsen mot kommunene samordnes ved å flytte veiledningsoppgaver og ressurser fra Husbanken til statsforvalterembetene. Dette vil samtidig kunne bidra til en mer effektiv oppgaveløsning ved at aktiviteter på to statlige nivåer slås sammen. Konkret omhandler forsøket en oppgaveflytting av veiledningsoppgavene som ikke er direkte tilknyttet Husbankens økonomiske virkemidler fra Husbankens regionkontorer i Bodø og Vest til henholdsvis statsforvalteren i Nordland og statsforvalterne i Rogaland og Vestland. Råd- og veiledningsoppgavene som omfattes av forsøket omhandler følgende fagområder:³

- boligsosiale hensyn i plan
- boligsosiale suksessfaktorer
- samordning av bolig og tjenester
- veiledning av kommuner om boligrådgivning og om målgruppene
 - bostedsløse
 - barnefamilier
 - eldre
 - studenter
 - utviklingshemmede

Forsøket med oppgaveflytting skjedde fra 1. september 2021 med en prøveperiode på tre år, ut august 2024. Forsøket sammenfaller dermed i stor grad med strategiperioden for *Alle trenger et trygt hjem*.

De tre involverte statsforvalterne og Husbanken utredet hvordan forsøket skal gjennomføres, deriblant hvilke faglig støtte- og veiledningstjenester som overføres og hvordan statsforvalterne bør samordne sin innsats med øvrige ansvarsområder. Husbanken har det overordnede faglige ansvaret for de oppgaver som legges til statsforvalterne (KMD, 2021a).

Formålet med denne rapporten er å evaluere forsøket med oppgaveoverføring, med mål om å styrke kunnskapen om hvordan staten kan organisere seg best mulig for å bistå og veilede kommunene på det boligsosiale området.

1.2. Formålet med evalueringen

Evalueringssoppgaven er delt inn i to deler:

- Del 1: Nullpunktsmåling med tilhørende kartlegging av forventninger
- Del 2: Evaluering av forsøket

Denne rapporten svarer ut del 2 av oppdraget.

³ I løpet av arbeidet med å utarbeide nullpunktsmålingen har vi blitt bevisste på at det er flere målgrupper enn de som er nevnt i beskrivelsen av oppgaveoverføringen. Supplerende målgrupper er barnevern, rus og psykiatri, handikappede, personer som har sonet sin fengselsstraff, personer med flyktningbakgrunn og andre vanskeligstilte.

Til nullpunktsmålingen (del 1) stod det sentralt å fastsette indikatorer som inngikk i vurdering av måloppnåelse og resultater, og gi et dekkende bilde av nullpunktsituasjonen og de ulike aktørenes forventninger til forsøket. Se Menon Economics (2022) for en beskrivelse av informasjonsinnhenting gjennomført som del av nullpunktsmålingen og tilhørende funn.

I evalueringen (del 2) vurderes forvaltningspolitisk og boligsosial måloppnåelse av forsøket og eventuelle utilsiktede konsekvenser, med følgende underproblemstillinger:

Måloppnåelse for statlig forvaltning og kommunene

- På hvilken måte og i hvilken grad bidrar ny organisering til å nå målene med forsøket om
 - a) et samlet og styrket fagmiljø,
 - b) en mer samordnet stat og
 - c) en mer effektiv oppgaveløsning?
- Hvilke faktorer bidrar særlig til eller hindrer eventuelt måloppnåelse?

Måloppnåelse for innbyggerne

- På hvilken måte og i hvilken grad bidrar ny organisering til bedre boligsosiale resultater, herunder effekter for sluttbrukerne/innbyggerne?
- Hvilke faktorer bidrar særlig til eller hindrer eventuelt økt måloppnåelse?

Eventuelle utilsiktede konsekvenser

- Er det noen utilsiktede positive eller negative effekter av forsøket?

Evalueringen gir anbefalinger som vil inngå i beslutningsgrunnlaget om å avklare videre ansvars- og arbeidsdeling mellom Husbanken og statsforvalterne på det boligsosiale området.

1.3. Avgrensninger og begrepsbruk

Evalueringen vurderer ikke endringer i arbeidssosiale forhold som følge av oppgaveoverføringen.

Med **regional stat** mener vi statsforvalterembetene og Husbanken, med mindre annet er spesifisert.

1.4. Metode og informasjonsinnhenting

Vi har til sluttevalueringen benyttet kvalitative og kvantitative metoder som del av informasjonsinnhenting. De kvantitative metodene omfatter analyse av statistikk og spørreundersøkelser rettet mot ulike målgrupper, mens de kvalitative metodene omfatter intervju og dokumentstudier.

Informasjon fra ansatte hos Husbanken, statsforvalterembetene og kommuner utgjør de mest sentrale kildene. Vi har innhentet informasjon fra Husbanken og statsforvalterembeter gjennom dybdeintervjuer, et skjema til regional leder og en spørreundersøkelse til ansatte. Vi har innhentet informasjon fra kommunene gjennom dybdeintervjuer og en spørreundersøkelse. Dybdeintervjuer er gjennomført med kommuner i og utenfor forsøksområdet. Til utarbeidelsen av indikatorene har vi også innhentet statistikk, hovedsakelig fra Husbanken og Statistisk sentralbyrå. Se Vedlegg A for en mer detaljert beskrivelse av metode og informasjonsinnhenting.

1.5. Leseveiledning

Denne rapporten består av ni kapitler. Kapittel 2 beskriver forsøket med oppgaveoverføring, herunder målet med forsøket, hvilke oppgaver som overføres og organiseringen av oppgavene i hvert forsøksfylke. Kapittel 3 gir en oversikt over indikatorsettet og metodiske utfordringer knyttet til evalueringen av forsøket.

I kapittel 4-6 vurderer vi måloppnåelsen til hvert av de tre delmålene: kapittel 4 gjennomgår delmål 1 (et samlet og styrket fagmiljø), kapittel 5 gjennomgår delmål 2 (en mer samordnet stat) og kapittel 6 gjennomgår delmål 3 (en mer effektiv oppgaveløsning). I kapittel 7 vurderer vi endringer i boligsosiale effekter, før vi i kapittel 8 gir anbefalinger knyttet til videre ansvars- og arbeidsdeling. Til slutt, i kapittel 9, gjennomgår vi læringspunkter knyttet til gjennomføring av forsøk.

2. Beskrivelse av forsøket med oppgaveoverføring

Forsøket innebærer en overføring av råd- og veiledningsoppgaver om boligsosiale spørsmål og tilhørende ressurser fra Husbanken til tre statsforvalterembeter: Nordland, Vestland og Rogaland. Forsøket har en prøveperiode på tre år. Formålet med oppgaveoverføringen er å sikre helhetlig og koordinerte statlige råd og veiledning innen det boligsosiale området på regionnivå overfor kommunene. Forsøket har tre delmål om 1) et samlet og styrket fagmiljø, hvor bolig i større grad ses i sammenheng med fagområdene helse, sosial, rus, barnevern og arbeidsliv, 2) en mer samordnet stat som skal bidra til at kommunene ser bolig og tjenester mer i sammenheng og 3) en mer effektiv oppgaveløsning. De tre forsøksfylkene har valgt å organisere tilførte ressurser ulikt.

2.1. Hovedtrekkene i forsøket

Fra og med 1. september 2021 ble de av Husbankens veiledningsoppgaver som ikke dreier seg om økonomiske virkemidler overført fra to regionkontorer (Vest og Nord i Bodø) til tre statsforvalterembeter. De resterende fire regionkontorene (Øst, Sør, Midt-Norge og Nord i Hammerfest) beholdt oppgavene. Forsøket varer i en prøveperiode på tre år, ut august 2024.

Under forsøket er ansatte fra to av Husbankens tidligere regionale avdelinger under «Kommune og marked», og med dem Husbankens oppgaver, overført til tre statsforvaltere. Fra Husbankens kontor Nord i Bodø ble det overført fem stillinger til Statsforvalteren i Nordland. Fra Husbankens kontor Vest i Bergen ble det overført seks stillinger til Statsforvalteren i Vestland og tre til Statsforvalteren i Rogaland. Stillingene overført til Rogaland deler arbeidstid mellom Rogaland og Bergen, men med mesteparten av tiden i Rogaland. Husbankens regionkontorer i Bergen og Bodø er lagt ned i forsøksperioden. Øvrige medarbeidere og oppgaver er plassert under et nytt kontor: Lån og tilskudd – Nordland, Vestland og Rogaland (heretter omtalt som Lån og tilskudd – NVR) i Bodø og Bergen.

De tre statsforvalterne har ansvaret for rådgivning og veiledning av til sammen 107 kommuner i Nordland, Vestland og Rogaland, som vist i Figur 2-1. Øvrige 249⁴ kommuner mottar rådgivning og veiledning fra Husbankens regionkontor. Kommunene som omfattes av forsøket omtales heretter som forsøksområdet, mens øvrige kommuner omtales som utenfor forsøksområdet.

⁴ 250 kommuner fra 1.1.2024.

Figur 2-1 Kart over områder omfattet av forsøket – mørkeblått indikerer forsøksområdet, grått indikerer områder utenfor forsøksområdet

Kilde: Menon Economics

2.2. Målet med forsøket

Formålet med forsøket er å sikre helhetlig og koordinerte statlige råd og veiledning innen det boligsosiale området på regionnivå overfor kommunene. Kommunal- og distriktsdepartementet⁵ har fastsatt følgende tre delmål for forsøket:

1. Et samlet og styrket fagmiljø, hvor bolig i større grad ses i sammenheng med fagområdene helse, sosial, rus, barnevern og arbeidsliv
2. En mer samordnet stat – en aktør som samler regional stat innenfor relevante sektorer for det boligsosiale området, som skal bidra til at kommunene ser bolig og tjenester mer i sammenheng
3. Mer effektiv oppgaveløsning – med Husbankens regionkontorer og statsforvalterembetene er det i realiteten to statlige regionale ledd innenfor det boligsosiale feltet

Samtidig er hovedmålet med offentlig innsats på det boligsosiale området at *Alle trenger et trygt hjem*, som også er tittelen på Nasjonal strategi for den sosiale boligpolitikken (2021-2024). Det er konkretisert at regjeringen vil rette en særskilt innsats mot dem som står i fare for å bli eller er bostedsløse, barn og unge og personer med nedsatt funksjonsevne. Slik sett kan det argumenteres med at virkninger for stat og kommune av en eventuell omlegging som oppgaveoverføringen ikke er et mål i seg selv, men et middel for å nå de fire målene i den nasjonale strategien:

1. Flere skal kunne eie egen bolig
2. Leie skal være et trygt alternativ
3. Sosial bærekraft i boligpolitikken
4. Tydelige roller, og nødvendig kunnskap og kompetanse

⁵ Tidligere Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

2.3. Overførte oppgaver

Statsforvalterne som inngår i forsøket, har fått overført oppgaver fra Husbanken. Råd- og veiledningsoppgavene som omfattes av forsøket omhandler følgende fagområder:⁶

- boligsosiale hensyn i plan
- boligsosiale suksessfaktorer
- samordning av bolig og tjenester
- veiledning av kommuner om boligrådgivning og om målgruppene
 - bostedsløse
 - barnefamilier
 - eldre
 - studenter
 - utviklingshemmede

Boligsosiale suksessfaktorer er oppsummert og beskrevet i Tabell 2-1.

Tabell 2-1 Boligsosiale suksessfaktorer. Kilde: Husbanken (2020)

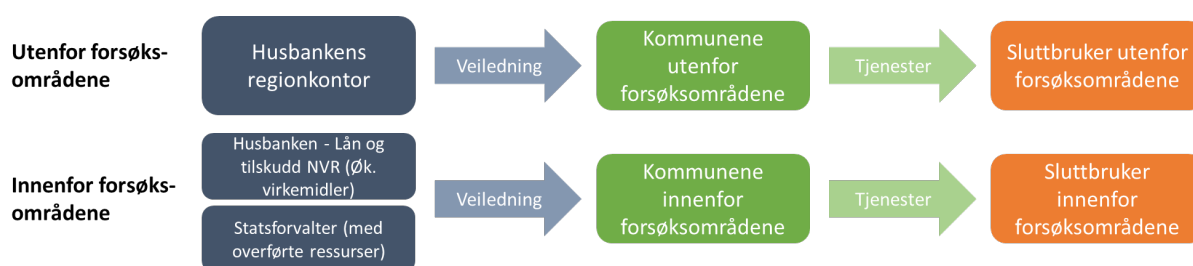
Boligsosial suksessfaktor	Beskrivelse av boligsosial suksessfaktor
Forankring og eierskap	Aktiv involvering og økt boligsosial kompetanse hos politisk og administrativ ledelse. Etablere tverrfaglig aksept for det boligsosiale arbeidet som kontinuerlig holdes levende.
Overordnet strategi	Boligsosialt arbeid inngår i den helhetlige kommunale planleggingen. Involvere tjenestene i utarbeidelse av strategier og planer beregnet for bruk, med konkrete målsettinger
Organisering og samordning	Møte utfordringer i det tverrfaglige samarbeidet gjennom nye arbeidsformer, tillit til hverandre og formaliserte møtepunkter mellom relevante tjenester. Etablere en tydelig og avklart rolle- og ansvarsfordeling for å utnytte ressursene på en effektiv måte.
Økonomiske ressurser	Forankre planverket i økonomiplan, og avsette nok budsjettmidler både til personalressurser og aktiviteter/tiltak. Kartlegge og analysere for å få kunnskap om kommunens boligsosiale situasjon til et godt beslutningsgrunnlag for arbeidet.
Kompetanse	Legge til rette for erfaringsdeling, læring, evaluering og kompetansespredning. Gjøre bruk av tilgjengelige kommunale og statlige økonomiske virkemidler, som gir bedre kommuneøkonomi.
Bruker-medvirkning	Involvere viktige målgrupper og brukerorganisasjoner i kommunal planlegging og utforming av bo- og tjenestetilbud. Sette brukerens behov i sentrum for å få et egnet tilbud.

⁶ I løpet av arbeidet med å utarbeide nullpunktsmålingen ble vi bevisste på at det er flere målgrupper enn de som er nevnt i beskrivelsen av oppgaveoverføringen. Supplerende målgrupper er barnevern, rus og psykiatri, handikappede, personer som har sonet sin fengselsstraff, personer med flyktningbakgrunn og andre vanskeligstilte.

2.4. Aktørbildet

Forsøket involverer fire aktørgrupper: Husbanken (nasjonalt og regionkontor), statsforvalterembetene, kommunene og sluttbrukerne. Figur 2-2 gir en forenklet oversikt over sammenhengen mellom aktører og oppgaver i en situasjon utenfor forsøksområdene og i en situasjon innenfor forsøksområdene, etter implementering av forsøket. Som figuren viser, gir Husbankens regionkontor råd og veiledning om boligsosiale problemstillinger til kommunene utenfor forsøksområdene. Innenfor forsøksområdene gir Husbanken Lån og tilskudd – NVR veiledning om deres økonomiske virkemidler, mens statsforvalterembetene gir veiledning på en bredere portefølje som inkluderer de overførte stillingsressursene fra Husbanken. Både i og utenfor forsøksområdet gjennomfører statsforvalter tilsyn av og gir veiledning til kommunene innenfor tilgrensende fagområder. Forskjellen etter oppgaveoverføring er at Husbankens veiledning om boligsosiale problemstillinger utover veiledning om de økonomiske virkemidlene ligger hos statsforvalterembetene.

Figur 2-2 Forenklet illustrasjon av sammenheng mellom råd- og veiledningsoppgaver som overføres fra Husbanken til statsforvalter og aktører i forvaltningen*

**Statsforvalter har en betydelig oppgaveportefølje og gjennomfører tilsyn og gir veiledning til kommunene for tilgrensende problemstillinger, både i og utenfor forsøksområdet.*

2.5. Styring av forsøket

Styringen av statsforvalterne som fikk tilført oppgaver følger den ordinære styringsdialogen av statsforvaltere, det vil si gjennom hovedinstruksen og tildelingsbrevet. Det vil si at Husbanken styrer statsforvalterne på samme måte som andre direktorater styrer statsforvalterne. Husbanken har fortsatt det overordnede faglige ansvaret også for de oppgaver som legges til statsforvalterne (KMD, 2021a). Dette innebærer blant annet at Husbanken er ansvarlig for å operasjonalisere sitt samfunnsoppdrag og føringer fra departementet inn i statsforvalternes hovedinstruks og tildelingsbrev. Husbanken vurderer i tillegg behovet for egne sektorvise styringsmøter, samt egne fagmøter med statsforvalterembetene som inngår i forsøket.

Et eksempel på hvordan Husbanken kan beskrive statsforvalters oppdrag er vist i tildelingsbrevet (KMD, 2021a):

- «ha oppdatert kjennskap til kommunenes boligsosiale utfordringer og behov. Statsforvalterne skal basert på kommunekunnskap bidra å styrke kommunene i planlegging og gjennomføring av aktiviteter, forankret i de seks boligsosiale suksessfaktorene. Statsforvalterne skal veilede og følge opp kommuner når det gjelder de prioriterte målgruppene i Nasjonal strategi for boligpolitikken.»
- «veilede distriktskommuner om adgangen til å ta distriktpolitiske hensyn innenfor Husbankens ordninger, og hvordan de best kan ta boligsosiale hensyn i planleggingen.»
- «veilede kommuner slik at de arbeider for at flere vanskeligstilte kan eie sin egen bolig»

- «samarbeide med Husbanken for å sikre helhetlige og koordinerte statlige råd og veiledning innen det boligsosiale området» (KMD, 2021b).

2.6. Organiseringen av tilførte ressurser hos statsforvalterembetene

De ulike statsforvalterne har organisert tilførselen av ressurser ulikt. Statsforvalteren i Vestland har opprettet en ny seksjon der de overførte stillingsressursene er plassert, mens de to øvrige statsforvalterembetene har plassert ressursene i eksisterende avdelinger/seksjoner. I Rogaland er ressursene plassert på avdelingsnivå der avdelingsledelsen er ansvarlig, mens hos statsforvalteren i Vestland og Nordland er ressursene plassert på seksjonsnivå. Dette gir variasjoner internt hos statsforvalterne i forhold til hvor langt opp det er til avdelingsledere og embetsledelsen. Samtlige av statsforvalterembetene har opprettet en eller flere tverrfaglige boligsosiale grupper der de overførte stillingsressursene tar del sammen med personer fra andre avdelinger/seksjoner. I tillegg er de overførte stillingsressursene delaktige i andre tverrfaglige arbeidsgrupper. Samtlige av statsforvalterembetene har opprettet en styringsgruppe/koordineringsgruppe for det boligsosiale arbeidet, mens Rogaland også har opprettet en referansegruppe med andre sentrale aktører som bruker- og pårørendeorganisasjoner, helseforetak, kriminalomsorg, KS, Bufetat og kommuner.

Under beskriver vi organiseringen av ressurser hos hver av de tre statsforvalterne og Lån og tilskudd – NRV. Beskrivelsene er basert på intervjuer med representanter for hver aktør.

2.6.1. Statsforvalteren i Nordland

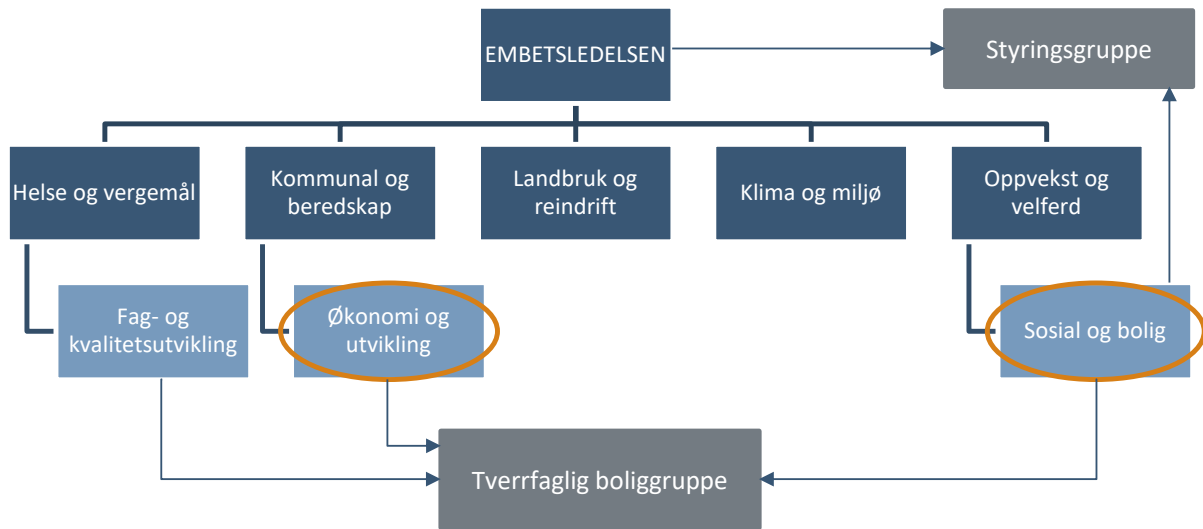
I Nordland er stillingsressursene delt mellom to avdelinger. To av ressursene er plassert i seksjon Økonomi og utvikling, under avdeling Kommunal og beredskap, mens tre er plassert i seksjon Sosial og bolig, under avdeling Oppvekst og velferd. Seksjonene er ikke nyetablert i forbindelse med forsøket, men det er gjennomført en omorganisering hos statsforvalteren i Nordland i løpet av forsøksperioden.

I forsøksperioden er det opprettet en tverrfaglig boliggruppe for å sikre samarbeid mellom tilførte og eksisterende ressurser. Den tverrfaglige gruppen består av personer fra flere seksjoner, herunder Fag- og kvalitetsutvikling, Økonomi og utvikling og Sosial og bolig. Den boligsosiale gruppen har ansvar for å utføre boligsosiale oppdrag, inkludert koordinere bidrag med andre interne og eksterne aktører og koble rene boligsosiale oppdrag med overlappende oppdrag på tvers av organisasjonen. Gruppen inkluderer andre ressurser fra andre fagområder ved behov. I tillegg er flere av de overførte stillingsressursene delaktige i andre tverrfaglige grupper som eksempelvis forum for barn og unge, plangruppen og redaksjonsgruppen for kommunebildene.

Det er også opprettet en styringsgruppe som består av avdelingsdirektører for Oppvekst og velferd, Helse og vergemål og Kommunal og beredskap, samt underdirektør i seksjon Sosial og bolig. Styringsgruppen skal «sikre særskilt søkelys på oppfølging av forsøket», herunder ansvar for beslutninger rundt ressursbruk, fremdrift og faglig og strategisk retning. Underdirektør i seksjon Sosial og bolig er koordinator for forsøket og det boligsosiale arbeidet. Figur 2-3 illustrerer den boligsosiale organiseringen hos statsforvalteren i Nordland, hvor de overførte stillingsressursene er plassert og hvilke seksjoner som er representert i den tverrfaglige boliggruppen.

Figur 2-3

Illustrasjon av den boligsosiale organiseringen hos statsforvalteren i Nordland og hvor de overførte stillingsressursene er plassert*

*Figuren viser en forenklet illustrasjon av den boligsosiale organiseringen. Samtlige avdelinger har flere seksjoner under seg enn det illustrasjonen viser. De orange sirklene illustrerer i hvilke seksjoner de overførte stillingsressursene er plassert og pilene til den tverrfaglig boliggruppe illustrerer hvilke seksjoner som inngår i boliggruppen.

Uavhengig av forsøket, har det vært en omorganisering internt hos statsforvalteren i Nordland. Omorganiseringen har fått følger for hvor de overførte stillingsressursene er plassert og hvilke deler av organisasjonen som har fått det boligsosiale ansvaret. I starten av forsøksperioden var to av de overførte stillingsressursene plassert under Helse- og omsorgsavdelingen. Etter omorganiseringen ble Helse og omsorg omgjort til Helse og vergemål, og fagområdet bolig ble lagt til den nyopprettede seksjonen Sosial og bolig, i Oppvekst og velferdsavdelingen. Den nye avdelingsstrukturen har til hensikt å knytte relevante fagområder tettere sammen og bidra til en bedre samordning av oppgaver. Representantene fra statsforvalter i Nordland presiserer at forsøket ikke var årsaken til omorganiseringen.

2.6.2. Statsforvalteren i Vestland

I Vestland ble det opprettet en ny seksjon, kalt Kommune og samfunn, i avdeling Kommunal. Stillingsressursene overført fra Husbanken ble plassert i den nye seksjonen, sammen med tre ansatte fra statsforvalterembetet på området Kommuneøkonomi og samordning, og én ansatt som jobber med prosjektet *Leve hele livet*. De overførte stillingsressursene har fordelt kommunene i fylket mellom seg og fungerer som kommunekontakter ut mot kommunene for gjeldende boligsosiale problemstillinger.

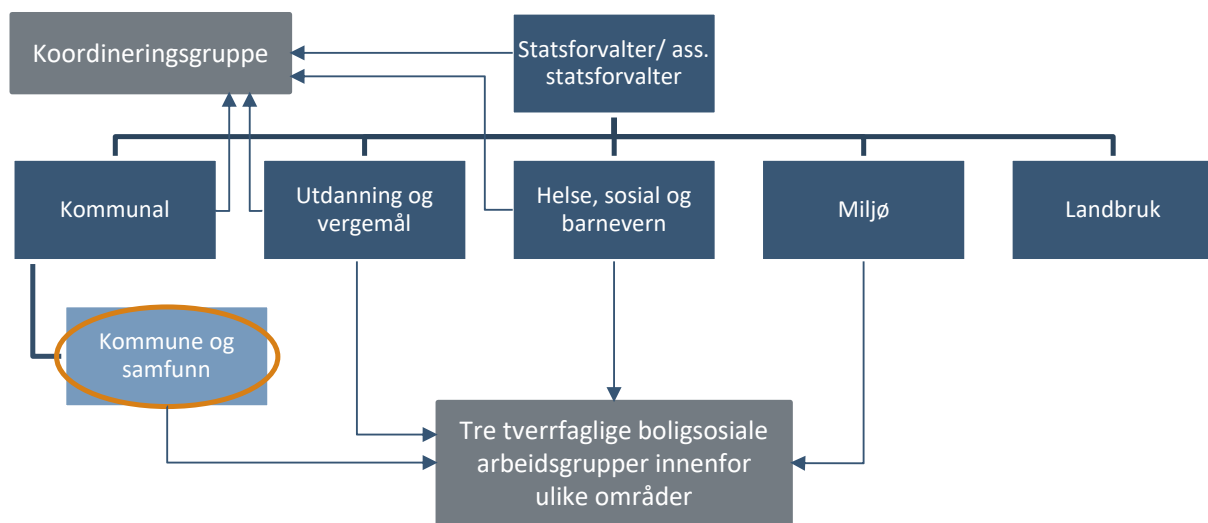
I forbindelse med forsøket er det opprettet tre tverrfaglige arbeidsgrupper om bolig som tar for seg områdene rus og psykiatri, normalisering og integrering og sosial bærekraft.⁷ De overførte stillingsressursene tar del i disse tverrfaglige arbeidsgruppene sammen med andre faste representanter fra øvrige avdelinger. De overførte stillingsressursene er også trukket inn i de allerede eksisterende arbeidsgruppene på områdene barn og unge,

⁷ De to førstnevnte arbeidsgruppene ble etablert i løpet av 2023, mens den siste arbeidsgruppen om sosial bærekraft ble vedtatt opprettet i embetets ledergruppe i starten av 2023.

boliger for eldre og Leve hele livet, plan og rus og psykiatri. De tverrfaglige arbeidsgruppene skal sikre at bolig ses på tvers av tjenester.

I løpet av våren 2023 ble det etablert en koordineringsgruppe bestående av Statsforvalter, Assisterende statsforvalter, tre representanter fra Helse-, sosial- og barnevernsavdelingen, tre representanter fra Kommunalavdelingen og én representant fra Utdanning og vergemålsavdelingen. Koordineringsgruppen er plassert på øverste nivå for å sikre at vedtatte beslutninger følges opp. Koordineringsgruppens overordnede ansvar er å sørge for samarbeid om boligsosiale oppgaver på tvers av organisasjonens ansvarsområder. Figur 2-4 illustrerer hvordan det boligsosiale er organisert hos statsforvalteren i Vestland.

Figur 2-4 Illustrasjon over den boligsosiale organiseringen hos statsforvalteren i Vestland og hvor de overførte stillingsressursene er plassert*

*Figuren viser en forenklet illustrasjon av den boligsosiale organiseringen. Samtlige avdelinger har flere seksjoner under seg enn det illustrasjonen viser. Den orange sirkelen illustrerer i hvilken seksjon de overførte stillingsressursene er plassert og pilene til de tre tverrfaglige boligsosiale arbeidsgruppene illustrerer hvilke avdelinger og seksjoner som er representert i arbeidsgruppene.

Det er viktig å merke seg at det har vært endringer hos statsforvalteren i Vestland gjeldende organiseringen av forsøket. Organiseringen av forsøket gikk fra en organisering der forsøket var en del av linjen ved en opprettelse av Seksjon for Kommune og samfunn i Kommunalavdelingen, til at forsøket våren 2023 ble organisert som et prosjekt med koordineringsgruppen. Seksjonen Kommune og samfunn er fremdeles en egen seksjon.

2.6.3. Statsforvalteren i Rogaland

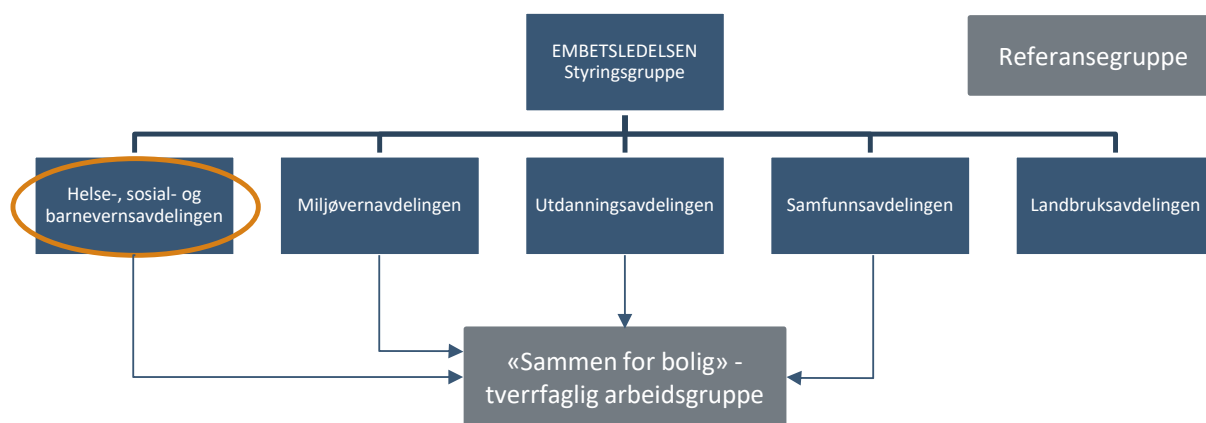
Overførte stillingsressurser er underlagt Helse-, sosial- og barnevernsavdelingen. Det er ikke gjennomført en omorganisering i embetet, verken som følge av forsøket eller underveis i forsøksperioden. I stedet fikk den allerede eksisterende Helse-, sosial- og barnevernsavdelingen både faglig, administrativt og personalmessig ansvar for de overførte stillingsressursene. De overførte stillingsressursene har fordelt kommunene i fylket mellom seg og fungerer som kommunekontakter ut mot kommunene for gjeldende boligsosiale problemstillinger.

Samtidig ble det opprettet en tverrfaglig arbeidsgruppe, «Sammen for bolig», som skal ivareta de boligsosiale oppgavene. Arbeidsgruppen består av representanter fra alle fagavdelingene i embetet, med unntak av Landbruksavdelingen. Representanter for fagområdene arbeidsliv, Leve hele livet/omsorg, barnevern, rus og psykisk helse, folkehelse (oversiktarbeid), plan og kommuneøkonomi er dermed involvert i arbeidet til arbeidsgruppen. Hensikten med arbeidsgruppen er å sikre bred kompetanse internt for å håndtere de oppgavene som skal løses, samt å samordne Nasjonal strategi for boligpolitikken med andre satsinger. Arbeidsgruppen skal også sikre bred kompetanse i dialog med kommunene. Arbeidsgruppen har månedlige møter, i tillegg til planleggingsmøter før kommunebesøk.

De overførte stillingsressursene er også involvert i andre tverrgående grupper, slik som plangruppen, kommunebildegruppen, barn og unge-gruppen og CRPD-gruppen. Dette skal sikre at de overførte stillingsressursene holdes oppdaterte innenfor andre områder i embetet og samtidig sikre at den tverrfaglige arbeidsgruppen «Sammen for bolig» er oppdaterte på hva som skjer i de andre tverrgående gruppene.

Forsøket er forankret i embetsledelsen, som fungerer som styringsgruppe for prosjektet. Avdelingsdirektørene er en del av embetsledelsen, sammen med Statsforvalter, Assisterende statsforvalter og kommunikasjonssjef. Styringsgruppen holder to møter hvert halvår. I tillegg er det etablert en referansegruppe som samles to til tre ganger årlig. Referansegruppen består av flere interessenter, inkludert Bufetat, Helse Stavanger og Helse Fonna, Kriminalomsorgen, NAV, fylkeskommunen, KS, KoRuS, NaPHa, brukerorganisasjoner, forskningsmiljø (UIS) og kommuner. Figur 2-5 gir en illustrasjon av den boligsosiale organiseringen hos statsforvalteren i Rogaland og hvor de overførte stillingsressursene er plassert.

Figur 2-5 Illustrasjon over den boligsosiale organiseringen hos statsforvalteren i Rogaland og hvor de overførte stillingsressursene er plassert*

*Figuren viser en forenklet illustrasjon av den boligsosiale organiseringen. Den orange sirkelen illustrerer i hvilken avdeling de overførte stillingsressursene er plassert.

Organiseringen av stillingsressursene er endret i løpet av forsøksperioden. Som følge av at én av de overførte stillingsressursene fra Husbanken sluttet, har embetet erstattet denne stillingen med en nyansatt. Denne ressursen deler arbeidstid 50/50 mellom miljøvernavdelingen og de boligsosiale oppgavene hos helse-, sosial- og barnevernsavdelingen. Planarbeid er blant annet et område som ligger under miljøvernavdelingen.

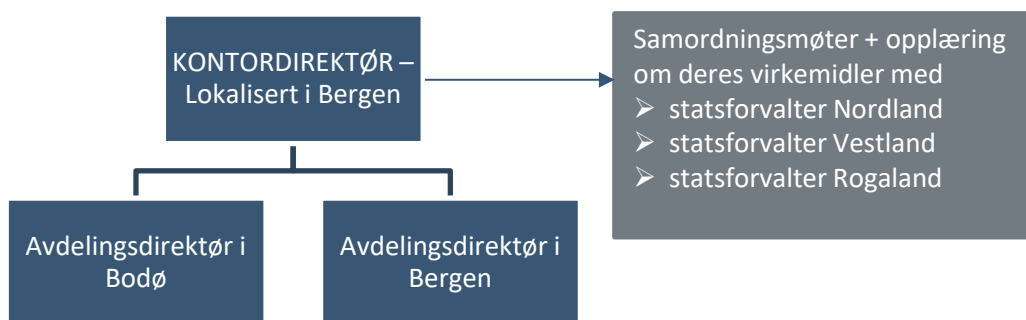
2.6.4. Lån og tilskudd – NVR

Til sammen ble 14 stillinger overført fra Husbankens regionkontorer i Bergen og Bodø til de tre ulike statsforvalterembetene. Øvrige medarbeidere i Husbanken ble samlet på et nytt nasjonalt kontor; Lån og tilskudd – NVR. Lån og tilskudd – NVR er organisert med kontordirektør lokalisert i Bergen, samt en avdelingsdirektør hver i henholdsvis Bodø og Bergen.

Lån og tilskudd – NVR har ansvaret for å saksbehandle alle økonomiske virkemidler for fylkene Nordland, Vestland og Rogaland. Dette omfatter alle økonomiske virkemidler for privatpersoner, bransjer og kommuner. Lån og tilskudd – NVR er dermed et rendyrket lån- og tilskuddskontor som samarbeider med statsforvalterne i de tre fylkene. Lån og tilskudd – NVR holder fire årlige samordningsmøter med statsforvalterembetene. Hovedansvaret for møtene ligger hos Lån og tilskudd – NVR. Dette innebærer blant annet at Lån og tilskudd – NVR setter dagsorden og utarbeider referatene fra møtene.

Lån og tilskudd – NVR gjennomfører også årlig opplæring om deres virkemidler til statsforvalterembetene i forsøksområdet. Dette skal sikre at statsforvalterne har tilstrekkelig med kunnskap om Husbankens økonomiske virkemidler i møte med kommunene. Figur 2-6 gir en illustrasjon av Husbankens nasjonale kontor Lån og tilskudd – NVR og hvordan de samarbeider med statsforvalter om boligsosialt arbeid.

Figur 2-6 Illustrasjon av Husbankens nasjonale kontor Lån og tilskudd – NVR og hvordan de samarbeider med statsforvalter om boligsosialt arbeid

I løpet av forsøksperioden har det skjedd endringer i Lån og tilskudd – NVR. Samtlige lån til personkunder over hele landet er overført til Lån og tilskudd – NVR. Dette inkluderer lån knyttet til boligkvalitet (miljø og livsløp), debitorgodkjenninger og oppgraderinger.

2.7. Aktørenes kontakt med kommuner

Vi beskriver kort statsforvaltere i forsøksområdet, og Husbanken i og utenfor forsøksområdet sin kontakt med kommuner.

Statsforvaltere i forsøksområdet

Ved innføringen av forsøket, ble oppgaver hos Husbanken ved de berørte regionkontorene splittet. Statsforvalter i forsøksområdet ble tilført enkelte oppgaver, mens de resterende oppgavene ble flyttet til Lån og tilskudd – NVR. Ifølge skriftlige beskrivelser vi har fått tilsendt fra Husbanken har embetene i forsøksområdet ansvar for:

- Kunnskapsgrunnlag kommune; målgrupper, kartlegging av behov, planverk, ev. boligplan mv. som tilsier at kommunen har behov for Husbankens virkemidler
- Avdekke behov for Husbankens virkemidler

- Veilede og fasilitere kommunen til hvor/hvordan de går videre for å søke Husbankens virkemidler

To av tre forsøksfylker har fordelt kommunene i fylket sitt på medarbeidere som arbeider med boligsosialt arbeid. Disse personene fungerer som kommunekontakter for kommunene. Den siste statsforvalteren har ikke fordelt kommuner imellom de ansatte hos statsforvalter, men benytter ulike kanaler til å informere om hvordan kommunene skal ta kontakt. Både representanter fra statsforvalter og Husbanken opplever at mange kommuner fortsatt kontakter Husbanken ved spørsmål om boligsosiale problemstillinger. I tilfeller der dette skjer, setter Husbanken kommunene i kontakt med statsforvalter. Samtidig opplever representanter fra statsforvalter at kommunene i større grad har forstått at det er statsforvalter de skal ta kontakt med om boligsosiale problemstillinger underveis i forsøksperioden.

Representanter fra statsforvalter forklarer at de gir råd og veiledning enkeltvis til kommuner på to måter: enten gjennom avtalte møter med kommunene, eller ved at kommunene ringer dem direkte. I tilfellene der kommunene ringer, gir statsforvalterne råd og veiledning umiddelbart dersom de kan svare, eller drøfter henvendelsen i den boligsosiale gruppen før de vender tilbake til kommunen.

I de planlagte møtene med kommunene, som vanligvis skjer årlig, er det som oftest personene hos statsforvalter som arbeider med boligsosiale problemstillinger som deltar. Hvorvidt statsforvalter har med seg personer fra andre fagområder som er relevant for tematikken til møtet, virker å variere mellom statsforvalterne i forsøksområdet. Enkelte representanter fra statsforvalter uttrykker at de trekker på ansatte innenfor relevante fagområder avhengig av problemstilling. For eksempel beskriver enkelte representanter at dersom planarbeid er relevant for møte med kommunen, deltar ansatte fra planavdelingen hos statsforvalter. Imidlertid er det enkelte andre representanter fra statsforvalter som opplever at de ikke klarer å trekke på personer fra andre fagområder i embetet i møtene med kommunene.⁸

I tillegg til kommunemøtene, forteller representantene fra statsforvalter at de arrangerer seminarer, webinarer og fagdager om ulike deltemaer der kommuner inviteres til å delta. Kommunene står fritt til å delta, men statsforvalter prøver særlig å få med de kommunene som kan ha nytte av temaene som tas opp på arrangementet.

Husbanken i forsøksområdet (Lån og tilskudd – NVR)

De øvrige oppgavene som ikke tilfalt statsforvalterembetene i forsøksområdet, ble flyttet til Lån og tilskudd – NVR. Ifølge beskrivelser vi har fått tilsendt fra Husbanken, har Lån og tilskudd – NVR ansvar for å:

- Håndtere henvendelser fra kommune med et boligrelatert finansieringsbehov
- Koble på bransje, bank/Husbanken for å utvikle gode boligløsninger/fellesprosjekter
- Saksbehandle de økonomiske virkemidlene

Lån og tilskudd – NVR har ikke lenger egne kommunemøter der de veileder kommuner om boligsosiale oppgaver slik Husbanken utenfor forsøksområdet har. De deltar imidlertid på møter med kommunene sammen med ansatte fra statsforvalter, dersom statsforvalter eller Lån og tilskudd – NVR vurderer at det er behov for det. Representanten for et av forsøksfylkene viser til at de opplever dette som nyttig for kommunene, og ønsker et enda bedre samarbeid slik at Husbanken kan delta på flere kommunemøter. Lån og tilskudd – NVR har også

⁸ Representanter fra statsforvalter beskriver at de som deltar på kommunemøtene fra kommunenes side, som oftest er personer på ledernivå. Typisk kan det være kommunedirektør, kommunalsjefer for helse og omsorg og oppvekst. Det er også vanlig at personer som arbeider med startlån, plan og kommuneøkonomi er representert på møtene fra kommunene.

møter med kommuner om økonomiske virkemidler. Eksempelvis gir de opplæring av startlån og bostøtte med medarbeidere i kommunen, har dialog med kommuner som skal i gang med å søke om investeringstilskudd til sykehjem og omsorgsboliger, og oppfølging av startlån. Lån og tilskudd – NVR gjennomfører også det de beskriver som en «trekantdialog» med bransjen og kommunene for å få til boligprosjekter i henhold til behov avdekket av embetene.

Husbanken utenfor forsøksområdet

De overførte oppgavene, oppleves ikke av Husbanken utenfor forsøksområdet som oppgaver som lett kan isoleres fra øvrige oppgaver, men fagområder. Fagområdene inngår i dialogen med kommuner og aktører som en del av den samlede rådgivningen/veiledningen Husbanken gir, og ses i sammenheng med Husbankens økonomiske virkemidler.

Ansatte i Husbanken utenfor forsøksområdet er bedt om å forklare hvordan de løser de boligsosiale rådgivnings- og veiledningsoppgavene sammen med saksbehandling av økonomiske virkemidler. De ansatte beskriver at utgangspunktet for rådgivnings- og veiledningsarbeidet deres er samfunnsoppdraget, den konkrete kommunens behov for fremskaffelse av boliger og hvordan kommunene gjennom helhetlig virkemiddelbruk, både Husbankens og kommunens, kan løse sine utfordringer.

Husbankens regionkontorer beskrives som førstelinje i å løse Husbankens samlede samfunnsoppdrag. For å lykkes i dette, og til det beste for kommunene i sin region, beskriver ansatte hos Husbanken utenfor forsøksområdet at deres medarbeidere, og dermed regionkontoret som sådan, har bred kompetanse om regionale/lokale forhold, Husbankens virkemidler (økonomiske og ikke-økonomiske), relevante offentlige/private samarbeidsaktører, den generelle/lokale samfunnsutviklingen osv. Regionkontorenes ressurser beskrives som tilgjengelige for Husbankens samlede oppgaveportefølje og gir ved behov bistand ved andre regionkontor og nasjonale kontor. Regiondirektørene er en del av Husbankens øverste ledelse.

Kanaler og arbeidsmetoder som Husbanken bruker til å veilede kommuner på boligrådgivning/fagområdene er en-til-en dialog med kommuner, nettverk (for eksempel startlånnettverk for saksbehandlere og nettverk om målgruppen barnefamilier sammen med NAV, fylkeskommunene og statsforvalterne), konferanser, nettsider og nyhetsbrev.

3. Indikatorer og metodiske utfordringer

Evalueringen bygger på et sett med kvantitative indikatorer og kvalitative vurderinger. Vi har identifisert 34 indikatortema innenfor fem målområder: de tre delmålene, endringer i kommunenes aktiviteter og addisjonalitet og boligsosiale effekter. Spørreundersøkelser til og intervjuer med ansatte i Husbanken, statsforvalterembeter og kommuner utgjør hovedkilden til informasjon. Evalueringen har en rekke metodiske utfordringer, blant annet som følge av forsøkets karakter og informasjonsgrunnlaget.

3.1. Målene satt inn i en resultatkjede

Figur 3-1 illustrerer en overordnet resultatkjede for forsøket med oppgaveoverføring. Resultatkjeden viser sammenhengen mellom oppgaveoverføringen, forventede endringer hos ulike aktører og hvordan dette kan føre til måloppnåelse. Overføringer av oppgaver og ressurser fra Husbanken (HB) til statsforvalterembetene (SF) i forsøksområdet var forventet å bidra til interne endringer hos begge aktørene, som samlet sett skulle bidra til et samlet og styrket fagmiljø, hvor bolig i større grad ses i sammenheng med andre fagområder (**Delmål 1**). De interne endringene hos HB og SF var forventet å medføre endringer i råd og veiledning til kommuner. Samlet sett ville dette kunne bidra til en mer samordnet stat overfor kommunene (**Delmål 2**). I tillegg kunne de interne endringene hos SF og HB og endringene i aktiviteter og råd ut mot kommuner, bidra til en mer effektiv oppgaveløsning på statlig nivå (**Delmål 3**). Kommunene vil også kunne oppleve en mer effektiv oppgaveløsning. Endringene i kommunene forventes til slutt å gi bedre boligsosiale resultater og effekter for brukerne (måloppnåelse for innbyggerne). Se Vedlegg B for en drøfting av hvordan vi forstår de ulike målene.

Figur 3-1 Overordnet resultatkjede for oppgaveoverføringen

Kilde: Menon Economics

3.2. Indikatorer

Sluttevalueringen gjennomføres blant annet med utgangspunkt i et sett med indikatorer utarbeidet i nullpunktsmålingen. En indikator angir eller beskriver et forhold som er for komplisert eller for kostbart å måle direkte (SNL, 2022). En indikator kan dermed brukes til å vurdere tilstanden, eller utviklingen i tilstanden når en

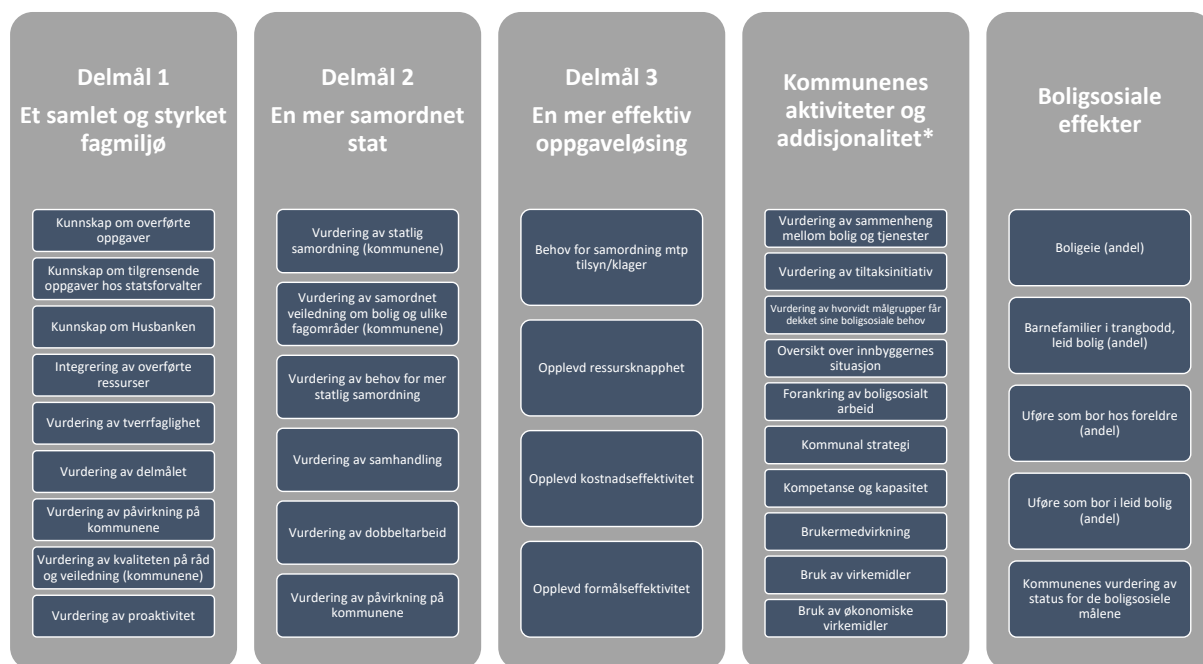
har flere målepunkter. Indikatorene er utarbeidet med mål om å fange opp de ulike delmålene samt endringer i kommunenes aktiviteter og bedre boligsosiale effekter, ref. Figur 3-1. Det er naturlig at de fleste indikatorene knytter seg til aktiviteter og resultater. Jo lenger ut i resultatkjeden vi kommer, jo vanskeligere er det å finne gode målbare kvantitative indikatorer samt å sannsynliggjøre at observerte effekter skyldes en gitt endring. Samtidig er det bruker- og samfunnseffekter som har mest å si over tid.

I sluttevalueringen oppdaterer vi indikatorene fra nullpunktsmålingen og analyserer utviklingen i disse, og drøfter hvorvidt man kan forvente en utvikling ennå. Indikatorene måles basert på svar på spørreundersøkelser sendt til kommunene, Husbanken og statsforvalterembeter, samt statistikk fra Husbanken og Statistisk sentralbyrå.

Vi har identifisert 34 indikatortema innenfor fem målområder. Figur 3-2 viser hvilke indikatortema som knytter seg til hver og én av målområdene. Hvert indikatortema kan ha én eller flere indikatorer. I arbeidet med å identifisere indikatorer har vi vektlagt om indikatorene kan gi svar på om og i hvilken grad målene realiseres. Se Vedlegg C for en fullstendig oversikt over indikatorer.

I tillegg kommer kvalitative vurderinger basert på tilgrensende temaer. I evalueringen har vi hentet inn forskjellige typer data som prinsipielt kan deles inn i to hovedkategorier: egenvurderinger og målbare/objektive data. Den første typen er innhentet via spørreundersøkelser og intervju, og må ses i sammenheng med at det er respondentens opplevelse av situasjonen. Den andre typen er statistikk, som er mer objektiv. Det er imidlertid vanskeligere å få tak i data som er objektive og som samtidig kan brukes til å måle direkte måloppnåelse av forsøket.

Figur 3-2 Fem målområder og 34 indikatortema som kan benyttes til å vurdere måloppnåelse

* En forutsetning for at forsøket skal bidra til boligsosiale effekter innebærer at kommune innfører eller endrer aktiviteter i det boligsosiale arbeidet. Det vil si at de utløser en respons av forsøket som følge av delmål 1 til 3. Det innebærer at vi i sluttevalueringen må vurdere i hvilken grad forsøket bidrar til mer kommunal innsats (innsatsaddisjonalitet) og hvilke endringer som finner sted i kommunene (atferdsaddisjonalitet).

3.3. Metodiske utfordringer

Under gjennomgår vi de mest sentrale metodiske utfordringene knyttet til evalueringen av måloppnåelse.

Mangelfulle beskrivelser av overførte oppgaver og detaljering av mål

Oppgaveoverføringen har i svært liten grad kvantitative, målbare mål eller resultater – både i beskrivelsen av forsøket og hva vi fant som del av nullpunktsmålingen. Dette gjelder samtlige delmål. I arbeidet med nullpunktsmålingen opplevde vi det som utfordrende å få eksempler på hvilken måte staten skulle bli mer samordnet og få en mer effektiv oppgaveløsning, utover invitasjon til regionale konferanser og (anekdotiske) eksempler på at HB og SF ga motstridende råd.

Ettersom målene i liten grad er målbare med objektive data, bygger en stor del av evalueringsgrunnlaget på subjektive vurderinger. Dette er utfordrende da respondentene i SF/HB kan ha personlige grunner til å svare på en gitt måte, da de som ansatte påvirkes direkte av forsøket.

Forskjeller på kommuner i og utenfor forsøksområdet forut for forsøket

Ideelt sett bør et forsøk gjennomføres på en tilfeldig utvalgt del av den totale populasjonen. Hvis antallet utvalgte deltakere er høyt nok vil dette forsikre at forsøks- og kontrollgruppene er tilnærmet like, og man kan med stor sikkerhet tilskrive endringer i forsøksgruppen til forsøket. Hvis det er systematiske skjevheter i forsøksgruppen i forhold til kontrollgruppen, er det vanskeligere å si noe om kausalitet. I dette forsøket har ikke gruppene blitt valgt ut på en måte som forsikrer at de er like, så vi gjør t-tester på sentrale variabler for å se om det er systematiske skjevheter mellom gruppene. T-testen gir informasjon om hvorvidt det er en statistisk signifikant forskjell i gjennomsnittsverdien for en variabel på de to gruppene (altså forsøks- og kontrollgruppen).

Boks 3.1 *Tosidig t-test for skjevhet*

Med en tosidig t-test undersøker vi om det er signifikante forskjeller i gjennomsnittlig størrelse på utvalgte variabler (her kommunestørrelse i form av antall innbyggere, sentralitetsgrad, befolkningsutvikling, økonomisk handlingsrom og antall selveiere) mellom to grupper. For å vurdere om det er systematiske skjevheter mellom forsøks- og kontrollkommuner undersøker vi om kommuner i forsøksområdet skiller seg fra kommuner utenfor forsøksområdet. Selv om vi finner at gruppene skiller seg fra hverandre og at skillet er statistisk signifikant er det ikke dermed sagt at det representerer en kausal sammenheng. Det er derfor viktig å være varsom med å trekke for tydelige konklusjoner. Det kan for eksempel være at korrelasjonen er et uttrykk for tilfeldigheter, eller at det finnes underliggende forklaringer som vi ikke har data for eller har greid å identifisere.

Tabell 3-1 viser t-tester for kommuner i og utenfor forsøksområdet for variablene antall innbyggere, utvikling i innbyggertall, SSBs sentralitetsindeks, økonomisk handlingsrom og andel av innbyggere som eier eget hjem. Tabellen viser at det er noen systematiske forskjeller mellom kommuner innenfor og utenfor forsøksområdet. Kommunene i forsøket er noe mindre sentrale enn utenfor, og har noe større økonomisk handlingsrom. Det er dermed viktig å ta høyde for disse forskjellene i vurdering av måloppnåelse i sluttevalueringen. Det er ikke statistisk signifikant forskjell på antall innbyggere eller utvikling i innbyggertall, eller i andel av innbyggere som eier eget hjem. Det antyder at det ikke er store forskjeller i boligsosiale utfordringer mellom kommunene i og utenfor forsøksområdet som vi må ta høyde for.

Tabell 3-1 Resultater av tosidig t-test blant kommuner i og utenfor forsøksområdet – over variabler som antas å gi ulike muligheter og utfordringer for å løse boligsosiale utfordringer

Variabel	Antall kommuner		Gjennomsnittlig verdi		P-verdi	Signifikant forskjell**
	I forsøks-området	Utenfor forsøks-området	I forsøks-området	Utenfor forsøks-området		
Antall innbyggere	107	249	12 700	16 100	0,51	Nei
Utvikling innbyggertall (siste 5 år)	107	249	-0,01	0,60	0,33	Nei
SSBs sentralitetsindeks	107	249	593	665	0,00	Ja
Økonomisk handlingsrom*	107	249	111	105	0,02	Ja
Andel av innbyggere som eier hjem	107	249	33,6	33,4	0,52	Nei

*Vi bruker frie korrigerede inntekter per innbygger som indikator på kommunenes økonomiske handlingsrom. **Med 5 prosent signifikansnivå. Tallene er målt forut for forsøket, deriblant fra 2019. Kilde: Menon Economics

Tidspunktet for nullpunktsmålingen.

Forsøksordningen trådte i kraft den 1. september 2021. Nullpunktsmålingen ble gjennomført i oktober og november 2021. Det vil si at nullpunktsmålingen ble gjennomført etter at oppgaveoverføringen ble gjennomført. Ideelt sett skulle målingen vært gjennomført før forsøket trådte i kraft. En betydelig del av dataene, forventning og tilstand i nullpunktsmålingen ble derfor samlet inn etter at forsøket hadde tredd i kraft. I tillegg visste de relevante kontorene og personene om overføringen i et år i forkant, noe som innebærer at det kan være avvik mellom det reelle nullpunktet og det vi måler.

Nullpunktsmålingen baserer seg på at respondentene ser tilbake i tid, og svarer på hvordan oppgavene ble løst før oppgaveoverføringen. Det kan være vanskelig å huske hvordan oppgaver ble løst. Videre åpner en sen nullpunktsmåling for misforståelser av spørsmål, som gjør at enkelte besvarelser kan basere seg på dagens situasjon istedenfor situasjonen før forsøket trådte i kraft. Implikasjonen av dette er at det i praksis vil være en høyere feilmargin på spørreundersøkelsene enn den vi beregner basert på svarandelene. Det er ikke mulig å anslå i hvilken grad feilmarginen påvirkes, og det er også ikke grunnlag for å si noe om det er systematiske skjevheter i svarene. Etersom undersøkelsen ble gjennomført like etter oppgaveoverføringen, hvor eventuelle oppstartsproblemer vil gjøre seg gjeldende, er det en mulighet at respondenter har vært mer kritiske til forsøket enn de ville vært forut for oppstart.

Utskiftning av ansatte og krevende vurderinger av kommuners kontakt med regional stat

Utskiftning av ansatte vil påvirke grunnlaget ulike aktører har for å vurdere endringer som følger av oppgaveoverføringen. Dette er viktig å ta hensyn til i tolkningen av resultatene fra både spørreundersøkelse og intervju. Enkelte av informantene i kommuner oppgir i intervju eller i spørreundersøkelsen at de er nye og mangler direkte kjennskap til situasjonen i kommunen før oppgaveoverføringen. At mange av spørsmålene innebærer en vurdering av en kommunes kontakt med statsforvalter eller Husbanken kan også gjøre det krevende for enkeltpersoner å svare.

Statistikk fra Husbankens Boligsosiale monitor

Siste tilgjengelig statistikk om andelen husholdninger som bor i eid bolig, andelen barnefamilier med lav inntekt som leier og bor trangt osv. fra Husbankens Boligsosial monitor er fra 2022.

4. Delmål 1: Et samlet og styrket fagmiljø

Det første delmålet er «et samlet og styrket fagmiljø, ved at bolig i større grad ses i sammenheng med fagområdene helse, sosial, rus, barnevern og arbeidsliv». Ifølge ansatte hos embetene i de tre forsøksfylkene, oppleves fagmiljøet som samlet og styrket, og flere opplever at bolig i større grad ses i sammenheng med nevnte fagområder. Samtidig er det forskjeller på tvers av forsøksfylkene. Samtlige embeter har hatt et særskilt søkelys på å innarbeide boligsosiale hensyn i plan, og enkelte har også styrket koblingen mellom bolig og fagområdene barnevern, helse og rus. Ansatte i Husbanken i forsøksområdet er på sin side delt i vurderingen av hvorvidt fagmiljøet er styrket. De opplever et svekket fagmiljø som følge av mindre dialog med kommuner. Samtidig har ensrettingen av oppgaver bidratt til en styrking av fagmiljøet rundt saksbehandling av økonomiske virkemidler, på tvers av Husbankens regioner. Det er delte meninger om hvorvidt fagmiljøet på tvers av statsforvalterne og Husbanken er styrket, og flere uttrykker et behov for tettere dialog.

4.1. Integrering av overførte stillingsressurser og kontaktflater ellers i embetene

Et sentralt premiss for at overføringen av stillingsressurser fra Husbanken med boligsosial kompetanse skal bidra til **et samlet og styrket fagmiljø**, er at stillingsressursene er godt integrert i det nye fagmiljøet.

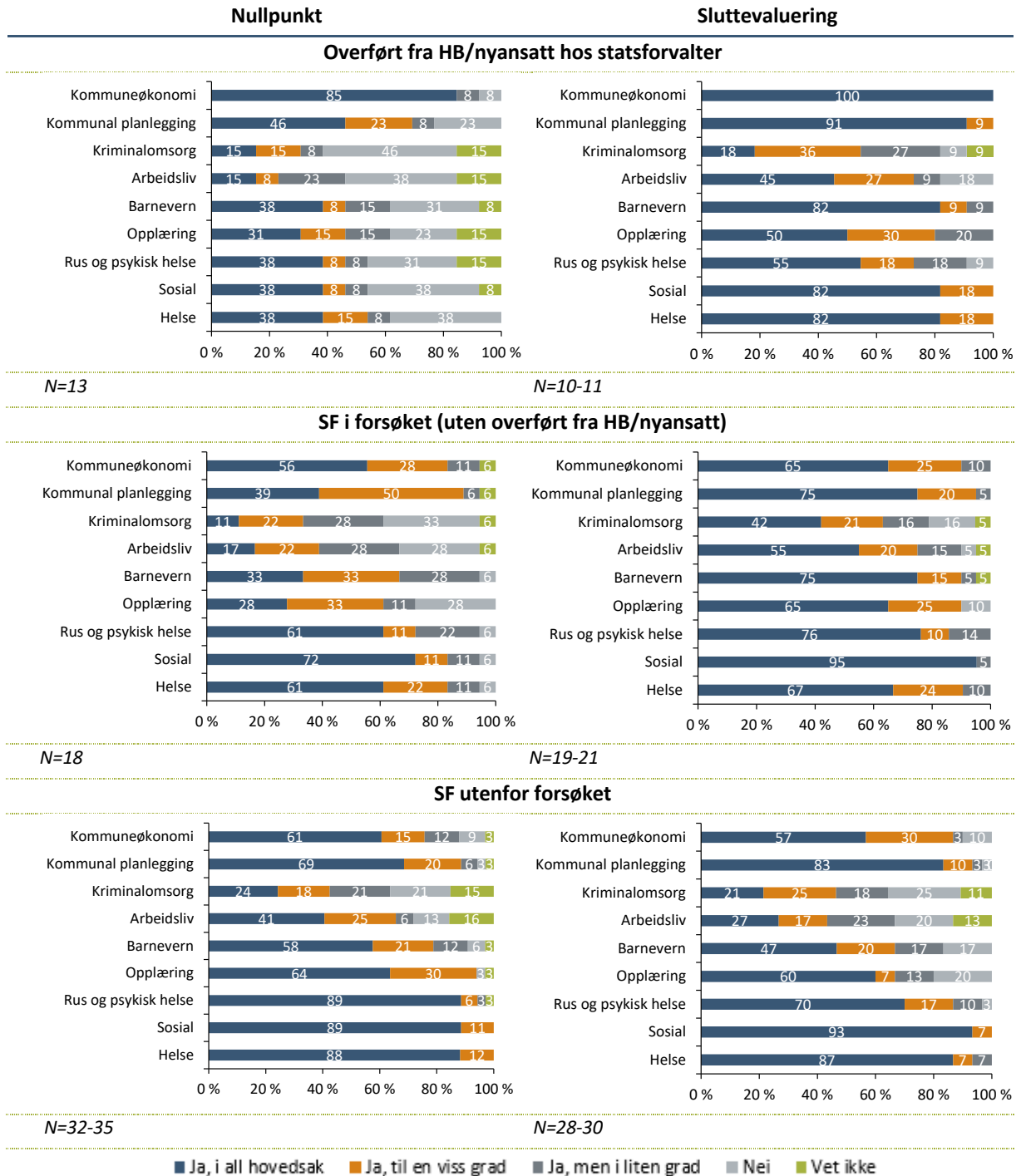
I spørreundersøkelsene til Husbanken og statsforvalterembeter finner vi at en større andel av de overførte stillingsressursene fra Husbanken/de nyansatte hos statsforvalterembetet oppgir at de er godt **integrert hos statsforvalter** nå enn i nullpunktet. Samtidig er det variasjoner mellom forsøksfylkene i overførte/nyansattes opplevelse av integrering. Samtlige ansatte hos statsforvalter i Rogaland oppgir at de er svært godt integrert, mens det er større variasjoner i svarene blant ansatte hos statsforvalter i Vestland og Nordland. At stillingsressursene hos Vestland i mindre grad opplever at de er svært godt integrert kan ha sammenheng med at de er plassert organisatorisk og fysisk et annet sted enn de stillingsressursene de forventes å jobbe tettest med.

Overførte stillingsressurser/nyansatte hos statsforvalterembetet har, ifølge svarene på spørreundersøkelsene, også økt kunnskap om **statsforvalterens økonomiske virkemidler** som kan brukes til å se bolig og tjenester i sammenheng nå, sammenlignet med i nullpunktet. I tillegg oppgir også andre ansatte i embetene økt kunnskap. Samtidig oppgir ansatte i embeter *utenfor* forsøksområdet generelt å ha mer kunnskap om nevnte økonomiske virkemidler, sammenlignet med ansatte i embeter i forsøksområdet. Dette tyder på at det er andre faktorer enn forsøket som påvirker ansattes kunnskap om virkemidlene.

For at oppgaveføringen skal bidra til et samlet og styrket fagmiljø, bør ansatte i embetene oppleve økt grad av **kjennskap til hvem de skal henvende seg til for råd/hjelp hos statsforvalteren om boligsosiale utfordringer relatert til ulike fagtema**. Med ulike fagtema menes helse, sosial, rus og psykisk helse, opplæring, barnevern, arbeidsliv, kriminalomsorg, kommunal planlegging og kommuneøkonomi. Ifølge svarene på spørreundersøkelsene, finner vi at flere ansatte hos statsforvalter i forsøksområdet nå vet hvor de skal henvende seg internt dersom de har spørsmål om nevnte temaer. Dette gjelder både overførte og tidligere ressurser hos statsforvalter. Samtidig er det liten endring blant ansatte hos statsforvalter utenfor forsøksområdet gjeldende dette (se Figur 4-1). Dette indikerer at forsøket har bidratt til økt kunnskap om tilgrensede oppgaver internt hos statsforvalter i forsøksområdet, sammenlignet med utenfor forsøksområdet.

Figur 4-1

I hvilken grad ansatte hos statsforvalter er enige i at dersom de har et spørsmål om boligsosiale utfordringer relatert til følgende fagtema: helse, sosiale, rus og psykisk helse, opplæring, barnevern arbeidsliv, kriminalomsorg, kommunal planlegging og kommuneøkonomi (hver for seg), vet hvem de skal henvende seg til for råd/hjelp hos statsforvalteren, i prosent av totalt antall svar for hvert underutvalg*

*I figuren har vi benyttet forkortelsen SF for ansatte hos statsforvalter. Kilde: Spørreundersøkelse til ansatte hos statsforvalter og Husbanken, sammenstilt av Menon Economics

4.2. Ivaretagelse og spredning av boligsosial kompetanse hos embetene

Et annet nødvendig premiss er at ansatte hos embetene i forsøksfylkene er godt kjent med oppgavene, og at overførte stillingsressurser (fortsett) har oppdatert informasjon om Husbankens økonomiske virkemidler. Flere av de overførte stillingsressursene fra Husbanken har sluttet i løpet av forsøksperioden, og er erstattet med nye stillingsressurser ansatt av statsforvalter. Dette kan påvirke omfanget av boligsosiale kompetanse som er tilført embetene.

De overførte stillingsressursene/nyansatte hos statsforvalter oppgir i sluttevalueringen at de i større grad har god **kjennskap til de overførte rådgivnings- og veiledningsoppgavene** enn de oppga i nullpunktet. Det er lite variasjon i hva de overførte stillingsressursene/nyansatte hos de tre forsøksfylkene oppgir på dette punktet. Samtidig er det en større andel øvrige ansatte hos forsøksfylkene som oppgir at de i stor grad har kjennskap til nevnte rådgivnings- og veiledningsoppgaver nå sammenlignet i nullpunktet. Det tyder på at kjennskap til oppgavene har spredt seg internt, deriblant fra overførte stillingsressurser.

Videre viser spørreundersøkelsene at overførte stillingsressurser fra Husbanken til embetene vurderer at de fortsatt har god og oppdatert kunnskap om **Husbankens økonomiske virkemidler**. Også på dette punktet er det liten forskjell mellom hva de overførte stillingsressursene i forsøksfylkene oppgir. Gjennom intervjuene påpeker imidlertid enkelte av de overførte stillingsressurser at de er bekymret for å miste kunnskapen etter hvert som tiden går.

Ser vi bort ifra de som er overført, oppgir både flere ansatte i embeter i og utenfor forsøksområdet at de nå har god og oppdatert kunnskap om Husbankens økonomiske virkemidler enn det de gjorde i nullpunktet.⁹ At vi finner at både flere ansatte i embeter i og utenfor forsøksområdet i sluttevalueringen har god og oppdatert kunnskap om Husbankens økonomiske virkemidler enn det de gjorde i nullpunktet kan indikere en bedre informasjonsflyt fra Husbanken og/eller økt interesse hos embetene. Samtidig gir dette indikasjoner på at overførte stillingsressurser ikke har bidratt til å sikre mer oppdatert kunnskap om Husbankens økonomiske virkemidler i forsøksfylkene sammenlignet med utenfor forsøksområdet. Skulle det vært tilfelle burde vi ha observert en større forskjell mellom statsforvalter i og utenfor forsøksområdet. Dette kan ha sammenheng med utskiftningen av ansatte.

Lån og tilskudd – NVR gjennomfører årlig opplæring om deres økonomiske virkemidler, men flere representanter fra Husbanken utenfor forsøksområdet og overførte stillingsressurser til embetene stiller spørsmål ved om dette er tilstrekkelig for å sikre kompetanse blant de ansatte hos statsforvalteren. Representanter fra Husbanken nasjonalt uttrykker også bekymring for at kunnskapen om de økonomiske virkemidlene kan bli utdatert over tid. De påpeker at mange av disse virkemidlene ofte endres, og dermed er kunnskapen om dem tidsbegrenset. I løpet av forsøksperioden har det vært forholdsvis få endringer, noe de mener har begrenset kompetansegapet. Representantene uttrykker at de fremover forventer en mer dynamisk fase, drevet av regjeringens forventninger, som kan medføre at det oftere blir behov for justeringer i Husbankens økonomiske virkemidler. Våre funn så langt tilsier ikke at kompetansen om økonomiske virkemidler er redusert, til tross for at flere overførte stillingsressurser er erstattet med nyansatte. Lån og tilskudd – NVR vil også fremover ha ansvar for å overføre kunnskaper om økonomiske virkemidlene.

⁹ I sluttevalueringen oppgir om lag halvparten av respondentene, både i og utenfor forsøksområdet, at de i svært stor eller i stor grad har god og oppdatert kjennskap om Husbankens økonomiske virkemidler. Om lag 35 prosent oppgir at de i noen grad har god og oppdatert kjennskap om Husbankens økonomiske virkemidler.

Det er lite endring blant hva ansatte hos embeter i og utenfor forsøksområdet svarer på spørsmålet om de vet **hvem de skal kontakte hos Husbanken** for å få svar på spørsmål om Husbankens økonomiske virkemidler. På bakgrunn av dette virker det ikke som at overførte stillingsressurser har bidratt til en sterkere kobling til Husbanken hos statsforvalter i forsøksområdet sammenlignet med utenfor forsøksområdet.

4.3. Tverrfaglig fagmiljø hos embetene

Et samlet og styrket fagmiljøet skal skje ved at bolig i større grad ses i sammenheng med fagområdene helse, sosial, rus, barnevern og arbeidsliv. Aktørene er bedt om å vurdere hvorvidt oppgaveoverføringen har bidratt til at bolig ses mer i sammenheng med disse eller andre fagområder hos statsforvalter.

I forsøksområdet

Flere representanter fra forsøksfylkene uttaler i intervju at overføringen av stillingsressurser har bidratt til et større søkelys på det boligsosiale arbeidet. Samtlige tre forsøksfylker har etablert en eller flere boligsosiale arbeidsgrupper med mål om å tilrettelegge for at fagområdene i større grad ses i sammenheng. Arbeidsgruppene inkluderer overførte stillingsressurser og personer fra andre avdelinger.¹⁰

Det er imidlertid forskjeller mellom de ulike embetene i hvor stort søkelys de hadde på boligsosialt arbeid før forsøket. Rogaland har satsset på det boligsosiale arbeidet over flere år, også før forsøksperioden. Ansatte der uttrykker i intervju at forsøket ikke har forsterket søkelyset på det boligsosiale arbeidet, men bidratt til at de i større grad kan legge til rette for at bolig ses på tvers av fagområder. For andre embeter har forsøket, og de overførte stillingsressursene og oppgavene, ført til at boligsosialt arbeid i større grad settes på dagsorden. Samtidig uttrykker overførte stillingsressurser til Vestland at de opplever at de sørger for at bolig integreres på tilgrensende fagområder, og ikke ressursene på fagområdene selv. De stiller videre spørsmål ved om Helseavdelingen har kapasitet og utviklingskompetanse til å drive med boligsosialt utviklingsarbeid. Med unntak av innenfor Leve hele livet, opplever de i begrenset grad at boligsosialt arbeid og koblingen mellom bolig og helse er diskutert internt.

Representantenes vurdering av måloppnåelse knyttet til hvorvidt de klarer å **se bolig i sammenheng med andre fagområder**, varierer mellom forsøksfylkene. Enkelte opplever at de i stor grad klarer å se bolig i sammenheng med andre fagområder, mens andre opplever at det er for tidlig å vurdere. Videre beskriver flere at overførte stillingsressurser fra Husbanken bidrar med mye fagkompetanse til andre fagmiljø i embete. Enkelte er imidlertid usikker på hvorvidt kompetansen som overføres trekkes på internt innenfor de andre fagområdene og ved råd og veiledning til kommuner. Samtlige representanter fra forsøksfylkene ser et videre potensial knyttet til at bolig ses i sammenheng med andre fagområder og tror at dette vil skje etter hvert som de får mer tid på seg.

Utenfor forsøksområdet

I intervjuene har vi også spurt ansatte i embetene utenfor forsøksområdet om hvordan bolig ses på i deres embeter og om dette har endret seg underveis i forsøksperioden. Enkelte av representantene beskriver at boligsosialt arbeid for mange har vært et diffust begrep hvor ansatte har opplevd det som vanskelig å vite hva som ligger i boligsosialt arbeid. Samtidig påpeker samtlige av representantene at boligsosialt arbeid er satt mer på dagsorden som følge av den nye boligsosiale loven (trådte i kraft 1. juli 2023) og bidratt til at flere ansatte er mer bevisst boligsosialt arbeid. Ifølge loven har kommunene et organisatorisk ansvar for å sørge for samarbeid på tvers av sektorer og samordning av sine tjenester. Statsforvalter er klageinstans for enkeltvedtak. En av

¹⁰ Se delkapittel 2.6 for en beskrivelse av disse.

representantene uttrykker at den boligsosiale loven innebærer at embetene må tenke bredt når det gjelder boligsosialt arbeid. Enkelte uttrykker også at de opplever at flere kommuner tar kontakt med embetene som følge av den boligsosiale loven.

Representanter for flere embeter utenfor forsøksområdet uttrykker at ressursbegrensninger påvirker hvor aktivt de har mulighet til å jobbe tverrfaglig. Uten tydelige føringer i tildelingsbrev, er det krevende å prioritere og gjøre koblinger mellom fagområder. At koblinger ikke gjøres på tvers av fagområder virker også ha sammenheng med hvordan ressurser er organisert.

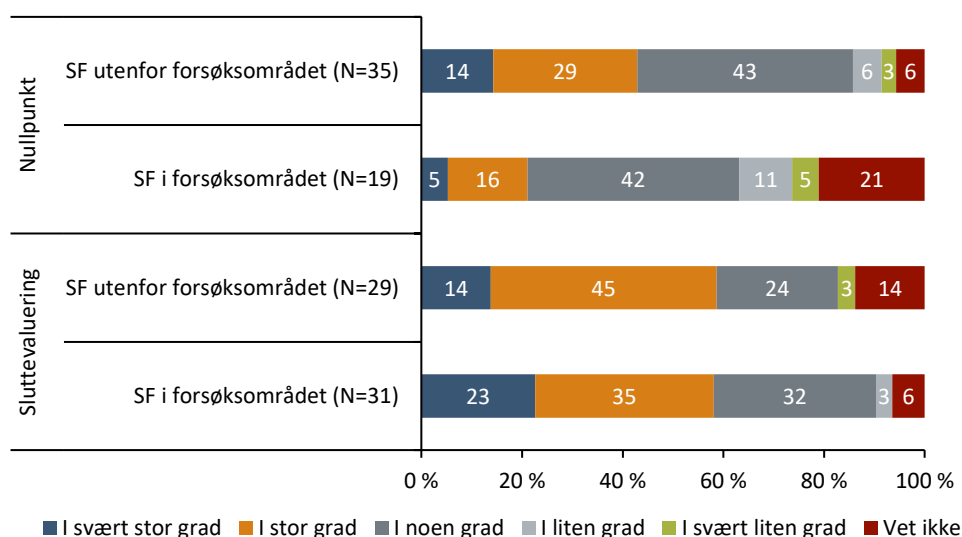
4.4. Tverrfaglighet i råd og veiledning fra embetene til kommuner

Dersom ansatte i forsøksfylkene i større grad ser bolig i sammenheng med fagområdene helse, sosial, rus, barnevern og arbeidsliv, bør det gjenspeiles i at **råd og veiledning til kommuner i større grad er tverrfaglig**.

Integrering av boligsosiale problemstillinger i råd og veiledning på andre fagområder

Vi finner at en større andel av ansatte hos statsforvalter i og utenfor forsøksområdet mener at **boligsosiale problemstillinger er godt integrert i statsforvalterens råd og veiledning til kommuner på tilgrensede fagområder**, i sluttevalueringen enn i nullpunktet (se Figur 4-2). Dette kan tyde på at både statsforvalter i og utenfor forsøksområdet har hatt et større søkelys på boligsosiale problemstillinger ved råd og veiledning til kommuner. Samtidig er det en større endring fra nullpunktet til sluttevalueringen i forsøksfylkene sammenlignet med embeter utenfor forsøksområdet. Det er relativt liten forskjell i svarene til forsøksfylkene. Ansatte i Rogaland er i noen grad mer enig i at boligsosiale problemstillinger er godt integrert i råd og veiledning på tilgrensede fagområder sammenlignet med ansatte hos Vestland og Nordland. Det er likevel ingen forskjell mellom hva statsforvaltere i og utenfor forsøksområdet oppgir ved sluttevalueringen gjeldende dette.

Figur 4-2 I hvilken grad ansatte hos statsforvaltere er enige i at boligsosiale problemstillinger er godt integrert i statsforvalters råd og veiledning til kommuner på tilgrensede fagområder, i prosent av totalt antall svar for hvert underutvalg*

*I figuren bruker vi forkortelsen SF for ansatte hos statsforvalter. Kilde: Spørreundersøkelse til ansatte hos statsforvalter og Husbanken, sammenstilt av Menon Economics

Integrering av andre fagområder i råd og veiledning om boligsosiale problemstillinger

En økt andel ansatte i forsøksfylkene vurderer at **boligsosial rådgivning og veiledning er basert på tverrfaglighet** (ved at man greier å se bolig i sammenheng med andre relevante tjenester) i sluttevalueringen sammenlignet med i nullpunktet. Gjennom intervjuene får vi en forståelse av at overførte stillingsressurser i noen mindre grad opplever at boligsosial rådgivning og veiledning er basert på tverrfaglighet, sammenlignet med de som er ansatt i embetene uavhengig av forsøket. Det kan være vanskelig for de overførte stillingsressursene å vurdere hvordan det var hos statsforvalter før forsøket. Samtidig er det en naturlig konsekvens at ansatte hos statsforvalter opplever en forbedring som følge av de har fått overført stillingsressurser som har et spesifikt boligsosialt ansvar. Blant ansatte hos embeter utenfor forsøksområdet er det en lavere andel som mener at boligsosial rådgivning og veiledning er basert på tverrfaglighet i sluttevalueringen sammenlignet med nullpunktet.

Eksempler på hvordan bolig ses i sammenheng med andre fagområder

Vi har i intervju med ansatte i forsøksfylkene bedt om eksempler på hvordan bolig ses i sammenheng med andre fagområder, deriblant helse, sosial, rus, barnevern og arbeidsliv.

I intervju trekker flere ansatte i embetene og i Husbanken frem arbeidet med **planarbeid**. Flere representanter fra statsforvaltere trekker frem at de har et godt samarbeid mellom plan og den boligsosiale gruppen. I Rogaland har de eksempelvis utarbeidet koordinert uttalelser på kommuners reguleringsplaner. Ifølge representanter fra statsforvalteren har samarbeidet ført til forbedrede løsninger for plassering av boliger til personer med **ROP-lidelser**. En uttrykker at for å bidra til bolig for personer med ROP-lidelser sentralt i en kommune, og dermed hensynta prinsippet om normalisering og integrering, har det vært nødvendig med samarbeid om arealbruk (plan). I et annet eksempel som trekkes frem, ønsket en stor kommune å bygge et forretningsbygg og samtidig dekke behovet for flere boliger til vanskeligstilte. Ved at personer med ansvar for bolig samarbeidet med personer med planansvar fant de en felles løsning om å bygge boliger for vanskeligstilte på toppen av forretningene i underetasjen.

Barnevern er også et eksempel som enkelte representanter opplever at i større grad ses i sammenheng med bolig. Representanter fra statsforvalteren i Rogaland beskriver at de har en strategisk satsning for barn og unge som er tydeliggjort i den boligsosiale arbeidsgruppen. Blant annet beskriver representantene at bolig og ulike boligsosiale virkemidler var tema på barnevernledersamlingen 2022, hvor embetsrepresentantene belyste viktigheten av at barnevernet tas med i kommunens boligsosiale arbeid. Startlån ble på samlingen trukket frem som en mulighet dersom bolig er et hinder når en rekrutterer fosterhjem i slekt og nettverk. I tillegg understreket de betydningen av at en representant fra barnevern deltar i fora der kommunale boliger tildeles. Embetet i Nordland uttrykker at de som følge av begrenset med bemanning ikke har hatt mulighet til å prioritere koblingen mellom barnevern og bolig, men prioritert tilsyn. Så langt har de i hovedsak arbeidet med Foyer-modellen¹¹, og vurderer å ta dette inn i arbeidet i en kommune. De ønsker å jobbe mer konkret fremover og uttrykker at Husbanken også har satt søkelys på temaet i dialogmøte med Husbanken.

Videre viser embete i Nordland til at de gjør stadig flere koblinger mellom boligsosiale spørsmål og virkemidler og andre fagområder, deriblant som følge av at ressurser innenfor **helse** blir mer nysgjerrig på boligsosiale virkemidler. Eksempelvis ser de potensialet for å bruke boligsosiale virkemidler for å bidra til fastleger i distriktene. De opplever også en tydeligere kobling knyttet til rus og psykiatri, deriblant gjennom Housing First.

¹¹ Foyer-modellen er en pakkeløsning med bosted og støtteordninger for unge i alderen 16-24 år i inntil tre år. Målgruppen er ungdom som er i sårbare overgangsfaser mellom hjem, institusjon eller fosterhjem og eget bosted. Se [her](#) for mer informasjon om Foyer-modellen.

Utover koblingen mellom bolig og plan, har vi få eksempler på der bolig i større grad ses i sammenheng med andre fagområder internt i embetet Vestland. Samtidig kommenterer en ansatt at de har løftet frem boligsosialt arbeid i møte med kommunene, herunder gjennom dialogmøter, på samlinger, og i rådgivning om folkehelse, utenforskap, fattigdom, helhetlige tjenester til barn, unge og foreldre, psykisk helse og rus, eldre og andre sårbare grupper og planprosesser om forebyggende planer i kommunen.

Forventninger til endringer i kvalitet

Flere av informantene i forsøksfylkene forventer at oppgaveoverføringen hever kvaliteten på råd og veiledningen, da de er basert på en mer tverrfaglig tilnærming. Enkelte representanter fra statsforvalter opplever at dette har skjedd. Samtidig er det flere fra statsforvalterne som fortsatt opplever at målet om økt tverrfaglighet og derigjennom økt kvalitet på veiledningen til kommunene, ikke er helt i mål enda. Representanter fra statsforvalteren beskriver at de håper å få mer effekt ut av tverrfagligheten internt i embetet etter hvert som de klarer å samordne seg bedre.

4.5. Regional stats vurderinger av måloppnåelsen til delmål 1

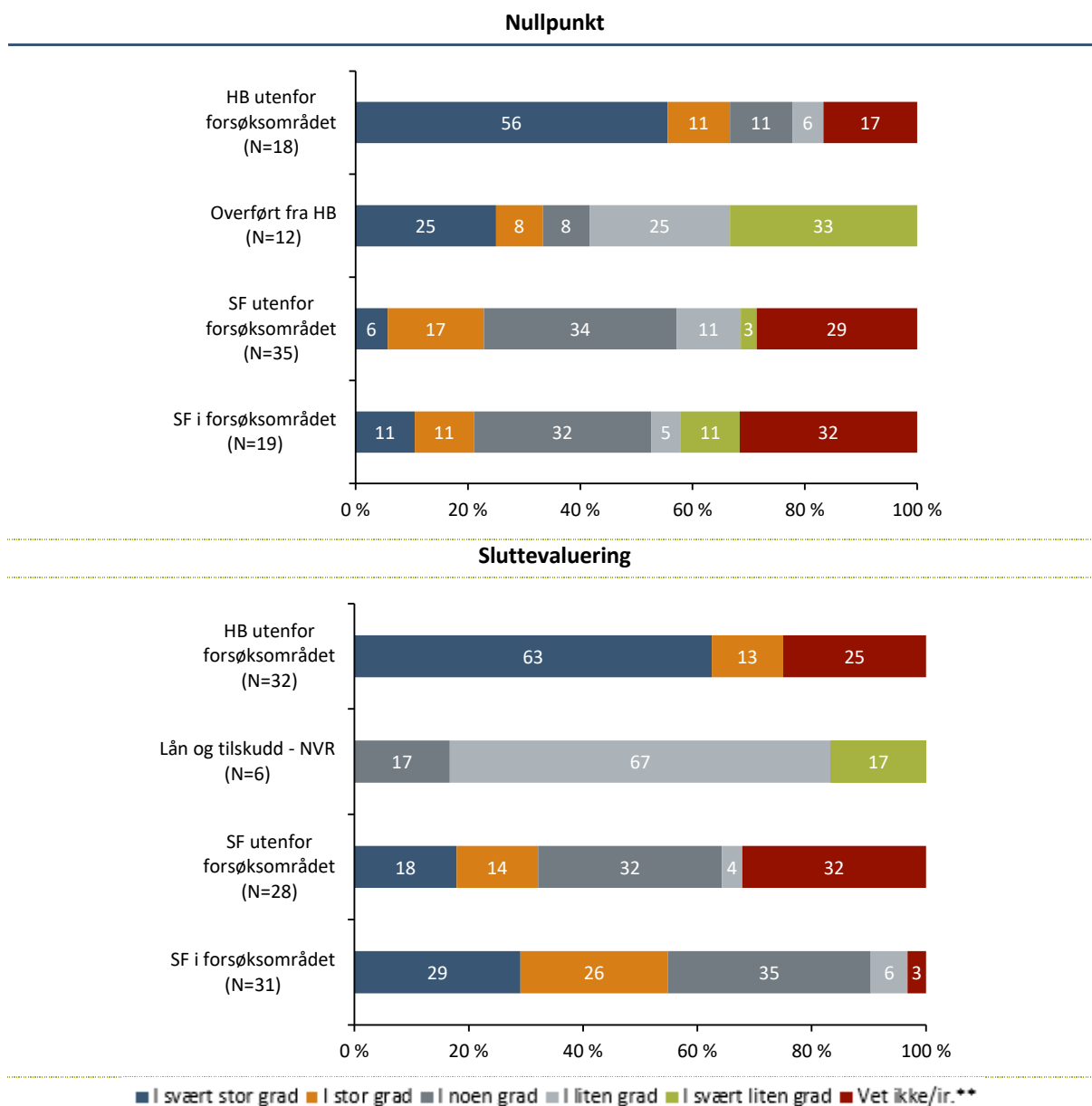
Ansatte hos statsforvalterembetene og Husbanken er bedt om å vurdere **måloppnåelsen til Delmål 1**, det vil si hvorvidt forsøket har bidratt til et samlet og styrket fagmiljø, hvor bolig i større grad ses i sammenheng med fagområdene helse, sosial, rus, barnevern og arbeidsliv.

Embeter i forsøksområdet

Samtlige representanter fra forsøksfylkene uttrykker i intervju at overføringen av stillingsressurser har bidratt til **et styrket og samlet fagmiljø** hos embetene. De opplever at de overførte stillingsressursene fra Husbanken besitter mye kompetanse som er/har vært nyttig og givende å få tilført til statsforvalter. Funnene gjenspeiles i spørreundersøkelsene. En større andel ansatte i forsøksfylkene er i større grad enige i at de boligsosiale rådgivnings- og veiledningsoppgavene i deres region løses av et **samlet og styrket fagmiljø**, sammenlignet med nullpunktet og sammenlignet med ansatte hos statsforvalter utenfor forsøksområdet (se Figur 4-3). Imidlertid er det variasjoner på tvers av forsøksfylkene i sluttevalueringen. Ansatte i Rogaland er i størst grad enige, etterfulgt av Nordland og deretter Vestland. Samme funn finner vi i skjemaene besvart av lederne i statsforvalterembetene.

Figur 4-3

I hvilken grad ansatte hos statsforvaltere og Husbanken er enige i at de boligsosiale rådgivning- og veiledningsoppgavene som omfattes av forsøket blir løst av et sterkt og samlet fagmiljø i regionen de jobber i, i prosent av totalt antall svar for hvert underutvalg*

*I figuren har vi benyttet forkortelsen SF for ansatte hos statsforvalter. I sluttevalueringen er svarene til de overførte stillingsressursene lagt sammen med de øvrige svarene fra SF i forsøksområdet. Lån og tilskudd – NVR fikk ikke dette spørsmålet i nullpunktet. **ir. Er en forkortelse for «ikke relevant for meg». Kilde: Spørreundersøkelse til ansatte hos statsforvalter og Husbanken, sammenstilt av Menon Economics

Husbanken

Husbanken utenfor forsøksområdet opplever liten endring fra nullpunktet og til nå, og er i stor grad enig i at rådgivnings- og veiledningsoppgavene i deres region blir løst av et samlet og styrket fagmiljø (se Figur 4-3). Derimot er ansatte i Lån og tilskudd – NVR i liten grad enige i påstanden om at rådgivnings- og veiledningsoppgavene blir løst av et sterkt og samlet fagmiljø.

Representanter fra **Husbanken (Lån og tilskudd – NVR)** trekker frem i intervju at fagmiljøet hos dem både er styrket og svekket. Som følge av at Lån og tilskudd – NVR er blitt et «rent» lån- og tilskuddskontor, uttrykker

representantene at de har fått et mer rendyrket saksbehandlingsfokus som er positivt for saksbehandlingen av økonomiske virkemidler. Representantene uttrykker også at de har fått til et godt samarbeid internt mellom de to avdelingene i Bodø og Bergen, gjennom erfaringsutveksling og kompetanseheving. Fagmiljøet internt i Husbanken oppleves dermed som styrket på disse punktene. Dette underbygges av representanter fra Husbanken nasjonalt som beskriver at de har gjort seg noen gode erfaringer med Lån og tilskudd - NVR. De påpeker at Lån og tilskudd - NVR, som et resultat av forsøket, har forbedret det bankfaglige arbeidet, og beskriver kontoret som svært effektivt og kompetent. Disse erfaringene anses som verdifulle og betraktes som viktige læringspunkter fra forsøket.

På den andre siden beskriver representanter fra Lån og tilskudd – NVR at fagmiljøet hos Husbanken er svekket som følge av oppgaveoverføringen. Tidligere opplevde de ansatte hos Husbanken å ha god kunnskap om kommunene gjennom rådgivning og veiledning, men denne kunnskapen er i mindre grad tilgjengelig i dag. Representantene beskriver det som et «hull» i kommunekunnskapen. Lån og tilskudd – NVR opplever nå at de er mer avhengig av en tettere dialog med embetene for å få informasjon som tidligere ble formidlet direkte fra kommunene. Det er særlig på det overordnede, strategiske nivået at de opplever at de mangler informasjon. Et eksempel som trekkes frem er startlån. Lån og tilskudd – NVR har en løpende oppfølging av kommunene på operativt nivå i forbindelse med saksbehandling for startlån, mens «overordnede forhold» knyttet til bruken av startlån er overført til statsforvalterne. Dette har ført til at Husbanken (Lån og tilskudd – NVR) er mer avhengig av statsforvalternes oppfølging av kommunene, og representantene opplever at dette ikke fungerer like godt som den kommunevise oppfølgingen Husbanken hadde tidligere.

Samarbeid mellom embeter og Husbanken i forsøksområdet

Hvorvidt *regionalt* fagmiljø samlet sett er styrket som følge av oppgaveoverføringen, avhenger også av **samarbeidet mellom Husbanken og statsforvalterembetene**. Det er imidlertid viktig å skille mellom Husbanken nasjonalt, som er strategisk ansvarlig på det boligsosiale feltet (direktoratsoppgaver), og Lån og tilskudd - NVR som saksbehandler og veileder om de økonomiske virkemidlene (operative saksbehandlingsoppgaver).

Flesteparten av representantene fra statsforvalterne opplever at samarbeidet med Husbanken er blitt bedre sammenlignet med før forsøksperioden. Flere etterspør likevel mer samarbeid med Husbanken og enkelte uttrykker at dette er et mål i det videre arbeidet med forsøket. Et tettere samarbeid mellom statsforvalter og Husbanken, da særlig med Lån og tilskudd – NVR, beskrives som positivt for møtene statsforvalter har med kommunene. Enkelte ansatte i embetene opplever også behov for økt kunnskap om prosjekter som finansieres av Husbanken i kommunene. Representanten for et av forsøksfylkene uttrykker at de har avklart med Lån og tilskudd – NVR at embetene skal være orientert om prosjekter Husbanken har i kommuner, slik at de lettere kan avklare felles initiativ overfor kommunene.

Representanter fra flere av forsøksfylkene opplever også et behov for tettere dialog med Husbanken nasjonalt. Ifølge dem er det ikke gjennomført egne fagmøter med statsforvalterembetene i løpet av forsøksperioden. En representant fra det ene forsøksembetet beskriver at dette har medført at de gradvis har mistet kunnskap og kontakt med Husbankens strategiske nivå. Representantene beskriver at de ansatte ønsker mer faglig samarbeid og oppfølging fra Husbanken nasjonalt. Blant annet som en konsekvens av dette har de tre forsøksembetene nylig etablert en egen faglig arena for å styrke og bygge kompetanse og utveksle erfaringer.

Embeter utenfor forsøksområdet

Representanter fra statsforvalterne utenfor forsøksområdet opplever at de i liten grad kan uttale seg om hvordan oppgaveoverføringen hos embeter innenfor forsøksområdet har bidratt til å se bolig i sammenheng med andre fagområder. Enkelte stiller seg positive til en oppgaveoverføring og påpeker at det trolig vil bidra til at de i større

grad ser bolig på tvers av andre fagområder. Andre er usikre på hvorvidt en oppgaveoverføring vil bidra til at de ser bolig på tvers av fagområder. Dette forklares med at embetene er store organisasjoner med mange ansatte. Enkelte vurderer at en overføring av noen få stillingsressurser trolig vil ha begrenset med ringvirkninger på andre fagområder i organisasjonen.

4.6. Regional stats vurderinger av utfordringer og suksesskriterier knyttet til måloppnåelse

I intervjuene er ansatte hos statsforvalter og Husbanken bedt om å vurdere hva som eventuelt hindrer at man når målet om et samlet og styrket fagmiljø, der bolig i større grad ses i sammenheng med fagområdene helse, sosial, rus, barnevern og arbeidsliv.

Samtlige aktører, både i og utenfor forsøksområdet, trekker frem **kapasitet og ressurser** som en viktig utfordring. Ansatte hos embetene beskriver at de er underfinansierte i forhold til alle oppdrag som gis og at utviklingsoppgaver nedprioriteres til fordel for oppgaver som ikke kan nedprioriteres, herunder et stort antall klagesaker. Ansatte hos statsforvalter, både i og utenfor forsøksområdet, trekker videre frem viktigheten av tildelingsbrevene for måloppnåelsen om et samlet og styrket fagmiljø der bolig i større grad ses i sammenheng med andre fagområder. Enkelte uttrykker at det boligsosiale arbeidet burde være løftet lenger opp i tildelingsbrevene for å rette større søkelys mot det. Samtidig opplever flere av informantene fra statsforvalter, spesielt utenfor forsøksområdet, at det boligsosiale i større grad er satt på dagsorden som følge av den nye boligsosiale loven.

Det er delte meninger om hvor godt **styringsdialogen** mellom Husbanken nasjonalt og embetene i forsøksfylkene har fungert. En av statsforvalterembetene uttrykker at styringsdialogmøtene (og andre treffpunkter) med Husbanken bidrar til et samlet og styrket fagmiljø. De opplever at treffpunktene fører til at de får informasjon de ellers ikke hadde fått. Et eksempel som trekkes frem av en ansatt hos et av embetene er status på flyktning-situasjonen i kommunene. Embetet mottok informasjon om dette gjennom styringsdialogmøter, og brukte informasjonen videre inn i sitt arbeid. Ifølge embetet ville de ikke ha mottatt denne type informasjon før oppgaveoverføringen.¹² Overførte stillingsressurser ved et annet embete uttrykker at de i begrenset grad opplever at styringsdialogen med Husbanken bidrar til et samlet og styrket fagmiljø. Husbanken nasjonalt har i hovedsak lyttet til innspill snarere enn tatt stilling til fremdriften av forsøket. Manglende eierskap til forsøket hos Husbanken nasjonalt pekes på som en sentral årsak til at styringsdialogen i begrenset grad er brukt aktivt til å styre forsøket. Husbanken nasjonalt gir uttrykk for at systemet med styringsdialogen kan forbedres. De peker på at modellen, hvor Husbanken skal føre styringsdialog med statsforvalterembetene innenfor det boligsosiale feltet, ikke er ideell. De opplever at styringsdialogen heller burde formidles gjennom tildelingsbrevene til statsforvalteren, spesielt hvis oppgaveoverføringen blir en permanent ordning.

Ansatte ved Husbanken, både utenfor forsøksområdet og Lån og tilskudd – NVR, beskriver statsforvalterne som i all hovedsak et «**tilsyns- og klageorgan**», og mener at det ikke er naturlig å plassere utviklingsarbeid og råd- og veiledningsoppgaver om boligsosialt arbeid hos en slik aktør. De uttrykker at det er slik kommunene i større grad opplever embetene. Det er imidlertid viktig å påpeke at statsforvalterne veileder kommuner på en rekke fagområder, herunder om tilgrensende tjenester. Ifølge tildelingsbrevet til statsforvalteren er det også klart at embetene har ansvar både for utviklingsoppgaver og for å håndtere klagesaker (KDD, 2024). Tildelingsbrevet

¹² At Husbanken har en sentral rolle i arbeidet knyttet til ukrainske flyktninger anerkjennes også av representanter fra Husbanken nasjonalt. De uttrykker at de har god innsikt som følge av blant annet tett kontakt med kommuner.

indikerer ikke at klagesaker nødvendigvis skal ha forrang fremfor utviklingsoppgaver. Likevel kan det være mer utfordrende å nedprioritere oppgaver som er lovpålagte, sammenlignet med andre typer oppgaver, spesielt i situasjoner hvor kapasiteten er begrenset.

Samtlige aktører trekker frem engasjement og forståelsen for betydningen av boligsosialt arbeid og hva bolig betyr for barn og unge som avgjørende for boligsosiale resultater. Representanter for forsøksfylkene uttrykker at det er avgjørende med noen som driver arbeidet og opplever at engasjement for det boligsosiale arbeidet hos ulike embeter vil gi resultater.

4.7. Vår vurdering av måloppnåelsen til delmål 1

En overføring av oppgaver og ressurser fra Husbanken med boligsosial kompetanse, har som Delmål 1 å bidra til **et samlet og styrket fagmiljø, ved at bolig i større grad ses i sammenheng med fagområdene helse, sosial, rus, barnevern og arbeidsliv.**

Basert på funnene våre mener vi forsøket i noen grad har bidratt til økt måloppnåelse av delmål 1. Varierende måloppnåelse knyttes blant annet til at det har tatt tid å komme i gang med forsøket, ulik organisering og ressurser til og kultur for å prioritere veiledningsoppgaver.

Måloppnåelse hviler på to sentrale premisser. For det første må overførte stillingsressurser besitte boligsosial kompetanse. For det andre må fagkompetansen spres og integreres innenfor andre fagområder. Sistnevnte betyr både at den boligsosiale kompetansen tas inn i råd og veiledning til kommuner på andre fagområder, og at annen fagkompetanse trekkes inn ved råd og veiledning til kommuner på boligsosiale spørsmål. Samtlige dimensjoner vi har sett på tilsier at de to premissene i større grad er på plass nå enn i nullpunktet. Samtidig er det variasjoner mellom forsøksfylkene, deriblant i overførte stillingsressurser/nyansattes opplevelse av integrering. Selv om behovet for nyansettelser har forsinket oppstart av arbeidet i embetene, er det ikke opplagt for oss at nye ressurser har mindre kompetanse om boligsosiale spørsmål i kommunene og Husbankens økonomiske virkemidler enn det de opprinnelige overførte stillingsressursene hadde. Samarbeidet med Lån og tilskudd – NVR kan ha vært avgjørende for å sikre denne kompetansen.

Funnene våre er mindre tydelige på at fagmiljøene hos de tre statsforvalterembetene er samlet og styrket, **ved at bolig i større grad ses i sammenheng med andre fagområder, både internt og ved råd og veiledning.** Det er variasjoner mellom hvorvidt de ansatte opplever at de klarer å **se bolig i sammenheng med andre fagområder.**

Fylkene har valgt **ulike måter å organisere arbeidet** på, som påvirker mulighet for samarbeid internt og endringer i dialogen ut mot kommuner. Vestland virker i stor grad å ha organisert tilførte ressurser for seg, en organisering som i større grad gjenspeiler organiseringen forut for forsøket, med unntak av at ressursene nå er plassert internt i embetet. Nordland og Rogaland har i større grad valgt å integrere ressursene i andre fagmiljøer, ved å dele ressursene mellom avdelinger/seksjoner. Denne formen for organisering har trolig bidratt til økt grad av måloppnåelse i Rogaland, mens sen oppstart i Nordland virker å ha hemmet tilsvarende måloppnåelse i Nordland.

Embetene har også stått overfor ulike typer utfordringer. Samtlige tre embeter har hatt utfordringer med at overførte stillingsressurser fra Husbanken sluttet underveis i forsøksperioden, og dermed må erstattes. Koronavirus-pandemien førte også til at det var mindre kapasitet til å prioritere andre fagområder enn de som var mer direkte berørt av pandemien og restriksjonene som ble innført. Nordland og Vestland har i tillegg brukt tid på å komme i gang med arbeidet, mens Rogaland i større grad var forberedt på oppgaveoverføringen. Sistnevnte embete peker imidlertid også på **ressursutfordringer** som en begrensning. I intervjuene trekker

samtligje tre embeter frem kapasitet og ressurser som mulige utfordringer i å sikre et vedvarende samlet og styrket fagmiljø der fagmiljøene ses i sammenheng. Enkelte av embetene opplever at de må prioritere lovpålagte oppgaver på bekostning av utviklingsarbeid. Råd og veiledning beskrives som et eksempel på utviklingsarbeid. Enkelte uttrykker også at boligsosiale spørsmål vies for lite plass i tildelingsbrevene for at fagmiljøet kan styrkes over tid. Det er også tegn til at embetene har ulikt søkelys på veiledning til kommunene. Dersom tverrfaglig veiledning i mindre grad prioriteres, vil trolig heller ikke styring av fagmiljøet der bolig i større grad ses i sammenheng med ander fagområder heller prioriteres.

5. Delmål 2: En mer samordnet stat

Det andre delmålet er «en mer samordnet stat – en aktør som samler regional stat innenfor relevante sektorer for det boligsosiale området, som skal bidra til at kommunene ser bolig og tjenester mer i sammenheng». Kommunenes vurderinger tilsier ingen entydig utvikling i hvorvidt regional stat oppleves som mer samordnet. I noen tilfeller er det tegn på økt samordning (færre separate møter med overlappende tematikk), mens i andre tilfeller oppleves regional stat som mindre samordnet (nødvendig å kontakte begge regionale statlige aktører for å få relevante råd og veiledning om bolig og tjenester) i forsøksområdet. Kommunene er også delte i hvorvidt det er tydelig hvem de skal kontakte og hvorvidt de opplever at råd og veiledning fra statsforvalter om bolig og ulike fagområder i (svært) stor grad er samordnet. Nær samtlige kommuner i forsøksområdet uttrykker i intervju at de opplever et økt søkelys på boligsosiale hensyn i plan, i tråd med øvrige aktørers vurderinger. Ifølge ansatte hos embetene i de tre forsøksfylkene har råd og veiledning fra statsforvalter og Husbanken ført til at kommunene i større grad tar hensyn til boligsosiale aspekter i planarbeidet. Ansatte hos statsforvalter og Husbanken opplever at flere kommuner ser bolig og tjenester i sammenheng. Det er krevende å identifisere eksempler på hvordan kommuner i forsøksområdet i større grad ser bolig og tjenester i sammenheng, utenom plan. Vi finner ingen systematisk forskjell i hvorvidt kommuner i forsøksområdet hensyntar boligsosiale suksessfaktorer mer (eller mindre) enn kommuner utenfor forsøksområdet. Vi finner imidlertid en positiv endring i hvorvidt kommuner i forsøksområdet har oversikt over personer som er skrevet ut av ulike institusjoner. At vi i begrenset grad finner endringer i kommunenes arbeid, kan bunne i at det har tatt tid for embetene å omstille seg i forsøksperioden, men også at andre forhold enn statlig veiledning påvirker kommuners arbeid.

5.1. En samordnet stat

I de følgende delkapitlene beskrives kommunenes vurderinger av hvorvidt statsforvalter og Husbanken oppleves som samordnet (delkapittel 5.1.1), deres samhandling med aktørene (delkapittel 5.1.2) og deres opplevelse av råd og veiledning (delkapittel 5.1.3). Deretter beskrives statsforvalterne og Husbankens vurderinger av samhandlingen seg imellom (delkapittel 5.1.4) og statsforvalterens vurderinger av intern samhandling (delkapittel 5.1.5).

5.1.1. Kommunenes opplevelse av en samordnet regional stat

Det andre delmålet er **en mer samordnet stat** – det vil si en aktør som samler regional stat innenfor relevante sektorer for det boligsosiale området, som skal bidra til at kommunene ser bolig og tjenester mer i sammenheng.

Tegn på økt måloppnåelse vil være at kommuner i forsøksområdet, sammenlignet med utenfor, i større grad opplever at:

- statsforvalter og Husbanken sin innsats mot kommune på det boligsosiale området er samordnet
- det er tydelig hvilken regional statlig aktør kommunene bør oppsøke for å få råd og veiledning om bolig og tjenester
- statsforvalter sin innsats mot kommune på det boligsosiale området er samordnet
- de mottar samordnet råd og veiledning fra statsforvalteren om bolig og ulike tilgrensende fagområder

Videre at kommuner i forsøksområdet i mindre grad opplever at de:

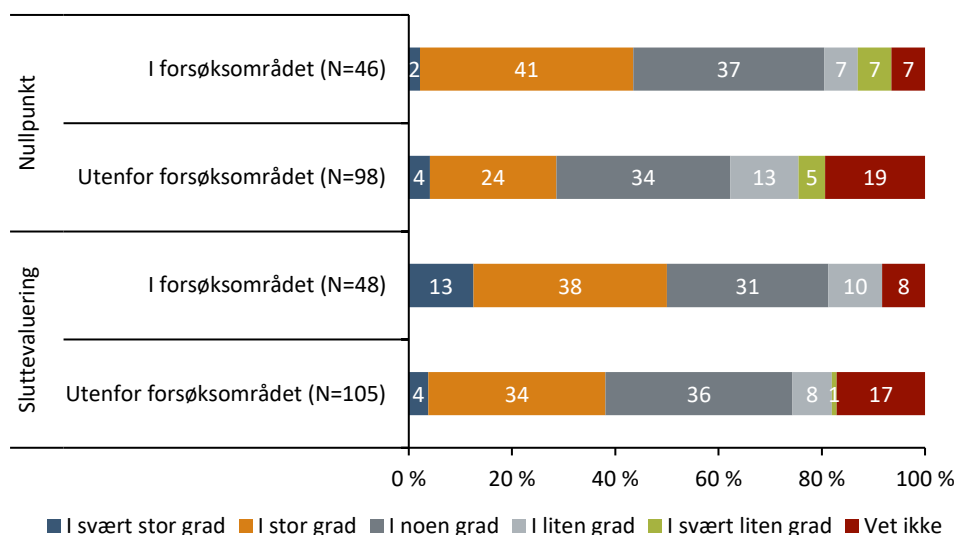
- deltar i møter om overlappende tema, men i separat regi av Husbanken og statsforvalteren

- blir invitert til konferanser om overlappende tema, men i separat regi av Husbanken og statsforvalteren

Kommunenes vurderinger av statsforvalter og Husbanken sin samordning

Ifølge spørreundersøkelsene opplever kommunene generelt at **statsforvalter og Husbanken sin innsats mot kommunen på det boligsosiale området er mer samordnet** i sluttevalueringen enn i nullpunktet, se Figur 5-1.

Figur 5-1 I hvilken grad opplever kommunen at statsforvalter og Husbanken sin innsats mot kommunen på det boligsosiale området er samordnet

Kilde: Spørreundersøkelse til kommuner

En høyere andel kommuner, både i og utenfor, oppgir at de blir **invitert til konferanser om overlappende tema**, men i separat regi av Husbanken og statsforvalteren (større økning i forsøksområdet).¹³ Dette kan være en indikasjon på redusert samordning. Samtidig kan det indikere et større søkelys fra begge regionale aktører, og tilsa at temaene er relevant å drøfte i flere fora og ikke kun i regi av en aktør. En lavere andel kommuner, både i og utenfor forsøksområdet, oppgir at de **deltar i møter om overlappende tema, i separat regi** av Husbanken og statsforvalteren. Nedgangen er størst i forsøksområdet.

Kommunene i **forsøksområdet** som er intervjuet er delte i sine vurderinger av hvorvidt regional stat oppleves som samordnet. Flere kommuner opplever at regional stat er mer samordnet etter oppgaveoverføringen. Flere eksemplifiserer dette med at statsforvalter og Husbanken har felles møter med kommunens ledelse, mens andre knytter det til at Husbanken og statsforvalteren samarbeider om blant annet webinarer og seminarer. En kommune utdyper at de opplever et tettere samarbeid mellom statsforvalteren og Husbanken, deriblant gjennom felles møter og en økt forståelse for hverandres oppgaver. Bruken av felles møter bidrar til at kommunen «slipper» å forklare samme problematikk for to aktører, deriblant bolig til rusavhengig. Videre trekker enkelte frem at de har inntrykk av at statsforvalter har mer kunnskap om Husbanken sitt arbeid. Samtidig erkjenner en at det tar tid for statsforvalteren og Husbanken å finne en ny samarbeidsform. Blant kommuner som ikke opplever regional stat som mer samordnet uttrykker en at de i begrenset grad opplever at det er dialog mellom Husbanken og statsforvalter. En annen kommunen peker på at det er en silo-effekt der ansatte fra

¹³ Noe av endringen kan forklares av at andelen som har svart at de ikke vet, er høyere sammenlignet med nullpunktet.

Husbanken som nå jobber hos statsforvalter fremdeles opererer som en egen enhet, noe som er til hinder for samarbeid.

Kommunene **utenfor forsøksområdet** er også delte i hvorvidt regional stat er samordnet eller ikke. To kommuner uttrykker i intervju at regional stat ikke er samordnet. En av disse opplever at Husbanken gir ett konkret svar, mens statsforvalteren gir flere ulike svar, noe som kan tyde på mangel på intern samordning. Denne kommunen oppgir også at statsforvalter sin manglende veiledning er et hinder i kommunens boligsosiale arbeid. En annen kommune uttrykker at de ikke kjenner til noe samarbeid mellom de to regionale aktørene. Tre av kommunene utenfor forsøksområdet opplever derimot at regional stat er samordnet. En av disse kommunene påpeker at det er et godt tverrfaglig samarbeid og at de ikke har opplevd at Husbanken og statsforvalter gir ulike beskjeder. En annen kommune oppgir at de har positive erfaringer med felles webinarer og samlinger som involverer begge aktører fra regional stat. Samtidig påpeker kommunen at tilskuddsordningene fra statsforvalter og Husbanken bør ses mer i sammenheng. En tredje kommune opplever at statsforvalter og Husbanken har litt ulike roller, men at det er etablert et godt samarbeid og kunnskapsdeling gjennom nettverket Bolig for velferd. De uttrykker at en oppgaveoverføring vil kunne bidra til at man får noen av de samme effektene som de får gjennom et nettverk i Innlandet, deriblant et helhetlig blikk på koblingen mellom bolig og rus.

5.1.2. Kommunenes vurderinger av samhandling med statsforvaltere og Husbanken

Kommunenes samhandling med statsforvaltere og Husbanken innebærer at en av partene tar initiativ. God samhandling fordrer at:

- det er tydelig for kommunene hvilken aktør de skal oppsøke og om det er behov for å oppsøke begge
- kommunene opplever det som enkelt å ta kontakt
- statsforvalter og/eller Husbanken tar initiativ til kontakt

Oppsummert finner vi at:

- En større andel kommuner i forsøksområdet opplever at det er **enkelt å ta kontakt** med statsforvalter, enn i nullpunktet – men at flere fortsatt opplever det som enklere å ta kontakt med Husbanken
- En større andel kommuner, både i og utenfor forsøksområdet, oppgir at det i (svært) stor grad er **tydelig hvilken regional statlig aktør** kommunen bør oppsøke for å få råd og veiledning om bolig og tjenester
- En større andel kommuner opplever at regional stat i svært stor eller stor grad er **proaktiv i råd og veiledning om bolig og tjenester** i sluttevalueringen enn i nullpunktet, der økningen er størst i forsøksområdet

Hvorvidt kommunene merker endringer i regional stat, vil avhenge av hvorvidt de har et behov som regional stat kan fylle. De fleste kommuner, både i og utenfor forsøksområdet oppgir at de har hatt behov for råd og veiledning fra regional stat om boligsosiale problemstillinger det siste året.

Ifølge spørreundersøkelsene er det en økning i andelen kommuner, både i og utenfor forsøksområdet, som oppgir at det i (svært) stor grad er **tydelig hvilken regional statlig aktør kommunen bør oppsøke** for å få råd og veiledning om bolig og tjenester (litt større økning i forsøksområdet). I intervju indikerer enkelte kommuner at det ikke er helt tydelig hvilken instans de bør oppsøke. En av disse, i Vestland, oppgir at Husbanken og statsforvalter gir råd fra ulike innfallsvinkler, samt at de henviser frem og tilbake til hverandre. Denne kommunen oppgir videre at de fremdeles foretrekker å ta kontakt med Husbanken. Den andre kommunen, i Rogaland, opplever at det ikke er åpenbart hvor man skal ta kontakt, og at Husbanken og statsforvalter ikke har oversikt over hvem som skal gjøre hva. Et par kommuner i samme fylket etterspør i åpent tekstfelt i spørreundersøkelsen en tydeligere avklaring av hvilken av de to aktørene de skal kontakte for råd og veiledning. En tredje kommune,

i Nordland, oppgir at de fremdeles foretrekker å diskutere med Husbanken enn statsforvalter. Øvrige kommuner som er intervjuet har ikke uttrykt at det er en utfordring hvem de skal kontakte. Videre oppgir en høyere andel kommuner i forsøksområdet, sammenlignet med utenfor, at det er **nødvendig å kontakte begge regionale statlige aktører for å få relevante råd og veiledning om bolig og tjenester**.¹⁴ Dette er i tråd med at ansvaret for veiledning om økonomiske virkemidler er plassert et sted, mens øvrig veiledning er overført til statsforvalterembetene i forsøksperioden.

En høyere andel kommuner i forsøksområdet oppgir at det er **enkelt å ta kontakt med statsforvalter for råd og veiledning om boligsosiale problemstillinger**, sammenlignet med utenfor forsøksområdet. Dette kan ha sammenheng med at kommunene utenfor forsøksområdet i mindre grad er i kontakt med statsforvalter og at de ikke har en egen kontaktperson der. Til tross for at statsforvalter kan oppleves som en mer relevant aktør i forsøksområdet innen det boligsosiale arbeidet, er det en høyere andel kommuner både i og utenfor forsøksområdet som opplever at det i svært stor grad er **enkelt å ta kontakt med Husbanken**, sammenlignet med statsforvalteren.

En større andel kommuner opplever at **regional stat** i svært stor eller stor grad er **proaktiv i råd og veiledning om bolig og tjenester** i sluttevalueringen enn i nullpunktet (se Figur 5-2). Økningen er noe større i forsøksområdet. Samtidig uttrykker kommuner i forsøksområdet delte meninger i intervju om hvor proaktiv regional stat oppleves. Flere kommuner opplever at statsforvalter er på tilbudssiden med veiledning, gjennom blant annet å invitere til kurs, seminarer og kompetansesamlinger. Andre kommuner opplever statsforvalter som mindre proaktiv enn Husbanken. En av disse kommunene trekker frem at samlinger og kompetanseheving som tidligere ble arrangert av Husbanken har forsvunnet etter oppgaveoverføringen. Samtidig knyttes en del av disse samlingene til deltakelse i Husbankens tidligere kommuneprogram. En annen kommune uttrykker at forskjellen mellom Husbanken og statsforvalteren har sammenheng med at ansatte i embetet vil begrense senere klagebehandling og tilsyn, og dermed i mindre grad tør å være like proaktive som Husbanken. Enkelte uttrykker at statsforvalteren i deres fylke i større grad har søkelys på feil snarere enn at de oppleves som en samarbeidspartner for kommunen, mens en annen kommune kommenterer¹⁵ at de opplever statsforvalteren som mindre synlig i forbindelse med rådgivning innenfor fagområdene som er overført (boligsosiale hensyn i plan, boligsosiale suksessfaktorer, osv.). Andre igjen uttrykker at de i liten grad har opplevd en endring.

At kommuner i forsøksområdet i varierende grad opplever en endring kan ha sammenheng med hvilke kommuner som er prioritert i forsøksfylkene. Et av embetene kommenterer at de har konsentrert seg om å veilede de minste kommunene, ettersom disse kommunene som regel har et langt mindre fagmiljø, og større utfordringer med å rekruttere nødvendig fagkompetanse, enn de større kommunene.

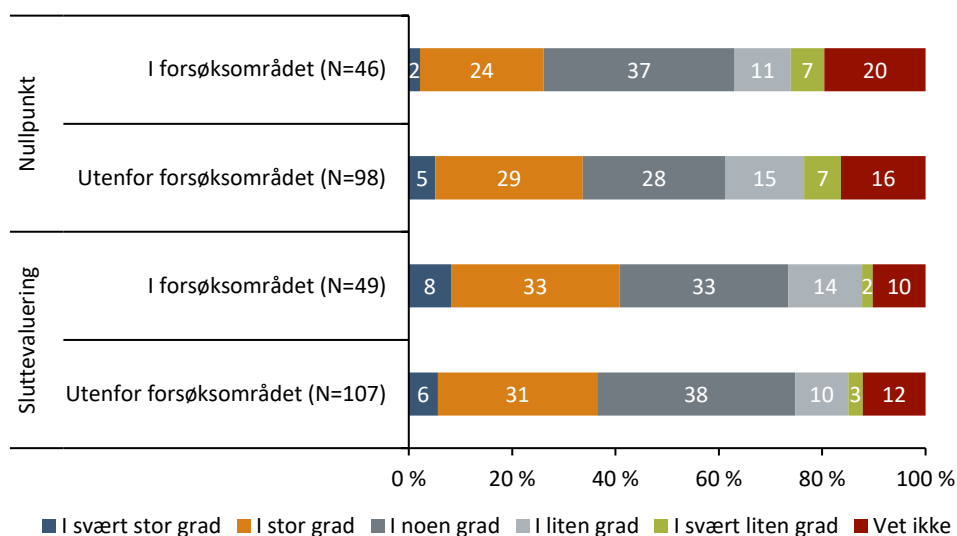
Flere kommuner i forsøksområdet, uavhengig av erfaringer så langt, uttrykker et ønske om at embetene tar en mer aktiv rolle knyttet til råd og veiledning, eksempelvis gjennom organisering av konferanser.

¹⁴ Dette avsnittet tar utgangspunkt i spørsmål som kun ble stilt i sluttevalueringen, for å identifisere mulig variasjon mellom kommuner i og utenfor forsøksområdet

¹⁵ Åpent tekstfelt i spørreundersøkelsen.

Figur 5-2

I hvilken grad kommunene opplever at regional stat er proaktiv i sin rådgivning og veiledning om bolig og tjenester

Kilde: Spørreundersøkelse til kommuner

Kommuner utenfor forsøksområdet sine vurderinger Husbanken og statsforvalterne

Flere av kommunene utenfor forsøksområdet som vi har intervjuet, er positive til Husbanken sitt arbeid. En kommune opplever Husbanken som en pådriver i det boligsosiale arbeidet, da de er fremoverlente, ser bolig og tjenester i sammenheng og tilbyr mange webinarer. Fire andre kommuner utenfor forsøksområdet fremhever Husbankens evne til å gi god veiledning og oppfølging. En av disse kommunene trekker særlig frem at Husbankens seminarer og webinarer er til stor hjelp, mens en annen fremhever Husbankens generelle kunnskap. Kun en kommune trekker frem ett forbedringspunkt, knyttet til Husbankens kjennskap til private aktører. Hvor positivt Husbanken vurderes, virker også å ha sammenheng med andre initiativ, deriblant et nettverk i Innlandet og i Østfold, og tidligere erfaring med Husbankens kommuneprogram. Kommuner utenfor forsøksområdet uttrykker i spørreundersøkelsen at de mindre grad mottar råd og veiledning fra statsforvalteren om boligsosiale utfordringer. Samtidig erkjenner en at de har mer dialog med statsforvalteren om planarbeid og NAV, mens andre erkjenner at de ikke nødvendigvis sitter sentralt nok plassert til å kunne vurdere kommunens dialog med statsforvalteren. Andre etterspør mer konkret veiledning om ny boligsosial lov. Kommunene er også delte i hvorvidt de opplever at å møte Husbanken og statsforvalteren samlet.

5.1.3. Kommunenes opplevelse av råd og veiledning fra regional stat

I nullpunktet pekte vi på at dersom forsøket lykkes med å bidra til **et samlet og styrket fagmiljø, ved at bolig i større grad ses i sammenheng med fagområdene helse, sosial, rus, barnevern og arbeidsliv**, bør dette tilsi at kommuner i større grad opplever **økt kvalitet og relevans på råd og veiledning fra regional stat**. Samlet sett vil dette også bidra til at kommuner kan se bolig og tjenester mer i sammenheng. Mer konkret bør de få gode og relevante råd fra regional stat om:

- sammenhengen mellom bolig og ulike fagområder
- lovverk som påvirker boligsosiale tiltak/prosjekter
- bolig og tjenester som er ny kunnskap for kommunen
- bolig og tjenester i tide til å fatte gode beslutninger
- hvordan statlige økonomiske virkemidler kan ses i sammenheng for å løse boligsosiale utfordringer

Oppsummert finner vi at:

- En større andel kommuner oppgir å **motta råd og veiledning fra regional stat om bolig og tjenester i tide til å fatte gode beslutninger** og som er **ny kunnskap** for kommunen, i sluttevalueringen sammenlignet med nullpunktet. I begge tilfeller er den positive utviklingen størst i forsøksområdet.
- En *lavere* andel kommuner oppgir at de i svært stor eller stor grad får **relevante råd og veiledning** om sammenhengen mellom bolig og flere fagområder i sluttevalueringen sammenlignet med nullpunktet. Den negative utviklingen gjelder både kommuner i og utenfor forsøksområdet.
- I den grad kommunene trekker frem konkrete eksempler der de ser en endring, omhandler det primært **plan**.

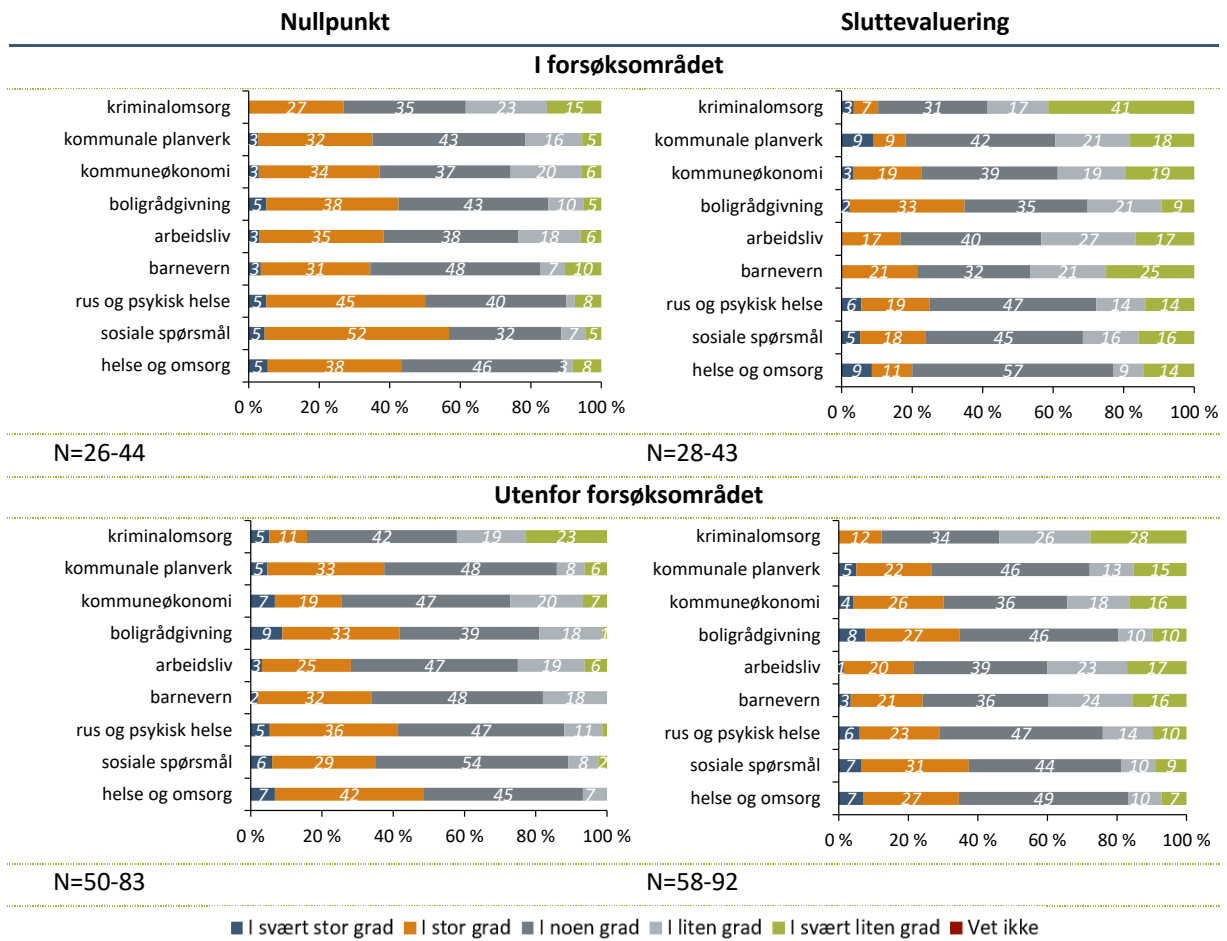
Kommunenes vurderinger av kvaliteten på råd og veiledning fra regional stat

En større andel kommuner oppgir å **motta råd og veiledning fra regional stat om bolig og tjenester i tide til å fatte gode beslutninger** og som er **ny kunnskap** for kommunen, i sluttevalueringen sammenlignet med nullpunktet. I begge tilfeller er den positive utviklingen størst i forsøksområdet. Det er heller ingen tydelig endring i kommunenes vurderinger i spørreundersøkelsene av den overordnede **kvaliteten på råd og veiledning fra regional stat**. De fleste kommunene i forsøksområdet oppgir i at det ikke har vært en endring i verken omfanget eller kvaliteten på råd og veiledning om sammenhengen mellom bolig og andre fagområder fra regional stat. Blant kommunene som mener at det er endring, er det like mange kommuner som oppgir at det er økt omfang og bedre kvalitet på råd og veiledning, som det motsatte.

Når det gjelder **relevansen av råd og veiledning** fra regional stat tilsier svarene på spørreundersøkelsene en negativ utvikling i sluttevalueringen sammenlignet med nullpunktet. Det er en *lavere* andel kommuner som oppgir at de i svært stor eller stor grad får relevante råd og veiledning om sammenhengen mellom bolig og flere fagområder i sluttevalueringen sammenlignet med nullpunktet. Den negative utviklingen gjelder både kommuner i og utenfor forsøksområdet (se Figur 5-3). Vi vet ikke om den negative utviklingen skyldes en redusert relevans av råd og veiledning, eller om kommunene er mer bevisst på hvorvidt råd og veiledning er relevante nå – deriblant som følge av ny boligsosiallov. En informant påpeker at dette kan ha sammenheng med endringer i den statlige boligpolitikken. I den tidligere nasjonale strategien, «Bolig for velferd», var tverrfaglig samarbeid prioritert høyt, mens dette oppleves som i mindre grad prioritert i den nåværende strategien. Vedkommende mener at dette kan ha bidratt til at tema rundt tverrfaglighet og samarbeid har stått mindre sentralt i kommuneoppfølgingen. Vi har ikke mulighet til å vurdere om det er tilfellet.

Figur 5-3

I hvilken grad kommunen opplever at de får relevante råd og veiledning fra regional stat om sammenhengen mellom bolig og ulike fagområder, det siste året.

*Vi ser her bort fra de som har svart vet ikke. Utviklingen er i stor grad lik dersom vi hensyntar de som har svart vet ikke. Kilde: Spørreundersøkelser til kommuner

I intervju uttrykker **kommunene i forsøksområdet** delte meninger om hvorvidt regional stat ser bolig i sammenheng med andre fagområder, og hvorvidt kunnskapen er nyttig. I hvilken grad kommunene opplever at regional stat har et økt søkelys på fagområder ellers, virker å ha sammenheng med i hvilken grad kommunene hadde søkelys på temaene fra før. Dette henger ofte sammen med kommunestørrelse, men også i hvilken grad de mottok tettere oppfølging av Husbanken gjennom det tidligere kommuneprogrammet. Tre mindre kommunene opplever et større søkelys på bolig med andre fagområder. Disse kommunene uttrykker en forbedring knyttet til tverrfaglighet og koordinering hos statsforvalter etter oppgaveoverføringen. Tre større kommuner uttrykker på sin side at råd og veiledning ikke oppleves som ny kunnskap og heller ikke er tilstrekkelig for å kunne dekke kommunenes behov. Samtidig erkjenner flere at de har store fagmiljøer selv, og har jobbet med ulike temaer over lengre tid (herunder også plan). Flere knytter arbeidet sitt til tidligere deltakelse i kommuneprogrammet til Husbanken, der de blant annet dro nytte av erfaringsveksling mellom kommuner. En uttrykker at de opplever at de greier seg med mindre råd og veiledning enn det de mottok da. Flere mindre kommuner uttrykker på sin side at veiledning fra regional stat, herunder fra statsforvaltere, kan være særlig nyttig for dem da de ofte har mindre fagmiljøer. Dette er også noe flere av de større kommunene antar at er tilfellet for små kommuner.

En kommune kommenterer i åpent tekstfelt at de opplever Husbankens regelverk knyttet til enkelte tilskuddsordninger som krevende. Gjennom forsøket opplever denne kommunen at statsforvalter og Husbanken er mer lydhør for utfordringene til kommunene, og håper at dette vil bidra til et mer hensiktsmessig regelverk på sikt.

Kommunenes vurderinger av statsforvalter sin samordning

Hvorvidt kommuner opplever regional stat som samordnet, avhenger også av intern samordning hos statsforvalterne.

Kommunene er bedt om å vurdere statsforvalteres grad av samordning mellom bolig og ulike fagområder. Det er en *reduksjon* i andelen kommuner, både innenfor og utenfor forsøksområdet, som oppgir at **råd og veiledning fra statsforvalter om bolig og ulike fagområder i (svært) stor grad er samordnet** for flere fagområder. Samtidig er det en økning i andelen kommuner som oppgir at bolig og ulike fagområder i (svært) stor grad er samordnet for noen av fagområdene: kriminalomsorg, boligrådgivning og helse og omsorg. Utenfor forsøksområdet er det en økning i andelen som vurderer at råd og veiledning i svært stor eller stor grad er samordnet mellom bolig og fagområdene kriminalomsorg og barnevern.

Flere kommuner uavhengig av størrelse uttrykker i intervju et økt søkelys fra statsforvalter på å se bolig i sammenheng med **planarbeid**. En større kommune, i Rogaland, uttrykker at embete har et større søkelys på kommunale plan enn tidligere, og en annen større kommune, i Nordland, opplever at de mottar mer helhetlige tilbakemeldinger på kommuneplanene. Dette er det eneste temaet de opplever et løft på. En mindre kommune i Nordland opplever et økt søkelys på hvordan kommunen kan jobbe tverrsektorielt og mer strategisk overordnet, og påpeker at dette er relevant for deres arbeid med å rullere planstrategi.

Kommunene i forsøksområdet uttrykker også i intervju og i åpent tekstfelt i spørreundersøkelsen, ulike vurderinger av hvor samordnet hver enkelt statsforvalter fremstår. En kommune, i Nordland, oppgir at de ikke har sett mye til statsforvalters rolle i det boligsosiale arbeidet og at deres tilnærming oppleves som sektorbasert. De etterlyser en mer tverrfaglig og helhetlig innsats fra statsforvalter. En annen kommune påpeker at statsforvalter ikke har med fagpersoner fra helse, barnevern og ulike fagområder på fysiske samlinger, noe kommunen tolker som at statsforvalter ikke er samordnet internt. Andre kommuner i forsøksområdet oppgir at det har vært en positiv utvikling mot en mer helhetlig tilnærming fra statsforvalter. En annen kommune i Nordland uttrykker at de opplever at råd og veiledning på det boligsosiale feltet er samkjørt fra ulike avdelinger i embetet. Kommunen knytter dette til forsøket. En kommune i Rogaland opplever at de kan få samordnet råd og veiledning, men ønsker at statsforvalter skal tydeliggjøre hva de kan bidra med veiledning på.

5.1.4. Regional stats vurderinger av samhandling mellom Husbanken og embetene

Den ansatte i embetene og Husbanken er bedt om å vurdere samhandlingen mellom de to statlige aktørene.

To organisasjoner – krever ny samarbeidsflate

Oppgaveoverføringen innebærer at det er to juridiske aktører som kommunene må ha kontakt med gjeldende Husbankens økonomiske virkemidler; statsforvalterembetene og Husbanken (Lån og tilskudd – NVR). Når statsforvalterne har gjennomgått behov og veiledet kommunene om bolig og tjenester, overtar Lån og tilskudd – NVR boligdelen og veileder videre fra plan til gjennomføring. Dette innebærer et behov for en ny kontaktflate mellom rådgivningsleddet (statsforvalter) og tilskuddsleddet (Husbanken). For at man skal oppnå dette, og at kommunene skal oppleve en samordnet regional stat, fordrer dette en god samordning mellom statsforvalter og Husbanken (Lån og tilskudd – NVR).

Representantene fra statsforvalter og Husbanken opplever at samarbeidet mellom Husbanken og statsforvalter generelt har fungert godt. Samtidig trekker enkelte frem at de fortsatt jobber med å finne grenseflaten mellom de to aktørene og at samarbeidet fortsatt utvikles. Enkelte ansatte hos statsforvalter trekker frem at statsforvalter kan se det som hensiktsmessig at Lån og tilskudd – NVR deltar på flere møter med kommunene. Av andre beskrives dette som dobbeltarbeid at to aktører må delta i møtene. I tillegg uttrykker flere i embetene at dialogen med Husbanken nasjonalt kan bli bedre (se delkapittel 4.6).

Opplevd samhandling mellom statsforvalterembetene og Husbanken

I nullpunktet pekte vi på at følgende tegn kan tilsi at ansatte hos embetene og Husbanken selv opplever regional stat som mer samordnet:

- at færre ansatte ved embetene i forsøksområdet opplever at de kan løse oppgaver tilknyttet boligsosiale utfordringer bedre med større grad av samhandling internt, med Husbanken og med andre statlige aktører
- at flere ansatte ved embetene i forsøksområdet opplever at det i regionen de representerer er god samhandling mellom statsforvalter og Husbanken
- at flere ansatte i forsøksområdet opplever at det er lite dobbeltarbeid mellom Husbanken og statsforvalter

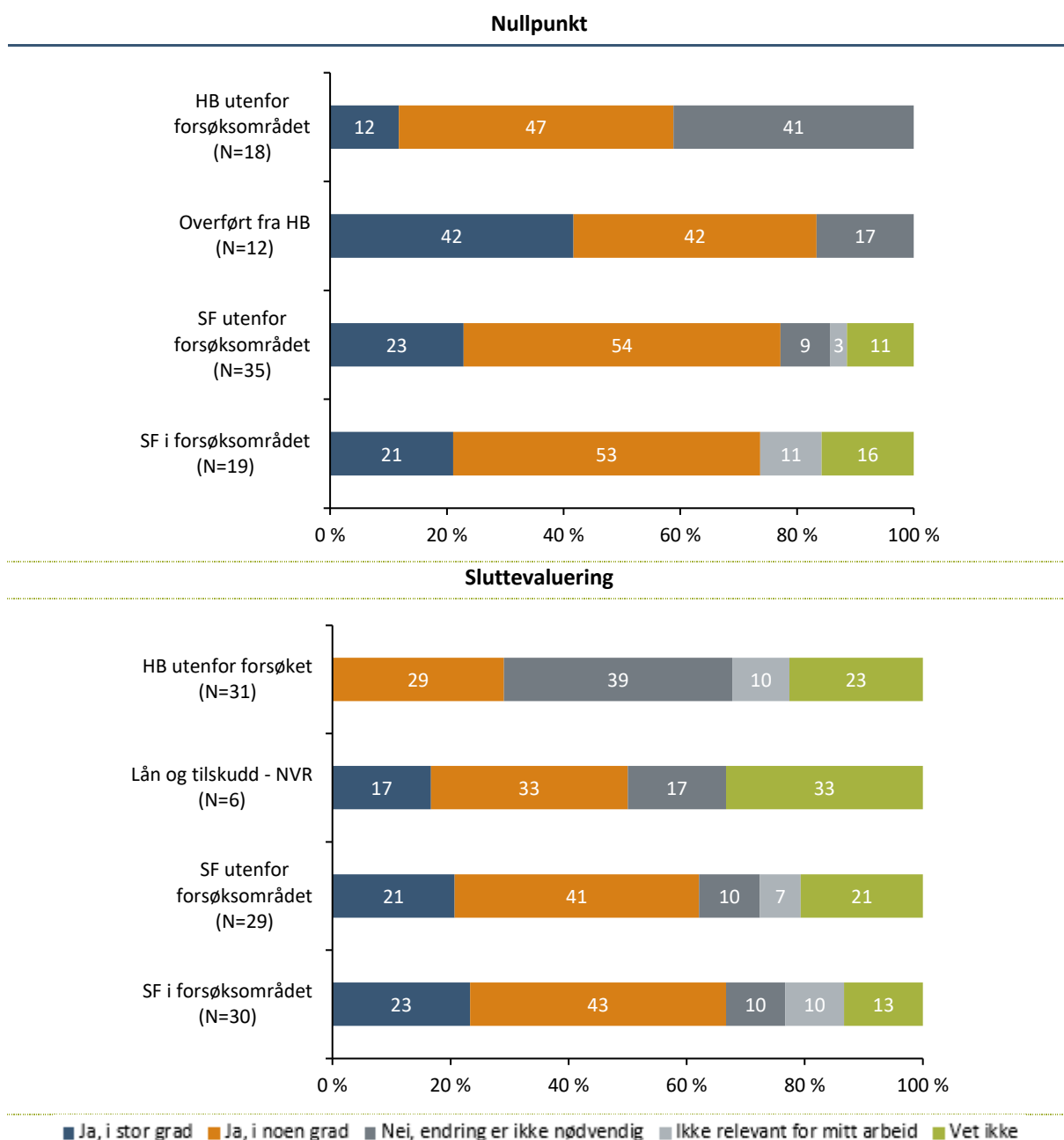
Vi finner ingen tydelig endring fra nullpunkt frem til 2023 i **opplevd samhandling mellom statsforvalter og Husbanken i regionen de representerer**, verken for ansatte hos statsforvalter og Husbanken i eller utenfor forsøksområdet. Statsforvalter i og utenfor forsøksområdet er i like stor grad enige i at det er god samhandling mellom statsforvalter og Husbanken i regionen de representerer i sluttevalueringen. Manglende endring fra nullpunkt til sluttevaluering og at statsforvalter i og utenfor forsøksområdet oppgir relativt like svar ved sluttevalueringen, indikerer at forsøket ikke har bidratt til bedre samhandling mellom statsforvalter og Husbanken. I skjemaene til ledere hos statsforvalterembetene i forsøksområdet oppgir flesteparten at det *i noen grad* er god samhandling mellom statsforvalter og Husbanken i regionen de representerer. Dette indikerer at samhandlingen mellom statsforvalter og Husbanken kan bli bedre i forsøksområdet.

I spørreundersøkelsene har vi også kartlagt hvorvidt ansatte hos statsforvaltere og Husbanken mener at oppgavene knyttet til boligsosiale problemstillinger kunne ha vært løst bedre med større grad av samhandling med statsforvalter/Husbanken (se Figur 5-4). Overordnet finner vi at det er noe reduksjon i **behovet for økt samhandling** blant ansatte hos statsforvalter og Husbanken for å forbedre oppgaveløsningen blant samtlige aktører. Samtidig viser resultatene at det er svært liten forskjell i svarene i sluttevalueringen mellom statsforvalter i og utenfor forsøksområdet. Ansatte i Husbanken utenfor forsøket opplever i mindre grad at økt samhandling kunne ha forbedret oppgaveløsningen sammenlignet med i nullpunktet.

Representanter for Husbanken nasjonalt uttrykker i intervju at de gjennom forsøket har erkjent et økt behov for en formell og klart definert samarbeidsrelasjon mellom Husbanken og statsforvalteren. De påpeker at dersom oppgavene tilbakeføres til Husbanken, er det avgjørende at Husbanken opprettholder et tett samarbeid med embetene, særlig i forbindelse med planarbeid. Representantene mener det er mest hensiktsmessig at både rådgivning og økonomiske virkemidler er samlet under Husbankens ansvarsområde. Likevel understreker de at erfaringene fra forsøket viser at et vellykket samarbeid med statsforvalterembetene er en forutsetning for suksess.

Figur 5-4

I hvilken grad ansatte hos statsforvaltere og Husbanken opplever at oppgavene knyttet til boligsosiale utfordringer kunne ha vært løst bedre med større grad av samhandling med Husbanken/statsforvalter, i prosent av totalt antall svar for hvert underutvalg*

*I figuren har vi benyttet forkortelsen SF for ansatte hos statsforvalter. I sluttevalueringen er svarene til de overførte stillingsressursene lagt sammen med de øvrige svarene fra SF i forsøksområdet. Lån og tilskudd – NVR fikk ikke dette spørsmålet i nullpunktet. Kilde: Spørreundersøkelse til ansatte hos statsforvalter og Husbanken, sammenstilt av Menon Economics

I spørreundersøkelsene til statsforvalter og Husbanken har vi også kartlagt i hvilken grad aktørene opplever at det er *lite dobbeltarbeid mellom statsforvalter og Husbanken* i regionen de representerer. Statsforvalter i forsøksområdet opplever at det er mindre dobbeltarbeid nå enn i nullpunktet. Imidlertid var det svært mange som oppga at de ikke visste i nullpunktet, og det er fortsatt en relativt stor andel av respondentene, hos statsforvalterne i forsøksområdet, som oppgir at de ikke vet i sluttevalueringen. Blant ansatte hos statsforvalter og Husbanken utenfor forsøksområdet viser resultatene at det er liten endring mellom de to målingene, og

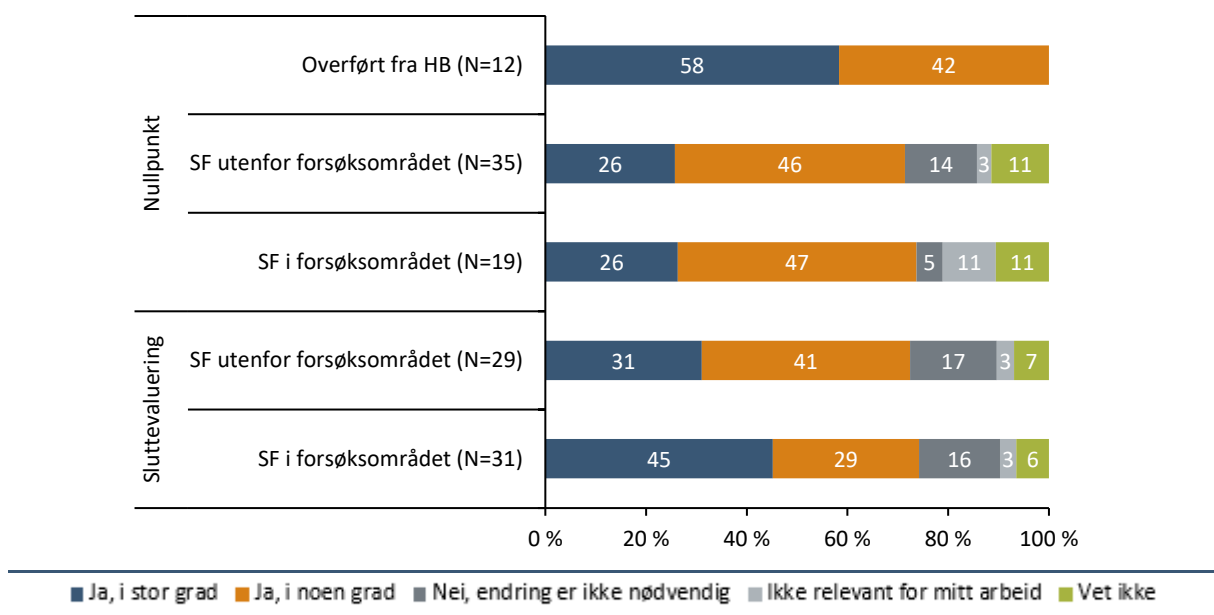
svarene er relativt sprikende. En stor andel av de ansatte hos Lån og tilskudd – NVR opplever imidlertid at det er en del dobbeltarbeid mellom statsforvalter og Husbanken.

Flere representanter fra statsforvalterembeter utenfor forsøksområdet uttrykker i intervju at det kan være utfordrende for statsforvalteren og Husbanken å fremstå som samordnet. Det beskrives at dette blant annet skyldes at tildelingsbrevene til Husbanken og statsforvalterembetene ofte er utformet på en måte som gjør samordning vanskelig. Representantene peker på at departementene burde koordinere sine satsninger bedre. De opplever at oppdragene ofte er sprikende og sjelden samhandler på en måte som gjør det mulig å se helhetlige sammenhenger. Videre uttrykker representantene et ønske om at tildelingsbrevene i større grad ses i sammenheng. Dette ville gjøre det enklere å forstå oppdragene som en helhet og dermed legge til rette for et mer effektivt samarbeid på tvers av Husbanken og statsforvalterembetene, og derigjennom bidra til en mer samordnet stat.

5.1.5. Statsforvalternes vurderinger av samhandling internt

Vi har også bedt ansatte i embetene om å vurdere **hvorvidt de opplever at oppgaver knyttet til boligsosiale utfordringer kunne ha vært løst bedre med større grad av samhandling internt i statsforvalterembetet**. I nullpunktet oppga samtlige av de overførte stillingsressursene at oppgaver knyttet til boligsosiale utfordringer kunne ha vært løst bedre med større grad av samhandling internt i embetet (se Figur 5-5). Mellom de to målingene er det lite endring mellom hva både statsforvalter i og utenfor forsøksområdet svarer, dersom man ser på svarkategoriene i noen grad og i stor grad under ett. Imidlertid er det en noe større andel av de ansatte hos embetene i forsøksområdet som oppgir at økt samhandling kunne ha forbedret oppgaveløsningen i stor grad sammenlignet med ansatte hos embeter utenfor forsøksområdet. Mellom forsøksfylkene er det liten variasjon i sluttevalueringen.

Figur 5-5 I hvilken grad ansatte hos statsforvaltere opplever at oppgaver knyttet til boligsosiale utfordringer kunne ha vært løst bedre med større grad av samhandling internt i statsforvalterembetet, i prosent av totalt antall svar for hvert underutvalg*

**I figuren har vi benyttet forkortelsen SF for ansatte hos statsforvalter. I sluttevalueringen er svarene til de overførte stillingsressursene lagt sammen med de øvrige svarene fra SF i forsøksområdet. Kilde: Spørreundersøkelse til ansatte hos statsforvalter og Husbanken, sammenstilt av Menon Economics*

5.2. Kommunene ser bolig og tjenester mer i sammenheng

I de neste delkapitlene beskriver vi statsforvalterne og Husbankens vurderinger av endringer hos kommunene (delkapittel 5.2.1), etterfulgt av kommunenes egne vurderinger av hvorvidt de ser bolig og tjenester mer i sammenheng (delkapittel 5.2.2). Videre omtaler vi kommunenes vurderinger av boligsosiale suksessfaktorer (delkapittel 5.2.3) og kommunens oversikt over sårbare overganger og bruk av ulike metoder (delkapittel 5.2.4). Til slutt beskriver vi kommunens bruk av Husbankens økonomiske virkemidler (delkapittel 5.2.5).

5.2.1. Regional stats vurderinger av endringer hos kommunene

Ifølge delmål 2 skal en mer samordnet regional stat bidra til at kommunene ser bolig og tjenester mer i sammenheng. Dette vil også kunne komme til uttrykk i råd og veiledning dersom statsforvalterne i forsøksområdet gjennom et samlet og styrket fagmiljø i større grad ser bolig og tjenester i sammenheng (Delmål 1).

Statsforvaltere og Husbankens opplevelse av endringer hos kommunene

I spørreundersøkelsene til statsforvalter og Husbanken har vi undersøkt om det er en endring i hvorvidt ansatte hos statsforvalter og Husbanken opplever at råd og veiledning til kommunene fører til at kommunene tar boligsosiale hensyn i planarbeidet og om kommunene ser bolig og tjenester i sammenheng.

En økt andel ansatte hos statsforvalter i forsøksområdet er i svært stor eller stor grad enig i at råd og veiledning til kommuner fører til at **kommuner tar mer boligsosiale hensyn i planarbeidet** nå enn i nullpunktet. Disse er mer enig i påstanden enn ansatte hos embeter utenfor forsøksområdet. Det er lite variasjon mellom hva representantene fra de ulike forsøksfylkene svarer. Samtidig er det en noe lavere andel ansatte hos Husbanken utenfor forsøksområdet som i stor grad er enig i at råd og veiledning til kommuner fører til at kommuner tar mer boligsosiale hensyn i planarbeidet nå enn i nullpunktet.¹⁶

På spørsmål om **kommunene ser bolig og tjenester i sammenheng** finner vi et relativt likt mønster.¹⁷ En økt andel ansatte hos statsforvaltere i forsøksområdet er i svært stor eller stor grad enig i at kommuner ser bolig og tjenester i sammenheng nå enn i nullpunktet, og en større andel er enige sammenlignet med ansatte hos statsforvalter utenfor forsøksområdet. Også på dette punktet finner vi at det er lite variasjon mellom hva ansatte

¹⁶ Blant respondentene fra Lån og tilskudd – NVR oppgir flesteparten at de ikke vet.

¹⁷ Spørreundersøkelsene viser at en økt andel av ansatte hos forsøksfylkene i sluttevalueringen opplever at råd og veiledning som omfattes av forsøket bidrar til at kommunene ser bolig og tjenester i sammenheng, sammenlignet med nullpunktet. I nullpunktet var det samtidig mange av de ansatte hos statsforvalter i forsøksområdet som oppga at de ikke visste. En lavere andel ansatte i Husbanken utenfor forsøksområdet opplever at den boligsosiale rådgivningen og veiledningen som omfattes av forsøket bidrar til at kommunene ser bolig og tjenester i sammenheng, sammenlignet med nullpunktet. Det er samtidig en relativt stor andel ansatte i Husbanken utenfor forsøksområdet som oppgir i sluttevalueringen at de ikke vet. At en mindre andel ansatte i Husbanken i sluttevalueringen opplever at den boligsosiale rådgivningen og veiledningen som omfattes av forsøket bidrar til at kommunene ser bolig og tjenester i sammenheng, samtidig som at en relativt stor andel oppgir at de ikke vet, kan tyde på at spørsmålet i spørreundersøkelsen har vært vanskelig for dem å tolke og derfor vanskelig å svare på. Videre oppgir flesteparten av representantene fra Lån og tilskudd – NVR at den boligsosiale rådgivningen og veiledningen som omfattes av forsøket i liten grad bidrar til at kommunene ser bolig og tjenester i sammenheng.

på tvers av de tre forsøksfylkene oppgir. Igjen er det en noe lavere andel ansatte hos Husbanken utenfor forsøksområdet som i stor grad er enig er enig i samme påstand nå enn i nullpunktet.¹⁸

I skjema sendt ut til regional leder i Husbanken og statsforvalterembetene, er det variasjoner mellom hva ledere i statsforvalterembetene i forsøksområdet oppgir. Enkelte oppgir at den boligsosiale rådgivningen og veiledningen som omfattes av forsøket bidrar til at kommunene *i svært stor grad* ser bolig og tjenester i sammenheng, mens andre oppgir at den boligsosiale rådgivningen og veiledningen som omfattes av forsøket bidrar til at kommunene *i noen grad* ser bolig og tjenester i sammenheng. Samtidig oppgir samtlige av lederne hos regionkontorene i Husbanken (utenfor forsøksområdet) at den boligsosiale rådgivningen og veiledningen som omfattes av forsøket bidrar til at kommunene *i svært stor* eller *i stor grad* ser bolig og tjenester i sammenheng. Vurderingen omhandler rådgivningen og veiledningen i fylkene utenfor forsøksområdene. En av Husbankens ledere kommenterer at kommunene har ansvar for både tjenester og bolig og ser dette i sammenheng uten Husbankens innblanding. Ifølge vedkommende bidrar Husbanken likevel til at kommunene i enda større grad blir oppmerksomme på mulighetsrommet for godt tilrettelagte og statlig finansierte boliger som en viktig rammebetingelse for egen tjenesteproduksjon.

Gjennom intervjuene med de ulike aktørene opplever aktørene det som vanskelig å skulle si noe om hvorvidt oppgaveoverføringen har bidratt til at kommunene ser bolig og tjenester mer i sammenheng. Samtlige av aktørene opplever generelt at det er for tidlig å svare på dette. Representantene for embetene i forsøksområdet og Lån og tilskudd – NVR uttrykker i intervju ulike syn på hvorvidt oppgaveoverføringen har påvirket *kommunenes* arbeid med å se bolig i sammenheng med tjenester. Noen beskriver at de foreløpig ikke har registrert noen endringer og opplever at det er for tidlig å vurdere. Andre opplever at kommunene ser bolig mer i sammenheng med tjenester. Vedkommende mener dette bunner i at statsforvalteren har regelmessige møter med kommunene for å diskutere felles prosjekter, noe som bidrar til å fremme en mer helhetlig tilnærming til bolig og tjenester. Enkelte påpeker at de særlig ser en endring blant de kommunene de har hatt kommunedialogmøter med. De har ikke hatt slike møter med alle kommunene i fylket enda.

Representanter for Husbanken nasjonalt uttrykker at det kan være vanskelig å forstå konkret hva som skal samordnes av tjenester og bolig, noe som gjør det vanskelig å gjøre det operativt. De presiserer at nytten ved samordning må overstige kostnadene.

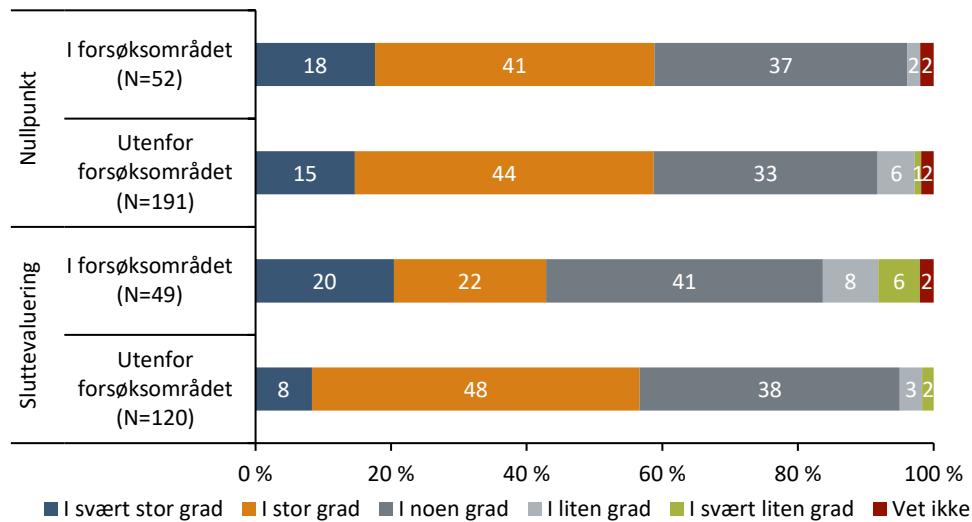
5.2.2. Kommunenes vurderinger av hvorvidt de ser bolig og tjenester i sammenheng

Kommunene er bedt om å vurdere hvorvidt de ser bolig og tjenester i sammenheng. Blant kommuner i forsøksområdet finner vi samlet sett en *nedgang* i andelen som oppgir at kommunen ser bolig og tjenester mer i sammenheng, se Figur 5-6. Forsøksfylkene trekker imidlertid i ulike retninger. Kommuner i Rogaland vurderer i større grad at de ser **bolig og tjenester i sammenheng**, sammenlignet med kommuner i Vestland og Nordland. Det er også en positiv utvikling blant kommuner i Rogaland i sluttevalueringen, sammenlignet med nullpunktet, mens en lavere andel kommuner i Nordland og Vestland oppgir at de ser bolig og tjenester i sammenheng i sluttevalueringen, sammenlignet med i nullpunktet. At vi til dels sammenligner ulike kommuner, kan være en medvirkende årsak til disse funnene.

¹⁸ Blant respondentene fra Lån og tilskudd – NVR oppgir flesteparten at de ikke vet.

Figur 5-6

I hvilken grad kommunene mener at de ser bolig og tjenester i sammenheng i dag, i prosent av totalt antall svar for hvert underutvalg

Kilde: Spørreundersøkelse til kommuner, sammenstilt av Menon Economics

Noen av kommunene i forsøksområdet utdyper i intervju og åpent tekstfelt i spørreundersøkelsen at de ser bolig og tjenester i sammenheng. Flere kommuner uttrykker at de har en forståelse av viktigheten av tverrfaglig samarbeid om bolig og tjenester. To av kommunene forteller at de har etablert tverrfaglige team og boliggrupper for å sikre en helhetlig tilnærming til boligtildeling, hvor helse, sosial og teknisk sektor samarbeider. En kommune beskriver at de har et nettverk med faste treffpunkter med søkelys på å integrere tjenester i boligtilbudet. Denne kommunen uttrykker at de også har en innovativ tilnærming til å tilby et bredere spekter av tjenester, et eksempel er et mulig prosjekt der kommunen vurderer ombygging av en skole til omsorgsboliger med døgnbemanning. En fjerde kommune oppgir at de ulike delene innen det boligsosiale arbeidet jobber tett, og opplever at dette skaper synergier. Blant kommuner som opplever at de ser bolig og tjenester i sammenheng, uttrykker flere at det er uklart for dem i hvilken grad oppgaveoverføringen har bidratt til en endring.

Andre kommuner uttrykker i intervju eller åpent tekstfelt at de i mindre grad er samordnet internt. En kommune forteller at det boligsosiale arbeidet i kommunen er fragmentert og at det kun er sporadisk kontakt uten faste møter mellom de ulike tjenestene i forbindelse med boligsosiale problemstillinger. En annen kommune utdyper at de ulike etatene i kommunen ikke har oversikt over hvem som er involvert i boligarbeidet, mens andre igjen uttrykker et behov for økt tverrfaglig samarbeid eller intern samordning.

Ifølge spørreundersøkelsene er det en *reduksjon* i andelen kommuner i forsøksområdet som i noen eller større grad svarer at **boligsosiale utfordringer hensyntas i ulike tjenester**¹⁹. Unntaket gjelder for tjenesteområdene opplæringssektoren og helse- og omsorgssektoren. Blant kommuner utenfor forsøksområdet er det også en negativ utvikling for flere tjenesteområder.²⁰ Flere kommuner uttrykker i åpent tekstfelt og i intervju utfordringer med å fremskaffe et tilstrekkelig antall egnede boliger, særlig for personer med behov for tjenester.

¹⁹ Tjenestene: NAV/sosialtjenesten, barnevernet, helse- og omsorgssektoren, rus og psykiatri og opplæringssektoren. Vi ser bort ifra respondenter som oppgir vet ikke.

²⁰ Vi ser bort ifra respondenter som oppgir vet ikke.

5.2.3. Kommunenes vurderinger av boligsosiale suksessfaktorer

Boligsosiale suksessfaktorer er et av temaene statsforvalterne i forsøksområdet og Husbankens regionkontor utenfor forsøksområdet skal veilede kommunene om. De boligsosiale suksessfaktorene er forankring og eierskap, overordnet strategi, organisering og samordning, økonomiske ressurser, kompetanse og brukermedvirkning. Se Vedlegg B for detaljer.

Sammenlignet med nullpunktet finner vi en negativ utvikling i forsøksområdet når det gjelder **forankring og strategi** knyttet opp mot det boligsosiale arbeidet. En lavere andel kommuner i sluttevalueringen svarer at det **boligsosiale arbeidet i noen eller større grad er forankret i kommunestyret**, sammenlignet med nullpunktet.²¹ Det er variasjon i forankringen i forsøksfylkene. Kommuner i Rogaland er den eneste fylkesvise gruppen i forsøksområdet hvor en større andel oppgir i sluttevalueringen at det boligsosiale arbeidet i større grad er forankret, sammenlignet med nullpunktet. Nordland er ett av fylkene nasjonalt der høyest andel kommuner oppgir at arbeidet i svært liten grad er forankret i kommunestyret. En økt andel kommuner utenfor forsøksområdet oppgir at det boligsosiale arbeidet i større grad er forankret, sammenlignet med nullpunktet.

Flertallet av kommunene i og utenfor forsøksområdet oppgir at **boligsosiale utfordringer inngår som en tematikk i kommunens overordnede planer**. Dersom vi ser på endringer over tid, finner vi en liten nedgang i andelen som oppgir dette blant kommuner i forsøksområdet. Kommuner i Rogaland er de eneste kommunene innenfor forsøksområdet som ikke oppgir en nedgang. En større andel kommuner utenfor forsøksområdet oppgir at boligsosiale utfordringer inngår som en tematikk i kommunens overordnede planer, sammenlignet med i nullpunktet. At vi ikke kun sammenligner de samme kommunene over tid, kan være noe av årsaken til forskjeller. Både kommuner i og utenfor forsøksområdet uttrykker i intervju at boligsosiale utfordringer inngår som en tematikk i kommunens overordnede planer. Flere av kommunene i forsøksområdet uttrykker at de har integrert boligsosialt arbeid i sine overordnede planer og at det er god politisk forankring for det boligsosiale arbeidet. Noen av kommunene opplever også at det boligsosiale arbeidet er godt forankret. Samtidig kommenterer enkelte i åpent tekstfelt i spørreundersøkelsen at boligsosiale hensyn er lite konkret i plan.

Utenfor forsøksområdet er det en liten økning i andelen kommuner som i noen eller større grad både **involverer brukere i utformingen av kommunale planer og strategier som omhandler boligsosiale utfordringer, samt i bolig- og tjenestetilbud**. Det er ingen tydelig endring i hva kommuner i forsøksområdet oppgir på disse punktene i sluttevalueringen, sammenlignet med nullpunktet.

En noe større andel kommuner utenfor forsøksområdet oppgir at de i noen eller større grad har **kapasitet** til å møte boligsosiale utfordringer og å se bolig og tjenester i sammenheng. For kommuner i forsøksområdet er det derimot en nedgang. Vi finner et lignende, men svakere mønster i vurderingene av kommunens **kompetanse**. I åpent tekstfelt og i intervju trekker flere kommuner frem utfordringer med både kompetanse og kapasitet. I intervju uttrykker flere større kommuner at kompetansen om det boligsosiale arbeidet er større i kommunen enn hos regional stat, og at den viktigste kunnskapsdeling er *mellom* kommuner fremfor råd og veiledning fra regional stat. Det er likevel flere av disse som påpeker at de ikke har kapasitet og/eller kompetanse til å løse alle boligsosiale utfordringer i kommunen. Det er særlig kommuner med et større antall bostedsløse som påpeker dette.

²¹ Resultatet er likt uavhengig av om vi ser bort ifra respondenter som oppgir at ikke vet. Dette gjelder dette spørsmålet og øvrige spørsmål omtalt i delkapitlet.

5.2.4. Kommunenes oversikt over sårbare overganger og bruk av ulike metoder

Et bedre helhetlig tjenestetilbud til innbyggerne og bruk av økonomiske virkemidler fordrer kunnskap om boligsosiale utfordringer i kommunene og bruk av ulike metoder.

I spørreundersøkelsen er det en større andel kommuner i forsøksområdet som oppgir at de har bedre **oversikt over personer** skrevet ut av ROP-institusjoner²², barnevernsinstitusjoner og enslige mindreårige flyktninger i sluttevalueringen, både sammenlignet med nullpunktet og med kommuner utenfor forsøksområdet.²³

Det er ingen systematisk endring i andelen kommuner som oppgir at de benytter ulike modeller eller metoder for å øke eie- eller leie-andelen. Det er en liten økning i andelen kommuner i forsøksområdet som svarer at de har **benyttet leie-til-eie modeller for å øke eierandelen til utføre** i sluttevalueringen sammenlignet med nullpunktet. For **barnefamilier** er det derimot en liten nedgang. Blant kommuner utenfor forsøksområdet er det en nedgang i andelen kommuner som oppgir at de har benyttet leie-til-eie modeller for å øke eierandelen til både barnefamilier og utføre. En kommune uttrykker i intervju at leie-til-eie ikke har vært aktuelt grunnet lave boligpriser og leiepriser i kommunen. En annen kommune opplyser om at de ønsker å ta i bruk både leie-til-eie og eie-til-leie, der sistnevnte er rettet mot en eldre målgruppe. Samtidig oppgir en lavere andel kommuner i forsøksområdet at de har benyttet **Housing First²⁴ eller lignende metoder for å motvirke bostedsløshet** i sluttevalueringen sammenlignet med nullpunktet.²⁵ Flere kommuner uttrykker i intervju at de jobber med Housing First, samtidig kan tilgang på boliger utgjøre en utfordring. En økt andel kommuner, både i og utenfor forsøksområdet, oppgir at de bruker **tilvisningsavtaler om utleieboliger med private aktører**.

5.2.5. Kommunenes bruk av Husbankens økonomiske virkemidler

En uttalt bekymring i nullpunktsmålingen var at oppgaveoverføring vil føre til redusert bruk av Husbankens økonomiske virkemidler. Vi har også undersøkt endringer i bruken av utvalgte **økonomiske virkemidler**. Figur 5-7A og B viser at det har vært en økning i andelen husstander som mottar bostøtte over perioden 2020 til 2023 i alle fylker. Utviklingen i andelen som mottar startlån er mindre tydelig, med en liten nedgang i andelen mottakere. Som nevnt uttrykker flere kommuner i intervju at de jobber aktivt med startlån, og opplever at dette virkemiddelet bidrar til å dekke det boligsosiale behovet til ulike målgrupper. Det er imidlertid ingen systematiske forskjeller i bruken mellom kommuner i og utenfor forsøksområdet.

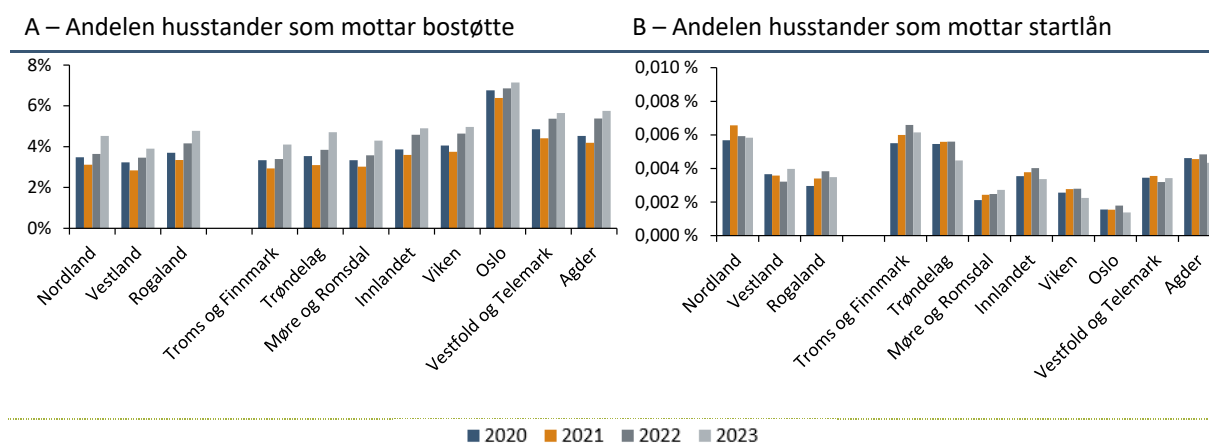
²² Rusproblemer og psykiske lidelser (ROP)

²³ Vi ser bort ifra respondentene som oppgir at de ikke vet.

²⁴ Housing First er en metode for varig bosetting og oppfølging av personer med rus- og psykiske utfordringer.

²⁵ Resultatet er likt dersom vi ser bort ifra respondentene som oppgir at de ikke vet.

Figur 5-7 Utvikling i kommunens bruk av startlån og bostøtte i perioden 2020 til 2023*

*I figuren er alle fylkene individuelt illustrert, fylkene er estimert ved å ta gjennomsnittet for kommunene i hvert fylke. Kilde: Husbankens statistikkbank

Bruken av tilskudd til omsorgsboliger og sykehjemsplasser varierer veldig fra år til år mellom kommuner, og det er dermed krevende å analysere utviklingen i denne størrelsen mellom kommuner i og utenfor forsøksområdet.

5.3. Referansegruppen i Rogaland sine vurderinger

Kommunene som inngår i referansegruppen i Rogaland er **ikke enige om hvordan det å skille råd- og veiledningsoppgavene fra Husbanken som forvalter pengene, vil påvirke måloppnåelse i det boligsosiale arbeidet**. Samtlige kommuner i referansegruppen, for utenom én, gir uttrykk for at plassering av råd- og veiledningsoppgavene under statsforvalteren gir en bedre systematikk og koordinering på tvers av fagfelt, og at det vil gi effekter på sikt. En kommune mener imidlertid at det beste vil være at både råd- og veiledningsoppgavene og de økonomiske virkemidlene ligger hos Husbanken. Samtidig beskriver referansegruppen i sin skriftlige uttalelse at alle representantene ga uttrykk for at det er **positivt at råd- og veiledningsoppgavene ligger hos statsforvalteren når det gjelder planarbeidet**. Ettersom statsforvalteren godkjenner kommunenes planer, er det «kort vei» for å få samordnet relevante fagområder når disse er organisert under samme forvaltningsorgan.

5.4. Vår vurdering av måloppnåelse til delmål 2

Oppgaveoverføringen har som Delmål 2 å bidra til **en mer samordnet stat – en aktør som samler regional stat innenfor relevante sektorer for det boligsosiale området**. Dette skal igjen bidra til at kommunene ser bolig og tjenester mer i sammenheng.

Basert på funnene våre mener vi forsøket i noen grad har bidratt til økt måloppnåelse av delmål 2. Varierende måloppnåelse knyttes blant annet til at det har tatt tid å komme i gang med forsøket, mangelfull styring av forsøket, at veiledning er en av mange forhold som påvirker kommuners arbeid, og uklarhet knyttet til hvordan kommuner konkret skal se bolig og tjenester mer i sammenheng.

Premisset for måloppnåelse er at en overføring av ressurser fra Husbanken til embetene bidrar til at regional stat (embetene og Husbanken) blir mer samordnet internt på tvers av ulike sektorer eller fagområder, og fremstår som mer samordnet utad (gjennom råd, veiledning og andre aktiviteter).

Varierende hvorvidt kommunene i forsøksområdet opplever regional stat som mer samordnet

Kommunenes vurderinger tilsier ingen entydig utvikling i hvorvidt regional stat oppleves som mer samordnet i forsøksfylkene. I noen tilfeller er det tegn på økt samordning (færre separate møter med overlappende tematikk), mens i andre tilfeller oppleves regional stat som mindre samordnet (nødvendig å kontakte begge regionale statlige aktører for å få relevante råd og veiledning om bolig og tjenester) i forsøksområdet. Kommunene er også delte i hvorvidt det er tydelig hvem de skal kontakte. At de må kontakte både Husbanken og embetene kan imidlertid også forstås som en naturlig konsekvens av at veiledningsoppgavene er delt mellom to aktører. En sentral utfordring for måloppnåelsen er at det fortsatt er to regionale aktører innenfor det boligsosiale området.²⁶

... og hvorvidt statsforvalterne i forsøksfylkene oppleves som samordnet

Det er nærliggende å tro at det er statsforvalteren det henvises til med «en aktør som samler regional stat innenfor relevante sektorer for det boligsosiale området». Kommunene er delte i vurderingene av hvorvidt «deres» statsforvaltere i forsøksområdet fremstår som samordnet. At det i flere av embetene har tatt lang tid å samordne seg internt, har trolig påvirket i hvilken grad kommunene har hatt tid til å merke samordningen. Samtidig finner vi at en større andel av de ansatte hos embetene i forsøksområdet oppgir at økt samhandling kan forbedre hvordan oppgaver knyttet til boligsosiale utfordringer løses, sammenlignet med embeter utenfor forsøksområdet og sammenlignet med nullpunktet. Hvorvidt man ser behovet for samordning, avhenger trolig av forståelsen av hva samordning kan bidra til – noe det er større grunn til at ansatte i embetene i forsøksfylkene ser potensialet for.

Delte meninger blant statsforvaltere og Husbanken om behovet for økt samhandling

Dialog mellom statsforvalter og Husbanken i forsøksområdet er nødvendig for at regional stat fremstår som mer samordnet. Selv om det er opprettet en rekke møtepunkter mellom Lån og tilskudd – NVR og embetene, virker oppgaveoverføringen i begrenset grad å ha bidratt til endring i opplevd samhandling mellom statsforvalter og Husbanken i forsøksområdet. Det er også forskjeller i behov for økt samhandling hos embetene og Husbanken for å bidra til at oppgaver knyttet til boligsosiale utfordringer løses bedre. Særlig ansatte i embetene i forsøksfylkene oppgir behov for økt samhandling, både med Lån og tilskudd – NVR og Husbanken nasjonalt.

Begrenset med endring i hvorvidt kommuner ser bolig og tjenester mer i sammenheng

En økt andel ansatte i embetet i forsøksområdet opplever at kommuner ser bolig og tjenester i sammenheng nå sammenlignet med nullpunktet, og sammenlignet med ansatte i embeter utenfor forsøksområdet. Samtidig er vårt inntrykk fra intervjuer, at ansatte i embetene i forsøksfylkene opplever at det er for tidlig å svare på om kommunene ser bolig og tjenester mer i sammenheng som følge av råd og veiledning. Flere kommuner uttrykker også at det er for tidlig å vurdere.

Med unntak av kommuner i Rogaland er det lite tegn til at kommunene i forsøksfylkene selv vurderer at de i større grad ser bolig og tjenester mer i sammenheng. Vi finner heller ingen systematisk endring i hvorvidt kommuner ivaretar de boligsosiale suksessfaktorene, et av temaene det veiledes om.

I den grad det er endring knyttet til arbeidet med plan. Ansatte hos embetene i de tre forsøksfylkene opplever at råd og veiledning har ført til at kommunene i større grad tar hensyn til boligsosiale aspekter i planarbeidet. Det er også flere kommuner som uttrykker, i intervju, en utvikling i retning av en mer helhetlig tilnærming fra statsforvalter i deres råd til kommuner, deriblant knyttet til planarbeid. At man ser særlig effekter knyttet til plan, kan skyldes flere forhold. Statsforvalteren veileder allerede kommuner om å hensynta ulike

²⁶ Husbanken har fortsatt dialog med kommuner i forbindelse med veiledning om og saksbehandling av økonomiske virkemidler.

forhold i kommunale planer. De har dermed trolig bedre kjennskap til planarbeidet. At mangel på boliger utgjør en sentral utfordring for mange kommuner, gjør behovet for søkelys på fagområdet særlig relevant, da arealbruken kan være avgjørende for å sikre flere boliger.

Det er også tegn til at kommuner i forsøksområdet har bedre oversikt over personer som skrives ut av ROP-institusjoner og barnevernsinstitusjoner, i tillegg til oversikt over enslige mindreårige flyktninger enn kommuner utenfor forsøksområdet. Dette gir bedre forutsetninger for å dekke boligsosiale behov.

Betydningen av råd og veiledning for endringer i kommunene

Uavhengig av tema, er det utfordrende å spore effektene av råd og veiledning fra regional stat på endringer i kommunenes aktiviteter. Innsatsen fra regional stat kan bistå kommunen til å forsterke søkelyset ytterligere, samt bidra til de mest effektive tiltakene gjennomføres. Samtidig er råd og veiledning ett av mange forhold som påvirker kommuners aktiviteter. I dette tilfellet har det til dels også vært uklart hva rådene konkret går ut på og dermed skal avhjelpe.

Omfanget av kommunenes eget fagmiljø påvirker merverdien av råd og veiledning. Særlig større kommuner har bedre forutsetninger for å bygge opp et eget fagmiljø, noe flere kommuner også uttrykker i intervju. Mindre kommuner uttrykker på sin side et større behov for råd og veiledning. Uavhengig av størrelse, erkjenner flere kommuner at boligsosiale utfordringer krever en helhetlig tilnærming, men at det av ulike årsaker kan være utfordrende å oppnå dette i praksis. Flere uttrykker mangel på kapasitet og kompetanse. Disse forholdene kan påvirke hvorvidt de har mulighet til å vurdere potensialet for samarbeid på tvers av sektorer og tjenester. Samtidig uttrykker også større kommunene at det er vanskelig å se bolig i sammenheng med andre tjenester, til tross for egne fagmiljø.

Ingen negative utilsiktede effekter

En uttalt bekymring i nullpunktsmålingen var at oppgaveoverføring vil føre til redusert bruk av Husbankens økonomiske virkemidler. Vi finner ikke tegn til dette.

6. Delmål 3: En mer effektiv oppgaveløsning

Det tredje delmålet er «en mer effektiv oppgaveløsning». Det er ingen tydelig tegn på at oppgaveoverføringen har bidratt til en mer effektiv oppgaveløsning i embetene. Den interne oppgaveløsningen i flere av forsøksfylkene bærer fortsatt preg av at de jobber med å samordne seg internt, og dermed i begrenset har utløst mulige synergier. Spissingen av oppgaver i Lån og tilskudd – NVR har ifølge dem bidratt til en mer effektiv saksbehandling. Samtidig opplever Husbanken kunnskapshull som følge av mindre direkte kontakt med kommuner. Vi har ikke grunnlag for å vurdere på hvilken måte kunnskapshullene vil kunne påvirke kommuner og innbyggere. Flesteparten av kommune vi har intervjuet uttrykker at oppgaveoverføringen ikke har påvirket oppgaveløsning i kommunene. De få eksemplene som trekkes frem tilsier i begrenset grad en endring i den ene eller andre retningen.

6.1. Regional stats vurderinger av måloppnåelsen til delmål 3

Det tredje delmålet er en mer effektiv oppgaveløsning. I intervjuene med representanter fra Husbanken og statsforvalterembetene, har vi bedt dem vurdere hvorvidt oppgaveoverføringen har bidratt til en mer effektiv oppgaveløsning. Representantene fra de tre aktørene påpeker at delmålet overlapper med andre delmål og at det dermed er vanskelig å skille ut spesifikke gevinster utover endring i fagmiljø og statlig samordning.

Ingen tydelig tegn på en mer effektiv oppgaveløsning internt hos statsforvalterne

Representantene fra embetene i forsøksområdet har ikke et entydig svar på hvorvidt oppgavene som tidligere lå hos Husbanken løses mer effektivt nå. Flere av representantene fra statsforvalter trekker frem at de gjør det samme som det som tidligere ble gjort hos Husbanken. I nullpunktet ble det trukket frem at det heller ikke var en forventning om at oppgaveoverføringen ville medføre redusert ressursbruk. Dette bekreftes i intervjuer gjennomført i forbindelse med sluttevalueringen, der flere beskriver at oppgaveoverføringen ikke innebærer redusert ressursbruk. Enkelte påpeker imidlertid at ressursbruken heller har økt som følge av at man i tillegg til å skulle gi råd og veiledning til kommuner, også må jobbe internt hos statsforvalter for å få til et godt samarbeid. Representantene som har sagt dette, poengterer samtidig at de håper å se effektene av en mer tverrfaglig tilnærming etter hvert. Samtidig trekker enkelte frem at mange kommuner foreløpig ikke kjenner statsforvalter i rollen som råd- og veiledningsmyndighet. Dette bidrar ikke til en mer effektiv oppgaveløsning som følge av at kommunene tar kontakt med Husbanken først, men dette er forventet at vil endre seg etter hvert som kommunene forstår statsforvalters nye rolle på feltet.

Krever mer samarbeid mellom statsforvalterembetene og Husbanken (Lån og tilskudd – NVR)

Som beskrevet under de øvrige delmålene, innebærer oppgaveoverføringen koordinering mellom Lån og tilskudd – NVR og statsforvalterembetene. Lån og tilskudd – NVR og statsforvalterembetene har blant annet fire samordningsmøter årlig der grenseflatene mellom dem diskuteres.

Ansatte hos statsforvalter i forsøksområdet skal ha tilstrekkelig med kunnskap om Lån og tilskudd – NVR sine virkemidler til å kunne gi råd og veiledning til kommunene. Lån og tilskudd – NVR gir opplæring av statsforvalterne om deres virkemidler. Imidlertid kan Husbanken stille med ansatte i kommunemøter dersom det fra Husbanken eller statsforvalter sin side oppleves som nødvendig. Gjennom intervjuer med representanter fra statsforvalter er det enkelte som trekker frem at man ønsker et tettere samarbeid med Husbanken, og at det kan være verdifullt om Husbanken blir med på flere av kommunemøtene. Andre stiller spørsmål ved om oppgaveoverføringen bidrar til dobbeltarbeid i form av at to aktører må være med på enkelte av

kommunemøtene. Samtidig er fellesmøter med statsforvalter og Husbanken noe enkelte kommuner i intervju trekker frem som positivt.

Mindre effektiv deling av kommunekompetansen hos statsforvalter – og avbøtende tiltak

Noen av de overførte ansatte hos en av statsforvalterne uttrykker i intervju en bekymring for en mulig svekkelse av deres kommunekompetanse over tid, spesielt med tanke på økende avstand til Husbanken. De samme representantene opplever at de i Husbanken hadde tilgang til en verdifull samling av kommunekompetanse og erfaringer fra hele landet. Enkelte uttrykker at de opplever at kunnskapen ikke deles like effektivt mellom statsforvalterembetene. Det er nylig etablert en faglig plattform med formål om å styrke kompetansen og fasilitere erfaringsutveksling mellom embetene i forsøksområdet. I tillegg opplever de større avstand til Husbanken sitt strategiske arbeid nasjonalt.

Delte erfaringer knyttet til forbedret samhandling med andre regionale aktører

Representanter fra en av statsforvalterembetene beskriver at de i forsøksperioden har jobbet med å koble bolig på andre statlige områder innenfor velferd, og blant annet forsøkt å involvere aktører som NAV, Bufetat, Kriminalomsorgen og helseforetakene. Enkelte representanter opplever at det går tregt å få noe konkret resultat ut av denne samhandlingen, utover at de informerer om fakta/kontaktpersoner og blir bedre kjent med hverandre og hverandres oppdrag. Representanter som tidligere var ansatt hos Husbanken uttrykker også at dette noe som man slet med å få til i Husbanken i enkelte regioner. Samtidig beskriver referansegruppen i Rogaland at statlige etater opplever at det er enklere å få koordinert sitt arbeid med andre etater for sine fagfelt med en organisering der råd- og veiledningsoppgavene for det boligsosiale feltet er lagt til statsforvalteren. At statsforvalteren forholder seg til alle departementene trekkes inn som avgjørende. I et eget skriftlig innspill uttrykker en representant fra Kriminalomsorgen at forsøket har medført at oppgaver er flyttet nærmere hvor tjenestene ytes, og at dette har bidratt til økt kjennskap til hverandre og derav samhandling. Ifølge det skriftlige innspill har treffpunktene økt og det oppleves som lettere å ta opp saker. Vi har ikke grunnlag for å vurdere om øvrige statlige etater i og utenfor forsøksområdet har lignende vurderinger.

Mer effektiv behandling av økonomiske virkemidler i Husbanken

Som beskrevet under tidligere delmål, uttrykker representanter for Lån og tilskudd – NVR at de er blitt mer rendyrkede saksbehandlere. Dette oppleves som positivt for enkelte av deres arbeidsprosesser, der de opplever en mer effektiv oppgaveløsning for de økonomiske virkemidlene.

Funn fra spørreundersøkelsene gir heller ingen tydelig retning

En mulig utvikling som understøtter en mer effektiv oppgaveløsning (Delmål 3) som følge av oppgaveoverføringen er at:

- færre ansatte ved embetene i forsøksområdet opplever at større grad av samordning av råd og veiledning fra statsforvalteren og Husbanken vil redusere antall tilsyns- og klagesaker
- flere ansatte ved embetene i forsøksområdet opplever at de boligsosiale rådgivnings- og veiledningsoppgavene som omfattes av forsøket er kostnadseffektive
- flere ansatte i embeter i forsøksområdet opplever at oppgavene er plassert på et formålseffektivt sted i regionene de representerer

Basert på svarene i spørreundersøkelsene er det vanskelig å konkludere med at større grad av samordning av råd og veiledning fra statsforvalteren og Husbanken har redusert antall **tilsyns- og klagesaker**.²⁷ Både blant

²⁷ Den boligsosiale loven innebærer at brukere kan klage til statsforvalter. Isolert sett vil innføringen av loven dermed kunne bidra til flere klager. Denne lovendringen er lik i og utenfor forsøksområdet.

statsforvalter og Husbanken i og utenfor forsøksområdet er det en stor andel som svarer at de ikke vet. Blant de øvrige som har svart, er det svært varierende svar og det er relativt liten endring mellom de to målingene. Basert på intervjuer med ansatte hos statsforvalterembetene i forsøksområdet, er det fortsatt, i likhet med i nullpunktsmålingen, enkelte som mener at oppgaveoverføringen vil redusere antall tilsyns- og klagesaker.

Vi har også bedt ansatte hos statsforvalter og Husbanken vurdere i hvilken grad de mener at de **boligsosiale rådgivnings- og veiledningsoppgavene som omfattes av forsøket er plassert på et formålseffektivt sted** i regionen de representerer. Det vi mener med at de boligsosiale rådgivnings- og veiledningsoppgavene er plassert på et formålseffektivt sted er at flytting av oppgavene (fra der de ligger i dag) til statsforvalter eller Husbanken forventes å gi lavere boligsosiale resultater. Resultatene fra spørreundersøkelsene viser at det er store variasjoner internt mellom hva de ulike aktørene mener og at det er liten forskjell mellom målingene. Ansatte hos statsforvalter i forsøksområdet er i noen større grad enige i at de boligsosiale rådgivnings- og veiledningsoppgavene som omfattes av forsøket er plassert på et formålseffektivt sted i regionen de representerer, sammenlignet med statsforvalter utenfor forsøket. Samtlige ansatte hos Lån og tilskudd – NVR mener at de boligsosiale rådgivnings- og veiledningsoppgavene som omfattes av forsøket i liten grad er plassert på et formålseffektivt sted. Samtidig oppgir en relativt stor andel av de ansatte hos Husbanken utenfor forsøksområdet at de boligsosiale rådgivnings- og veiledningsoppgavene omfattes av forsøket i stor grad er plassert på et formålseffektivt sted.

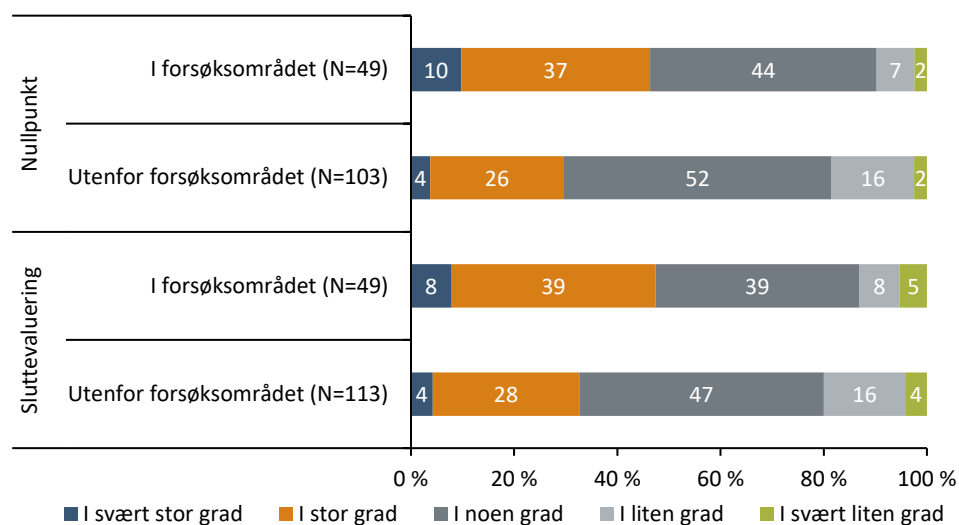
Vi har forsøkt å få aktørene til å vurdere hvorvidt de boligsosiale rådgivnings- og veiledningsoppgavene som omfattes av forsøket er kostnadseffektive. I spørreundersøkelsene har vi definert kostnadseffektivitet som at behovet til målgruppen dekkes med lavest mulig kostnad/tidsbruk. Basert på svarene fra spørreundersøkelsene kan vi ikke gjøre en vurdering om hvorvidt aktørene mener at rådgivnings- og veiledningsoppgavene som omfattes av forsøket er kostnadseffektive ettersom svært mange fra samtlige aktørgrupper oppgir at de ikke vet. I skjemaene besvart av ledere i statsforvalterembetene uttrykker en av lederne i forsøksområdet at dersom de klarer å gjøre de nødvendige samordningene som de opplever at de er i god utvikling med, både internt mellom fagområdene og ut mot andre aktører, tror vedkommende at rådgivnings- og veiledningsoppgavene slik de nå er lagt til statsforvalterembetene, vil bli svært kostnadseffektive.

6.2. Kommunenes vurderinger

Gjennom intervjuer har vi kartlagt hvorvidt kommunene opplever at oppgaveoverføringen har bidratt til en mer effektiv oppgaveløsning, enten i regional stat eller i kommunen. Kun et fåtalls kommuner i forsøksområdet uttrykker at det er tegn til en mer eller mindre effektiv oppgaveløsning, mens kommuner utenfor forsøksområdet opplever ingen endring.

Vi finner heller ingen systematisk endring i hvorvidt kommunene opplever at egen oppgaveløsning er kostnadseffektiv. På spørsmål om deres eget arbeid med boligsosiale problemstillinger er kostnadseffektivt, oppgir over 60 prosent av kommunene i og utenfor forsøksområdet at det i noen eller større grad er kostnadseffektivt (se Figur 6-1). Samtidig vurderer en større andel kommuner i forsøksområdet at deres arbeid i større grad er kostnadseffektivt, sammenlignet med kommuner utenfor forsøksområdet. Det er forskjeller mellom forsøksfylkene. Kommunenes vurderinger blant forsøksfylkene Nordland og Rogaland indikerer en systematisk negativ utvikling i hvorvidt de opplever kommunens arbeid som kostnadseffektivt, mens det er ingen endring blant kommuner i Vestland fylke. Samtidig er det uklart i på hvilken måte og hvilken grad oppgaveoverføringen bidrar til denne utviklingen.

Figur 6-1 I hvilken grad kommunene mener deres arbeid med boligsosiale problemstillinger er kostnadseffektivt, i prosent av totalt antall svar for hvert underutvalg*

Kilde: Spørreundersøkelse til kommuner, sammenstilt av Menon Economics

6.3. Vår vurdering av måloppnåelse til delmål 3

Oppgaveoverføringen har som Delmål 3 å bidra til **en mer effektiv oppgaveløsning**.

Basert på funnene våre mener vi forsøket i liten grad har bidratt til økt måloppnåelse av delmål 3. Mangelfull måloppnåelse knyttes primært til at det var uklart ved oppstarten av forsøket hvilken oppgaveløsning som skulle bli mer effektiv. Forsøket har hatt en positiv utilsiktet effekt på Husbankens saksbehandling av økonomiske virkemidler.

Ingen tydelig tegn på en mer effektiv oppgaveløsning

Vi finner ingen tydelig tegn på en mer effektiv oppgaveløsning i embedtene. Det er heller ikke gitt at det er i embedtene at oppgaveløsningen skulle bli mer effektiv, men i skjæringspunktet mellom embedtene og Husbanken i deres kontakt med kommunene.

Utfordringer knyttet til ressurstilgangen kan ha påvirket oppgaveløsningen. Særlig statsforvalteren i Rogaland peker på at de har måtte dekke opp kostnadene til stillingsressurser som jobber med oppgavene med andre midler enn de som fulgte med forsøket. Det er uklart for oss i hvilken grad dette har påvirket oppgaveløsningen i embedet ellers, det vil si om oppgaveløsningen har medført utilsiktede konsekvenser internt.

Kommuner har ulike vurderinger av kvalitative endringer – og bruker fortsatt tid på å finne frem til riktig aktør

Med unntak av innenfor planområdet, er det ikke et klart mønster som tilsier at kommunene i forsøksområdet så langt mottar kvalitativt bedre råd og veiledning enn det de gjorde før. Det delte meninger i hvilken grad innsatsen fra regional stat legger til rette for en mer effektiv oppgaveløsning i kommunene (se delkapittel 5.1.3), og på hvorvidt kommunene opplever at oppgaveflyttingen har bidratt til en mer eller mindre effektiv oppgaveløsning i kommunene. I den grad Husbanken og embedtene tidligere gjennomført møter med kommuner uavhengig av hverandre, har oppgaveoverføringen bidratt til en mer effektiv oppgaveløsning ved at kommunene møter de samlet. Videre deltar en lavere andel kommuner på møter om overlappende tema, i separat regi av Husbanken og statsforvalteren, der nedgangen er størst i forsøksområdet. Samtidig bruker kommunene fortsatt

tid på å orientere seg om hvem de bør kontakte for råd og veiledning, noe som tilsier økt ressursbruk. Gitt en varig oppgaveoverføring hos en av aktørene og tydelige kontaktpersoner for kommunene, vil sistnevnte ressursbruk kunne reduseres.

Lån og tilskudd – NVR – både en mindre og en mer effektiv oppgaveløsning

Lån og tilskudd – NVR er tydeligst på at forsøket har påvirket oppgaveløsningen – både i negativ og positiv retning. Saksbehandlingen av økonomiske virkemidler beskrives som mer effektiv, og har også bidratt til en mer effektiv saksbehandling av virkemidlene i regioner utenfor forsøksområdet. Samtidig uttrykker Lån og tilskudd – NVR at de i større grad opplever kunnskapshull, sammenlignet med hva de gjorde tidligere. Ifølge Lån og tilskudd – NVR påvirker kunnskapshullene i hvilken grad de kan jobbe på et mer overordnet, strategisk nivå ut mot kommunene. Det er utfordrende å få konkrete eksempler på hva dette innebærer – og dermed hva kommunene eventuelt mister. Vårt inntrykk er at det handler om å avdekke behov i kommunene og veilede om hvordan behovet kan dekkes, deriblant gjennom virkemiddelutvikling.

Potensialet for mer effektiv oppgaveløsning i kommunene

Selv om kommunene i begrenset grad opplever at forsøket har bidratt til en mer effektiv oppgaveløsning, er det potensial for et mer kostnadseffektivt arbeid med boligsosiale problemstillinger. På spørsmål om deres eget arbeid med boligsosiale problemstillinger er kostnadseffektivt, oppgir under halvparten av kommunene i og utenfor forsøksområdet at arbeidet i stor eller veldig stor grad er kostnadseffektivt. I den grad statlig råd og veiledning påvirker kommunenes oppgaveløsning, tilsier dette et uforløst potensial for veiledning.

7. Boligsosiale effekter

Det er ingen tydelig tegn til at oppgaveoverføringen har medført bedre boligsosiale effekter så langt, i tråd med hva ulike aktører uttrykte forventninger til i nullpunktet. Kommunene peker heller ikke på eksempler på bedre boligsosiale effekter i intervju. Det er en lang vei fra oppgaveflytting i staten til innbyggere i kommunen, og det er naturlig at det tar tid før eventuelle boligsosiale effekter utløses. Endringer i boligsosiale effekter i forsøksperioden avhenger også av en rekke andre forhold. Kommunenes boligsosiale arbeid er blant annet preget av koronavirus-pandemien og behovet for å bosette et stort antall flyktninger fra Ukraina. Samtidig er det uklart hvilke konkrete boligsosiale effekter oppgaveoverføringen forventes å gi på sikt. Ettersom det er uklart hvordan forsøket skulle bidra til bedre boligsosiale effekter, er det også vanskelig å identifisere hva som eventuelt bidrar til eller hindrer måloppnåelse.

7.1. Utviklingen i eie, trangboddhet og hvorvidt uføre bor i egne hjem

Vi har undersøkt hvorvidt det er en utvikling i ulike kvantitative mål. Tegn på bedre boligsosiale effekter, vil for eksempel være at:

- Andelen husholdninger som bor i eid bolig øker
- Andelen barnefamilier med lav inntekt som leier og bor trangt reduseres
- Andelen uføre som bor hjemme hos foreldrene reduseres
- Andelen uføre som bor i leid bolig reduseres

Forsøket ble iverksatt 1. september 2021. Dersom forsøket skal ha medført en endring i nevnte forhold, vil endringene trolig tidligst være synlig i statistikken fra 2022. For å hensynta eventuelle underliggende trender ser vi på utviklingen i statistikk fra 2020. Vi har ikke tilsvarende statistikk for år 2023.

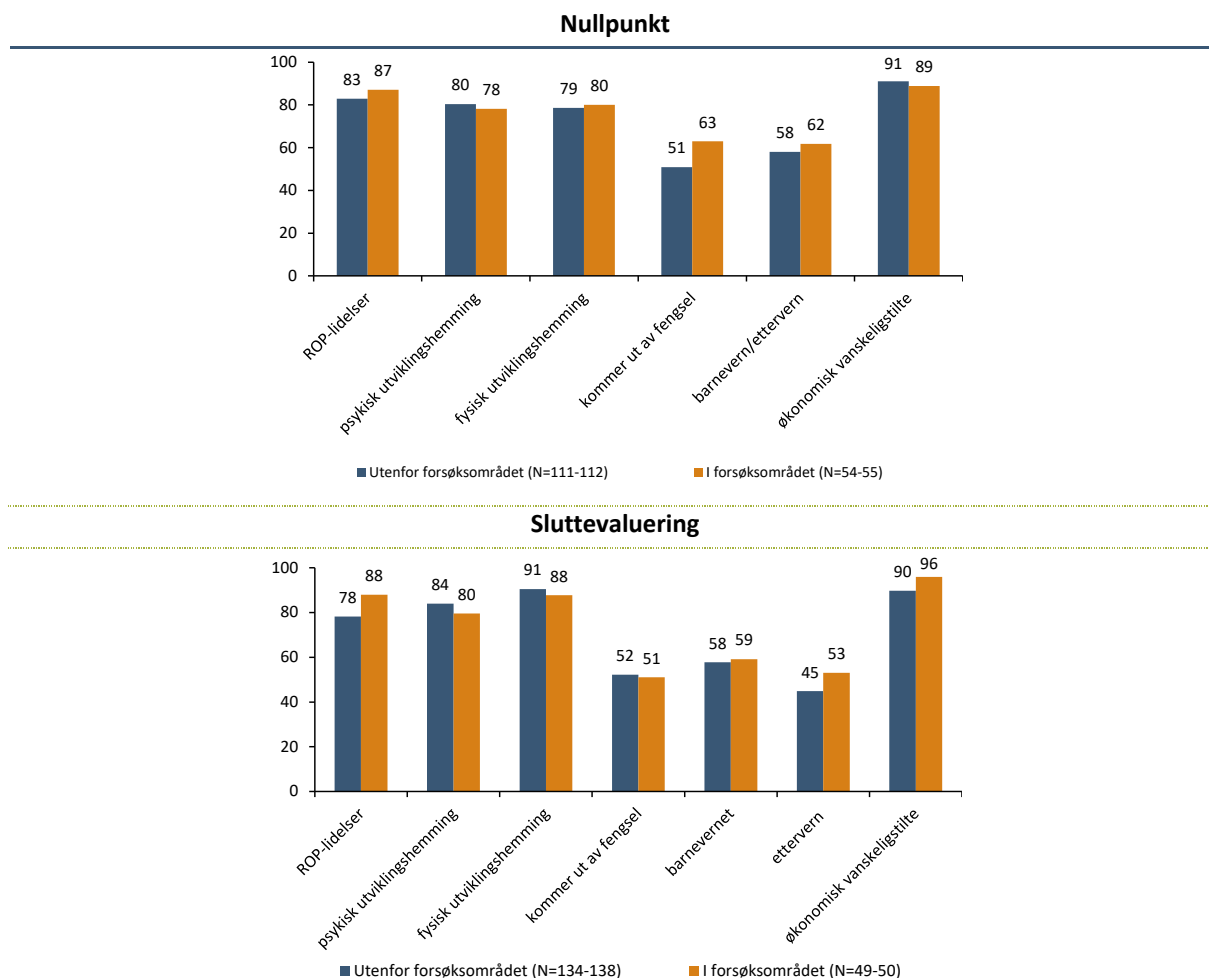
Oppsummert er det ingen systematisk endring i indikatorene som tilsier bedre boligsosiale effekter i denne perioden. Andelen barnefamilier med lav inntekt som leier og bor trangt er redusert i kommuner i og utenfor forsøksområdet. På de øvrige indikatorene er det lite endring. Vi finner ingen endring i andelen husholdninger som bor i eid bolig, uføre som bor hjemme hos foreldrene sine eller uføre som bor i leid bolig. Andelen husholdninger med bostøtte øker over perioden, både i og utenfor forsøksområdet. Dette er en rettighetsbasert ordning som i liten grad antas å påvirkes av en oppgaveføring i staten. Se vedlegg E for detaljer.

7.2. Kommunenes vurderinger av hvorvidt boligsosiale behov dekkes

Vi finner ingen tydelig endring i hvorvidt kommuner opplever at utvalgte **målgrupper i noen eller større grad får dekket sitt boligsosiale behov** i sluttevalueringen sammenlignet med i nullpunktet, se Figur 7-1.

Figur 7-1

Andelen kommuner som oppgir at ulike målgrupper i noen eller større grad får dekket sine boligsosiale behov i kommunen*

*I sluttevalueringen ble barnevern og ettervern delt i to svaralternativer. Kilde: Spørreundersøkelse til kommuner, sammenstilt av Menon Economics

Flere større kommuner i forsøksområdet uttrykker i intervju at de har utfordringer med å dekke boligsosiale behov, og da særlig for bostedsløse. Dette til tross for at samtlige kommuner uttrykker at de jobber aktivt med boligsosiale spørsmål. En av disse kommunene begrunner det store antallet bostedsløse med et sprent utleiemarked, lite kommunal boligmasse, bosetting av flytninger og høye boligpriser. Samtlige mindre kommuner i forsøksområdet som er intervjuet uttrykker at bosetting av flyktninger har gjort det vanskeligere å tilby boliger til andre målgrupper med boligsosiale behov. En av disse kommunene uttrykker en bekymring for boligmangel, da bosettingen av flyktninger har drevet opp boligprisene, og påpeker utfordringer med å dekke behovet til personer som mangler boevne. En annen kommune trekker også frem utfordringer med å dekke det boligsosiale behovet til eldre målgrupper. Flere kommuner i forsøksområdet, uavhengig av størrelse, uttrykker at de jobber aktivt med startlån, og opplever at dette virkemiddelet bidrar til å dekke det boligsosiale behovet til ulike målgrupper.

Kommunene som er intervjuet, er delte i vurderingene av hvorvidt statlig veiledning og rådgivning påvirker boligsosiale resultater. Flere større kommuner uttrykker at deres boligsosiale resultater er uavhengig av statlig veiledning og rådgivning. En av disse kommunene utdyper at de i begrenset grad har behov for veiledning og råd. En annen kommune påpeker at boligsosiale resultater avhenger av interne plandokumenter og kommunes tiltak, fremfor regional stat sin veiledning og rådgivning. Denne kommunen trekker frem at de har hatt et søkelys på

det boligsosiale arbeidet i mange år, og at de selv veileder andre kommuner innen det boligsosiale arbeidet. Samtidig uttrykker enkelte større kommuner betydningen av virkemiddelutvikling og et enkelt regelverk for at kommunene skal kunne bruke virkemidlene og dermed dekke innbyggenes behov. De mindre kommunene som er intervjuet, vektlegger i større grad betydningen av råd og veiledning. En kommune uttrykker at veiledning fra statsforvalter i forbindelse med det boligsosiale arbeidet er viktig og at det på sikt vil kunne bidra til endringer og bedre situasjonen. To andre mindre kommuner uttrykker også at Husbanken og statsforvalter kan være viktige bidragsyttere for å oppnå bedre resultater. Den ene kommunen uttrykker at veiledning fra Husbanken om bruk av startlån og tilskudd har bidratt til at flere innbyggere har fått dette. Denne kommunen påpeker også at det blir lettere å dekke boligsosiale behov for innbyggere når de har lett tilgjengelig veiledning fra Husbanken og statsforvalter.

7.3. Regional stats vurderinger av boligsosiale effekter

Flere av de ansatte hos embetene i forsøksområdet opplever at de ikke kan si noe om oppgaveoverføringen har bidratt til bedre boligsosiale resultater. Samtlige trekker frem at forsøket har vart for kort tid til å kunne se boligsosiale effekter. I tillegg trekkes det frem fire andre endringer, utover forsøket, som kan ha påvirket boligsosiale effekter: flyktningssituasjonen og krigen i Ukraina, demografiutviklingen i Norge, den trange økonomiske situasjonen mange kommuner opplever og koronavirus-pandemien. Disse endringene utfordrer kommunene. Flere av representantene for statsforvalterne poengterer i intervju at kommunene ikke har boliger tilgjengelig, særlig grunnet flyktningene fra Ukraina, og som utfordrer de boligsosiale effektene.

I skjemaene besvart av lederne i statsforvalterembetene beskriver flere at det er vanskelig å vurdere betydningen av statsforvalters arbeid for kommunene og deres innbyggere. Samtidig er det én som uttrykker at dersom veiledningen til embetene er konkret nok, vil veiledningen gi konkret effekt for innbyggere. Vedkommende utdyper at veiledning knyttet til planmessig arbeid i kommunene, eksempelvis vil kunne resultere i handlingspunkter og kobles til økonomivedtak i kommunene. Vedkommende påpeker at det er det embetet ønsker å oppnå, og også det de opplever at de er godt i gang med.

7.4. Referansegruppen i Rogaland sine vurderinger

Referansegruppen i Rogaland skriver i sin uttalelse at forsøket har **vart for kort tid til å se noen resultater for sluttbruker**. Referansegruppen uttrykker at til tross for at statsforvalteren i Rogaland relativt tidlig i forsøket fikk etablert strukturer og kontakt ut mot kommunene, er dette arbeidet komplekst og krevende. Samtidig påpekes det at det for deler av forsøket har vært en koronavirus-pandemi som har lagt begrensninger på arbeidet. Gjennom intervju med referansegruppen beskrives det imidlertid av enkelte representanter at de har tro på at oppgaveoverføringen vil gi positive effekter for sluttbrukere over tid. Det blir fremhevet av enkelte representanter at statsforvalterens rolle i å gi råd og veiledning oppleves som mer direkte og relevant enn Husbankens tilnærming. Dette skyldes delvis at mer lokale aktører har en dypere forståelse av områdets spesifikke behov, noe som gjør det enklere for statsforvalteren å ta denne rollen.

7.5. Vår vurdering av forsøkets betydning for boligsosiale effekter

I tråd med forventningene uttalt i nullpunktsmålingen, har forsøket i begrenset grad bidratt til boligsosiale effekter i løpet av evalueringssperioden.

At ingen av indikatorene tilsier bedre boligsosiale effekter er ikke nødvendigvis ensbetydende med at forsøket ikke har bidratt til dette. Det kan for eksempel skyldes mangel på data for år 2023 og mangel på egnede

indikatorer. Nevnte indikatorsett fanger eksempelvis i begrenset grad opp kvalitative forhold ved boligen. Vi vet heller ikke om behovet for ulike typer tjenester i boligen er dekket ut fra brukernes perspektiv. Samtidig er det ingen andre informasjonskilder som tilsier bedre boligsosiale effekter så langt.

Begrenset med tid er en avgjørende faktor

I nullpunktet uttrykte representanter for ulike aktører at de ikke hadde store forhåpninger til at forsøket skulle føre til endringer for sluttbruker. Dette både fordi forsøket er kort og lite i omfang relativt til omfanget av boligsosiale utfordringer. Representantene i de tre forsøksfylkene trekker frem de samme argumentene i intervjuene gjennomført i sluttevalueringen. I tillegg har det tatt tid for embetene å omstille seg internt, noe som tilsier at det tar enda lengre tid før man kan forvente eventuelle boligsosiale effekter. Å forvente en endring i indikatorer målt i 2022 fremstår dermed som optimistisk. Kommunenes boligsosiale arbeid er i forsøksperioden i tillegg preget av koronavirus-pandemien og behovet for å bosette et stort antall flyktninger fra Ukraina.

Våre funn utelukker ikke at oppgaveoverføringen kan realisere boligsosiale effekter på lengre sikt. At en økt andel kommuner i forsøksområdet oppgir å ha oversikt over personer skrevet ut av ROP-institusjoner og barneverns-institusjoner, tilsier eksempelvis et bedre grunnlag for å gi nevnte personer bedre oppfølging på sikt. Selv om det ikke er en økt andel kommuner som oppgir å dekke behovet til disse målgruppene i sluttevalueringen, kan dette endre seg fremover. Samtidig tilsier kommunenes vurderinger at det er behov for en mer målrettet innsats fra embetene om blant annet bolig og andre fagområder, dersom rådgivning og veiledning skal medføre bedre boligsosiale effekter.

Få tydelige eksempler på hvordan råd og veiledning fra regional stat skal utløse boligsosiale effekter

Den største utfordringen ut fra et evalueringsfaglig perspektiv er at det ikke er opplagt hvilke boligsosiale effekter oppgaveoverføringen i utgangspunktet skulle medføre. Dette var ikke konkretisert ved utformingen av forsøket, og det var krevende å få konkretisert eksempler på mulige effekter for innbyggere som del av nullpunktet. Ettersom det er uklart hvordan forsøket skulle bidra til bedre boligsosiale effekter, er det også vanskelig å identifisere hva som eventuelt bidrar til eller hindrer måloppnåelse.

At det er krevende å peke på hvordan råd og veiledning tilrettelegger for bedre boligsosiale effekter kan skyldes store forskjeller i boligsosiale utfordringene på tvers av kommuner. Enkelt sagt kan man si at hvis mangelen på egnede boliger er den store utfordringen, bør råd og veiledning omhandle hvorfor det ikke bygges mer egnede boliger. Hvis mangel på tilgang på tjenester i boligen er den store utfordringen, bør søkelyset være på hvordan integrere tjenestene i boligen. Hvis mangel på boevne er den store utfordringen, bør søkelyset være på å styrke boevnen, deriblant gjennom tiltak innen andre fagområder, for eksempel rus og psykiatri og kriminalomsorgen. Samtidig vil behovet for veiledning variere, og trolig avhenge av kommunenes interne kapasitet og kompetanse.

8. Overordnede vurderinger og anbefalinger

Overordnet finner vi varierende grad av forvaltningspolitisk måloppnåelse. Forsøket har i noen grad bidratt til delmål 1 og 2, mens i liten grad bidratt til delmål 3. Forsøket har også hatt en positiv, utilsiktet effekt på oppgaveløsningen. I tråd med forventningene uttalt i nullpunktsmålingen, har forsøket i begrenset grad bidratt til boligsosiale effekter i løpet av evalueringsperioden. Selv om forsøket har hatt relativt begrenset måloppnåelse så langt, kan vi ikke utelukke at en videreføring av forsøket vil gi økt måloppnåelse. Ettersom vi ikke vet hvordan oppgaveoverføring vil påvirke Husbankens forutsetninger for å løse sitt samfunnsoppdrag, har vi ikke grunnlag for å vurdere hvor oppgaveansvaret for råd og veiledning skal ligge for å gi høyest måloppnåelse. Vi gir anbefalinger for å bidra til økt måloppnåelse, uavhengig av plasseringen av råd- og veiledningsoppgavene. I tillegg gir vi anbefalinger for å bidra til økt måloppnåelse gitt en varig oppgaveoverføring til samtlige statsforvaltere og en tilbakeføring av oppgaver til Husbanken.

8.1. Overordnet måloppnåelse

Vår vurdering av forsøkets forvaltningspolitiske måloppnåelse bygger på vurderingene av de tre delmålene. Overordnet finner vi varierende grad av måloppnåelse knyttet til samtlige delmål. I tråd med forventningene uttalt i nullpunktsmålingen, har forsøket i begrenset grad bidratt til boligsosiale effekter (måloppnåelse for innbyggere) i løpet av evalueringsperioden.

Knyttet til **Delmål 1: et samlet og styrket fagmiljø, ved at bolig i større grad ses i sammenheng med fagområdene helse, sosial, rus, barnevern og arbeidsliv**, finner vi at forsøket:

- I varierende grad har bidratt til et samlet og styrket fagmiljø i embetene, ved at bolig i større grad ses i sammenheng med fagområdene helse, sosial, rus, barnevern og arbeidsliv.
- Har bidratt til et styrket fagmiljø på noen områder i Lån og tilskudd – NVR, mens på andre områder et svekket fagmiljø
- Har bidratt til at bolig i større grad ses i sammenheng med plan i embetene i samtlige tre forsøksfylker, og i råd og veiledning til kommuner
- Har bidratt til at bolig ses i sammenheng med barnevern, rus, kriminalomsorgen og helse i noen embeter og/eller gitt muligheter for flere koblinger

Oppsummert finner vi at forsøket i noen grad har bidratt til økt måloppnåelse for delmål 1.

Knyttet til **Delmål 2: en mer samordnet stat – en aktør som samler regional stat innenfor relevante sektorer for det boligsosiale området, som skal bidra til at kommunene ser bolig og tjenester mer i sammenheng**, finner vi at forsøket:

- Har bidratt til at flere kommuner møter en mer samordnet stat gjennom felles møter
- Har medført at det er uklart for flere kommuner hvilken aktør de skal kontakte når
- Har bidratt til at kommuner i større grad hensyntar koblinger mellom bolig og planarbeid
- I begrenset grad har bidratt til at kommuner ser bolig i større grad i sammenheng med tjenester, primært knyttet til hvorvidt de har oversikt over personer i overgangen fra institusjoner

Oppsummert finner vi at forsøket i noen grad har bidratt til økt måloppnåelse for delmål 2.

Knyttet til **Delmål 3: en mer effektiv oppgaveløsning**, finner vi at forsøket:

- Har bidratt til en mer effektiv oppgaveløsning knyttet til saksbehandling av økonomiske virkemidler i Husbanken

Oppsummert finner vi at forsøket i noen grad har bidratt til økt måloppnåelse for delmål 3.

Den lave måloppnåelsen knyttet til flere av delmålene har sammenheng med at det i flere av embetene har tatt tid før samtlige overførte stillingsressurser ble besatt. Det har også tatt tid å opprette felles fagmiljøer internt, noe som påvirker i hvilken grad faglige koblinger og samordning gjenspeiles i råd og veiledning til kommuner. Ressursbegrensinger hos statsforvaltere og mangelfull styring av forsøket har også påvirket aktørenes arbeid, og dermed muligheten for måloppnåelse.

Selv om forsøket har hatt relativt begrenset måloppnåelse så langt, kan vi ikke utelukke at en videreføring vil gi økt måloppnåelse.

8.2. Anbefalinger

Våre anbefalinger om videre ansvars- og arbeidsdeling baseres på evalueringen av forsøkets forvaltningspolitiske og boligsosiale måloppnåelse så langt, og hva en varig overføring eller tilbakeføring av oppgaver kan gi av gevinster og ulemper på sikt. Vi kommer ikke med en tydelig anbefaling om videre ansvars- og arbeidsdeling. Til det er evalueringsfunnene for lite tydelig. Dette har både sammenheng med den relative korte perioden forsøket har fått mulighet til å virke, men også at vi opplever det som lite konkretisert hva som ligger i de ulike delmålene. Det gjør det også krevende å vurdere hva som er den mest hensiktsmessige plasseringen av oppgavene.

Overordnet knyttes spørsmålet om plassering av veiledningsoppgavene til hvorvidt man vektlegger at boligsosiale virkemidler skal ses i sammenheng med ulike fagområder som helsetjenester, rus, kriminalomsorg, osv. i statlig veiledning til kommuner, eller om man vektlegger at veiledningen ses i sammenheng med Husbankens økonomiske virkemidler. Dersom førstnevnte kobling vurderes som viktigst, bør veiledningen ligge hos statsforvalterne, mens dersom sistnevnte kobling er viktigst bør veiledningsoppgavene ligge hos Husbanken. Forskjellen knyttes også til hva tiden brukes på når stillingsressurser ikke veileder kommuner. I Husbanken vil tiden kunne brukes på kontakt med ressurser som jobber med økonomiske virkemidler, og videreutvikling av disse, mens i statsforvalterembetene vil tiden knyttes til samarbeid med andre internt og dermed potensielt mer veiledning til kommuner. Ansatte hos begge aktører samarbeider med eksterne aktører. Hvorvidt hver enkelt vurderer at det er en relevant kobling avhenger trolig av egen kompetanse og erfaring.²⁸ En tydeliggjøring av hva oppgavene omfatter og hva de skal bidra til, vil likevel gi alle bedre forutsetninger for å vurdere hva som er mest hensiktsmessig.

I det følgende gir vi anbefalinger for å bidra til økt måloppnåelse, uavhengig plassering av oppgavene (delkapittel 8.2.1), gitt en varig overføring (delkapittel 8.2.2) eller tilbakeføring (delkapittel 8.2.3) av oppgaver. Evalueringen omfatter en evaluering av forsøket. Dette gjenspeiles i antall anbefalinger som gis knyttet til en varig overføring, versus en tilbakeføring.

²⁸ Ansatte i statsforvalterne har trolig bedre forutsetninger for å vurdere potensialet for koblinger i veiledningen knyttet til andre fagområder, mens ansatte i Husbanken har bedre forutsetninger for å vurdere betydningen av koblingen for økonomiske virkemidler. Hvorvidt kommunene vurderer at det er potensialet for en tverrfaglig kobling avhenger trolig av egen erfaring, mens koblingen mellom veiledningen og bruken av økonomiske virkemidler trolig fremstår som tydeligere.

8.2.1. Uavhengig av plassering av veiledningsoppgaver

Uavhengig av hvor råd- og veiledningsoppgavene plasseres, anbefaler vi å:

- Tydeliggjøre hva veiledningsoppgavene omfatter, og hva de skal bidra til av boligsosiale effekter
- Samordne departementenes oppgaver til Husbanken og statsforvalterembetene

Tydeliggjøre hva veiledningsoppgavene omfatter, og hva de skal bidra til av boligsosiale effekter

Ifølge beskrivelsen av forsøket omfatter overførte oppgaver følgende fagområder:²⁹

- boligsosiale hensyn i plan
- samordning av bolig og tjenester
- boligsosiale suksessfaktorer
- veiledning av kommuner om boligrådgivning og om ulike målgrupper

Det er til dels uklart hva råd- og veiledningsoppgavene omfatter, og hva de skal bidra til. Med unntak av en beskrivelse av de boligsosiale suksessfaktorene, er vi ikke kjent med at det foreligger en beskrivelse av hva veiledningsoppgavene omfatter. Mangel på en tydelig beskrivelse betyr at det kan være ulik forståelse for hva oppgavene innebærer. En tydeliggjøring av hva veiledningen omhandler, og hva det skal bidra til av boligsosiale effekter, vil gjøre det enklere å vurdere hvorvidt en gitt plassering er hensiktsmessig. Det vil også bidra til at man i større grad gir kommuner det samme råd- og veiledningstilbudet, uavhengig av Husbanken-region eller statsforvalterembete. Vi mener det er behov for flere konkrete eksempler på hvordan statlig samordning skal bidra til at kommunene ser bolig og tjenester mer i sammenheng, og konkret hvordan kommunene skal se bolig og tjenester i sammenheng. Samordning av bolig og tjenester er et av fagområdene overførte råd- og veiledningsoppgaver omhandler. Vi finner det betimelig at representanter for Husbanken også synes det kan være vanskelig å forstå hva som skal samordnes av tjenester og bolig, og dermed gjøre det operativt.

Samordne departementenes oppgaver til Husbanken og statsforvalterembetene

Ifølge representanter fra statsforvalterembeter utenfor forsøksområdet, er tildelingsbrevene til Husbanken og statsforvalterembetene ofte utformet på en måte som gjør samordning vanskelig. Tildelingsbrevene oppleves som sprikende. Tildelingsbrevene til de to aktørene burde i større grad ses i sammenheng av departementene, slik at det legges til rette for at Husbanken og statsforvalterembetene opplever at de kan fremstå som samordnet.

8.2.2. Gitt en varig oppgaveføring fra Husbanken til statsforvaltere

Gitt en varig overføring av oppgaver fra Husbanken til statsforvalterembetene, anbefaler vi følgende for å bidra til økt måloppnåelse på sikt:

- Tydeligere styring av statsforvaltere av hvordan veiledningsoppgavene skal løses
- Systematisk dialog og kunnskapsdeling mellom statsforvalter og Husbanken nasjonalt
- Overordnede føringer på hvordan stillingsressursene bør plasseres organisatorisk i embetene
- Tilstrekkelig ressurser i embetene til å veilede
- Informer kommuner om når de skal kontakte Husbanken eller statsforvalter, og hvem de kan nå hos statsforvalter
- Vurder hvordan en overføring av veiledningsoppgaver og tilhørende stillingsressurser påvirker Husbankens forutsetninger for å oppfylle samfunnsoppdrag og andre tildelte oppgaver

²⁹ I løpet av arbeidet med å utarbeide nullpunktsmålingen har vi blitt bevisste på at det er flere målgrupper enn de som er nevnt i beskrivelsen av oppgaveoverføringen. Supplerende målgrupper er barnevern, rus og psykiatri, handikappede, personer som har sonet sin fengselsstraff, personer med flyktningbakgrunn og andre vanskeligstilte.

- **Tydeliggjør hvordan oppgaveoverføringen kan bidra til en mer effektiv oppgaveløsning**

Tydeligere styring av statsforvalter av hvordan veiledningsoppgavene skal løses

I forsøksperioden virker det å ha vært begrenset med aktiv styring. Husbanken nasjonalt har hatt ansvar for styringen av forsøket, men vårt inntrykk er at embetene har mottatt få styringssignaler fra Husbanken. Vi anbefaler en tydeligere styring av statsforvaltere knyttet til hvordan veiledningsoppgavene skal løses. Å flytte ansvaret for styringen av statsforvalterne fra Husbanken til Kommunal- og distriktsdepartementet, vil gi en tydeligere styringslinje.

Systematisk dialog og kunnskapsdeling mellom statsforvalter og Husbanken nasjonalt

Husbanken nasjonalt er strategisk ansvarlig på det boligsosiale feltet. Ansatte hos statsforvalterne i forsøksfylkene opplever mangel på dialog med Husbanken nasjonalt, deriblant om det strategiske arbeidet, og etterspør mer kunnskap fra dem. Dette kan også legge til rette for erfaringsutveksling og økt kompetanse. Basert på dette anbefaler vi en tettere dialog og kunnskapsdeling mellom statsforvalteren og Husbanken nasjonalt.

Overordnede føringer på hvordan stillingsressursene bør plasseres organisatorisk i embetene

De tre embetene som omfattes av forsøket har organisert stillingsressursene sine ulikt. En overføring av stillingsressurser og tilhørende oppgaver innebærer potensielt ti ulike måter å organisere stillingsressursene på. Vårt inntrykk er at der ressursene er best integrert, er også der man i størst grad har lykket med et tverrfaglig samarbeid internt. For å utløse størst mulig gevinster, bør departementet gi overordnede føringer på hvordan stillingsressursene bør plasseres organisatorisk. Det er likevel krevende å peke på hvilke organisatoriske grep som er mest hensiktsmessig.³⁰ Erfaringsutveksling mellom embetene i forsøksfylkene vil kunne gi økt innsikt i hvor de opplever at det er størst potensiale for samarbeid.

Tilstrekkelig ressurser i embetene til å veilede

Ifølge flere av embetene i forsøksfylkene har mangel på tilstrekkelig ressurser vært en utfordring i forsøksperioden (se Vedlegg D). For å bidra til at veiledningsoppgavene prioriteres, bør ressursbehovet i statsforvalterne vurderes opp mot veiledningsoppgavene som skal løses. At oppgavene prioriteres, har også sammenheng med nevnte styringsdialog. Vi har også inntrykk av at det er forskjeller i hvorvidt ulike embeter har en «kultur» for å veilede. Det er uheldig dersom kommuner mottar ulik veiledning, avhengig av hvilket fylke de tilhører. Departementet bør vurdere om det er behov for et økt søkelys på veiledningskompetanse og kultur for å veilede.

Informer kommuner om når de skal kontakte Husbanken eller statsforvalter, og hvem

Flere kommuner opplever det som uklart om de skal kontakte statsforvalter eller Husbanken, noe som tyder på et behov for å tydeliggjøre når kommuner skal kontakte hvilken aktør. I noen tilfeller vil det trolig være vanskelig å tydeliggjøre, da grensegangen mellom overførte veiledningsoppgaver og økonomiske virkemidler. Dette gjenspeiles også i at noen kommuner opplever det som nyttig å ha felles møter med statsforvalter og Lån og tilskudd – NVR. God dialog mellom kontaktpersoner i embetene og Lån og tilskudd – NVR er sentralt for å bidra til at kommunen raskt får kontakt med riktig aktør. Flere kommuner opplever det også som uklart hvem de skal kontakte hos statsforvalterne. Det kan tyde på et behov for tydeligere informasjon ut til kommunene. At

³⁰ Ressursene i Vestland virker å være mer isolert fra øvrige ressurser i statsforvalterembetet. Dette kan ha sammenheng med at ressursene er plassert i en nyetablert seksjon sammen med fire andre ansatte. Dersom det ikke er tydelige føringer internt på hvordan ressursene og kompetansen skal integreres i andre fagområder, kan det være krevende å få til et godt tverrfaglig fagmiljø. Ressursene overført til Rogaland er også plassert samlet, men på avdelingsnivå snarere enn seksjonsnivå. Samtidig har Rogaland hatt størst søkelys på boligsosiale spørsmål over tid. Det er dermed krevende å skille organisering fra historisk søkelys på tematikken.

kommunene har en fast person å forholde seg til (kommunekontakt) vil også kunne hjelpe. To av embetene har opprettet dette.

Vurder hvordan en overføring av veiledningsoppgaver påvirker Husbankens forutsetninger for å oppfylle samfunnsoppdrag og andre tildelte oppgaver

En varig overføring av oppgaver innebærer at ingen av Husbankens regionkontor har ansvar for å veilede kommuner om overførte fagområder. Vårt inntrykk er at kontakten med kommuner primært vil være i forbindelse med saksbehandling av og veiledning knyttet til Husbankens økonomiske virkemidler. Mindre direkte kontakt med kommuner kan påvirke Husbankens mulighet for å oppfylle sitt samfunnsoppdrag.

Husbanken har et samfunnsoppdrag om «å forebygge at folk blir vanskeligstilte på boligmarkedet, og bidra til at vanskeligstilte kan skaffe og beholde en egnet bolig». I tillegg skal Husbanken ha en «nasjonal kunnskaps- og rådgivningsrolle på det boligsosiale feltet», og de skal bidra til at kommuner har tilgang på «god og relevant kunnskap og kompetanse på boligsosialt arbeid». Sistnevnte innebærer «blant annet at kommunen får god opplæring i de økonomiske virkemidlene, og at de får hjelp til å få oversikt over utfordringer og muligheter for å forebygge at folk blir vanskeligstilte på boligmarkedet, og til at vanskeligstilte kan skaffe og beholde en egnet bolig» (KDD, 2024). Samfunnsoppdraget kan ses i sammenheng med Husbankens utvikling av økonomiske virkemidler. Vårt inntrykk er at Husbanken og enkelte større kommuner er bekymret for hva den begrensede kontakten vil ha å si for utvikling av virkemidler. Det er krevende å vurdere hvilken betydning en oppgaveoverføring til alle embeter vil ha for oppfyllelsen av samfunnsoppdraget, da vi ikke har vurdert betydningen av kommunekontakten for oppfyllelsen av samfunnsoppdraget. Ved en eventuell varig oppgaveoverføring bør en vurdere hva det har å si for Husbankens forutsetninger for å oppfylle samfunnsoppdraget, og hvilke grep som eventuelt må tas for å bidra til at samfunnsoppdraget oppfylles.

Tydeliggjøre hvordan oppgaveoverføringen kan bidra til en mer effektiv oppgaveløsning

I arbeidet med evalueringen opplevde vi det som utfordrende å få opp eksempler på hvordan oppgaveoverføringen kan bidra til en mer effektiv oppgaveløsning. Mer effektiv saksbehandling i Lån og tilskudd – NVR var ikke et uttalt mål, og kan forstås som en positiv utilsiktet effekt. Dersom målet skal bestå, bør det tydeliggjøres hvilken oppgaveløsning som forventes å bli mer effektiv.

8.2.3. Gitt en tilbakeføring av oppgaver til Husbanken

En tilbakeføring av oppgaver fra statsforvalterembetene i forsøksfylkene til Husbanken innebærer at

- Stillingsressurser og tilhørende arbeidsoppgaver i Statsforvalterembetene i Nordland, Vestland og Rogaland tilbakeføres til Husbanken

Gitt de positive erfaringene med å samle stillingsressurser i Lån og tilskudd – NVR, er det ikke opplagt at Lån og tilskudd – NVR deles opp i de tre tidligere regionkontorene.

Gitt en tilbakeføring av veiledningsoppgaver fra statsforvalterembetene i forsøksfylkene til Husbanken, anbefaler vi følgende for å bidra til økt måloppnåelse på sikt:

- **Systematisk dialog og kompetansedeling mellom statsforvalteren og Husbanken**

Systematisk dialog og kompetansedeling mellom statsforvalteren og Husbanken

Dersom stillingsressurser overføres tilbake til Husbanken, vil det påvirke muligheten for å se bolig i sammenheng med andre fagområder, inkludert plan, på statlig regionalt nivå.

Vi anbefaler en systematisk dialog og kompetanse- og erfaringsdeling mellom Husbanken og statsforvalterne. Formålet vil for det første være å bidra til at ressurser i statsforvalteren fortsatt kan se bolig i sammenheng med andre fagområder i deres arbeid mot kommuner. Dette er spesielt relevant i lys av ny boligsosial lov. Den boligsosiale loven innebærer at samtlige embeter må ha et større søkelys på det boligsosiale feltet, da de er klageinnsats og har hjemmel til å føre tilsyn med kommunene. Ifølge loven har kommunene organisatorisk ansvar for å sørge for samarbeid på tvers av sektorer og samordning av sine tjenester. Formålet med loven er å forebygge boligsosiale utfordringer og å bidra til at vanskeligstilte på boligmarkedet skal få bistand til å skaffe seg og beholde en egnet bolig (Lovdata, 2023). Det er viktig at staten bidrar gjennom samordnet råd og veiledning slik at kommunene kan foreta disse koblingene. At flere kommuner og statsforvaltere opplever loven som uklar understreker ytterligere behovet. For det andre besitter statsforvalteren kompetanse og erfaring som kan være relevant for Husbankens kunnskaps- og virkemiddelutvikling, og veiledning av kommuner. Statsforvalterne har gode faglige forutsetninger for å bidra til at bolig ses i sammenheng med helse, sosial, rus, barnevern og arbeidsliv, i tillegg til plan. De har også gode forutsetninger for å gjøre tematiske koblinger til fagområdene som omfattes av overførte veiledningsoppgaver.³¹

³¹ *Veiledning om boligsosiale hensyn i plan overlapper med oppgaver statsforvalteren har om å vurdere hvorvidt kommuner hensyntar boligsosiale hensyn i plan. Veiledning om boligsosiale suksessfaktorer overlapper tematisk med flere av temaene statsforvalterne er i kontakt med kommuner om, deriblant planarbeid og kommuneøkonomi. Veiledning om samordning av bolig og tjenester kan knyttes til deres ansvar for blant annet tilsyn og kontroll med helse- og sosialtjenester.*

9. Læringspunkter knyttet til gjennomføring av forsøk

I det følgende oppsummerer vi våre viktigste læringspunkter og betraktninger vi har gjort oss i løpet av evalueringen av oppgaveoverføringen fra Husbanken til statsforvalterembeter. Formålet med vurderingene er å gi inspirasjon til gjennomtenkt innretning av fremtidige forsøk i offentlig sektor.

Forsøk er et virkemiddel for utvikling av offentlig forvaltning, som kan bidra til bedre tjenester til innbyggere og høyere kostnadseffektivitet på tjenestene. I forbindelse med tillitsreformen har eksempelvis regjeringen invitert kommuner og fylkeskommuner til å søke om å bli forsøkskommuner, der de vil få mulighet til å teste ut nye måter å løse oppgaver på gjennom fritak fra regelverk. Slik sett er det nyttig å konkretisere de læringspunktene vi har gjort oss når det gjelder innretningen av forsøket vi har evaluert, som kan ha overføringsverdi til innretning av nye forsøk i fremtiden.

Det er viktig å sette av tilstrekkelig med tid til forberedelser. I løpet av evalueringen av forsøk med overføringen av råd- og veiledningsoppgaver fra Husbanken til statsforvalterembeter opplever vi at det er satt av for lite tid til oppstarten og implementeringen av forsøket. Vi har erfart at det kan ta lang tid å implementere endringer i statsapparatet og at uforutsette hendelser som koronavirus-pandemien og flyktningkrise har vært forsinkende på implementeringen av forsøksendringene. Samtidig har vi også erfart at det er en variasjon i implementeringsfarten mellom like virksomheter. Dette kan i all hovedsak knyttes til hvor godt forberedte man var før forsøket ble iverksatt. For eksempel var det forskjell på hvor fort statsforvalterembetet i Rogaland og statsforvalterembetet i Vestland klarte å organisere seg for å starte opp det boligsosiale arbeidet, slik som etableringen av de boligsosiale arbeidsgruppene. Årsaken til at Statsforvalter i Rogaland var tidligere ute er sannsynligvis at de var godt forberedt.

Tilstrekkelig med tid til at forsøket får mulighet til å virke er avgjørende. Vi har også lært at det er viktig å sette av tilstrekkelig med tid til at forsøket får virke før man sluttevaluerer og tar en avgjørelse på om endringene skal implementeres i hele landet eller ikke. Forsøket med å overføre råd- og veiledningsoppgaver fra Husbanken til statsforvalterembeter varte fra 1. september 2021 til ut august 2024, og evalueringen ferdigstilles februar 2024. Vår vurdering er at det ble satt av for lite tid fra oppstart av forsøk til evaluering av forsøket - og at vi derfor ikke har faglig grunnlag til å konkludere om forsøket har bidratt til boligsosiale effekter. Slik sett kan vi konkludere med at formålet med forsøket ikke er tilfredsstillende og at det skyldes at det ble satt av for lite tid. Vår vurdering er at det burde bli satt av minst fire år til forsøket for denne oppgaveoverføringen. Det vil naturligvis variere fra forsøk til forsøk hvor mye tid som bør settes av til forsøket – og oppgaveoverføringen vi har evaluert er vurdert til å representere et komplekst forsøk som det vil ta tid å se effekter av. Ved å sette av tilstrekkelig med tid øker man også sannsynligheten for at man i mindre grad blir påvirket av uforutsette hendelser (som koronavirus-pandemien og flyktningkrise), som gjør det mer krevende og kanskje umulig å isolere effekten av det man ønsker å oppnå med forsøket.

Legg til rette for at det er mulig å isolere effekten(e) av forsøket. Selv om det ville vært lettere å måle effekten av forsøket hvis det ble satt av mer tid, er det viktig å presisere at det er vanskeligere å måle effekt hvis man gjennomfører endringer parallelt med forsøket. Grunnen til at vi sier det er at det ble innført en ny boligsosial lov den 1. juli 2023 – litt over ett år etter at forsøket trådte i kraft og litt over ett år før sluttevalueringen skulle være ferdigstilt. Når man gjør slike omfattende endringer på samme fagfelt midt i forsøksperioden blir det enda mer krevende å isolere effekten av forsøket.

Geografisk utstrekning av forsøket kan være viktig for å kunne måle effekt(er). Det er nærliggende å ta utgangspunkt i at forsøket kan testes i et lite geografisk område for å holde forsøkskostnadene nede. Basert på

at responsen på et forsøk kan variere mellom regionkontorer, statsforvaltere, fylkeskommuner og kommuner er det et selvstendig poeng å teste forsøkene i en større skala. Ved at forsøksområdet omfatter et større geografisk område (herav flere virksomheter) får man tilgang til et større datagrunnlag for å måle effekter av forsøket. Målingen av effekter vil også bli mer robust og mindre avhengig av tilfeldigheter. I den sammenheng er vår vurdering at geografisk utstrekningen av forsøket med å overføre råd- og veiledningsoppgaver fra Husbanken til statsforvalterembeter var tilstrekkelig stort. Årsaken til at vi sier dette er at forsøksområdet omfattet tre av landets fylker og 107 kommuner. Et så omfattende forsøk (107 kommuner) og en enda større kontrollgruppe (249-250 kommuner³²) gir isolert sett et solid statistisk grunnlag til å måle boligsosiale effekter på kommunenivå.

God tilgang til data i og utenfor forsøksområdet er en forutsetning for å kunne måle effekt(er). I planleggingen av et forsøk er det viktig å tenke på hvilke effekter og mål man ønsker å oppnå med forsøket, hvilke indikatorer som indikerer måloppnåelse og hvilke data som må samles inn for å måle effekt. Er man tidlig ute med dette arbeidet, helst i god tid før forsøket trådte i kraft, kan man sikre at man har alle data man trenger for å vurdere effekter og måloppnåelse. Det er særdeles viktig på områder der statistikkgrunnet har dårlig kvalitet og er mangelfullt. En skikkelig innsats innledningsvis gir også grunnlag for å utarbeide en nullpunktsmåling i forsøksområdet, som kan benyttes som sammenligningsgrunnlag når man skal vurdere måloppnåelse og effekter. Like viktig som å samle inn data i forsøksområdet er det å samle inn data utenfor forsøksområdet. Spesielt fordi sammenligninger av nivå og utvikling i indikatorer i og utenfor forsøksområdet kan være avgjørende for presise vurderinger av måloppnåelse og effekter.

³² Den 1. januar 2024 ble gamle Ålesund kommune til Haram kommune og nye Ålesund kommune.

Referanser

- Bustøttelova. (2012). Lov om bustøtte og kommunale bustadtilskot. (LOV-2012-08-24-64). Henta frå <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2012-08-24-64>
- DFØ. (2020). *DFØ-rapport 2020:9 Statlig tilsyn med kommunene*. Henta frå https://dfo.no/filer/Fagomr%C3%A5der/Rapporter/2020/DFO-rapport-2020-9_Statlig-tilsyn-med-kommunene_2.pdf
- Gregersen, Ø. (n.d.). *Hva er et fagmiljø og hvordan jobber Fakultet ved naturvitenskap, NTNU for å styrke sine fagmiljøer?*
- Helse- og omsorgstjenesteloven. (2011). Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. (LOV-2011-06-24-30). Henta frå https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2011-06-24-30#KAPITTEL_3
- Helsedirektoratet. (2021, 11 22). *Helsedirektoratet*. Henta frå Kommunalt rusarbeid: <https://www.helsedirektoratet.no/tilskudd/kommunalt-rusarbeid>
- Husbanken. (2020, 10 21). *Suksessfaktorer for godt boligsosialt arbeid*. Henta frå Veiviseren: <https://www.veiviseren.no/forstaa-helheten/suksessfaktorer-for-godt-boligsosialt-arbeid>
- KDD. (2024). *Styringsdokument - Tildelingsbrev*. Regjeringen. Henta frå <https://styringsportalen.statsforvalteren.no/2023/styringsdokumenter/>
- KDD. (2024). *Tildelingsbrev 2024 - Husbanken*. Kommunal- og distriktsdepartementet.
- KMD. (2014). *Kriterier for god kommunestruktur*. Henta frå https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kmd/komm/rapporter/kriterier_for_god_kommune_struktur_rettet.pdf
- KMD. (2021a). *Tildelingsbrev 2021 - Husbanken*. Oslo: Kommunal- og Moderniseringsdepartementet.
- KMD. (2021b). *Tildelingsbrev Statsforvalteren*. Oslo.
- KMD. (2021c, 11 21). *Program for bedre styring og ledelse i staten*. Henta frå [regjeringen.no: https://nettsteder.regjeringen.no/bedrestyringogledelse/samordning/](https://nettsteder.regjeringen.no/bedrestyringogledelse/samordning/)
- Kommunal- og moderniseringsdepartementet. (2019). *Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019–2023*. Henta frå <https://www.regjeringen.no/contentassets/cc2c53c65af24b8ea560c0156d885703/nasjonale-forventninger-2019-bm.pdf>
- Kommunal- og moderniseringsdepartementet. (2020). *Høringsnotat - Forslag til lov om kommunens ansvar overfor vanskeligstilte på boligmarkedet*.
- Kommunal- og moderniseringsdepartementet. (2020). *Nasjonal strategi for den sosiale boligpolitikken 2021-2024*. Regjeringen.
- Kommunal- og moderniseringsdepartementet. (2020). *Regnskapsrapporteringen i KOSTRA*. Henta frå <https://www.regjeringen.no/no/tema/kommuner-og-regioner/kommuneokonomi/kostra/regnskapsrapporteringen-i-kostra/id551573/>

Lovdata. (2023, 07 01). *Lov om kommunenes ansvar på det boligsosiale feltet*. Henta frå Lovdata:
<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2022-12-20-121>

Menon Economics. (2022). *Evaluering av forsøk med overføring av oppgaver fra Husbanken til statsforvalterembeter - Nullpunktsmåling*. Menon Economics. Forfattere: Nina Bruvik Westberg, Maja Olderskog Albertsen, Elise Grieg og Simen Pedersen.

(2011). *NOU 2011:15: Rom for alle - En sosial boligpolitikk for framtiden*. Henta frå
<https://www.regjeringen.no/contentassets/ddf3c180c0a74170b7a2f7ac515c1afc/no/pdfs/nou201120110015000dddpdfs.pdf>

Oslo Economics & Oslo Met. (2020). *Evaluering av Nasjonal strategi - Bolig for velferd*.

Sosialtjenesteloven. (2009). *Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen*. (LOV-2009-12-18-131).
Henta frå <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2009-12-18-131>

Vedlegg A. Metode og informasjonsinnhenting

Evalueringen bygger i hovedsak på intervjuer og spørreundersøkelser til et utvalg ansatte hos samtlige statsforvalterembeter og Husbankens regionkontor, intervjuer og spørreundersøkelser til samtlige kommuner, i tillegg til dokumentanalyse og analyse av statistikk.

A.1 Informasjonsinnhenting

Hensikten med informasjonsinnhenting har vært å gi en god og dekkende beskrivelse av hvilke eventuelle resultater og effekter oppgaveoverføringen har medført. Vi har til sluttevalueringen benyttet kvalitative og kvantitative metoder som del av informasjonsinnhenting. De kvantitative metodene omfatter analyse av statistikk og spørreundersøkelser rettet mot ulike målgrupper, mens de kvalitative metodene omfatter intervju og dokumentstudier. Under beskriver vi informasjonsinnhenting til sluttevalueringen. Se Menon Economics (2022) for en omtale av informasjonsinnhenting til nullpunktsmålingen.

Kommunal- og distriktsdepartementet

Vi har innhentet informasjon fra departementet gjennom møter og dialog, samt fått tilgang på skriftlig materiale om forsøket. Til nullpunktsmålingen intervjuet vi representanter for bolig- og bygningsavdelingen og statsforvaltningsavdelingen. Disse intervjuene var viktige for å forstå bakgrunnen for og målet med forsøket, og KMDs styring av Husbanken og statsforvalterembetene.

Husbanken og statsforvalterembetene

Vi har innhentet informasjon fra Husbanken og statsforvalterembeter gjennom dybdeintervjuer, et skjema til regional leder og en spørreundersøkelse til ansatte.

Representanter fra alle Husbankens regionkontor, inkludert det nyopprettede Lån og Tilskudd – Nordland, Vestland og Rogaland, samt representanter fra Husbanken nasjonalt har blitt intervjuet. Fra regionkontorene stilte direktør og/eller en avdelingsdirektør. Videre ble representanter fra de tre statsforvalterembetene som er en del av forsøket intervjuet, og i tillegg representanter for statsforvalterne i Troms og Finnmark, Agder og Vestfold og Telemark som ikke er en del av forsøket. Det var opp til statsforvalterembetene å velge hvem som skulle stille, og vi intervjuet mellom én og to representanter fra hvert embete, hvorav minst én fra hvert embete var på ledernivå (Statsforvalter, seksjonssjef, fagsjef, assisterende direktør, avdelingsdirektør, underdirektør, fylkeslege og seniorrådgivere). Gjennom intervjuene kartla vi aktørenes vurdering av hvordan forsøket med oppgaveoverføring har fungert sett opp mot delmålene til forsøket.

Vi sendte ut et spørreskjema til lederne for avdelingen/seksjonen som dekker boligsosiale oppgaver og tilgrensende områder hos statsforvalterembetene, kontordirektør eller avdelingsdirektør i Husbankens regionkontorer, og kontordirektør for Lån og tilskudd – Nordland, Vestland og Rogaland (NVR). Skjemaet kartla hvordan oppgavene er løst i forsøksperioden, tidsbruk og budsjett samt en egenvurdering av hvordan oppgavene som omfattes av forsøket løses/ble løst i lederens region.

I skjemaene besvart av lederne i statsforvalterembetene, har vi bedt dem om å rapportere hvordan total tidsbruk til de ansatte normalt fordeler seg på de ulike arbeidsoppgavene. Hensikten med øvelsen var å se om de ansatte hos statsforvalterembetene bruker tiden sin på de overførte oppgavene og/eller andre oppgaver samt om det har vært endring i ressursbruken mellom målingene. Vi har ikke mottatt svar på dette spørsmålet fra alle forsøksfylkene. I besvarelsene er det også tydelig at lederne har opplevd det krevende å skille rådgivning og

veiledning av kommuner med de andre skisserte oppgavene. Vi har derfor ikke grunnlag, basert på dette, til å vurdere om det har vært en eventuell endring i ressursbruken knyttet til de overførte oppgavene.

Spørreundersøkelsen ble sendt ut til ansatte i Husbanken og Statsforvalteren som jobber med de overførte oppgavene og tilgrensende oppgaver. Undersøkelsen hadde til hensikt å kartlegge hvordan de boligsosiale oppgavene har blitt løst av regional stat i forsøksperioden, gjennom kartlegging av samarbeidsflater, arbeidsfordeling, arbeidsoppgaver, kompetanse, fagmiljø o.l. Det ble sendt en e-post til Husbankens regionsdirektører og assisterende statsforvaltere som forklarte undersøkelsen og de ble bedt om å identifisere hvilke ansatte de mente burde besvare undersøkelsen. Svarandeler og feilmarginer er gjennomgått i kapittel 2.2.

Kommuner

Vi har innhentet informasjon fra kommunene gjennom dybdeintervjuer og en spørreundersøkelse. Vi har gjennomført dybdeintervjuer med ti kommuner innenfor forsøksområdet, og fem kommuner utenfor forsøksområdet. Formålet med intervjuene handlet om å få innsikt i hvordan kommunene jobber med boligsosiale problemstillinger, deres vurdering av delmålene, måloppnåelse for innbyggere og forsøket, samt forventninger ved en videreføring eller tilbakeføring av oppgaveoverføringen. Kommunene som ble intervjuet ble valgt for å representere ulike fylker, store og små kommuner, sentrale og usentrale kommuner³³ og kommuner med økonomisk handlingsrom over og under landsgjennomsnittet³⁴.

Intervjuene la grunnlaget for en web-basert spørreundersøkelse til samtlige kommuner, og ble brukt som en oppfølging etter spørreundersøkelse for å få innsikt i noen av svarene og tendensene vi så i svarene på undersøkelsen. Undersøkelsen ble sendt til rådmann/kommunedirektør, med oppfordring til at den/de i kommunen som har best oversikt over kommunens innsats for å redusere de boligsosiale utfordringene, samt dialog med statsforvalteren og Husbanken, skulle svare. Svarandeler og feilmarginer er gjennomgått i Vedlegg A.2.

Tabell A-1 Oversikt over kommuner som er intervjuet som del av sluttevalueringen

Kommuner innenfor forsøksområdet	Kommuner utenfor forsøksområdet
Bergen	Trysil
Øygarden	Arendal
Tysnes	Sarpsborg
Sandnes	Vinje
Sauda	Kragerø
Haugesund	
Bodø	
Andøy	
Saltdal	
Narvik	

³³ I henhold til SSBs sentralitetsindeks.

³⁴ Som indikator på kommunenes økonomiske handlingsrom har vi benyttet frie inntekter korrigert for ufrivillige kostnadsulemper fra Grønt hefte.

Referansegruppe for evalueringen

Referansegruppen for evalueringen fikk muligheten til å gi skriftlig innspill på rapporten. Referansegruppen inkluderte representanter fra Husbanken, både fra sentralt hold og fra Lån og tilskudd - NVR, samt representanter fra alle embetene i forsøksområdet. Videre var to kommuner, hvorav en fra et av forsøksfylkene, KS og Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) representert i gruppen.

Referansegruppe i Rogaland

Statsforvalteren i Rogaland opprettet en egen referansegruppe. Referansegruppen består av statlige etater, kommuner og interesse- og brukerorganisasjoner. Innspill fra denne gruppen er mottatt muntlig, gjennom et møte i regi av statsforvalteren, samt en skriftlig uttalelse. Samtlige medlemmer har også fått anledning til å besvare intervjuguiden skriftlig.

Brukerorganisasjoner

Brukerorganisasjonene vi var i dialog med i forbindelse med nullpunktsmålingen, har fått mulighet til å gi skriftlig innspill på utkast til rapport.

Andre kilder

Til utarbeidelsen av indikatorene har vi også innhentet statistikk, hovedsakelig fra Husbanken og Statistisk sentralbyrå. Statistikken omfatter bruk av Husbankens økonomiske virkemidler, statistikk fra Boligsosial monitor, kommunestatistikk fra SSB på blant annet befolkningstall, KOSTRA-grupper, og historiske data fra Grønt hefte på eksempelvis korrigerte frie inntekter per innbygger og opphøringsindeksen. I tillegg har vi gjennomgått relevante dokumenter, deriblant tildelingsbrev, forskrifter og evalueringen av «Bolig for velferd», med mål om å sikre en beskrivelse av organisering av det boligsosiale arbeidet og bakgrunnen for forsøket, samt endringer underveis i forsøksperioden.

A.2 Svarandeler og feilmarginer på spørreundersøkelsene

I sluttevalueringen har vi gjennomført to spørreundersøkelser. En undersøkelse til alle landets kommuner og en undersøkelse til ansatte hos Husbanken og statsforvaltere.

Kommuner

Spørreundersøkelsen til kommuner ble sendt til samtlige kommuner, gjennom to lanseringer: en lansering til kommunedirektører, 19. oktober 2023, og en lansering til kommunens postmottak, 2. november 2023. I begge tilfeller sendt vi også ut påminnelser om undersøkelsene. Den andre lanseringen var avgrenset til kommuner som ikke hadde svart på spørreundersøkelsen sendt til kommunedirektører. Vi omtaler de to lanseringene samlet som en undersøkelse.

Andelen som har svart på alle spørsmålene i undersøkelsen av de som har blitt invitert er en sentral størrelse for å vurdere kvaliteten på resultatene. For det første gir en høy svarprosent oss et solid datagrunnlag for å analysere svaret på de ulike spørsmålene vi stiller. For det andre innebærer det en trygghet for at omfanget av seleksjons-skjevheten og usikkerheten ved resultatene ikke er for stor. 43 prosent av kommunene vi har sendt undersøkelsen til har fullført undersøkelsen. Som vi ser fra Tabell A-2A-2 er svarandelen litt høyere i forsøksområdet enn utenfor forsøksområdet.

Tabell A-2 **Andelen som har svart og fullført spørreundersøkelsen til kommuner i 2023, i prosent av antallet undersøkelsen er sendt til***

	Survey er sendt til	Antall svar	Svarandel, i prosent
Kommuner i forsøksområdet	107	49	46
Kommuner utenfor forsøksområdet	249	103	41
Totalt	356	152	43

Kilde: Menon Economics

Antall kommuner som har svart på undersøkelsen og totalpopulasjonen er avgjørende for i hvilken grad vi kan dra slutninger ut av det innsamlede datamaterialet. Kort forklart må svarandelen være høyere jo lavere totalpopulasjonen er. Med 152 fullførte svar fra 356 kommuner har vi en statistisk feilmargin³⁵ på +/- 6 prosent til et konfidensintervall på 95 prosent. Det vil si at vi kan være 95 prosent sikker på at dersom alle kommunene (hele populasjonen) hadde avgitt svar, så ville svarene falle innenfor +/- 6 prosent av svarene i denne undersøkelsen. Fordi svarprosenten varierer i og utenfor forsøksområdet, er den statistiske feilmarginen også ulik mellom de to områdene. Kommuner utenfor forsøksområdet har en feilmargin på +/- 7 prosent. For kommunene i forsøksområdet er feilmarginen beregnet til +/- 10 prosent. Implikasjonene av forskjellene i feilmarginer i og utenfor forsøksområdet er at vi tar høyde for feilmarginer når vi analyserer og anvender resultatene i slutt-evalueringen. Når det er sagt er forskjellene i feilmarginer relativt små og har sannsynligvis lite å si for tolkningen av resultatene.

Statsforvalterembeter og Husbanken

Spørreundersøkelsen ble sendt ut til et utvalg ansatte i Husbanken og statsforvalterembetene i og utenfor forsøksområdet. De relevante ansatte ble identifisert av ledere i de ulike virksomhetene. Fra statsforvalterembetene bad vi om «medarbeidere som jobber med boligsosiale problemstillinger (herunder overførte stillingsressurser fra Husbanken) samt medarbeidere som jobber med helse-, omsorgs- og sosialtjenester, rus og psykiatri, barnevern, oppvekst, barnehage og opplæring, plan og bygg og kommunal styring – eventuelt andre områder som du mener er relevant for å fange opp et helhetsbilde.». Fra Husbanken ba vi om «medarbeidere som jobber med forvaltning av de økonomiske virkemidlene mot kommunene, råd og veiledning av kommuner og/eller koordinering mot statsforvalter». Spørreundersøkelsen ble lansert 26. oktober 2023 og lå ute til 13. november 2023.

Med 97 fullførte svar fra 130 personer har vi en statistisk feilmargin på +/- 5 prosent, se Tabell A-3. Av de ansatte i Husbanken i forsøksområdet (Lån og tilskudd – NVR) har samtlige av de som mottok undersøkelsen besvart den. Ansatte i Husbanken utenfor forsøksområdet har en svarprosent på 84 prosent som gir en statistisk feilmargin på +/- 7 prosent. Statsforvalteransatte i forsøksområdet, herunder overførte stillingsressursene fra Husbanken, har en svarprosent på 76 prosent og en beregnet statistisk feilmargin på +/- 8 prosent. Statsforvalteransatte utenfor forsøksområdet har en svarandel på 61 prosent og en statistisk feilmargin på +/- 12 prosent. Siden forskjeller i feilmarginer er små vurderer vi at det har liten betydning for tolkningen av dataene som er samlet inn.

³⁵ Feilmarginer uttrykker påliteligheten av et tall. Ingen målinger eller estimater av reelle størrelser eller modellparametere er helt feilfrie eller nøyaktige. For å kunne danne seg et bilde av hvor nøyaktig en måling eller et estimat har vært, angir man derfor ofte feilmarginer.

Tabell A0-3 Andelen som har svart og fullført spørreundersøkelsen til ansatte hos Husbanken og statsforvalter i 2023, i prosent av antallet undersøkelsen er sendt til

	Antall mottakere	Antall fullførte svar	Svarandel, i prosent
Ansatte i Husbanken i forsøksområdet (Lån og tilskudd – NVR)	6	6	100
Ansatte i Husbanken utenfor forsøksområdet	38	32	84
Ansatte hos statsforvalter i forsøksområdet	40	31	76
Ansatte hos statsforvalter utenfor forsøksområdet	46	28	61
Totalt	130	97	75

Kilde: Menon Economics.

Samlet for de to spørreundersøkelsene

Tabell A0-4A-4 viser svarandelene og feilmarginene i de to undersøkelsene. Det er høyere svarandel for statsforvalterembetene og Husbanken enn i kommunene, men ettersom populasjonen er større i den sistnevnte er feilmarginen omtrent like stor for begge undersøkelsene. Vi finner at feilmarginen for undersøkelsen til ansatte hos statsforvalter og Husbanken er +/- 5 prosent og +/- 6 prosent for undersøkelsen til kommunene. Dette må tas høyde for i tolkningen av resultatene, ettersom små forskjeller gjerne faller under feilmarginen og dermed ikke er statistisk signifikante.

Tabell A0-4 Svarandel og feilmarginer for de to spørreundersøkelsene, 2023

Spørreundersøkelse	Totalpopulasjon	Fullført spørreundersøkelse	Svarandel, i prosent	Statistisk feilmargin til et 95 prosent konfidensnivå, i prosent*
Til kommunene	356	152	43	+/- 6
Til ansatte hos Husbanken og statsforvalter	130	97	75	+/- 5

*Den statistiske feilmarginen uttrykker påliteligheten av et tall og kan tolkes som at vi kan være 95 prosent sikker på at dersom alle som fikk tilsendt spørreundersøkelsen hadde svart på undersøkelsen, så ville svarene falle innenfor +/- 6 og 5 prosent.

Kilde: Menon Economics

A.3 Kommuneundersøkelsens representativitet i sluttevaluering og nullpunktet

For å sikre at konklusjonene vi kommer frem til er mest mulig generaliserbare for alle kommunene, er det viktig med høyest mulig grad av representativitet, altså at kommuner som besvarer undersøkelsen og kommuner som ikke besvarer ikke skiller seg systematisk fra hverandre. Alle kommuner har fått tilsendt spørreundersøkelsen, men hvorvidt de velger å svare er opp til hver enkelt kommune. Dersom for eksempel kommuner med store boligsosiale utfordringer har mer interesse for temaet og dermed svarer på undersøkelsen i større grad, vil det kunne skape systematiske skjevheter i utvalget.

Her ser vi på dimensjonene kommunestørrelse (innbyggertall), sentralitet, endring i innbyggertall, kommunenes handlingsrom per innbygger (frie korrigerede inntekter) og andel av innbyggerne som eier bolig. For disse dimensjonene har vi ved hjelp av tosidige t-tester undersøkt om det er signifikante forskjeller mellom kommuner som har besvart spørreundersøkelsen og kommuner som ikke har besvart spørreundersøkelsen (men har mottatt den). Boks beskriver hva en tosidig t-test for representativitet omfatter.

Boks A-1 Tosidig T-test for representativitet

Med en tosidig t-test undersøker vi om det er signifikante forskjeller i gjennomsnittlig størrelse på utvalgte variabler (her kommunestørrelse i form av antall innbyggere, sentralitetsgrad, befolkningsutvikling, økonomisk handlingsrom og antall selveiere) mellom to grupper. For å vurdere utvalgets representativitet undersøker vi om kommuner som har svart på spørreundersøkelsen skiller seg fra kommuner som ikke har svart. Selv om vi finner at gruppene skiller seg fra hverandre og at skillet er statistisk signifikant er det ikke dermed sagt at det representerer en kausal sammenheng. Det er derfor viktig å være varsom med å trekke for tydelige konklusjoner. Det kan for eksempel være at korrelasjonen er et uttrykk for tilfeldigheter, eller at det finnes underliggende forklaringer som vi ikke har data for eller har greid å identifisere.

Tabell A0-5A-5 viser at det er noen systematiske forskjeller mellom kommuner som har besvart spørreundersøkelsen i sluttevalueringen, og dermed inngår i utvalget vårt, og kommunene som ikke har besvart spørreundersøkelsen. Kommunene som har besvart undersøkelsen har et høyere antall innbyggere, en sterkere utvikling i innbyggertall og har en høyere sentralitet. Det betyr at de kommunene som har svart i gjennomsnitt er større og mer sentrale enn de kommunene som ikke har besvart undersøkelsen. Forskjellene er statistisk signifikante.

Tabell A0-5 Resultater av tosidig t-test blant kommuner i og utenfor forsøksområdet – over variabler som antas å gi ulike muligheter og utfordringer for å løse boligsosiale utfordringer

Variabel	Antall kommuner		Gjennomsnittlig verdi		P-verdi	Signifikant forskjell**
	Besvart	Ikke besvart	Besvart	Ikke besvart		
Antall innbyggere	152	204	25 472	7 928	0,0003	Ja
Utvikling innbyggertall (siste 5 år)	152	204	0,2	-1,5	0,0010	Ja
SSBs sentralitetsindeks	152	204	685,8	611,5	0,0000	Ja
Økonomisk handlingsrom*	152	204	106,2	108,5	0,2680	Nei
Andel av innbyggere som eier hjem	152	204	75,8	75,8	0,9810	Nei

**Vi har benyttet frie korrigerede inntekter per innbygger som indikator på kommunenes økonomiske handlingsrom. **Med 5 prosent signifikansnivå. Kilde: Menon Economics*

Kommuneundersøkelsens representativitet ble også undersøkt i nullpunktet på samme måte. Da fant vi at kommunene som har besvart undersøkelsen ved nullpunktet har noe større økonomisk handlingsrom, og en noe

lavere andel av innbyggere som eier eget hjem. Forskjellene er statistisk signifikante. Det betyr at de som har besvart undersøkelsen i gjennomsnitt har større økonomisk handlingsrom og har en lavere andel innbyggere som eier eget hjem enn de som ikke besvarte.

I nullpunktet er det altså ikke skjevhet relatert til kommunestørrelse eller sentralitet, men heller økonomisk handlingsrom og eierandel. Dette innebærer at de to utvalgene i nullpunktet og sluttevalueringen har ulike skjevheter.

A.4 Intervjuguider

Intervjuguider til Husbanken

Intervjuguiden til Husbanken utenfor forsøksområdet er justert slik at spørsmålene er relevante.

Menon Economics evaluerer Kommunal- og distriktsdepartementets (KDDs) forsøk med oppgaveoverføring fra enkelte av Husbankens (HB) region kontor til tre statsforvalterembeter (SF).

Forsøket innebærer en oppgaveflytting av veiledningsoppgavene som ikke er direkte tilknyttet Husbankens økonomiske virkemidler. Oppgaver og ressurser er flyttet fra Husbankens regionkontor Bodø og Vest til henholdsvis statsforvalteren i Nordland og statsforvalterne i Rogaland og Vestland. Forsøket med oppgaveflytting ble iverksatt fra 1. september 2021 med en prøveperiode på tre år, ut august 2024. Råd og veiledningsoppgavene som omfattes av forsøket omhandler følgende fagområder:

- a. Boligsosiale hensyn i plan
- b. Boligsosiale suksessfaktorer
- c. Samordning av bolig og tjenester
- d. Veilede kommuner om boligrådgivning, generell veiledning om målgruppene:
 - i. Bostedsløse,
 - ii. Barnefamilier,
 - iii. Eldre,
 - iv. Studenter og
 - v. Utviklingshemmede.
- e. Veiledning om barn og unge med en (tidligere) tilknytning til barnevernet, personer tilknyttet rus og psykiatri, personer med nedsatt funksjonsevne, personer med flyktningbakgrunn og andre vanskeligstilte på boligmarkedet

Som del av evalueringen, gjennomfører vi høsten 2023 intervjuer med ansatte hos Husbanken. I tillegg vil vi blant annet intervju ansatte hos statsforvalterne og utvalgte kommuner, og gjennomføre spørreundersøkelser ut mot nevnte aktørgrupper. Funnene vil sammenlignes opp mot funnene fra nullpunktsmåling, gjennomført høsten 2021, og legge grunnlaget for våre anbefalinger om videre ansvars- og arbeidsdeling mellom Husbanken og statsforvalterne på det boligsosiale området.

Hensikten med dette intervjuet er å få en bedre forståelse av:

- Vurderinger av delmålene i deres region og hvordan dette har utviklet seg siden 2021
- Eventuelle endringer i boligsosiale resultater som følge av endringer i regionen siden 2021
- Eventuelle tilsiktede og utilsiktede positive og negative effekter av forsøket i og utenfor forsøksområdet

Overordnet om forsøket

Vi begynner med noen overordnede spørsmål om forsøket.

1. Kan dere fortelle kort om hvilke oppgaver dere har ansvar for?
 - Er det noen endringer i hvilke oppgaver dere har ansvar for siden 2021?
2. Hvordan har forsøket med oppgaveoverføring fra Husbanken til statsforvalteren fungert?
3. I hvilken grad opplever dere at organiseringen av Lån og tilskudd i et felles kontor for Bodø og Vest fungerer godt? Hva fungerer eventuelt mindre godt?
4. Hva opplever dere har vært og er det viktigste målet med forsøket?

Delmål 1: Et samlet og styrket fagmiljø

Et av målene med oppgaveoverføringen er et samlet og styrket fagmiljø hvor bolig i større grad ses i sammenheng med fagområdene helse, sosial, rus, barnevern og arbeidsliv.

5. Kan dere fortelle kort om fagmiljøet på statlig regionalt nivå?
6. I hvilken grad og på hvilken måte vurderer dere fagmiljøet på statlig regionalt nivå som samlet og sterkt som følge av oppgaveoverføringen?
7. I hvilken grad og på hvilken måte er det en endring siden 2021 i hvordan bolig ses i sammenheng med andre fagområder (Helse/Sosial/Rus/Barnevern/Arbeidsliv/Kriminalomsorg):
 - internt hos Husbanken?
 - på tvers av Husbanken og statsforvalteren?
 - på tvers av Husbanken og andre statlige regionale aktører?
8. Hvilke faktorer bidrar særlig til eller hindrer eventuelt at man når målet om et samlet og styrket fagmiljø?

Delmål 2: En mer samordnet stat

Det andre målet med oppgaveoverføringen er en mer samordnet stat - en aktør som samler regional stat innen relevante sektorer for det boligsosiale området, som skal bidra til at kommunene ser bolig og tjenester mer i sammenheng. Dette gjelder på tre nivåer: fra perspektivet til brukeren (kommunene eller individer), mellom HB og SF, og innad i HB og SF. Vi vil kartlegge i hvilken grad staten oppleves som samordnet etter oppgaveoverføringen.

9. Hva fungerer godt, og hva fungerer mindre godt i å samordne regional stat innen det boligsosiale området?
10. I hvilken grad opplever dere at relevante ansatte ved deres regionkontor har tilstrekkelig kunnskap og kapasitet til å behandle søknader om økonomiske virkemidler?
 - I hvilken grad rådgir og veileder dere kommuner om økonomiske virkemidler?
11. I hvilken grad og på hvilken måte veileder Husbanken kommuner og samarbeider med statsforvalteren for å sikre helhetlige og koordinerte statlige råd og veiledning innen det boligsosiale området?
12. I hvilken grad og på hvilken måte har oppgaveoverføring (herunder organiseringen av NVR- Lån og tilskudd) bidratt til at kommunene eventuelt ser bolig mer i sammenheng med tjenester?
 - Hvilke faktorer bidrar særlig til eller hindrer eventuelt måloppnåelse?

Delmål 3: En mer effektiv oppgaveløsning

Med Husbankens regionkontor og statsforvalterembetene er det to statlige regionale ledd innen det boligsosiale feltet. Et av målene med oppgaveoverføringen er en mer samlet og effektiv oppgaveløsning. Nå vil vi kartlegge hvorvidt og eventuelt hvordan oppgaveløsningen har bidratt til en mer effektiv oppgaveløsning.

13. Hvilke oppgaver bruker dere ressurser på?
 - I hvilken grad opplever dere en endring i hvor effektivt ulike oppgaver løses siden 2021?
14. I hvilken grad og eventuelt på hvilken måte har oppgaveoverføringen bidratt til en mer (mindre) effektiv oppgaveløsning hos statlige regionale aktører innen det boligsosiale feltet?
15. Hvilke faktorer bidrar særlig til eller hindrer eventuelt måloppnåelse om effektiv oppgaveløsning?

Måloppnåelse for innbyggerne

Det overordnede målet for det boligsosiale arbeidet er å bidra til bedre boligsosiale resultater, deriblant at flere skal kunne eie egen bolig og at leie skal være et trygt alternativ.

16. I hvilken grad og på hvilken måte har oppgaveoverføringen (herunder organiseringen av NVR- Lån og tilskudd) bidratt til eller forventes å bidra til bedre boligsosiale resultater, herunder effekt for sluttbrukerne/innbyggerne?
17. Hvilke faktorer bidrar særlig til eller hindrer eventuelt måloppnåelse?

Avslutning

Til slutt vil vi stille noen mer overordnede spørsmål.

18. Hvilke eventuelle positive eller negative utilsiktede effekter kan oppgaveoverføring (herunder organiseringen av NVR- Lån og tilskudd) ha medført?
19. Hvordan har styringen av forsøket fungert?
20. Hvilke eventuelle grep kan bidra til
 - et samlet og styrket fagmiljø (hvor bolig i større grad ses i sammenheng med fagområdene helse, sosial, rus, barnevern og arbeidsliv)?
 - en mer samordnet stat innen det boligsosiale området?
 - at kommunene ser bolig og tjenester mer i sammenheng?
 - en mer effektiv oppgaveløsning?
 - bedre boligsosiale resultater?
21. Hvordan forventes delmålene og målet om bedre boligsosiale effekter å påvirkes ved
 - En eventuell tilbakeføring av oppgaver til Husbanken?
 - En varig oppgaveoverføring til statsforvalteren?
22. Hvilken annen ansvars- eller arbeidsfordeling vil eventuelt kunne bidra til økt måloppnåelse enn en tilbakeføring eller varig overføring av oppgavene (herunder organiseringen av NVR- Lån og tilskudd) som omfattes av forsøket?
23. Er det noe annet du vil fortelle til slutt?

Intervjuguide til statsforvalterembetene

Intervjuguiden til statsforvalterembetene utenfor forsøkesområdet er justert slik at spørsmålene er relevante.

Menon Economics evaluerer Kommunal- og distriktsdepartementets (KDDs) forsøk med oppgaveoverføring fra enkelte av Husbankens (HB) regionkontor til tre statsforvalterembeter (SF).

Forsøket innebærer en oppgaveflytting av veiledningsoppgavene som ikke er direkte tilknyttet Husbankens økonomiske virkemidler. Oppgaver og ressurser er flyttet fra Husbankens regionkontor Bodø og Vest til henholdsvis statsforvalteren i Nordland og statsforvalterne i Rogaland og Vestland. Forsøket med oppgaveflytting ble iverksatt fra 1. september 2021 med en prøveperiode på tre år, ut august 2024. Råd og veiledningsoppgavene som omfattes av forsøket omhandler følgende fagområder:

- f. Boligsosiale hensyn i plan
- g. Boligsosiale suksessfaktorer
- h. Samordning av bolig og tjenester
- i. Veilede kommuner om boligrådgivning, generell veiledning om målgruppene:
 - i. Bostedsløse,
 - ii. Barnefamilier,
 - iii. Eldre,
 - iv. Studenter og
 - v. Utviklingshemmede.
- j. Veiledning om barn og unge med en (tidligere) tilknytning til barnevernet, personer tilknyttet rus og psykiatri, personer med nedsatt funksjonsevne, personer med flyktningbakgrunn og andre vanskeligstilte på boligmarkedet

Som del av evalueringen, gjennomfører vi høsten 2023 intervjuer med ansatte hos statsforvalterembetene. I tillegg vil vi blant annet intervju ansatte hos Husbanken og utvalgte kommuner, og gjennomføre spørreundersøkelser ut mot nevnte aktørgrupper. Funnene vil sammenlignes opp mot funnene fra nullpunktsmåling, gjennomført høsten 2021, og legge grunnlaget for våre anbefalinger om videre ansvars- og arbeidsdeling mellom Husbanken og statsforvalterne på det boligsosiale området.

Hensikten med dette intervjuet er å få en bedre forståelse av:

- Hvordan dere vurderer at forsøket har fungert så langt med tanke på delmålene som er satt og boligsosiale effekter
- Eventuelle utilsiktede positive og negative effekter av forsøket
- Forhold utenom forsøket som kan påvirke måloppnåelse
- Forventninger til forsøket fremover, herunder til boligsosiale effekter

Overordnet om forsøket

Vi begynner med noen overordnede spørsmål om forsøket.

24. Kan dere fortelle kort om hvilke oppgaver som overført og hvor ressursene er plassert hos statsforvalteren?
25. Hvor har forsøket med oppgaveoverføring fra Husbanken til statsforvalteren fungert?
26. Hva opplever dere har vært og er det viktigste målet med forsøket?

Delmål 1: Et samlet og styrket fagmiljø

Et av målene med oppgaveoverføringen er et samlet og styrket fagmiljø hvor bolig i større grad ses i sammenheng med fagområdene helse, sosial, rus, barnevern og arbeidsliv.

27. I hvilken grad og på hvilken måte har oppgaveoverføringen **bidratt til endring** i hvordan dere ser bolig i sammenheng med andre fagområder (Helse/Sosial/Rus/Barnevern/Arbeidsliv/Kriminalomsorg):
- internt hos statsforvalteren?
 - på tvers av statsforvalteren og Husbanken?
 - på tvers av statsforvalteren og andre statlige regionale aktører?
28. I hvilken grad og på hvilken måte vurderer dere fagmiljøet hos statsforvalteren som samlet og styrket som følge av oppgaveoverføringen?
29. Hvilke faktorer bidrar særlig til eller hindrer eventuelt at man når målet om et samlet og styrket fagmiljø?

Delmål 2: En mer samordnet stat

Det andre målet med oppgaveoverføringen er en mer samordnet stat - en aktør som samler regional stat innen relevante sektorer for det boligsosiale området, som skal bidra til at kommunene ser bolig og tjenester mer i sammenheng. Dette gjelder på tre nivåer: fra perspektivet til brukeren (kommunene eller individer), mellom HB og SF, og innad i HB og SF. Vi vil kartlegge i hvilken grad staten oppleves som samordnet etter oppgaveoverføringen

30. Kan du fortelle kort om hvordan statsforvalterembetet ditt jobber med å rådgi og veilede kommunene i fylket deres om følgende temaer:
- Boligsosiale hensyn i plan
 - Boligsosiale suksessfaktorer
 - Samordning av bolig og tjenester
 - Veilede kommuner om boligrådgivning, generell veiledning om målgruppene:
 - Bostedsløse,
 - Barnefamilier,
 - Eldre,
 - Studenter og
 - Utviklingshemmede.
 - Veiledning om barn og unge med en (tidligere) tilknytning til barnevernet, personer tilknyttet rus og psykiatri, personer med nedsatt funksjonsevne, personer med flyktningbakgrunn og andre vanskeligstilte på boligmarkedet.
31. I hvilken grad opplever du at relevante ansatte hos statsforvalteren har tilstrekkelig kunnskap og kapasitet til å gi gode råd og veiledning til kommunene om nevnte temaer?
32. I hvilken grad og på hvilken måte veileder statsforvalterne kommuner og samarbeider med Husbanken for å sikre helhetlige og koordinerte statlige råd og veiledning innen det boligsosiale området?
33. Hva fungerer godt, og hva fungerer mindre godt i å samordne regional stat innen det boligsosiale området?
34. I hvilken grad og på hvilken måte har oppgaveoverføring bidratt til at kommunene eventuelt ser bolig mer i sammenheng med tjenester?
- Hvilke faktorer bidrar særlig til eller hindrer eventuelt måloppnåelse?

Delmål 3: En mer effektiv oppgaveløsning

Med Husbankens regionkontor og statsforvalterembetene er det i realiteten to statlige regionale ledd innen det boligsosiale feltet. Et av målene med oppgaveoverføringen er en mer samlet og effektiv oppgaveløsning. Nå vil vi kartlegge hvorvidt og eventuelt hvordan oppgaveløsningen har bidratt til en mer effektiv oppgaveløsning.

35. Hvilke oppgaver bruker SF ressurser på å gjennomføre for å sikre god og tilstrekkelig rådgivning og veiledning til kommunene om nevnte temaer?
36. I hvilken grad og eventuelt på hvilken måte har oppgaveoverføringen bidratt en mer effektiv oppgaveløsning hos statlige regionale aktører innen det boligsosiale feltet?
37. Hvilke faktorer bidrar særlig til eller hindrer eventuelt måloppnåelse?

Måloppnåelse for innbyggerne

Det overordnede målet for det boligsosiale arbeidet er å bidra til bedre boligsosiale resultater, deriblant at flere skal kunne eie egen bolig og at leie skal være et trygt alternativ.

38. I hvilken grad og på hvilken måte har oppgaveoverføringen bidratt til eller forventes å bidra til bedre boligsosiale resultater, herunder effekter for sluttbrukerne/innbyggerne?
39. Hvis ja, hvordan har råd og veiledning til kommunene om følgende fagområder bidratt/bidrar til at man oppnår bedre boligsosiale resultater?
 - Boligsosiale hensyn i plan
 - Boligsosiale suksessfaktorer
 - Samordning av bolig og tjenester
 - Veilede kommuner om boligrådgivning, generell veiledning om målgruppene:
 - Bostedsløse,
 - Barnefamilier,
 - Eldre,
 - Studenter og
 - Utviklingshemmede.
 - Veiledning om barn og unge med en (tidligere) tilknytning til barnevernet, personer tilknyttet rus og psykiatri, personer med nedsatt funksjonsevne, personer med flyktningsbakgrunn og andre vanskeligstilte på boligmarkedet.
40. Hvilke faktorer bidrar særlig til eller hindrer eventuelt måloppnåelse?

Avslutning

Til slutt vil vi stille noen mer overordnede spørsmål.

41. Hvilke eventuelle positive eller negative utilsiktede effekter har oppgaveoverføring medført?
42. Hvordan har styringen av forsøket fungert?
43. I hvilken grad og på hvilken måte
 - veileder statsforvalteren distriktskommuner om adgangen til å ta distriktspolitiske hensyn innenfor Husbankens ordninger, og hvordan de best kan ta boligsosiale hensyn i planleggingen?
 - bidrar statsforvalterne til utrulling av Kobo (nytt digitalt system for kommunale utleieboliger) til alle kommuner som ønsker det og bistå med nødvendig opplæring?
44. Er det andre endringer, utover forsøket, som har eller kan forventes å påvirke måloppnåelse til de tre delmålene eller boligsosiale resultater?

45. Hvilke eventuelle grep kan bidra til
- et samlet og styrket fagmiljø (hvor bolig i større grad ses i sammenheng med fagområdene helse, sosial, rus, barnevern og arbeidsliv)?
 - en mer samordnet stat innen det boligsosiale området?
 - at kommunene ser bolig og tjenester mer i sammenheng?
 - en mer effektiv oppgaveløsning?
 - bedre boligsosiale resultater?
46. Hvordan forventes delmålene og målet om bedre boligsosiale effekter å påvirkes ved
- En eventuell tilbakeføring av oppgaver til Husbanken?
 - En varig oppgaveoverføring til statsforvalteren?
47. Hvilken annen ansvars- eller arbeidsfordeling vil eventuelt kunne bidra til økt måloppnåelse enn en tilbakeføring eller varig overføring av oppgavene som omfattes av forsøket?
48. Er det noe annet du vil fortelle til slutt?

Intervjuguide til kommuner

Intervjuguiden til kommuner utenfor forsøksområdet ble justert slik at spørsmålene var relevante også for de utenfor forsøksområdet.

Menon Economics evaluerer Kommunal- og distriktsdepartementets (KDDs) forsøk med oppgaveoverføring fra enkelte av Husbankens (HB) region kontor til tre statsforvalterembeter (SF).

Forsøket innebærer en oppgaveflytting av veiledningsoppgavene som ikke er direkte tilknyttet Husbankens økonomiske virkemidler. Oppgaver og ressurser er flyttet fra Husbankens regionkontor Bodø og Vest til henholdsvis statsforvalteren i Nordland og statsforvalterne i Rogaland og Vestland. Forsøket med oppgaveflytting ble iverksatt fra 1. september 2021 med en prøveperiode på tre år, ut august 2024. Råd og veiledningsoppgavene som omfattes av forsøket omhandler følgende fagområder:

- Boligsosiale hensyn i plan
- Boligsosiale suksessfaktorer
- Samordning av bolig og tjenester
- Veilede kommuner om boligrådgivning, generell veiledning om målgruppene:
 - Bostedsløse,
 - Barnefamilier,
 - Eldre,
 - Studenter og
 - Utviklingshemmede.

I tillegg vil statsforvalterne kunne gi veiledning om barn og unge med en (tidligere) tilknytning til barnevernet, personer med rus og psykiatri-lidelser, personer med nedsatt funksjonsevne, personer med flyktningbakgrunn og andre vanskeligstilte på boligmarkedet

Som del av evalueringen, gjennomfører vi høsten 2023 intervjuer med et utvalg kommuner i og utenfor forsøksområdet. I tillegg vil vi blant annet intervju ansatte hos Husbanken og statsforvalterembeter, og gjennomføre spørreundersøkelser ut mot nevnte aktørgrupper. Funnene vil sammenlignes opp mot funnene fra nullpunktsmåling, gjennomført høsten 2021, og legge grunnlaget for våre anbefalinger om videre ansvars- og arbeidsdeling mellom Husbanken og statsforvalterne på det boligsosiale området.

Hensikten med dette intervjuet er å få en bedre forståelse av:

- Hvordan dere vurderer at forsøket har fungert så langt med tanke på delmålene som er satt og boligsosiale effekter
- Eventuelle utilsiktede positive og negative effekter av forsøket
- Forhold utenom forsøket som kan påvirke måloppnåelse
- Forventninger til forsøket fremover, herunder til boligsosiale effekter

Kommunens boligsosiale arbeid

Vi begynner med noen innledende spørsmål om kommunens boligsosiale arbeid

1. Kan du fortelle kort om hvordan din kommune jobber med å sikre boligsosiale resultater for innbyggerne?
2. Hva fungerer spesielt bra, og hvilke eventuelle utfordringer står dere overfor?

Forsøket

3. Er dere kjent med forsøket med oppgaveoverføring fra Husbanken til statsforvalteren? Hvis ja, på hvilken måte?

Delmål 1: Et samlet og styrket fagmiljø

Et av målene med oppgaveoverføringen er et samlet og styrket fagmiljø i regional stat, hvor bolig i større grad ses i sammenheng med fagområdene helse, sosial, rus, barnevern og arbeidsliv.

1. I hvilken grad og på hvilken måte vurderer dere fagmiljøet på statlig regionalt nivå som samlet og sterkt?
2. Hvilke faktorer bidrar særlig til eller hindrer eventuelt at man når målet om et samlet og styrket fagmiljø?

Delmål 2: En mer samordnet stat

Det andre målet med oppgaveoverføringen er en mer samordnet stat - en aktør som samler regional stat innen relevante sektorer for det boligsosiale området, som skal bidra til at kommunene ser bolig og tjenester mer i sammenheng. Dette gjelder på tre nivåer: fra perspektivet til brukeren (kommunene eller individer), mellom HB og SF, og innad i HB og SF. Vi vil kartlegge i hvilken grad staten oppleves som samordnet etter oppgaveoverføringen

3. Kan du fortelle kort om hvordan statsforvalteren jobber med å rådgi og veilede kommuner i regionen deres om følgende temaer:
 - Boligsosiale hensyn i plan
 - Boligsosiale suksessfaktorer
 - Samordning av bolig og tjenester
 - Veilede kommuner om boligrådgivning, generell veiledning om målgruppene:
 - Bostedsløse,
 - Barnefamilier,
 - Eldre,
 - Studenter og
 - Utviklingshemmede.
 - Veiledning om barn og unge med en (tidligere) tilknytning til barnevernet, personer tilknyttet rus og psykiatri, personer med nedsatt funksjonsevne, personer med flyktningbakgrunn og andre vanskeligstilte på boligmarkedet.

4. I hvilken grad opplever dere at relevante ansatte ved statsforvalteren har tilstrekkelig kunnskap og kapasitet til å gi gode råd og veiledning til kommunene om nevnte temaer?
5. I hvilken grad og på hvilken måte veileder statsforvalteren kommuner og samarbeider med Husbanken for å sikre helhetlige og koordinerte statlige råd og veiledning innen det boligsosiale området?
6. Hva fungerer godt, og hva fungerer mindre godt i å samordne regional stat innen det boligsosiale området?
7. I hvilken grad og på hvilken måte har oppgaveoverføringen bidratt til at kommunene eventuelt ser bolig mer (mindre) i sammenheng:
 - a. med tjenester?
 - b. fagområdene helse/sosial/rus/barnevern/arbeidsliv
8. Hvilke faktorer bidrar særlig til eller hindrer eventuelt måloppnåelse om en mer samordnet stat i deres fylke?
9. Er det behov for at SF og HB i større grad ser tilskuddsordninger i sammenheng for at din kommune får muligheten til å forbedre boligsosiale forhold? I så fall, hvilke?

Delmål 3: En mer effektiv oppgaveløsning

Med Husbankens regionkontor og statsforvalterembetene er det to statlige regionale ledd innen det boligsosiale feltet. Et av målene med oppgaveoverføringen er en mer samlet og effektiv oppgaveløsning. Nå vil vi kartlegge hvorvidt og eventuelt hvordan oppgaveløsningen har bidratt til en mer effektiv oppgaveløsning.

10. I hvilken grad og på hvilken måte har oppgaveoverføringen fra Husbanken til statsforvalteren bidratt til en mer/mindre effektiv oppgaveløsning knyttet til det boligsosiale feltet i kommunene?
11. Hvilke eventuelle andre endringer i deres fylke siden 2021, kan ha bidratt til en mer (mindre) effektiv oppgaveløsning hos kommunen innen det boligsosiale feltet?
12. Hvilke faktorer bidrar særlig til eller hindrer eventuelt måloppnåelse om effektiv oppgaveløsning hos kommunen?

Måloppnåelse for innbyggerne

Det overordnede målet for det boligsosiale arbeidet er å bidra til bedre boligsosiale resultater, deriblant at flere skal kunne eie egen bolig og at leie skal være et trygt alternativ.

13. I hvilken grad og på hvilken måte opplever dere en forbedring (forverring) i boligsosiale resultater som kan knyttes til veiledning og rådgivning fra regional stat i deres fylke?
14. Hvis ja, hvordan har råd og veiledning til kommunene om følgende fagområder bidratt/bidrar til at man oppnår bedre boligsosiale resultater?
 - Boligsosiale hensyn i plan
 - Boligsosiale suksessfaktorer
 - Samordning av bolig og tjenester
 - Veilede kommuner om boligrådgivning, generell veiledning om målgruppene:
 - Bostedsløse,
 - Barnefamilier,
 - Eldre,
 - Studenter og
 - Utviklingshemmede.

- Veiledning om barn og unge med en (tidligere) tilknytning til barnevernet, personer tilknyttet rus og psykiatri, personer med nedsatt funksjonsevne, personer med flyktningbakgrunn og andre vanskeligstilte på boligmarkedet.

15. Hvilke faktorer bidrar særlig til eller hindrer eventuelt måloppnåelse?

Avslutning

Til slutt vil vi stille noen mer overordnede spørsmål.

16. Hvilke eventuelle positive eller negative utilsiktede effekter kan oppgaveoverføring ha medført?
17. Er det andre endringer, utover forsøket, som har eller kan forventes å påvirke måloppnåelse til de tre delmålene eller boligsosiale resultater?
18. Hvilke eventuelle grep kan bidra til
- bedre boligsosiale resultater?
 - at kommunene ser bolig og tjenester mer i sammenheng?
 - en mer samordnet stat innen det boligsosiale området?
 - et samlet og styrket fagmiljø (hvor bolig i større grad ses i sammenheng med fagområdene helse, sosial, rus, barnevern og arbeidsliv)?
 - en mer effektiv oppgaveløsning?
19. Hvordan forventes delmålene og målet om bedre boligsosiale effekter å påvirkes ved
- En eventuell tilbakeføring av oppgaver til Husbanken?
 - En varig oppgaveoverføring til statsforvalteren?
20. Hvilken annen ansvars- eller arbeidsfordeling vil eventuelt kunne bidra til økt måloppnåelse enn en tilbakeføring eller varig overføring av oppgavene som omfattes av forsøket?
21. Er det noe annet du vil fortelle til slutt?

A.5 Skjema til ledere

Skjemaet ble sendt til personer hos statsforvalter som har personalansvar for personer som jobber med boligsosial veiledning og tilgrensede oppgaver.

Skjema til utfylling

Ansvar for å veilede kommuner om boligsosialt arbeid som ikke er direkte tilknyttet Husbankens økonomiske virkemidler, ble flyttet fra Husbankens regionkontor til statsforvalterne i Rogaland, Vestland og Nordland 1. september 2021. I øvrige fylker er Husbanken fortsatt ansvarlig for veiledningen. Oppgaveflyttingen er et forsøk som pågår frem til august 2024. Menon Economics gjennomfører evalueringen av forsøket på oppdrag fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

Evalueringsarbeidets formål er å vurdere i hvilken grad forsøket bidrar til: et styrket og samlet fagmiljø, en mer samordnet stat, en mer effektiv oppgaveløsning, bedre boligsosiale resultater og utilsiktede virkninger.

Formålet med dette skjemaet er at du som leder i Husbanken og statsforvalter har relevant informasjon som vi er ute etter og som vil gjøre evalueringen mer kunnskapsbasert.

Vi trenger hjelp fra deg til å fylle ut skjemaet under og returnere det til caroline.vinter@menon.no innen onsdag den 8. november 2023. Gi tilbakemelding til oss dersom det er vanskelig.

Hilsen Caroline Vinter

Tlf: 95 91 96 67

Del 1 – Innledende spørsmål

Fyll ut:

Hva heter virksomheten du representerer?

Hva heter du?

Hvilken rolle har du i virksomheten?

Hva er din e-postadresse?

Hvilken dato fylte du ut dette skjemaet?

Vennligst kryss av for den kategorien som passer deg best:

Kryss av

Leder for et av Husbankens eksisterende regionkontor for Kommune og Marked (Hammerfest, Midt-Norge, Sør, Øst)

Leder for Lån og tilskudd – Nordland, Vestland og Rogaland

Leder for <fyll inn> hos statsforvalteren i Nordland, Vestland eller Rogaland

Leder for <fyll inn> hos statsforvalteren utenfor forsøksområdet

Del 2 – Organisering av de boligsosiale rådgivings- og veiledningsoppgavene

I forsøksperioden vil veiledningsoppgavene som ikke er knyttet direkte til Husbankens økonomiske virkemidler overføres. Det innebærer at statsforvalteren i forsøksområdet og Husbanken utenfor forsøksområdet gir råd og veiledning for å øke kompetansen til kommunene på fagområdene (senere omtalt som de overførte oppgavene):

- Boligsosiale hensyn i plan
- Boligsosiale suksessfaktorer
- Samordning av bolig og tjenester
- Veilede kommuner om boligrådgivning, generell veiledning om målgruppene
 - Bostedsløse
 - Barnefamilier
 - Eldre
 - Studenter
 - Utviklingshemmede
- Generell veiledning om andre grupper
- Ny boligsosial lov «Forslag til lov om kommunens ansvar overfor vanskeligstilte på boligmarkedet».

OBS: Følgende spørsmål trengs ikke å besvares av statsforvaltere utenfor forsøksområdet eller Husbanken innenfor forsøksområdet.

Kan du beskrive hvor de boligsosiale rådgivings- og veiledningsoppgavene (se definisjon over) er plassert i organisasjonskartet i virksomheten du representerer i dag? Legg gjerne inn organisasjonskartet i svarfeltet under og forklar slik at vi forstår hvor oppgaven er plassert i virksomheten.

Del 3 – Beskrivelse av oppgaver

a) boligsosiale rådgivings- og veiledningsoppgavene

OBS: Følgende spørsmål trengs ikke å besvares av statsforvaltere utenfor forsøksområdet eller Husbanken innenfor forsøksområde.

Til ledere i Husbanken utenfor forsøksområdet og ledere i statsforvaltere innenfor forsøksområdet:

Kan du beskrive hvordan dere i praksis løser de boligsosiale rådgivings- og veiledningsoppgavene (se definisjon under del 2) i virksomheten du representerer i dag?

b) behandling av økonomiske virkemidler

OBS: Følgende spørsmål trengs ikke å besvares av statsforvaltere.

Til ledere i Husbanken utenfor forsøksområdet:

Kan du beskrive hvordan dere i praksis løser de boligsosiale rådgivings- og veiledningsoppgavene (se definisjon under del 2) sammen med behandlingen av økonomiske virkemidler i virksomheten du representerer i dag.

Til leder i Husbanken Lån og tilskudd - NVR:

Kan du beskrive hvordan dere i praksis løser behandlingen av økonomiske virkemidler i virksomheten du representerer i dag.

Del 4 – Ansatte, årsverk og ressursbruk

OBS: Følgende spørsmål trengs ikke å besvares av statsforvaltere utenfor forsøksområdet.

a) til de boligsosiale rådgivings- og veiledningsoppgavene

OBS: Følgende spørsmål trengs kun å besvares av Husbanken utenfor forsøksområdet og statsforvaltere innenfor forsøksområdet

For at vi skal ha et grunnlag til å vurdere endringene er det avgjørende for oss å ha oversikt over antall ansatte, årsverk og budsjettmidler som er avsatt til de boligsosiale rådgivings- og veiledningsoppgavene.

Fyll ut skjema etter beste evne:

**For de boligsosiale rådgivings- og veiledningsoppgavene
(se definisjon i del 2)**

Antall ansatte per 31. september 2023

Antall årsverk per 31. september 2023

Antall ansatte per 31. august 2022

Antall årsverk per 31. august 2022

Budsjettet for 2023 som var avsatt til oppgavene

b) til oppgaver i Lån og tilskudd - NVR

OBS: Følgende spørsmål trengs kun å besvares av Lån og tilskudd - NVR.

For at vi skal ha et grunnlag til å vurdere endringene er det avgjørende for oss å ha oversikt over antall ansatte, årsverk og budsjettmidler som er avsatt til oppgaver i Lån og tilskudd - NVR.

Fyll ut skjema etter beste evne:

Antall ansatte per 31. september 2023

Antall årsverk per 31. september 2023

Budsjettet for 2023 som var avsatt til oppgavene

Del 5 – Tidsbruk

OBS: Følgende spørsmål trengs ikke å besvares av statsforvaltere utenfor forsøksområdet.

Til ledere i Husbanken utenfor forsøksområdet eller leder ved statsforvalteren i forsøksområdet:

- Som leder av ansatte som har som oppgave å gi råd og veilede i boligsosiale problemstillinger i tråd med de overførte oppgavene, ber vi deg anslå fordelingen av samlet tidsbruk for de ansatte som jobber med de overførte oppgavene (se definisjon under del 2) på ulike oppgaver/gjøremål?

Til leder i Lån og tilskudd - NVR

- Som leder i Lån og Tilskudd - NVR, ber vi deg anslå for de ansatte som jobber under din ledelse.

Vi ber deg rapportere hvordan total tidsbruk fordelte seg på de ulike arbeidsoppgavene 1. til 5. 2023 (herunder forventet ressursbruk for siste månedene). Be gjerne om hjelp fra ansatte som har god oversikt for å svare på spørsmålet.

Vi forstår at dette kan være en utfordrende øvelse å få dette helt korrekt. Vi forstår at det er usikkerhet ved oppgitte tall – og vi vil anvende dem deretter.

Fordel total tidsbruk (100 prosent) på hva du som leder opplever at de ansatte normalt bruker tiden sin på. Om de ikke bruker tid på en oppgave, skriv «0». Summen må være lik 100 før du går videre.

Tilsyn av kommuner _____ prosent

Rådgiving og veiledning av kommuner knyttet til de overførte oppgavene (se definisjon under del 2) _____ prosent

Forvaltning av økonomiske virkemidler mot kommunene _____ prosent

Dialog og møter med (andre) saksbehandlere i _____prosent
statsforvalter

Dialog og møter med Lån og tilskudd i Husbanken _____ prosent

Dialog og møter med andre saksbehandlere i staten _____ prosent
(direktorat, departement, tilsynsvirksomhet mv.)

Annen saksbehandling som ikke inngår i de øvrige _____ prosent
kategoriene

Sum 100 prosent (sjekk at det summerer seg til 100 prosent)

Kommenter gjerne de oppgitte tallene i tekstfeltet under. Vi er spesielt opptatt av å forstå om de oppgitte tallene er rimelig sikre tall eller erfaringsmessige anslag. Kommenter gjerne også på hva du opplever som spesielt utfordrende:

Del 6 – Egenvurdering

Ta utgangspunkt i regionen/fylket du representerer eller representerte gjennom din lederstilling. Tenk tilbake på det siste året. I hvilken grad er du enig i følgende påstander?

Råd og veiledningsoppgavene som omfattes av forsøket med oppgaveoverføring fra Husbanken til statsforvalterne i Nordland, Rogaland og Vestland omhandler fagområdene boligsosiale hensyn i plan, boligsosiale suksessfaktorer, samordning av bolig og tjenester, veiledning av kommuner om boligrådgivning og om målgruppene bostedsløse, barnefamilier, eldre, studenter og utviklingshemmede.

Sett ett kryss per rad.

	I svært stor grad	I stor grad	I noen grad	I liten grad	I svært liten grad	Vet ikke
Jeg har god kjennskap til rådgivnings- og veiledningsoppgavene som omfattes av forsøket.						
Se bort fra de overførte oppgavene (se definisjon under del 2) og tenk på 2020. I hvilken grad vil du si at ansatte i virksomheten du representerer ga råd og veiledning til kommuner om boligsosiale problemstillinger i 2020?						
Se bort fra de overførte oppgavene (se definisjon under del 2). I hvilken grad vil du si at ansatte i virksomheten du representerer gir råd og veiledning til kommuner om boligsosiale problemstillinger i dag?						

I regionen jeg jobber i blir de boligsosiale rådgivings- og veiledningsoppgavene som omfattes av forsøket løst av et sterkt og samlet fagmiljø.						
Det er god samhandling mellom statsforvalter og Husbanken i regionen jeg representerer.						
Det er lite dobbeltarbeid mellom Husbanken og statsforvalter i regionen jeg representerer.						
Den boligsosiale rådgivingen og veiledningen som omfattes av forsøket er basert på tverrfaglighet (ved at man greier å se bolig i sammenheng med andre relevante tjenester).						
De boligsosiale rådgivings- og veiledningsoppgavene som omfattes av forsøket er kostnadseffektive*.						
Tenkt på de boligsosiale rådgivings- og veiledningsoppgavene som omfattes av forsøket og hvem som løser disse oppgavene i regionen du representerer. Vil du si at oppgavene er plassert på et formålseffektivt sted**?						
Den boligsosiale rådgivingen og veiledningen som omfattes av forsøket bidrar til at kommunene ser bolig og tjenester i sammenheng.						
Den boligsosiale rådgivingen og veiledningen som omfattes av forsøket er ofte avgjørende for boligsosiale effekter for innbyggere.						

* Definisjon av kostnadseffektivitet. Det er normalt å tenke på kostnadseffektivitet som at behovet til målgruppen dekkes med lavest mulig kostnad/tidsbruk.

** Definisjon av formålseffektivitet i en tekstboks: De boligsosiale rådgivings- og veiledningsoppgavene som omfattes av forsøket er plassert på et formålseffektivt sted hvis flytting av oppgaven (fra der den ligger i dag) til statsforvalter el. Husbanken forventes å gi lavere boligsosiale resultater.

Kommenter gjerne svarene dine her:

Del 7 – Til slutt

Er det andre forhold eller kommentarer du har lyst til å informere oss om i denne runden?

A.6 Spørreundersøkelse til kommuner

E-post

Epost-tekst til kommunedirektører

Overskrift:

Spørreundersøkelse om oppgaveoverføring fra Husbanken til statsforvaltere

Selve eposten:

Denne e-posten skal videresendes til den personen som har best oversikt over kommunens innsats for å redusere de boligsosiale utfordringene i kommunen.

Hei,

Menon Economics evaluerer Kommunal- og distriktsdepartementets (KDD) forsøk med oppgaveoverføring fra enkelte av Husbankens (HB) regionskontors til tre statsforvalterembeter (SF), på oppdrag fra KDD. Evalueringens formål er å finne ut hvor i staten veiledningsoppgavene bør ligge.

Et sentralt kriterium for å vurdere oppgaveoverføringen er å kartlegge innretningen som gir størst mulige boligsosiale resultater i din kommune. Vi trenger derfor hjelp av din kommune! **Det gjelder både hvis din kommune ligger i eller utenfor forsøksområdet.**

Undersøkelsen er sendt til kommunedirektører/rådmenn i og utenfor forsøksområdet - men **bør videresendes og fylles ut av den/de i kommunen som har best oversikt over kommunens innsats for å redusere de boligsosiale utfordringene i kommunen.** Alle svar blir konfidensielt behandlet i henhold til EUs personvernforordning (GDPR).

[Trykk her for å starte spørreundersøkelsen](#) [SURVEY_LINK]

Vi ber deg svare så fort du har anledning, og **ikke senere enn 9. november 2023.**

Enkelte spørsmål og svaralternativer passer kanskje ikke helt med din kommunes situasjon. Vi ber da om at du svarer så godt du kan ved å velge det svaralternativet som ligger nærmest egen oppfatning.

Det vil ta cirka 15 minutter å fylle ut spørreundersøkelsen.

Dersom du har spørsmål vedrørende undersøkelsen eller har tekniske utfordringer kan du kontakte Mathie Rødal i Menon Economics på e-post, mathie.rodal@menon.no, eller på telefon, 45404167.

Takk for at du tar deg tid til å svare på undersøkelsen!

Vennlig hilsen

Nina Bruvik Westberg
Prosjektleder, Menon Economics

Epost-tekst til postmottak

Overskrift:

Spørreundersøkelse om oppgaveoverføring fra Husbanken til statsforvaltere

Selve eposten:

Denne e-posten skal videresendes til den personen som har best oversikt over kommunens innsats for å redusere de boligsosiale utfordringene i kommunen.

Hei,

Menon Economics evaluerer Kommunal- og distriktsdepartementets (KDD) forsøk med oppgaveoverføring fra enkelte av Husbankens (HB) regionkontor til tre statsforvalterembeter (SF), på oppdrag fra KDD. Evalueringens formål er å finne ut hvor i staten veiledningsoppgavene bør ligge.

Et sentralt kriterium for å vurdere oppgaveoverføringen er å kartlegge innretningen som gir størst mulige boligsosiale resultater i din kommune. Vi trenger derfor hjelp av din kommune! **Det gjelder både hvis din kommune ligger i eller utenfor forsøksområdet.**

Undersøkelsen er sendt til postmottak i kommuner i og utenfor forsøksområdet - men **bør videresendes og fylles ut av den/de i kommunen som har best oversikt over kommunens innsats for å redusere de boligsosiale utfordringene i kommunen.** Alle svar blir konfidensielt behandlet i henhold til EUs personvernforordning (GDPR).

[Trykk her for å starte spørreundersøkelsen](#) [SURVEY_LINK]

Vi ber deg svare så fort du har anledning, og **ikke senere enn 9. november 2023.**

Enkelte spørsmål og svaralternativer passer kanskje ikke helt med din kommunes situasjon. Vi ber da om at du svarer så godt du kan ved å velge det svaralternativet som ligger nærmest egen oppfatning.

Det vil ta cirka 15 minutter å fylle ut spørreundersøkelsen.

Dersom du har spørsmål vedrørende undersøkelsen eller har tekniske utfordringer kan du kontakte Mathie Rødal i Menon Economics på e-post, mathie.rodal@menon.no, eller på telefon, 45404167.

Takk for at du tar deg tid til å svare på undersøkelsen!

Vennlig hilsen

Nina Bruvik Westberg
Prosjektleder, Menon Economics

Spørreundersøkelse

1. Informasjon om databehandling

I henhold til EUs personvernforordning (GDPR) vil all personinformasjon som knytter svarene til deg, slettes innen tre måneder. Siden dette er en evaluering med sluttdato februar 2024 vil Menon Economics oppbevare innmeldte svar uten personopplysninger frem til evalueringsperioden er over.

Menon Economics sin GDPR-kontakt:

Navn: Hebe Brunvand

E-post: hebe@menon.no

Hvis du trykker på neste, godtar du at vi behandler dine personopplysninger i henhold til informasjonen gitt over.

Menon Economics evaluerer Kommunal- og distriktsdepartementets (KDD) forsøk med oppgaveoverføring fra enkelte av Husbankens (HB) regionkontor til tre statsforvalterembeter (SF), på oppdrag fra KDD. Veiledning og rådgivningsoppgaver på det boligsosiale feltet som ikke er direkte tilknyttet Husbankens økonomiske virkemidler, ble overført til de tre statsforvalterne 1. september 2021. I øvrige fylker er Husbanken fortsatt ansvarlig for veiledningen og rådgivning. Forsøket med oppgaveoverføring varer ut august 2024.

Evalueringen omfatter en vurdering av forvaltningspolitisk og boligsosial måloppnåelse av forsøket og eventuelle utilsiktede konsekvenser. Basert på evalueringsfunnene, vil vi gi en anbefaling om videre ansvars- og arbeidsdeling.

Svarene fra denne spørreundersøkelsen vil ses opp mot spørreundersøkelsen gjennomført som del av nullpunktsmålingen høsten 2021.

3. Hvilken stilling har du i kommunen du er ansatt i? Hvis flere personer i kommunen svarer på undersøkelsen kryss av annet og utdyp hvilke stillinger personene som svarer har.

(Oppgi kun ett svar)

- Administrativ leder (kommunedirektør, rådmann, direktør eller tilsvarende)
- Mellomleder (avdelingsleder/enhetsleder, leder for tjenesteproduserende enhet mv.)
- Administrativ stilling (seniorrådgiver, rådgiver mv.)
- Fagstilling (ansatt for å yte tjenester mot innbyggerne, eksempelvis sosionom, lege mv.)

Annet, spesifiser her:

4. I hvilken grad vil du si at du jobber direkte med å løse boligsosiale utfordringer i kommunen du representerer?

(Oppgi kun ett svar)

- I svært stor grad
- I stor grad
- I noen grad
- I liten grad
- I svært liten grad
- Vet ikke

5. Hvor lenge har du jobbet med boligsosiale utfordringer i kommunen du representerer?

- Fra i år (2023)
- Siden 2022
- Siden 1. september 2021 eller senere det året
- Siden før 1. september 2021
- Vet ikke

6. Del 1: Kommunens boligsosiale utfordringer og boligsosiale innsats

I denne delen av undersøkelsen ønsker vi å kartlegge hvordan kommunen du representerer jobber med boligsosiale problemstillinger.

7. I hvilken grad vil du si at følgende målgrupper får dekket sitt boligsosiale behov i kommunen du representerer? Personer ...

(Oppgi kun ett svar pr. Spørsmål)

	Har ikke boligsosiale utfordringer	Har boligsosiale utfordringer og får ikke dekket sitt behov	Har boligsosiale utfordringer og får i noen grad dekket sitt behov	Har boligsosiale utfordringer og får dekket sitt behov	Vet ikke
... med rus og psykiatrilidelser (ROP-lidelser)	☐	☐	☐	☐	☐
... med psykisk utviklingshemming	☐	☐	☐	☐	☐
... med fysisk utviklingshemming	☐	☐	☐	☐	☐
... som kommer ut av fengsel	☐	☐	☐	☐	☐
...som kommer fra barnevernet ved fylte 18 år	☐	☐	☐	☐	☐
...som har mottatt ettervern (18-25 år)	☐	☐	☐	☐	☐
... som er økonomisk vanskeligstilte	☐	☐	☐	☐	☐
Andre grupper	☐	☐	☐	☐	☐

8. Dersom en eller flere målgrupper ikke får dekket sitt boligsosiale behov i kommunen du representerer, vennligst utdyp hvorfor. Utdyp kun for målgrupper som ikke får dekket sitt boligsosiale behov. [Vis på samme side som forrige spm]

- Personer med rus og psykiatri-lidelser (ROP-lidelser)
- Personer med psykisk utviklingshemming
- Personer med fysisk utviklingshemming
- Personer som kommer ut av fengsel
- Personer som kommer fra barnevernet ved fylte 18 år
- Personer som har mottatt ettervern (18-25 år)
- Personer som er økonomisk vanskeligstilte
- Andre grupper

9. Hva er de største utfordringene kommunen du representerer står overfor i å dekke innbyggernes bolig- og tjenestebehov? Flere svar mulig.

(Oppgi gjerne flere svar)

- Tilgang på tomter til boliger
- Praktisk organisering av tjenestetilbudet
- Tilgang på spesialutformede boliger / Tilgang på boliger med ekstra tilrettelegging
- Tilgang på utleieboliger
- Mangelfull samordning mellom ulike kommunale etater
- Mangel på økonomiske ressurser til å prioritere boligsosialt arbeid
- Ingen større utfordringer [Eksklusivt svaralternativ]
- Vet ikke

Annet, spesifiser her:

10. Vennligst utdyp nærmere om de største utfordringene kommunen du representerer står overfor i å dekke innbyggernes bolig- og tjenestebehov? [Vis på samme side som forrige spm]

- Tilgang på tomter til boliger
- Praktisk organisering av tjenestetilbudet
- Tilgang på spesialutformede boliger / Tilgang på boliger med ekstra tilrettelegging
- Tilgang på utleieboliger
- Mangelfull samordning mellom ulike kommunale etater
- Mangel på økonomiske ressurser til å prioritere boligsosialt arbeid

11. Tenk på din kommunes innsats for å redusere boligsosiale utfordringer det siste året.

Hvilke deler av kommunens virksomhet har blitt involvert for å legge til rette for og identifisere gode boligsosiale løsninger for de som trenger det? Flere svar mulig.

- Planlegging
- Økonomi
- NAV/sosiale tjenester

- Boligkontoret eller tilsvarende
- Barnevern
- Helse og omsorg
- Rus og psykiatri
- Bygg/eiendom
- Opplæring (skole og barnehage)
- Vet ikke

Annet, spesifiser her:

12. Vennligst utdyp nærmere om hvorfor deler av kommunens virksomhet ikke har blitt involvert for å legge til rette for og identifisere gode boligsosiale løsninger for de som trenger det? Vær tydelig på hvilke(n) del(er) av kommunens virksomhet du utdyper om.

- Planlegging
- Økonomi
- NAV/sosiale tjenester
- Boligkontoret eller tilsvarende
- Barnevern
- Helse og omsorg
- Rus og psykiatri
- Bygg/eiendom

Opplæring (skole og barnehage)

Annet

13. Er det behov for økt tverrfaglig/tverrsektorielt samarbeid om boligsosiale utfordring med følgende deler av kommunens virksomheter for å legge til rette for og identifisere gode boligsosiale løsninger for de som trenger det?

	Ja, det er i stor grad behov for mer samarbeid	Ja, til en viss grad behov for mer samarbeid	Nei, dagens samarbeid er tilstrekkelig	Nei, samarbeid er ikke relevant	Vet ikke
Planlegging	☐	☐	☐	☐	☐
Økonomi	☐	☐	☐	☐	☐
NAV/sosiale tjenester	☐	☐	☐	☐	☐
Boligkontoret eller tilsvarende	☐	☐	☐	☐	☐
Barnevern	☐	☐	☐	☐	☐
Helse og omsorg	☐	☐	☐	☐	☐
Rus og psykiatri	☐	☐	☐	☐	☐
Bygg/eiendom	☐	☐	☐	☐	☐
Opplæring (skole og barnehage)	☐	☐	☐	☐	☐

Annet

14. I kommunen du representerer er det utarbeidet en egen temaplan, handlingsplan eller strategi for kommunens boligsosiale problemstillinger? [obligatorisk]

(Oppgi kun ett svar)

- Ja, den er oppdatert
- Ja, men den er ikke oppdatert
- Nei – Gå til 17
- Vet ikke – Gå til 17

15. Hva inneholder den boligsosiale temaplanen, handlingsplanen eller strategien i kommunen du representerer? Flere svar mulig.

(Oppgi gjerne flere svar)

- Kartlegging av den boligsosiale situasjonen i kommunen
- Mål for det boligsosiale arbeidet i kommunen
- Overordnede strategier for å nå målene
- Konkrete handlinger/tiltak for å nå målene

Annet som du mener vi burde være kjent med – spesifiser her:

16. I hvilken grad vil du si at den boligsosiale temaplanen, handlingsplanen eller strategien er forankret i kommuneplanens overordnede planer i kommunen du representerer?

(Oppgi kun ett svar pr. Spørsmål)

	I svært stor grad	I stor grad	I noen grad	I liten grad	I svært liten grad	Vet ikke
Planstrategi	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kommuneplanens samfunnsdel	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kommuneplanens arealdel	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kommuneplanens handlingsdel og/eller økonomiplanen	☐	☐	☐	☐	☐	☐

17. Inngår boligsosiale utfordringer som en tematikk i kommunens overordnede planer i kommunen du representerer?

Med kommunens overordnede planer menes planstrategi, kommuneplanens deler, økonomiplan og planprogram.

(Oppgi kun ett svar)

- Ja
- Nei – Gå til 19
- Vet ikke – Gå til 19

18. Hvilke overordnede planer inngår de boligsosiale utfordringene i? Flere svar mulig.

(Oppgi gjerne flere svar)

- Planstrategi
- Kommuneplanens samfunnsdel
- Kommuneplanens arealdel
- Kommuneplanens handlingsdel og/eller økonomiplan
- Planprogram

Annet, spesifiser her:

19. I hvilken grad involverer kommunen brukere og/eller representanter for brukere i utformingen av kommunale planer og strategier som omhandler boligsosiale utfordringer?

(Oppgi kun ett svar)

- I svært stor grad
- I stor grad
- I noen grad

- I liten grad
- I svært liten grad
- Vet ikke

20. I hvilken grad vil du si at boligsosialt arbeid i kommunen du representerer er forankret i kommunestyret?

(Oppgi kun ett svar)

- I svært stor grad
- I stor grad
- I noen grad
- I liten grad
- I svært liten grad
- Vet ikke

21. I hvilken grad opplever du at kommunen du representerer ser bolig og tjenester i sammenheng?

(Oppgi kun ett svar)

- I svært stor grad
- I stor grad
- I noen grad
- I liten grad
- I svært liten grad
- Vet ikke

Spørsmål 22. Vi går nærmere inn på hvordan ulike kommunale tjenester i kommunen du representerer tar innover seg boligsosiale utfordringer og ser disse i sammenheng med de ulike tjenestene som produseres.

I hvilken grad vil du si at boligsosiale utfordringer hensyntas i ...

	I svært stor grad	I stor grad	I noen grad	I liten grad	I svært liten grad	Vet ikke
... NAV/sosiale tjenestene?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
... barnevernet?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
... helse- og omsorgssektoren?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
... rus og psykiatri?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
... opplæringssektoren (skole og barnehage)?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
... andre tjenester:	☐	☐	☐	☐	☐	☐

23. Vennligst utdyp på hvilken måte ulike kommunale tjenester i kommunen du representerer tar innover seg boligsosiale utfordringer og ser disse i sammenheng med de ulike tjenestene som produseres.

- NAV/sosiale tjenesten
- Barnevernet
- Helse- og omsorgsektoren
- Rus og psykiatri
- Opplæringssektoren (skole og barnehage)
- Andre tjenester

24. I hvilken grad involverer kommunen du representerer brukere og/eller representanter for brukere i utformingen av bolig- og tjenestetilbud?

(Oppgi kun ett svar)

- I svært stor grad
- I stor grad
- I noen grad
- I liten grad
- I svært liten grad
- Vet ikke

25. Har kommunen du representerer en oppdatert oversikt over ...

(Oppgi kun ett svar pr. Spørsmål)

	Ja, i all hovedsak	Ja, men i liten grad	Ja, til en viss grad	Nei	Vet ikke
... bosituasjonen til sårbare barnefamilier?	☐	☐	☐	☐	☐
... antall bostedsløse i kommunen?	☐	☐	☐	☐	☐
... bosituasjonen til alle personer som blir skrevet ut av fengsel de neste tre månedene (som hadde din kommune som oppholdskommune forut for institusjonsopphold)?	☐	☐	☐	☐	☐

26. Har kommunen du representerer oppdatert oversikt over ...

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	Ja, i all hovedsak	Ja, men i liten grad	Ja, til en viss grad	Nei	Vet ikke
... bosituasjonen til alle unge som blir skrevet ut av barnevernsinstitusjon de neste tre	☐	☐	☐	☐	☐

månedene
(som hadde
din kommune
som
oppholdskommune
forut for
institusjonsopphold)?

...

bosituasjonen
til alle unge
som er skrevet
ut av
barnevernet?

☐	☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

...

bosituasjonen
til alle unge
som mottar
ettervern (18-
25 år)?

☐	☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

...

bosituasjonen
til alle
personer som
blir skrevet ut
av rus- og
psykiatrisituasjon
de neste
tre månedene
(som hadde
din kommune
som
oppholdskommune
forut for
institusjonsopphold)?

☐	☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

... bosituasjon
for enslige
mindreårige
flyktninger?

☐	☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

27. I hvilken grad opplever du at kommunen du representerer har tilstrekkelig med ...

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	I svært stor grad	I stor grad	I noen grad	I liten grad	I svært liten grad	Vet ikke
... kompetanse til å møte boligsosiale utfordringer og å se bolig og tjenester i sammenheng?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
... kapasitet (antall ansatte) til å møte boligsosiale utfordringer og å se bolig og tjenester i sammenheng?	☐	☐	☐	☐	☐	☐

28. I hvilken grad opplever du at kommunen du representerer gjennomfører tiltak for å tilby tjenester der bolig og relevante tjenester (eksempelvis barnevern) ses i sammenheng?

(Oppgi kun ett svar)

- I svært stor grad
- I stor grad
- I noen grad
- I liten grad

- I svært liten grad
- Vet ikke

Definisjon av kostnadseffektivitet

Det er normalt å tenke på kostnadseffektivitet som at behovet til målgruppen dekkes med lavest mulig kostnad/tidsbruk. Innenfor et fastsatt budsjett til et kommunalt tjenesteområde kan man vurdere kostnadseffektivitet ut fra om man får mest mulig effekt for målgruppen av de ressursene som er satt av til å gjøre jobben. [tekstboks på samme side som spm]

29. Tenk tilbake på det siste året. I hvilken grad er kommunens arbeid med boligsosiale problemstillinger kostnadseffektivt?

(Oppgi kun ett svar)

- I svært stor grad
- I stor grad
- I noen grad
- I liten grad
- I svært liten grad
- Vet ikke

30. Kommenter gjerne svarene dine her

31. Tenk tilbake på det siste året. Har kommunen du representerer benyttet leie-til-eie-modeller for å øke eierandelen til ...

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	Ja	Nei	Vet ikke
... barnefamilier?	☐	☐	☐
... uføre?	☐	☐	☐
... andre grupper?	☐	☐	☐

32. Tenk tilbake på det siste året. Har kommunen du representerer ...

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	Ja	Nei	Vet ikke
... inngått tilvisningsavtaler om utleieboliger med private aktører?	☐	☐	☐
... benyttet Housing First eller lignende metoder for å motvirke bostedsløshet?	☐	☐	☐

Definisjon av ROP-lidelser

Med ROP-lidelser menes rus og psykiatri-lidelser. [vises på samme side som spørsmålet under]

33. Har kommunen du representerer tilstrekkelige med egnede boliger (til leie eller eie) for personer med ROP-lidelser*?

(Oppgi kun ett svar)

- Ja
- Nei
- Vet ikke

34. Vennligst utdyp hva som er mulige løsninger for å bidra til tilstrekkelig med egnede boliger for personer med ROP-lidelser.

Dersom det er tilstrekkelig med egne boliger for personer med ROP-lidelser i kommunen du representerer trenger du ikke å utdype.

Ny boligsosial lov

Formålet med loven om kommunenes ansvar på det boligsosiale feltet (boligsosial lov) er å forebygge boligsosiale utfordringer og å bidra til at vanskeligstilte på boligmarkedet skal få bistand til å skaffe seg og beholde en egnet bolig.

35. I hvilken grad har den boligsosiale loven bidratt til at kommunen du representerer ivaretar boligsosiale behov?

- I svært stor grad
- I stor grad
- I noen grad
- I liten grad
- I svært liten grad
- Vet ikke

36. Del 2: Kommunens samarbeid med statlige aktører

I denne delen av undersøkelsen ønsker vi å kartlegge hvordan din kommune opplever råd og veiledning fra statlige regionale aktører innenfor det boligsosiale området. Med regional stat menes Husbanken og din kommunes statsforvalterembetet.

37. Tenk tilbake på det siste året. I hvilken grad opplever kommunen du representerer behov for råd og veiledning fra regional stat om boligsosiale problemstillinger?

- I svært stor grad
- I stor grad
- I noen grad
- I liten grad
- I svært liten grad
- Vet ikke

38. Tenk tilbake på det siste året. I hvilken grad opplever du at kommunen du representerer får relevante råd og veiledning fra regional stat om sammenhengen mellom bolig og ...

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	I svært stor grad	I stor grad	I noen grad	I liten grad	I svært liten grad	Vet ikke
... helse og omsorg?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
... sosiale spørsmål?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
... rus og psykisk helse?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
... barnevern?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
... arbeidsliv?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
... boligrådgivning?	☐	☐	☐	☐	☐	☐

... kommunø konomi?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
... kommunale planverk?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
... kriminaloms org?	☐	☐	☐	☐	☐	☐

39. Kommenter gjerne svarene dine her [vis på samme side]

40. Tenk tilbake på det siste året. I hvilken grad opplever du at kommunen du representerer får relevante råd og veiledning fra regional stat om lovverk som påvirker boligsosiale tiltak/prosjekter?

(Oppgi kun ett svar)

- I svært stor grad
- I stor grad
- I noen grad

- I liten grad
- I svært liten grad
- Vet ikke

41. Tenk tilbake på det siste året. På en skala fra 1 til 5 hvor 5 er høyest kvalitet mulig, og 1 er lavest kvalitet mulig, hvordan vil du vurdere kvaliteten på råd og veiledning fra regional stat som omhandler boligsosiale spørsmål?

(Oppgi kun ett svar)

- 1 = lavest kvalitet mulig
- 2
- 3
- 4
- 5 = høyest kvalitet mulig

42. Tenk tilbake på det siste året. I hvilken grad opplever du at kommunen du representerer mottar råd og veiledning fra regional stat om bolig og tjenester ...

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	I svært stor grad	I stor grad	I noen grad	I liten grad	I svært liten grad	Vet ikke
... som er ny kunnskap for kommunen?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
... i tide til å fatte gode beslutninger?	☐	☐	☐	☐	☐	☐

... som er motstridende fra statsforvalteren og Husbanken om samme problemstilling?

43. Vennligst utdyp hvilke typer problemstillinger dere eventuelt opplever at statsforvalteren og Husbanken gir ulik råd og veiledning om. [Vises på samme side som spm over]

Definisjon av statlige økonomiske virkemidler

Med statlige økonomiske virkemidler menes for eksempel Husbankens økonomiske virkemidler (startlån, investeringstilskudd til omsorgsboliger og sykehjem, lån til utleieboliger osv.), statsforvalterenes økonomiske virkemidler (Tilskudd til tilbud til voksne med langvarige og sammensatte tjenestebehov, tilskudd til kommunalt rusarbeid, kommunalt kompetanse- og innovasjonstilskudd, tilskudd til satsninger (Leve hele livet, Kompetanseløftet) osv.), osv.

[Vises på samme side som spm under]

44. Tenk tilbake på det siste året. I hvilken grad opplever du at ...

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	I svært stor grad	I stor grad	I noen grad	I liten grad	I svært liten grad	Vet ikke
... regional stat er proaktiv i sin rådgivning og veiledning om bolig og tjenester?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
... kommunen du representerer mottar råd og veiledning fra regional stat om hvordan statlige økonomiske virkemidler kan ses i sammenheng for å løse boligsosiale utfordringer?	☐	☐	☐	☐	☐	☐

45. Kommenter gjerne svarene dine her [Vises på samme side som forrige spm]

46. Tenk tilbake på det siste året. I hvilken grad opplever du at ...

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	I svært stor grad	I stor grad	I noen grad	I liten grad	I svært liten grad	Vet ikke
... statsforvalter og Husbanken sin innsats mot kommunen på det boligsosiale området er samordnet?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
... det er tydelig hvilken regional statlig aktør kommunen du representerer bør oppsøke for å få råd og veiledning om bolig og tjenester?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
... det er nødvendig						

å kontakte
begge
regionale
statlige
aktører for å
få relevante
råd og
veiledning
om bolig og
tjenester?

... det
oppleves
som enkelt
å ta kontakt
med
statsforvalte
r for råd og
veiledning
om
boligsosiale
problemstilli
nger?

... det
oppleves
som enkelt
å ta kontakt
med
Husbanken
for råd og
veiledning
om
boligsosiale
problemstilli
nger?

47. Kommenter gjerne svarene dine her

48. Tenk tilbake på det siste året. I hvilken grad opplever du at ...

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	I svært stor grad	I stor grad	I noen grad	I liten grad	I svært liten grad	Vet ikke
... kommunen du representerer deltar i møter om overlappende tema, men i separat regi av Husbanken og statsforvalteren?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
... kommunen du representerer blir invitert til konferanser om overlappende tema, men i separat regi	☐	☐	☐	☐	☐	☐

av
Husbanden
og
statsforvalte
ren?

49. Kommenter gjerne svarene dine her [vises på samme side som spm over]

50. Tenk tilbake på det siste året. I hvilken grad opplever du at kommunen du representerer mottar samordnet råd og veiledning fra statsforvalteren om bolig og fagområdet ...

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	I svært stor grad	I stor grad	I noen grad	I liten grad	I svært liten grad	Vet ikke
... helse og omsorg?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
... sosiale spørsmål?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
... rus og psykisk helse?	☐	☐	☐	☐	☐	☐

... barnevern?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
... arbeidsliv?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
... boligrådgivning?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
... kommuneøkonomi?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
... kommunale planverk?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
... kriminalomsorg?	☐	☐	☐	☐	☐	☐

51. Kommenter gjerne svarene dine her [vises på samme side som spm over]

52. Del 3: Om forsøket

I denne delen av undersøkelsen ønsker vi å kartlegge forhold knyttet til forsøket med oppgaveoverføring fra Husbanken til statsforvaltere.

Forsøket innebærer en oppgaveflytting av råd- og veiledningsoppgavene som ikke er direkte tilknyttet Husbankens økonomiske virkemidler fra Husbankens regionkontor Bodø og Vest til henholdsvis statsforvalteren i Nordland og statsforvalterne i Rogaland og Vestland. Forsøket med oppgaveflytting skjer fra 1. september 2021 med en prøveperiode på tre år, ut august 2024. [Vises på samme side som teksten over]

53. Hvilket fylke tilhører kommunen du representerer? [Obligatorisk]

(Oppgi kun ett svar)

- Agder
- Innlandet
- Møre og Romsdal
- Nordland
- Oslo
- Rogaland
- Vestfold og Telemark
- Troms
- Finnmark
- Trøndelag
- Vestland
- Viken

[Følgende spørsmål går kun til kommuner i forsøksområdet]

54. På hvilken måte har *oppgaveoverføringen fra statsforvalteren til Husbanken* bidratt til at kommunen du representerer opplever en endring i omfanget råd og veiledning om sammenhengen mellom bolig og andre fagområder (Helse/Sosial/Rus/Barnevern/Kriminalomsorg mm.)?

- Mer råd og veiledning
- Mindre råd og veiledning
- Ingen endring i omfanget av råd og veiledning
- Vet ikke

55. Vennligst utdyp på hvilken måte dere (eventuelt) opplever en endring i omfanget av råd og veiledning

56. På hvilken måte har *oppgaveoverføringen fra statsforvalteren til Husbanken* bidratt til at kommunen du representerer opplever en endring i kvaliteten på råd og veiledning om sammenhengen mellom bolig og andre fagområder (Helse/Sosial/Rus/Barnevern/Kriminalomsorg mm.)?

- Bedre kvalitet på råd og veiledning
- Lavere kvalitet på råd og veiledning
- Ingen endring i kvaliteten på råd og veiledning
- Vet ikke

57. Vennligst utdyp på hvilken måte dere (eventuelt) opplever en endring i kvaliteten på råd og veiledning.

58. Ranger følgende fem målsetninger etter hva du forventer oppgaveoverføringen har bidratt mest til.

Med oppgaveoverføring mener vi overføringen av råd- og veiledningsoppgaver som ikke er direkte tilknyttet Husbankens økonomiske virkemidler, fra Husbanken til statsforvalteren

[Kun til forsøkskommuner]

(Foreta en prioritering med tallene fra 1-5, hvor 1 er best)

Et samlet og styrket fagmiljø på regionalt statlig nivå _____

En mer samordnet stat _____

Mer effektiv oppgaveløsning på statlig nivå _____

Mer effektiv oppgaveløsning på kommunalt nivå _____

Bedre boligsosiale effekter, herunder at flere skal få eie bolig og/eller at leie skal være et trygt alternativ _____

59. Vennligst utdyp hvorfor du satte opp denne rangeringen i tekstfeltet under. [Kun til forsøkskommuner] [Vises på samme side som under]

[Alle i forsøkskommuner mottar spørsmålet]

Tekstboks

Forsøket innebærer en midlertidig overføring av oppgaver fra Husbanken til statsforvalterembetene i Nordland, Vestland og Rogaland ut august 2024. [Vis på samme side som spm under]

60. I hvilken grad er du enige om følgende påstand:

Kommunen jeg representerer er fornøyd med at statsforvalter istedenfor Husbanken gir råd og veiledning om boligsosiale problemstillinger (forsøksordningen).

- I svært stor grad
- I stor grad
- I noen grad
- I liten grad
- I svært liten grad

Vet ikke

61. Dette er det siste spørsmålet i undersøkelsen. Har du annen informasjon du ønsker å legge til?

62. Trykk på «Avslutt» for å avslutte spørreundersøkelsen

A.7 Spørreskjema til ansatte i Husbanken og Statsforvalter

E-post

Overskrift: Spørreundersøkelse om oppgaveoverføring fra Husbanken til statsforvaltere

Hei,

Menon Economics evaluerer Kommunal- og distriktsdepartementets (KDD) forsøk med oppgaveoverføring fra enkelte av Husbankens (HB) regionkontor til tre statsforvalterembeter (SF), på oppdrag fra KDD. Evalueringens formål er å finne ut hvor i staten veiledningsoppgavene bør ligge.

Det er dermed viktig for oss å kartlegge hvordan oppgavene løses hos de forskjellige statsforvalterembetene og Husbankens regionskontor innenfor og utenfor forsøksområdet. Undersøkelsen er sendt til deg fordi din leder har informert oss om at du jobber med boligsosiale problemstillinger og/eller tilgrensende fagområder.

Alle svar blir konfidensielt behandlet i henhold til EUs personvernforordning (GDPR).

[Trykk her for å starte spørreundersøkelsen:](#) [SURVEY_LINK]

Vi ber deg svare så fort du har anledning, og **ikke senere enn 9. november 2023**.

Enkelte spørsmål og svaralternativer passer kanskje ikke helt med din situasjon. Vi ber da om at du svarer så godt du kan ved å velge det svaralternativet som ligger nærmest egen oppfatning.

Det vil ta cirka 15 minutter å fylle ut spørreundersøkelsen.

Dersom du har spørsmål vedrørende undersøkelsen eller har tekniske utfordringer kan du kontakte Mathie Rødal i Menon Economics på e-post, mathie.rodal@menon.no, eller på telefon, 45404167.

Takk for at du tar deg tid til å svare på undersøkelsen!

Vennlig hilsen

Nina Bruvik Westberg

Prosjektleder, Menon Economics

Spørreskjema

Epost-tekst

1. Informasjon om databehandling

I henhold til EUs personvernforordning (GDPR) vil all personinformasjon som knytter svarene til deg, slettes innen tre måneder. Siden dette er en evaluering med sluttdato februar 2024 vil Menon Economics oppbevare innmeldte svar uten personopplysninger frem til evalueringsperioden er over.

Menon Economics sin GDPR-kontakt:

Navn: Hebe Brunvand

E-post: hebe@menon.no

Hvis du trykker på neste, godtar du at vi behandler dine personopplysninger i henhold til informasjonen gitt over.

Menon Economics evaluerer Kommunal- og distriktsdepartementets (KDD) forsøk med oppgaveoverføring fra enkelte av Husbankens (HB) regionkontor til tre statsforvalterembeter (SF), på oppdrag fra KDD. Veiledning og rådgivningsoppgaver på det boligsosiale feltet som ikke er direkte tilknyttet Husbankens økonomiske virkemidler, ble overført til de tre statsforvalterne 1. september 2021. I øvrige fylker er Husbanken fortsatt ansvarlig for veiledning og rådgivning. Forsøket med oppgaveoverføring varer ut august 2024.

Evalueringen omfatter en vurdering av forvaltningspolitisk og boligsosial måloppnåelse av forsøket og eventuelle utilsiktede konsekvenser. Basert på evalueringsfunnene, vil vi gi en anbefaling om videre ansvars- og arbeidsdeling.

Svarene fra denne spørreundersøkelsen vil ses opp mot spørreundersøkelsen gjennomført som del av nullpunktsmålingen høsten 2021.

3. Del 1: Kartlegging

I denne delen av undersøkelsen ønsker vi å kartlegge din kompetanse og dine arbeidsoppgaver.

1. Er du i dag ansatt hos Husbanken eller hos statsforvalter? [Alle] [Obligatorisk]

(Oppgi kun ett svar)

- Husbanken
- Statsforvalter - Gå til 4

2. Hvilken Husbanken-region er du ansatt ved? [Kun hvis 1a/HB] [obligatorisk]

(Oppgi kun ett svar)

- Husbanken nord, Hammerfest
- Husbanken Sør
- Husbanken Midt-Norge

- Husbanken Øst
- Husbanken Lån og tilskudd – Nordland, Vestland og Rogaland

3. [HB] I hvor mange år har du vært ansatt ved regionkontoret som er din arbeidsgiver i dag?

(Oppgi verdi mellom 0 og 60)

4. Hvilken statsforvalter er du ansatt ved? [Kun hvis 1b/SF] [Obligatorisk]

(Oppgi kun ett svar)

- Statsforvalteren i Agder
- Statsforvalteren i Innlandet
- Statsforvalteren i Møre og Romsdal
- Statsforvalteren i Nordland
- Statsforvalteren i Oslo og Viken
- Statsforvalteren i Rogaland
- Statsforvalteren i Troms og Finnmark
- Statsforvalteren i Trøndelag
- Statsforvalteren i Vestfold og Telemark
- Statsforvalteren i Vestland

5. [Kun hvis 1b/SF og SF i rogaland/vestland/Nordland] Ble du overført fra Husbanken til statsforvalter eller ansatt hos statsforvalteren som en del av det pågående forsøket med å overføre oppgaver fra Husbanken til statsforvalter? [obligatorisk]

(Oppgi kun ett svar)

- Ja, jeg ble overført fra Husbanken - Gå til 7
- Ja, jeg ble/har blitt nyansatt hos statsforvalteren som en del av forsøket
- Nei

6. [Kun hvis 1b/SF] I hvor mange år har du vært ansatt hos den statsforvalteren som er din arbeidsgiver i dag?

(Oppgi verdi mellom 0 og 60)

7. [Kun 5 a] I hvor mange år var du ansatt ved regionkontoret til Husbanken som var din arbeidsgiver før 1. september 2021 (dvs. før forsøket)?

(Oppgi verdi)

8. [Kun 1a/HB] Hva jobber du hovedsakelig med?

(Oppgi kun ett svar)

- Kommune og marked
- Lån og tilskudd

Annet, spesifiser her:

9. Hvilken stilling har du i virksomheten du er ansatt i? [Alle]

(Oppgi kun ett svar)

- Administrativ leder (statsforvalter, assisterende statsforvalter, regiondirektør eller tilsvarende)
- Mellomleder (avdelingsleder/enhetsleder/seksjonsleder mv.)
- Fagstilling (ansatt for å yte råd og veiledning mot kommuner, forvaltning av økonomiske virkemidler, tilsyn av kommuner mv.)
- Administrativ stilling

Annet, spesifiser her:

10. Hva er din høyeste fullførte utdanning? [Alle] [obligatorisk]

(Oppgi kun ett svar)

- Grunnskole (folkehøyskole eller barne-/ungdomsskole)
- Videregående (3 år utover grunnskole)
- Fagskole/fagbrev
- Høyskole-/universitetsutdanning (inntil 4 år etter videregående skole)
- Høyskole-/universitetsutdanning (mer enn 4 år etter videregående skole)

Annet, spesifiser her:

11. Hvilket fagområde har du utdanning i? Flere svar mulig. [Kun hvis svar på 10 er c d e f]

(Oppgi gjerne flere svar)

- Estetiske studier/musikkvitenskap
- Helsefag og medisin
- Historie, filosofi og kulturstudier
- Informasjonsteknologi og informatikk
- Jus
- Lærerutdanning/ Pedagogiske fag
- Matematikk, naturvitenskap og teknologi
- Mediefag
- Psykologi
- Religion og teologi
- Samfunnsfag (statsvitenskap, sosiologi, samfunnsgeografi og sosialantropologi)
- Språk, litteratur og områdekunnskap
- Økonomi, ledelse og administrasjon

Annet, spesifiser her:

12. Hvilke fagområde(r) jobber du primært innenfor i dag? Flere svar mulig. [Kun hvis 1b/SF]

(Oppgi gjerne flere svar)

- Administrasjon
- Forvaltning av økonomiske virkemidler mot kommunene
- Barnehage og opplæring (barnehage og grunnskole)
- Helse, omsorg og sosialtjenester (primærhelse, pleie og omsorg, krisesenter, psykisk helse og rus, økonomisk rådgiving og økonomisk sosialhjelp)
- Barn og foreldre (familievern og barnevern)
- Kommunal styring (kommuneøkonomi og kommunalrett)
- Plan og bygg (arealforvaltning og plan- og bygningsrett)
- Boligsosiale spørsmål

Annet, spesifiser her:

13. [Kun hvis 1a/HB] Hvilke fagområde(r) har du jobbet mest med de siste to årene i Husbanken eller siden du startet i Husbanken? Kryss av for inntil tre fagområder.

(Oppgi gjerne flere svar)

(Please choose a maximum of 3)

Boligsosiale hensyn i plan	Boligsosiale suksessfaktorer	Samordning av bolig og tjenester	Veiledere kommuner om boligrådgivning	Generell veiledning om målgrupper bostedsløse	Generell veiledning om målgrupper barnefamilier	Generell veiledning om målgrupper eldre	Generell veiledning om målgrupper studenter	Generell veiledning om målgrupper utviklingshemmede	Generell veiledning om andre grupper	Annet, spesifiser her:
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

14. [Kun hvis 5a] Hvilke fagområde(r) jobbet du mest med de siste to årene i Husbanken før du ble overført til statsforvalteren som del av forsøket? Kryss av for inntil tre fagområder.

(Oppgi gjerne flere svar)

(Please choose a maximum of 3)

Boligsosiale hensyn i plan	Boligsosiale suksessfaktorer	Samordning av bolig og tjenester	Veiledere kommuner om boligrådgivning	Generell veiledning om målgrupper bostedsløse	Generell veiledning om målgrupper barnefamilier	Generell veiledning om målgrupper eldre	Generell veiledning om målgrupper studenter	Generell veiledning om målgrupper utviklingshemmede	Generell veiledning om andre grupper	Annet, spesifiser her:
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

15. Hva er din stillingsprosent i dag? [Alle]

(Oppgi kun ett svar)

- 1-19 prosent
- 20-39 prosent
- 40-59 prosent
- 60-79 prosent
- 80-99 prosent
- 100 prosent

Mer enn 100 prosent, spesifiser her:

Med boligsosiale problemstillinger menes råd- og veiledningsoppgavene om følgende fagområder:

- Boligsosiale hensyn i plan
- Boligsosiale suksessfaktorer
- Samordning av bolig og tjenester
- Veilede kommuner om boligrådgivning og generell veiledning om målgruppene: bostedsløse, barnefamilier, eldre, studenter og utviklingshemmede
- Veiledning om barn og unge med en (tidligere) tilknytning til barnevernet, personer tilknyttet rus og psykiatri, personer med nedsatt funksjonsevne, personer med flyktningbakgrunn og andre vanskeligstilte på boligmarkedet
- Ny boligsosial lov «Forslag til lov om kommunens ansvar overfor vanskeligstilte på boligmarkedet».

Forsøket innebærer en oppgaveoverføring av ovennevnte råd- og veiledningsoppgavene som ikke er direkte knyttet til Husbankens økonomiske virkemidler. Oppgavene er overført fra to av Husbankens regionkontor til tre statsforvaltere, mens i øvrige fylker er det Husbanken som fortsatt er ansvarlig for oppgavene.

16. Tenk på det siste året. I stillingen du i dag jobber i, har du gitt råd og veiledning til kommuner som omhandler boligsosiale problemstillinger (se definisjonen over)? [Alle] [obligatorisk]

(Oppgi kun ett svar)

- Ja
- Nei
- Vet ikke

17. Tenk på det siste året. Omtrent hvor mange kommuner har du gitt boligsosiale råd og veiledning til? [Kun hvis 16a]

(Oppgi kun ett svar)

- 1-2 kommuner
- 3-4 kommuner
- 5-9 kommuner
- 10-19 kommuner
- 20 kommuner eller mer
- Alle kommunene i fylket/regionen

18. [Under på samme side som spm. over] Vennligst gi noen konkrete eksempler på hvordan dere gir råd og veiledning om boligsosiale problemstillinger til kommuner: _____ [Kun hvis 16a]

-

-

19. [Kun hvis 16a] Hva vil du si er de største boligsosiale utfordringene fremover i kommunene du har gitt råd og veiledning til?

20. [Kun hvis 16b=nei] Tenk på det siste året. I stillingen du i dag jobber i, har du hatt kontakt med kommuner som del av ditt arbeid? [obligatorisk]

- Ja
- Nei
- Vet ikke

21. [Kun hvis 20a] Hva vil du si er de største boligsosiale utfordringene i kommunene du har hatt kontakt med som del av ditt arbeid?

22. Del 2: Tidsbruk

I denne delen av undersøkelsen ønsker vi å kartlegge din tidsbruk.

23. Hvis du tenker på den siste måneden du har jobbet. Kan du anslå hvordan din totale arbeidstid fordeler seg mellom følgende arbeidsoppgaver? Fordel total tidsbruk (100 prosent)

på hva du normalt bruker tiden din på. Om du ikke bruker tid på en oppgave, skriv «0». Summen må være lik 100 før du går videre. [Alle]

Tilsyn av kommuner	_____ %
Rådgiving og veiledning av kommuner	_____ %
Forvaltning av økonomiske virkemidler mot kommunene	_____ %
Dialog og møter med andre ansatte i Husbanken	_____ %
Dialog og møter med andre ansatte i statsforvalter	_____ %
Dialog og møter med andre ansatte i staten (direktorat, departement, tilsynsvirksomhet, mv.)	_____ %
Annen saksbehandling som ikke inngår i de øvrige kategoriene (kontorarbeid)	_____ %

24. Del 3: Et samlet og styrket fagmiljø

I denne delen av undersøkelsen ønsker vi å kartlegge forhold knyttet til forsøkets første delmål: «et samlet og styrket fagmiljø».

25. Hvis du har et spørsmål om boligsosiale utfordringer relatert til følgende fagtema, vet du hvem du skal henvende deg til for råd/hjelp hos statsforvalteren? [Alle]

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

Ja, i all hovedsak	Ja, til en viss grad	Ja, men i liten grad	Nei	Vet ikke
--------------------	----------------------	----------------------	-----	----------

Helse	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Sosial	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Rus og psykisk helse	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Opplæring	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Barnevern	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Arbeidsliv	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kriminalomsorg	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kommunal planlegging	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kommuneøkonomi	☐	☐	☐	☐	☐	☐

26. Kommenter gjerne svarene dine her:

27. Definisjon av Husbankens økonomiske virkemidler

Med Husbankens økonomiske virkemidler menes for eksempel startlån, investeringstilskudd til omsorgsboliger og sykehjem og lån til utleieboliger.

28. I hvilken grad er du enig i følgende påstander i dag? [Alle]

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	I svært stor grad	I stor grad	I noen grad	I liten grad	I svært liten grad	Vet ikke
Boligosiale problemstillinger er godt integrert i statsforvalterens råd og veiledning til kommuner på tilgrensende fagområder.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg har god og oppdatert kunnskap om Husbankens økonomiske virkemidler.	☐	☐	☐	☐	☐	☐

29. [Kun til SF/1b]: I hvilken grad er du enig i følgende påstand i dag: Jeg vet hvem jeg bør henvende meg til i Husbanken for å få svar på spørsmål om Husbankens økonomiske virkemidler.

(Oppgi kun ett svar)

- I svært stor grad
- I stor grad
- I noen grad

- I liten grad
- I svært liten grad
- Vet ikke

30. Definisjon av statsforvalterens økonomiske virkemidler

Med statsforvalterens økonomiske virkemidler menes for eksempel tilskudd til tilbud til voksne med langvarige og sammensatte tjenestebehov, tilskudd til kommunalt rusarbeid, kommunalt kompetanse- og innovasjonstilskudd, tilskudd til satsninger (Leve hele livet, Kompetanseløftet, osv.), osv.

31. I hvilken grad er du enig i følgende påstand i dag: Jeg har god og oppdatert kunnskap om statsforvalterens økonomiske virkemidler som kan brukes til å se bolig og tjenester i sammenheng. [Alle]

(Oppgi kun ett svar)

- I svært stor grad
- I stor grad
- I noen grad
- I liten grad
- I svært liten grad
- Vet ikke

32. [Kun til SF/1b] I hvilken grad er du enig i følgende påstand i dag: Jeg er godt integrert i de relevante fagmiljøene hos statsforvalteren.

(Oppgi kun ett svar)

- I svært stor grad
- I stor grad
- I noen grad
- I liten grad
- I svært liten grad
- Vet ikke

[Til personer som har jobbet i SF innenfor forsøket siden før 1. september 2021 – det vil si de som huket av på spørsmål 5 c) og som jobber i SF Nordland, Vestland eller Rogaland]

33. I hvilken grad har oppgaveoverføringen fra Husbanken bidratt til at dere ser bolig mer i sammenheng med andre fagområder (Helse/Sosial/Rus/Barnevern/Kriminalomsorg)

- I svært stor grad
- I stor grad
- I noen grad
- I liten grad
- I svært liten grad
- Vet ikke

33b. Vennligst utdyp svaret ditt:

34. Del 4: En mer samordnet stat

I denne delen av undersøkelsen ønsker vi å kartlegge forhold knyttet til forsøkets andre delmål: «en mer samordnet stat».

35. [Kun til SF/1b] Omtrent hvor ofte har du møter e.l. med ansatte i Husbanken, med formål om å øke kvaliteten på råd og veiledning til kommunene om boligsosiale problemstillinger?

(Oppgi kun ett svar)

- Daglig
- Ukentlig
- Månedlig
- Kvartalsvis
- Årlig
- Ikke relevant [xop]
- Annet, spesifiser her: [xop]

36. [Kun til HB/1a] Omtrent hvor ofte har du møter e.l. med ansatte i det regionale statsforvalterembetet, med formål om å øke kvaliteten på råd og veiledning til kommunene om boligsosiale problemstillinger?

(Oppgi kun ett svar)

- Daglig
- Ukentlig
- Månedlig
- Kvartalsvis
- Årlig

- Ikke relevant [xop]
- Annet, spesifiser her: [xop]

37. [Alle] Omtrent hvor ofte har du møter e.l. med offentlig ansatte ved andre statlige aktører (utover Husbanken og det regionale statsforvalterembetet), med formål om å øke kvaliteten på råd og veiledning til kommunene om boligsosiale problemstillinger?

(Oppgi kun ett svar)

- Daglig
- Ukentlig
- Månedlig
- Kvartalsvis
- Årlig
- Ikke relevant [xop]
- Annet, spesifiser her: [xop]

38. [Kun til SF/1b] Hvis du tenker på boligsosiale utfordringer, hadde du kunnet løst oppgavene bedre med større grad av samhandling ...

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	Nei, endring er ikke nødvendig	Ja, økt samhandling kunne forbedret oppgave - løsning i noen grad	Ja, økt samhandling kunne forbedret oppgave - løsning i stor grad	Vet ikke	Ikke relevant for mitt arbeid
.. internt i statsforvaltere mbetet?	☐	☐	☐	☐	☐

... med Husbanken?

... med andre statlige aktører?

39. Vennligst spesifiser hvilke andre statlige aktører du eventuelt ser behov for økt samhandling med:

40. Kommenter gjerne svarene dine her:

41. [Kun til HB/1a] Hvis du tenker på boligsosiale problemstillinger, hadde du kunnet løst oppgavene bedre med større grad av samhandling

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	Ja, økt samhandling kunne forbedret oppgaveløsning i noen grad	Ja, økt samhandling kunne forbedret oppgaveløsning i stor grad	Vet ikke	Ikke relevant for mitt arbeid
Nei, endring er ikke nødvendig				

.. internt i Husbanken?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
... med statsforvaltere n?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
... med andre statlige aktører?	☐	☐	☐	☐	☐	☐

42. Vennligst spesifiser hvilke andre statlige aktører:

43. Kommenter gjerne svarene dine her:

44. [Alle] Tenk tilbake på det siste året. I hvilken grad er du enig i følgende påstand.

	I svært stor grad	I stor grad	I noen grad	I liten grad	I svært liten grad	Vet ikke
Jeg har tilstrekkelig innsikt i kommunen	☐	☐	☐	☐	☐	☐

es behov til
å utføre
arbeidsopp
gavene
mine på en
tilfredsstillende måte.

Jeg tilhører
et samlet og
sterkt
fagmiljø.

☐	☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

45. [Alle] Tenk tilbake på det siste året. I hvilken grad opplever du at råd og veiledning til kommunene fører til ...

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

I svært stor grad	I stor grad	I noen grad	I liten grad	I svært liten grad	Vet ikke
-------------------	-------------	-------------	--------------	--------------------	----------

... at
kommunen
tar mer
boligsosiale
hensyn i
planarbeidet?

☐	☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

... at
kommunen
ser bolig
og tjenester
i
sammenheng?

☐	☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

[Følgende åpnetekstfelt står under spm. over.]

46. Vennligst utdyr med noen konkrete eksempler på hvordan rådene og veiledningen dere gir til kommunene bidrar til at kommunene ser bolig og tjenester i sammenheng.

47. Hvilke faktorer gjør det eventuelt vanskelig for kommunene å se bolig og tjenester i sammenheng?

48. Del 5: En mer effektiv oppgaveløsning

I denne delen av undersøkelsen ønsker vi å kartlegge forhold knyttet til forsøkets tredje delmål: «en mer effektiv oppgaveløsning».

49. Tenk tilbake på det siste året. I hvilken grad er du enig i følgende påstander? [Alle]

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

I svært stor grad

I stor grad

I noen grad

I liten grad

I svært liten grad

Vet ikke /
ikke
relevant for
meg [xop]

Større grad av samordning av råd og veiledning fra statsforvalteren og Husbanken vil redusere antall tilsyns- og klagesaker.

Mangel på ressurser er et hinder for god rådgivning og veiledning til kommunene om boligsosiale spørsmål.

50. Kommenter gjerne svarene dine her:

51. Del 6: Egenvurdering av delmålene

I denne delen av undersøkelsen ønsker vi å kartlegge din egenvurdering av de ulike delmålene.

Rådgivnings- og veiledningsoppgavene som omfattes av forsøket med oppgaveoverføring fra Husbanken til statsforvalterne i Nordland, Rogaland og Vestland omhandler boligsosiale hensyn i plan, boligsosiale suksessfaktorer, samordning av bolig og tjenester, veiledning av kommuner om boligrådgivning og om målgruppene bostedsløse, barnefamilier, eldre, studenter, utviklingshemmede og eventuelle andre grupper.

52. [Alle] Tenk tilbake på det siste året. I hvilken grad er du enig i følgende påstander?

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	I svært stor grad	I stor grad	I noen grad	I liten grad	I svært liten grad	Vet ikke / ikke relevant for meg [xop]
Jeg har god kjennskap til rådgivnings- og veiledningsoppgavene som omfattes av forsøket.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg har god kunnskap om hva de boligsosiale suksessfaktorene innebærer.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
I regionen jeg jobber i blir de boligsosiale	☐	☐	☐	☐	☐	☐

rådgivings-
og
veilednings
oppgavene
som
omfattes av
forsøket
løst av et
sterkt og
samlet
fagmiljø.

53. Kommenter gjerne svarene dine her:

54. [Alle] Tenk tilbake på det siste året. I hvilken grad er du enig i følgende påstander?

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	I svært stor grad	I stor grad	I noen grad	I liten grad	I svært liten grad	Vet ikke / ikke relevant for meg [xop]
Det er god samhandling mellom statsforvaltere og Husbanken i regionen jeg representerer.	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Det er lite dobbeltarbeid mellom Husbanken og statsforvalter i regionen jeg representerer.

Den boligsosiale rådgivningen og veiledningen som omfattes av forsøket er basert på tverrfaglighet (ved at man greier å se bolig i sammenheng med andre relevante tjenester).

[Følgende to spm. (55+56) står som åpne tekstfelt på samme side som spm. over.]

55. Vennligst gi noen konkrete eksempler på hvordan dere ser bolig i sammenheng med andre relevante tjenester:

56. Kommenter gjerne svarene dine ellers her:

57. Definisjon av kostnadseffektivitet

Det er normalt å tenke på kostnadseffektivitet som at behovet til målgruppen dekkes med lavest mulig kostnad/tidsbruk

58. [Alle] Tenk tilbake på det siste året. I hvilken grad er du enig i følgende påstand: De boligsosiale rådgivings- og veiledningsoppgavene som omfattes av forsøket er kostnadseffektive.

(Oppgi kun ett svar)

- I svært stor grad
- I stor grad
- I noen grad
- I liten grad
- I svært liten grad
- Vet ikke / ikke relevant for meg [xop]

59. Kommenter gjerne svarene dine her:

60. Definisjon av formålseffektivitet

De boligsosiale rådgivings- og veiledningsoppgavene som omfattes av forsøket er plassert på et formålseffektivt sted hvis flytting av oppgavene (fra der de ligger i dag) til statsforvalter eller Husbanken forventes å gi lavere boligsosiale resultater.

61. Tenk på de boligsosiale rådgivings- og veiledningsoppgavene som omfattes av forsøket og hvem som løser disse oppgavene i regionen du representerer. Vil du si at oppgavene er plassert på et formålseffektivt sted i dag? [Alle]

(Oppgi kun ett svar)

- I svært stor grad
- I stor grad
- I noen grad
- I liten grad
- I svært liten grad
- Vet ikke / ikke relevant for meg

62. Kommenter gjerne svarene dine her:

63. Tenk tilbake på det siste året. I hvilken grad er du enig i følgende påstander? [Alle]

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	I svært stor grad	I stor grad	I noen grad	I liten grad	I svært liten grad	Vet ikke / ikke relevant for meg [xop]
Jeg opplever at den boligsosiale rådgivingen og veiledningen som omfattes av forsøket bidrar til at kommunene ser bolig og tjenester i sammenheng.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Den boligsosiale rådgivingen og veiledningen som omfattes av forsøket er ofte avgjørende for boligsosiale effekter for innbyggere.	☐	☐	☐	☐	☐	☐

[Følgende to spm. (64 + 65) står som åpne tekstfelt på samme side som spm. over.]

64. Vennligst gi noen konkrete eksempler på hvilke typer boligsosiale effekter som oppnås for innbyggerne som følge av rådene og veiledningen som gis:

65. Kommenter gjerne svarene dine ellers her:

[Kun til de i forsøksområdet = HB Lån og tilskudd - NVR) eller Statsforvalter i Nordland, Vestland eller Rogaland]

Kostnadseffektivitet knytter seg til om man «gjør tingene riktig». Innenfor et nivå på tjenestekvalitet kan man vurdere kostnadseffektivitet ut fra om man bruker ressursene som er satt til å gjøre jobben på en effektiv måte.

Formålseffektivitet knytter seg til om man «gjør de riktige tingene». Innenfor et fastsatt budsjett kan man vurdere formålseffektivitet ut fra om man får mest mulig effekt av de ressursene som er satt av til å gjøre jobben.

Oppgaveoverføringen: Forsøket innebærer en midlertidig overføring av oppgaver fra Husbanken til statsforvalterembetene i Nordland, Vestland og Rogaland ut august 2024. Med dagens plassering mener vi plasseringen av oppgaver under forsøket, sammenlignet med en situasjon der oppgavene er plassert hos Husbanken. [Vis på samme side som spm under]

66. I hvilken grad er du enig i følgende påstander: Dagens plassering av rådgivnings- og veiledningsoppgavene bidrar til ...

	I svært stor grad	I stor grad	I noen grad	I liten grad	I svært liten grad	Vet ikke / ikke relevant for meg [xop]
... et mer samlet og styrket fagmiljø, hvor bolig i større grad ses i sammenheng med fagområdene helse, sosial, rus, barnevern og arbeidsliv	☐	☐	☐	☐	☐	☐
... en mer samordnet stat, som bidrar til at kommunene ser bolig og tjenester mer i sammenheng	☐	☐	☐	☐	☐	☐
... en mer kostnadseffektiv oppgaveløsning innenfor det boligsosiale feltet	☐	☐	☐	☐	☐	☐
... en mer formåls effektiv oppgaveløsning	☐	☐	☐	☐	☐	☐

innenfor det
boligsosiale
feltet

... bedre
boligsosiale
effekter

67. [Kun til de i forsøksområdet] Vennligst utdyp hvilke eventuelle utilsiktede positive eller negative effekter forsøket har medført.

68. Dette er det siste spørsmålet i undersøkelsen. Har du annen informasjon du ønsker å legge til?

68. Trykk på «Avslutt-pilen» for å avslutte spørreundersøkelsen

Tusen takk for at du tok deg tid til å svare på spørsmålene!

Vedlegg B. Definisjon av mål, utvikling i indikatorene og kvalitative vurderinger

VB.1 Delmål 1

Hva menes med samlet og styrket fagmiljø?

Det første delmålet er at oppgaveoverføringen i forsøksområdet skal bidra til **et samlet og styrket fagmiljø, ved at bolig i større grad ses i sammenheng med fagområdene helse, sosial, rus, barnevern og arbeidsliv**.³⁶ I forsøksområdene, der oppgavene er overført fra Husbankens regionkontor til statsforvalter, vil fagmiljøet bli større. Basert på at statsforvalter har ansvaret for tilsyn og veiledning³⁷ innenfor flere av de nevnte fagområdene er det grunn til å tro at det er potensial for å få til et fagmiljø som i større grad ser bolig i sammenheng med de nevnte fagområdene. Isolert sett vil statsforvalter styrke fagmiljøet hvis tilførte personer med boligsosial kompetanse:

- Har faglig innflytelse på råd og veiledning til kommuner på andre områder.
- Trekker på fagkompetansen internt innenfor de ulike fagområdene (som barnevern, rus og psykiatri, helse og omsorg mv.) når de selv gir råd og veiledning til kommuner – slik at bolig og tjenester i større grad ses i sammenheng.

Samtidig er det viktig å påpeke at man ved å flytte oppgavene gjør det vanskeligere å videreføre Husbankens arbeid med å se råd og veiledning i sammenheng med de økonomiske virkemidlene de forvalter.

Det finnes ingen entydig definisjon av fagmiljø-begrepet og det finnes ikke mange formelle operasjonaliseringer av begrepet. Ekspertutvalget som fastsatte kriteriene (KMD, 2014) for god kommunestruktur skrev at små fagmiljøer er sårbare med hensyn til uforutsette hendelser som sykdom og turnover, og har færre ressurser til videreutvikling av tjenesten. Det påpekes også at det eksempelvis innenfor barnevern kan være en stor belastning for den enkelte å være alene om vanskelige saker. Slik sett kan man si at inngangen til å diskutere fagmiljø i forbindelse med kommunereformen var størrelsen på fagmiljøet målt i ansatte og årsverk.

Det finnes enkelte forskrifter som konkretiserer krav til fagmiljø. Et eksempel på en slik forskrift er studietilsynsforskriften (§ 2-3): *(1) Fagmiljøet tilknyttet studietilbudet skal ha en størrelse som står i forhold til antall studenter og studiets egenart, være kompetansemessig stabilt over tid og ha en sammensetning som dekker de fag og emner som inngår i studietilbudet. (2) Fagmiljøet tilknyttet studietilbudet skal ha relevant utdanningsfaglig kompetanse.* Forskriften stiller krav til fagmiljøets størrelse, sammensetning og kompetanse. Som en operasjonalisering av forskriften har ansatte ved NTNU (Gregersen, n.d.) definert fagmiljø som fagfolk som jobber sammen innenfor samme fagområde eller tilgrensende fagfelt, som oftest er samlokalisert, kjenner hverandre, samarbeider og har felles strategi/mål.

Sett i sammenheng med vårt evalueringsoppdrag, målet for forsøket og vår kunnskap om hva som legges i begrepet fagmiljø vurderer vi hvordan forsøket bidrar til at man ser bolig i sammenheng med alle relevante fagmiljø i og utenfor forsøksområdet. Tanken er at dette skal skje ved at det etableres et mer enhetlig fagmiljø hos statsforvalter – som ser bolig og tjenester i sammenheng. Det er samtidig relevant å se nærmere på

³⁶ Selv om det ikke er nevnt i målet med forsøket er det også relevant å se på om bolig ses i sammenheng med pleie og omsorg, psykiatri, planlegging, kommuneøkonomi og de økonomiske virkemidlene som statsforvalter har ansvaret for.

³⁷ Se kapittel 2.6 for beskrivelse av organisering i statsforvalterembetene i Nordland, Rogaland og Vestland.

samordningen mellom statsforvalter og Husbanken, siden bolig også skal ses i sammenheng med de økonomiske virkemidlene som Husbanken forvalter.

Utvikling i indikatorene og kvalitative vurderinger

I nullpunktet beskrev vi en forventet utvikling i indikatorene som samlet sett vil bidra til Delmål 1. For å vurdere måloppnåelsen til Delmål 1, ser vi på utviklingen i indikatorene fra nullpunkt til sluttevalueringen, supplert med aktørens kvalitative vurderinger fra intervju.

Indikatorene måles basert på spørreundersøkelser til ansatte i statsforvalterembetene, Husbankens regionkontor og kommuner. Indikatorene belyser kunnskap hos statsforvalter og Husbanken om hverandres arbeid med relevante, tilgrensende fagområder, statsforvalter og Husbankens vurdering av dagens tverrfaglighet og samarbeid på tvers av fagområder, og en egenvurdering av hvorvidt dagens fagmiljø er samlet og sterkt. Se Vedlegg C for en samlet oversikt over indikatorer. Kommunenes vurderinger av råd og veiledning fra regional stat hensyntas under delmål 2.

VB.2 Delmål 2

Hva menes med en samordnet stat?

Det andre delmålet er en mer samordnet stat. Målet er konkretisert ved at man ved å flytte oppgavene fra Husbanken til statsforvalter bidrar til at det er en aktør som samler regional stat innenfor relevante sektorer for det boligsosiale området. For å forstå denne målsetningen er det viktig å presisere at statsforvalter før oppgaveoverføringen har en lang rekke tilsyns- og veiledningsoppgaver overfor kommunene. En god del av disse oppgavene retter seg mot tilgrensende tjenester som bør ses i sammenheng med boligsosiale problemstillinger når man gir råd og veiledning til kommuner. Eksempler på disse oppgavene er helse og omsorg (herav rus og psykiatri), sosiale tjenester, barnehage og opplæring, barnevern, planlegging og kommuneøkonomi. På den andre siden forvalter Husbanken en rekke relevante økonomiske virkemidler med mål om å bidra til at kommunene får en bedre oppgaveløsning innenfor boligsosiale problemstillinger. Basert på at Husbanken over tid har økt innsatsen med å gi råd og veiledning til kommunene i sammenheng med de økonomiske virkemidlene de forvalter kan man si at man risikerer å miste denne samordningen når rådgivings- og veiledningsoppgavene flyttes. I denne sammenheng er det også verdt å nevne at statsforvalter også forvalter økonomiske virkemidler rettet mot tilgrensende problemstillinger i kommunene.

Ifølge departementet er samordning nødvendig for å håndtere samfunnsproblemer som ikke følger administrative og organisatoriske grenser (KMD, 2021c). Det påpekes videre at ministerstyre og en sektorinndelt forvaltning tydeliggjør ansvar og er i hovedsak funksjonelt og effektivt, men det gjør samtidig oppgaveløsning på tvers utfordrende (KMD, 2021c). Uavhengig av forsøket har statsforvalter ansvar for å gjennomføre tilsyn og gi veiledning innenfor en rekke tjenesteområder som er tilgrensende til de boligsosiale problemstillingene. Det kan derfor argumenteres for at potensialet for å få en større grad av samordning er større ved å flytte oppgaven til statsforvalter, som allerede har et samordningsansvar. På den andre siden har Husbanken over tid bygget seg opp kompetanse på boligsosiale problemstillinger, som av enkelte er omtalt som unik og avgjørende for gode boligsosiale råd og veiledning mot kommunene.

Det er viktig å understreke at statsforvalter har en delt rolle overfor kommunene. På den ene siden skal de gjennomføre tilsyn og er innsigelsesmyndighet (pisk). Disse myndighetsoppgavene står i kontrast til oppgavene som knytter seg til økonomiske virkemidler, råd og veiledning (gulrot). Gjennom å ha ansvaret for så ulike virkemidler kan det argumenteres med at det er utfordrende roller å balansere overfor kommunene. Tilbakemeldingene fra intervjuene i nullpunktet forteller oss at de ulike rollene ikke er så utfordrende å

balansere. Det har også blitt nevnt at statsforvalter, gjennom sin myndighetsrolle, kan ha en større tyngde overfor kommunene. Ifølge DFØ (2020) jobber statsforvalterne i økende grad med dialogbasert tilsyn, der veiledning er en viktig del. En slik utvikling gjør statsforvalternes rolle mer enhetlig. DFØ (ibid.) påpeker imidlertid også at det er variasjoner i tilsynsutøvelsen.

Det kan argumenteres for at de ovennevnte utfordringene, med og uten forsøk, kan løses ved at Husbanken og statsforvalter samarbeider og koordinerer innsatsen mot kommunene. Et alternativ er at det avklares en tydelig arbeidsdeling mellom virksomhetene, slik at det ikke oppstår forvirring og dobbeltarbeid.

Utvikling i indikatorene og kvalitative vurderinger

I nullpunktet beskrev vi en forventet utvikling i indikatorene som samlet sett vil bidra til Delmål 2. For å vurdere måloppnåelsen til Delmål 2, ser vi på utviklingen i indikatorene fra nullpunkt til sluttevaluering, supplert med aktørens kvalitative vurdering fra intervju.

Indikatorene måles basert på spørreundersøkelser til ansatte i statsforvalterembetene, Husbankens regionkontor og kommuner. Indikatorene belyser i hvilken grad statsforvalter og Husbankens oppfatter egen samordning og koordinering. Dette ses opp mot kommunenes opplevelse av samordning av regional stat. Se Vedlegg C for en samlet oversikt over indikatorer. De kvalitative vurderingene er innhentet gjennom intervju med de ulike aktørgruppene.

VB.3 Delmål 3

Hva menes med mer effektiv oppgaveløsning

Effektiv oppgaveløsning kan forstås som hvordan oppgaveoverføringen bidrar til at oppgaveløsningen blir mer kostnadseffektiv. Altså, til et fastsatt budsjett får man mest mulig gode råd og veiledning til kommunene for pengene. Denne tilnærmingen bygger på forutsetningen om at råd og veiledning til kommunene er det riktige å gjøre – og vi måler i hvilken grad man får mest mulig aktiviteter for det fastsatte budsjettet.

Alternativet, som kalles formåls effektivitet, er å sette søkelys på om man gjør de riktige tingene for å oppnå ønskede bruker- og samfunnseffekter.

Oppgaveoverføringen innebærer at ressurser og oppgaver er flyttet fra Husbanken til tre embeter. I utgangspunktet er avsatt ressursbruk den samme, og det er dermed ikke forventninger om redusert ressursbruk til samme oppgaveomfang. Samtidig er bakgrunnen for delmålet at Husbankens regionkontorer og statsforvalterembeter gjennomførte noen av de samme oppgavene. Dersom oppgavene i stedet gjennomføres av én aktør vil dette kunne gi en mer effektiv oppgaveløsning. Videre vil endringer i hvilken aktør som gir råd og veiledning kunne innebære kvalitative forskjeller som igjen påvirker oppgaveløsningen i kommunene. Gitt bedre råd og veiledning til kommunene, vil dette også kunne bidra til en mer effektiv oppgaveløsning i kommunene.

Utvikling i indikatorene og kvalitative vurderinger

I nullpunktet beskrev vi en forventet utvikling i indikatorene som samlet sett vil bidra til Delmål 3. For å vurdere måloppnåelsen til Delmål 3, ser vi på utviklingen i indikatorene fra nullpunkt til sluttevalueringen, supplert med aktørens kvalitative vurderinger fra intervju.

Indikatorene måles basert på spørreundersøkelser til ansatte i statsforvalterembetene, Husbankens regionkontor og kommuner. Indikatorene belyser statsforvalters og Husbankens vurdering av hvorvidt oppgaveoverføringen har bidratt til en mer effektiv oppgaveløsning i form av om de opplever at de boligsosiale rådgivnings- og veiledningsoppgavene er kostnadseffektive og plassert på et formåls effektivt sted. Videre belyses

kommunenes vurdering av om oppgaveoverføringen har bidratt til en mer effektiv oppgaveløsning, enten i regional stat eller i kommunen. Se Vedlegg C for en samlet oversikt over indikatorer. De kvalitative vurderingene er innhentet gjennom intervju med de ulike aktørgruppene.

VB.4 Endringer i kommunenes aktiviteter

Hva menes med endringer i kommunenes aktiviteter og addisjonalitet

En forutsetning for at forsøket skal bidra til boligsosiale effekter er at kommunen innfører eller endrer aktiviteter i det boligsosiale arbeidet. Det vil si at det utløses en respons av forsøket som følge av Delmål 1 til 3.

Basert på råd og veiledning skal kommunene bedre utnytte de økonomiske virkemidler, sikre brukermedvirkning osv., som understøtter målene i den nasjonale strategien, *Alle trenger et trygt hjem*. Bedre bruk av økonomiske virkemidler fordrer kunnskap om boligsosiale utfordringer i kommunene og at boligsosiale behov hensyntas i kommunale planer. Et overordnet mål er som nevnt at kommunene ser boligsosialt behov i sammenheng med relevante tjenester. Husbanken utenfor forsøksområdene og statsforvalter i forsøksområdene skal gi råd og veiledning om boligsosiale suksessfaktorer. Husbankens definisjon av boligsosiale suksessfaktorer er vist i Tabell B-1.

Tabell B-1 Oversikt over boligsosiale suksessfaktorer med beskrivelse

Boligsosial suksessfaktor	Beskrivelse av boligsosial suksessfaktor
Forankring og eierskap	Aktiv involvering og økt boligsosial kompetanse hos politisk og administrativ ledelse. Etablere tverrfaglig aksept for det boligsosiale arbeidet som kontinuerlig holdes levende.
Overordnet strategi	Boligsosialt arbeid inngår i den helhetlige kommunale planleggingen. Involvere tjenestene i utarbeidelse av strategier og planer beregnet for bruk, med konkrete målsettinger
Organisering og samordning	Møte utfordringer i det tverrfaglige samarbeidet gjennom nye arbeidsformer, tillit til hverandre og formaliserte møtepunkter mellom relevante tjenester. Etablere en tydelig og avklart rolle- og ansvarsfordeling for å utnytte ressursene på en effektiv måte.
Økonomiske ressurser	Forankre planverket i økonomiplan, og avsette nok budsjettmidler både til personalressurser og aktiviteter/tiltak. Kartlegge og analysere for å få kunnskap om kommunens boligsosiale situasjon til et godt beslutningsgrunnlag for arbeidet.
Kompetanse	Legge til rette for erfaringsdeling, læring, evaluering og kompetansespredning. Gjøre bruk av tilgjengelige kommunale og statlige økonomiske virkemidler, som gir bedre kommuneøkonomi.
Bruker-medvirkning	Involvere viktige målgrupper og brukerorganisasjoner i kommunal planlegging og utforming av bo- og tjenestetilbud. Sette brukerens behov i sentrum for å få et egnet tilbud.

Utvikling i indikatorene og kvalitative vurderinger

Indikatorene måles i hovedsak basert på spørreundersøkelser til kommuner. Indikatorene gir et overordnet bilde av kommunenes egen tverrfaglighet, boligsosiale resultater for særlig utfordrende målgrupper, kommunenes strategiske forankring av det boligsosiale arbeidet, og deres bruk av økonomiske virkemidler rettet mot boligsosiale problemstillinger.

VB.5 Boligsosiale effekter

Hva ligger i boligsosiale effekter

Evalueringsoppdraget omfatter å svare på hvilken måte og i hvilken grad ny organisering bidrar til bedre boligsosiale resultater, herunder effekter for sluttbrukerne/innbyggerne. De sentrale resultatene for å vurdere omleggingens virkning på de overordnede nasjonale målene er andelen av personer / hushold som eier og leier og at leie skal være et trygt alternativ. Det er med andre ord et mål å minimere omfanget av bostedsløse. Helt overordnet er det også et mål at de boligsosiale virkemidlene (som startlån og bostøtte osv.) tas i bruk av de personer / husholdninger som er i målgruppen. I denne sammenheng er det verdt å nevne at målgruppen i strategien er personer eller familier som står i fare for å bli eller er bostedsløse, barn og unge, og personer med nedsatt funksjonsevne.

Utvikling i indikatorene og kvalitative vurderinger

En generell bedring i boligsosiale resultater kan vise seg gjennom endringer i én av indikatorene, eller i en mindre endring i flere av indikatorene. Disse er et mål på tilstanden for sluttbrukere i kommunene, og en tydelig endring vil kunne tolkes som en forverring eller forbedring i måloppnåelse på uttalte boligsosiale mål som er satt politisk. Det er imidlertid ikke gitt at det skyldes forsøket.

Vedlegg C. Indikatorer

VC.1 Indikatorer knyttet til delmål 1

I Tabell -1 har vi oppgitt de kvantitative underindikatorerne for delmål 1 samt hvilke spørsmål som ligger til grunn og målekilde. Tabellen oppsummerer alle indikatorer som er registrert i forbindelse med nullpunktsmålingen og sluttevalueringen.

Tabell C-1 Underindikatorer for å måle delmål 1 «Et samlet og styrket fagmiljø»³⁸

Nr.	Underindikator	Måleenhet	Målekilde
Kunnskap om overførte oppgaver			
1.1	Grad av opplevd egen kompetanse om overførte oppgaver	Svar på spørsmålet: «Tenk tilbake på det siste året. I hvilken grad er du enig i følgende påstand? Jeg har god kjennskap til rådgivnings- og veiledningsoppgavene som omfattes av forsøket.»	Spørreundersøkelse til HB og SF
1.2	Grad av opplevd egen kompetanse om boligsosiale suksessfaktorer ³⁹	Svar på spørsmålet: «Tenk tilbake på det siste året. I hvilken grad er du enig i følgende påstand? Jeg har god kunnskap om hva de boligsosiale suksessfaktorene innebærer.»	Spørreundersøkelse til HB og SF
Kunnskap om tilgrensende oppgaver hos statsforvalteren			
1.3	Grad av opplevd styrket fagmiljø, egen kompetanse	Svar på spørsmålet: «I hvilken grad er du enig i følgende påstand i dag: Jeg har god og oppdatert kunnskap om statsforvalterens økonomiske virkemidler som kan brukes til å se bolig og tjenester i sammenheng.»	Spørreundersøkelse til HB og SF
1.4	Grad av oversikt over kompetanse i SFs fagmiljø	Svar på spørsmålet: «Hvis du har et spørsmål om boligsosiale utfordringer relatert til følgende fagtema: helse, sosiale, rus og psykisk helse, opplæring, barnevern arbeidsliv, kriminalomsorg, kommunal planlegging og kommuneøkonomi (hver for seg), vet du hvem du skal henvende deg til for råd/hjelp hos statsforvalteren?»	Spørreundersøkelse til SF/HB
Kunnskap om Husbanken			
1.5	Grad av oversikt over kompetanse i HBs fagmiljø	Svar på spørsmålet: «I hvilken grad er du enig i følgende påstand i dag: Jeg vet hvem jeg bør henvende meg til i Husbanken for å få svar på spørsmål om Husbankens økonomiske virkemidler.»	Spørreundersøkelse til SF
1.6	Grad av oversikt over HBs virkemidler	Svar på spørsmålet: «I hvilken grad er du enig i følgende påstand i dag: Jeg har god og oppdatert kunnskap om Husbankens økonomiske virkemidler.»	Spørreundersøkelse til SF
Integrering av overførte ressurser			

³⁸ Forkortelsen HB refererer til Husbanken og SF refererer til statsforvalterembetene.

³⁹ Veiledning om boligsosiale suksessfaktorer er en av de overførte oppgavene.

1.7	Grad av integrering i SFs fagmiljø	Svar på spørsmålet: «I hvilken grad er du enig i følgende påstand i dag: Jeg er godt integrert i de relevante fagmiljøene hos statsforvalteren.» Dette spørsmålet vil ses i sammenheng med de fagområder som den enkelte trekker på i sitt arbeid. Vi har også indikatorer som fanger opp utviklingen i den reelle samhandlingen internt i virksomhetene.	Spørreundersøkelse til ansatte overført fra HB til SF
-----	------------------------------------	---	---

Vurdering av tverrfaglighet

1.8	Grad av samlet fagmiljø	Svar på spørsmålet «I hvilken grad er du enig i følgende påstand i dag? Boligosiale problemstillinger er godt integrert i statsforvalterens råd og veiledning til kommuner på tilgrensende fagområder.»	Spørreundersøkelse til SF
1.9	Grad av opplevd styrket fagmiljø, tverrfaglighet	Svar på spørsmålet: «Tenk tilbake på det siste året. I hvilken grad er du enig i følgende påstand: Den boligosiale rådgivingen og veiledningen som omfattes av forsøket er basert på tverrfaglighet (ved at man greier å se bolig i sammenheng med andre relevante tjenester).»	Spørreundersøkelse til HB og SF

Vurdering av delmålet

1.10	Grad av opplevd styrket fagmiljø, overordnet	Svar på spørsmålet: «Tenk tilbake på det siste året. I hvilken grad er du enig i følgende påstand: I regionen jeg jobber i blir de boligosiale rådgivings- og veiledningsoppgavene som omfattes av forsøket løst av et sterkt og samlet fagmiljø.»**	Spørreundersøkelse til HB og SF
------	--	--	---------------------------------

Vurdering av påvirkning på kommunene

1.11	Grad av opplevd påvirkning på kommunene	Svar på spørsmålet: «Tenk tilbake på det siste året. I hvilken grad er du enig i følgende påstand: Jeg opplever at den boligosiale rådgivingen og veiledningen som omfattes av forsøket bidrar til at kommunene ser bolig og tjenester i sammenheng.»	Spørreundersøkelse til HB og SF
------	---	---	---------------------------------

Kommunenes vurdering av kvaliteten på råd og veiledning

1.12	Grad av relevante råd på bolig i sammenheng med diverse tjenestekområder	Svar på spørsmålet: «I hvilken grad opplever du at kommunen du representerer får relevante råd og veiledning fra regional stat om sammenhengen mellom bolig og ...» <ul style="list-style-type: none"> - Helse og omsorg - Sosiale spørsmål - Rus og psykisk helse - Barnevern - Arbeidsliv - Boligrådgivning - Kommuneøkonomi - Kommunal planlegging - Kriminalomsorg Svaralternativene indikerer gradering.	Spørreundersøkelse til kommuner (rådmenn)
------	--	---	---

1.13	Grad av relevante råd om lovverk som påvirker boligsosiale tiltak	Svar på spørsmålet: «I hvilken grad opplever du at kommunen du representerer får relevante råd og veiledning fra regional stat om lovverk som påvirker boligsosiale tiltak/prosjekter?» Svaralternativene indikerer gradering	Spørreundersøkelse til kommuner (rådmenn)
1.14	Opplevd kvalitet på råd og veiledning	Svar på spørsmålet: «På en skala fra 1 til 5 hvor 5 er høyest kvalitet mulig, og 1 er lavest kvalitet mulig, hvordan vil du vurdere kvaliteten på råd og veiledning fra regional stat som omhandler boligsosiale spørsmål?» Svaralternativene indikerer gradering	Spørreundersøkelse til kommuner (rådmenn)
1.15	Opplevd kvalitet på råd og veiledning	Svar på spørsmålet: «Tenk tilbake på det siste året. I hvilken grad opplever du at kommunen du representerer mottar råd og veiledning fra regional stat om bolig og tjenester som er ny kunnskap for kommunen? ... i tide til å fatte gode beslutninger?» Svaralternativene indikerer gradering	Spørreundersøkelse til kommuner (rådmenn)
1.16	Grad av rådgivning om relevante økonomiske virkemidler fra regional stat	Svar på spørsmålet: «I hvilken grad opplever du at kommunen du representerer mottar råd og veiledning fra regional stat om hvordan statlige økonomiske virkemidler* kan ses i sammenheng for å løse boligsosiale utfordringer?» Svaralternativene indikerer gradering	Spørreundersøkelse til kommuner (rådmenn)
Kommunenes vurdering av proaktivitet			
1.17	Grad av proaktiv regional stat	Svar på spørsmålet: «I hvilken grad opplever du at regional stat er proaktiv i sin rådgivning og veiledning om bolig og tjenester?»	Spørreundersøkelse til kommuner (rådmenn)

*Med statlige økonomiske virkemidler menes for eksempel Husbankens økonomiske virkemidler (startlån, investeringstilskudd til omsorgsboliger og sykehjem, lån til utleieboliger osv.), statsforvalterenes økonomiske virkemidler (Tilskudd til tilbud til voksne med langvarige og sammensatte tjenestebehov, tilskudd til kommunalt rusarbeid, kommunalt kompetanse- og innovasjonstilskudd, tilskudd til satsinger (f.eks. Leve hele livet, Kompetanseløftet), osv. ** Vi forstår at det kan være nyanser ved egenvurdering av måloppnåelse som ikke fremkommer av svar på dette spørsmålet. Samtidig gir det en overordnet pekepinn på måloppnåelse.

VC.2 Indikatorer knyttet til delmål 2

I Tabell C-2 har vi oppgitt underindikatorene for delmål 2, samt hvilke spørsmål som ligger til grunn og målekilde.

Tabellen oppsummerer alle indikatorer som er registrert i forbindelse med nullpunktsmålingen. I neste delkapittel vil vi presentere resultatene fra spørreundersøkelsene for et utvalg av indikatorene.

Tabell C-2 Underindikatorer for å måle delmål 2 «En mer samordnet stat»

Nr.	Under-indikator	Måleenhet	Målekilde
-----	-----------------	-----------	-----------

Kommunenes vurdering av statlig samordning

2.1	Grad av samordning	Svar på spørsmålet: «I hvilken grad opplever du at statsforvalter og Husbanken sin innsats mot kommunen på det boligsosiale området er samordnet?» Svaralternativene indikerer gradering	Spørreundersøkelse til kommuner (rådmenn)
2.2	Grad av tydelig kontaktpunkt	Svar på spørsmålet: «I hvilken grad opplever du at det er tydelig hvilken regional statlig aktør kommunen du representerer bør oppsøke for å få råd og veiledning om bolig og tjenester?» Svaralternativene indikerer gradering	Spørreundersøkelse til kommuner (rådmenn)
2.3	Grad av samordnet veiledning om bolig og ulike fagområder	Svar på spørsmålet: «I hvilken grad opplever du at kommunen du representerer mottar samordnet råd og veiledning fra statsforvalteren om bolig og fagområdet helse og omsorg? ... sosiale spørsmål? ... rus og psykisk helse? ... barnevern? ... arbeidsliv? ... boligrådgivning? ... kommuneøkonomi? ... kommunal planlegging? ... kriminalomsorg? Svaralternativene indikerer gradering	Spørreundersøkelse til kommuner (rådmenn)
2.4	Grad av samordnet møter/konferanser	Svar på spørsmålet: «I hvilken grad opplever du at kommunen du representerer deltar i møter/konferanser om overlappende tema, men i separat regi av Husbanken og statsforvalteren?»	Spørreundersøkelse til kommuner (rådmenn)
Samordning av boligsosiale oppgaver			
2.5	Grad av behov for mer samordning	Svar på spørsmålet: «Hvis du tenker på boligsosiale utfordringer, hadde du kunnet løse oppgavene bedre med større grad av samhandling internt i statsforvalteren/Husbanken ... med Husbanken/Statsforvalteren ... med andre statlige aktører?»	Spørreundersøkelse til SF/HB
2.6	Grad av opplevd samordning	Svar på spørsmålet: «Tenk tilbake på det siste året. I hvilken grad er du enig i følgende påstand: Det er god samhandling mellom statsforvalter og Husbanken i regionen jeg representerer.»	Spørreundersøkelse til SF/HB
2.7	Grad av opplevd dobbeltarbeid	Svar på: «Tenk tilbake på det siste året. I hvilken grad er du enig i følgende påstand: Det er lite dobbeltarbeid mellom Husbanken og statsforvalter i regionen jeg representerer.»	Spørreundersøkelse til SF/HB

VC.3 Indikatorer knyttet til delmål 3

Tabell C-3 har vi listet opp underindikatorerne samt hvilke spørsmål som ligger til grunn og målekilde. Det er viktig å påpeke at de kvantitative indikatorene som det vises til i tabellen vi bli supplert med øvrige kvantitative data og kvalitative data og vurderinger som samles inn via intervjuer – slik at de kvantitative og kvalitative funnene ses i sammenheng.

Tabell C-3 Underindikatorer for å måle delmål 3 «En mer effektiv oppgaveløsning»

Nr	Under-indikator	Måleenhet	Målekilde
Udekket behov			
3.1	Grad av opplevd behov for mer samordning med tanke på tilsyn/klager	Svar på spørsmålet: «Større grad av samordning av råd og veiledning fra statsforvalteren og Husbanken vil redusere antall tilsyns- og klagesaker.»	Spørreundersøkelse til HB og SF
Kostnadseffektivitet			
3.2	Grad av opplevd kostnads-effektivitet i SF og HB	Svar på spørsmålet: «De boligsosiale rådgivings- og veiledningsoppgavene som omfattes av forsøket er kostnadseffektive.»	Spørreundersøkelse til HB og SF
3.3	Grad av opplevd kostnads-effektivitet i kommunene	Svar på spørsmålet: «I hvilken grad er kommunens arbeid med boligsosiale problemstillinger kostnadseffektivt?»	Spørreundersøkelse til kommunene
Formålseffektivitet			
3.4	Grad av opplevd formåls-effektivitet i plasseringen av de boligsosiale rådgivnings- og veiledningsoppgavene	Svar på spørsmålet: «Tenk på de boligsosiale rådgivings- og veiledningsoppgavene som omfattes av forsøket og hvem som løser disse oppgavene i regionen du representerer. Vil du si at oppgavene er plassert på et formålseffektivt sted?»	Spørreundersøkelse til HB og SF

VC.4 Indikatorer knyttet til kommunenes aktiviteter

Tabell C-4 oppsummerer alle identifiserte kvantitative indikatorer som fanger opp kommunenes aktiviteter og respons i nullpunktsmålingen. I neste delkapittel vil vi presentere resultatene fra spørreundersøkelsene for et utvalg av indikatorene.

Tabell C-4 Underindikatorer for å måle endringer i kommunenes aktiviteter

Nr.	Under-indikator	Måleenhet	Målekilde
Kommunenes vurdering av hvorvidt de ser bolig og tjenester i sammenheng			
4.1	Grad av sammenheng mellom bolig og tjenester	Svar på spørsmålet: «I hvilken grad opplever du at kommunen du representerer ser bolig og tjenester i sammenheng?»	Spørreundersøkelse til kommuner
4.2	Grad av sammenheng mellom bolig og konkrete tjenester	Svar på spørsmålet: «hvilken grad vil du si at boligsosiale utfordringer hensyntas i ... NAV/sosialtjenesten ... barnevernet ... helse- og omsorgssektoren ... rus og psykiatri ... opplæringssektoren?» Svaralternativene indikerer gradering	Spørreundersøkelse til kommuner
Kommunenes vurdering av hvorvidt målgrupper får dekket boligsosiale behov			
4.3	Graden boligsosiale behov er dekket for ulike risikogrupper	Svar på spørsmålet: «I hvilken grad vil du si at følgende målgrupper får dekket sitt boligsosiale behov i kommunen du representerer? Personer ... med rus og psykiatri-lidelser (ROP-lidelser) ... med psykisk utviklingshemming ... med fysisk utviklingshemming ... som kommer ut av fengsel ... som kommer fra barneverns- eller ettervernsinstitusjon ... som er økonomisk vanskeligstilte» Svaralternativene indikerer gradering	Spørreundersøkelse til kommuner
Kunnskap i kommunene			
4.4	Oversikt over innbyggernes bosituasjon	Svar på spørsmålet: «Har kommunen oppdatert oversikt over ... bosituasjonen til alle unge som blir skrevet ut av barnevernsinstitusjon de neste tre månedene (som hadde din kommune som oppholdskommune forut for institusjonsopphold)? ... bosituasjonen til alle personer som blir skrevet ut av rus- og psykiatriinstitusjon de neste tre månedene (som hadde din kommune som oppholdskommune forut for institusjonsopphold)? ... bosituasjon for enslige mindreårige flyktninger?»	Spørreundersøkelse til kommuner
Forankring av boligsosialt arbeid (boligsosial suksessfaktor)			
4.5	Grad av forankring	Svar på spørsmålet: «I hvilken grad vil du si at boligsosialt arbeid i kommunen du representerer er forankret i kommunestyret?». Svaralternativene indikerer gradering	Spørreundersøkelse til kommuner

Overordnet kommunal strategi (boligsosial suksessfaktor)

4.6	Inkludering av boligsosiale utfordringer i overordnede planer	Svar på spørsmålet: «Inngår boligsosiale utfordringer som en tematikk i kommunens overordnede planer? Med kommunens overordnede planer menes planstrategi, kommuneplanens deler, økonomiplan og planprogram.»	Spørreundersøkelse til kommuner
-----	---	---	---------------------------------

Kompetanse og kapasitet (boligsosial suksessfaktor)

4.7	Grad av kompetanse og kapasitet	Svar på spørsmålet: «I hvilken grad opplever du at kommunen du representerer har tilstrekkelig med kompetanse til å møte boligsosiale utfordringer og å se bolig og tjenester i sammenheng? ... kapasitet (antall ansatte) til å møte boligsosiale utfordringer og å se bolig og tjenester i sammenheng?»	Spørreundersøkelse til kommuner
-----	---------------------------------	---	---------------------------------

Brukermedvirkning (boligsosial suksessfaktor)

4.8	Grad av brukermedvirkning i planverk	Svar på spørsmålet: «I hvilken grad involverer kommunen brukere og/eller representanter for brukere i utformingen av kommunale planer og strategier som omhandler boligsosiale utfordringer?»	Spørreundersøkelse til kommuner
4.9	Grad av brukermedvirkning i bolig- og tjenestetilbud	Svar på spørsmålet: «I hvilken grad involverer kommunen du representerer brukere og/eller representanter for brukere i utformingen av bolig- og tjenestetilbud?»	Spørreundersøkelse til kommuner

Kommunens bruk av virkemidler

4.1 0	Bruk av modeller for å øke eierandelen	Svar på spørsmålet: «Har kommunen du representerer benyttet leie-til-eie-modeller for å øke eierandelen til barnefamilier? ... uføre?» Svaralternativene indikerer gradering	Spørreundersøkelse til kommuner
4.1 1	Bruk av modeller for å øke leieandelen	Svar på spørsmålet: «Tenk tilbake på det siste året. Har kommunen du representerer ... inngått tilvisningsavtaler om utleieboliger med private aktører? ... benyttet Housing First eller lignende metoder for å motvirke bostedsløshet?» Svaralternativene indikerer gradering	Spørreundersøkelse til kommuner

Kommunenes bruk av Husbankens økonomiske virkemidler

4.1 2	Bruk av startlån	Andel husholdninger som mottar startlån	Husbankens statistikk
----------	------------------	---	-----------------------

4.1 3	Bruk av bostøtte	Andel husholdninger som mottar bostøtte	Husbankens statistikk
4.1 4	Bruk av lån og tilskudd til utleieboliger	Antall utleieboliger finansiert med lån eller tilskudd som andel av husholdninger	Husbankens statistikk
4.1 5	Bruk av investerings-tilskudd til omsorgsboliger og sykehjem	Antall omsorgsboliger og sykehjems plasser med tilsagn om tilskudd per 1000 innbygger	Husbankens statistikk
4.1 6	Bruk av lån til boligkvalitet	Antall lån til boligkvalitet som andel av husholdninger	Husbankens statistikk
Effekt av veiledning			
4.1 7	Grad av opplevd effekt av egen veiledning	Svar på spørsmålet: «Tenk på det siste året. I hvilken grad opplever du at råd og veiledning til kommunene fører til at kommunene tar mer boligsosiale hensyn i planarbeidet? ... at kommunene ser bolig og tjenester i sammenheng?»	Spørreundersøkelse til SF og HB

VC.5 Indikatorer knyttet til boligsosiale effekter

Tabell C-5 Underindikatorer for å måle endringer i boligsosiale effekter

Nr	Underindikator	Måleenhet	Målekilde
Flere skal kunne eie egen bolig			
5.1	Boligeie	Andelen husholdninger som bor i eid bolig	Statistisk sentralbyrå ⁴⁰
5.2	Barnefamilier i trangbodd leid bolig	Andel barnefamilier med lav inntekt, som leier og bor trangt	Husbankens Boligsosial monitor
5.3	Uføre som bor hos foreldre	Andel uføre som bor hjemme hos foreldre	Husbankens Boligsosial monitor
5.4	Uføre som bor i leid bolig	Andel uføre som bor i leid bolig	Husbankens Boligsosial monitor
Vurdering av i hvilken grad boligsosialt behov er dekket			

⁴⁰ Eie- og leieforhold (11084: Husholdninger, etter region, statistikkvariabel, år og eierstatus)

5.5	Alle målgrupper	<p>I hvilken grad følgende målgrupper har boligsosiale behov og får dekket sitt behov:</p> <p>Personer med rus- og psykiatriske lidelser (ROP-lidelser).</p> <p>Personer med psykisk utviklingshemming.</p> <p>Personer med fysisk utviklingshemming.</p> <p>Personer som kommer ut av fengsel.</p> <p>Personer som kommer fra barnevern.</p> <p>Personer som er økonomisk vanskeligstilte.</p>	Spørreundersøkelse til kommuner
5.6	Alle målgrupper	<p>I hvilken grad involverer kommunen du representerer brukere og/eller representanter for brukere i utformingen av bolig- og tjenestetilbud*</p>	Spørreundersøkelse til kommuner

**Vi dekker også brukermedvirkning under endringer i kommunenes aktiviteter og addisjonalitet. Vi har valgt å ta det med begge steder fordi mer brukermedvirkning både kan være en respons på forsøket og ha en verdi i seg selv for brukerne.*

Vedlegg D. Overordnede betraktninger om forsøket

I intervju har kommunene uttrykt ulike betraktninger om forsøket overordnet sett, eller temaer som berører mer enn ett delmål. Betraktningene er ikke nødvendigvis representative for alle kommuner.

D.1 Et utvalg kommuners betraktninger om forsøket

Overordnet om forsøket

I intervju er det en kommune i forsøksområdet som oppgir at de ikke har sett noen store gevinster av oppgaveoverføringen. Videre uttrykker denne kommunen en bekymring for at Husbanken vil bli passiv og at det er sentralt å ha søkelys på målet om boligsosiale resultater for innbyggerne fremfor en samordnet stat. En annen kommune i forsøksområdet uttrykker at de er positive til en oppgaveoverføring, blant annet fordi det er fornuftig å organisere det boligsosiale arbeidet hos statsforvalteren da de jobber med flere tjenester.

Delte meninger om oppgaveoverføringen blant et utvalg kommuner i forsøksområdet

Blant kommunene i forsøksområdet er det ifølge spørreundersøkelsen (sluttevalueringen) flest som oppgir at de enten ikke vet eller at de i noen grad er enig i at kommunen de representerer er fornøyd med at statsforvalter istedenfor Husbanken gir råd og veiledning om boligsosiale problemstillinger. Resultatene tyder på at flere kommuner opplever at de ikke har tilstrekkelig kunnskap til å vurdere om de er fornøyd med oppgaveoverføringen eller ikke. Det er likevel flere kommuner som er positiv til endringen, som svarer at de i (svært) stor grad er fornøyd, enn de som oppgir at de i (svært) liten grad er fornøyd.

Formålet med oppgaveoverføringen er å oppnå de tre delmålene og målet om bedre boligsosiale resultater. Blant kommunene i forsøksområdet er det flest som oppgir at de forventer at oppgaveoverføringen har bidratt mest til bedre boligsosiale effekter, etterfulgt av et mer samlet og styrket fagmiljø på regionalt statlig nivå. Flest kommuner i forsøksområdet har rangert en mer samordnet stat som det oppgaveoverføringen har bidratt minst til, etterfulgt av en mer effektiv oppgaveløsning på kommunalt og statlig nivå.

Delte meninger om oppgaveoverføring blant et utvalg kommuner utenfor forsøksområdet

To kommuner utenfor forsøksområdet uttrykker en positiv holdning til ideen om oppgaveoverføring. En av disse kommunene ser potensialet i å samordne boligpolitikken med ulike fagområder for en mer koordinert innsats. De mener at statsforvalteren kan spille en viktig rolle i å sikre denne koordineringen og opprettholde de lange linjene i arbeidet. Kommunen peker også på et behov for mer helhetlige kartlegginger av behov for tiltak, i motsetning til de mer fragmenterte tilnærminger som praktiseres nå. Den andre kommunen påpeker at en oppgaveoverføring kan styrke koordineringen og det helhetlige arbeidet, samt bidra til et sterkere fagmiljø i regional stat. Kommunen ser for seg at samling av ansvar og oppgaver på ett sted kan forenkle koordineringen og være effektiviserende. Selv om regional stat har et tett samarbeid nå, ser kommunen oppgaveoverføring som en mulig løsning for å sikre et varig samarbeid. Denne kommunen påpeker samtidig at en annen organisering på regionalt nivå ikke nødvendigvis gjør at kommunen og dermed de boligsosiale resultatene endrer seg.

To av kommunene utenfor forsøksområdet er negative til oppgaveoverføringen. En av kommunene oppgir at de ikke ønsker en overføring av oppgaver og argumenterer for at den boligsosiale kompetansen bør samles på ett sted for å unngå fragmentering og forvirring mellom ulike statlige aktører. Den andre kommunen uttrykker bekymring for at lokal kunnskap kan gå tapt ved en oppgaveoverføring fra Husbanken til statsforvalter. Denne kommunen er bekymret for at statsforvalteren kan påtvinge kommunen tiltak som ikke passer, og verdsetter Husbankens lokale tilstedeværelse og kunnskap.

En kommune i forsøksområdet ser ikke ut til å ha en sterk preferanse for om det er Husbanken eller statsforvalter som har ansvaret.

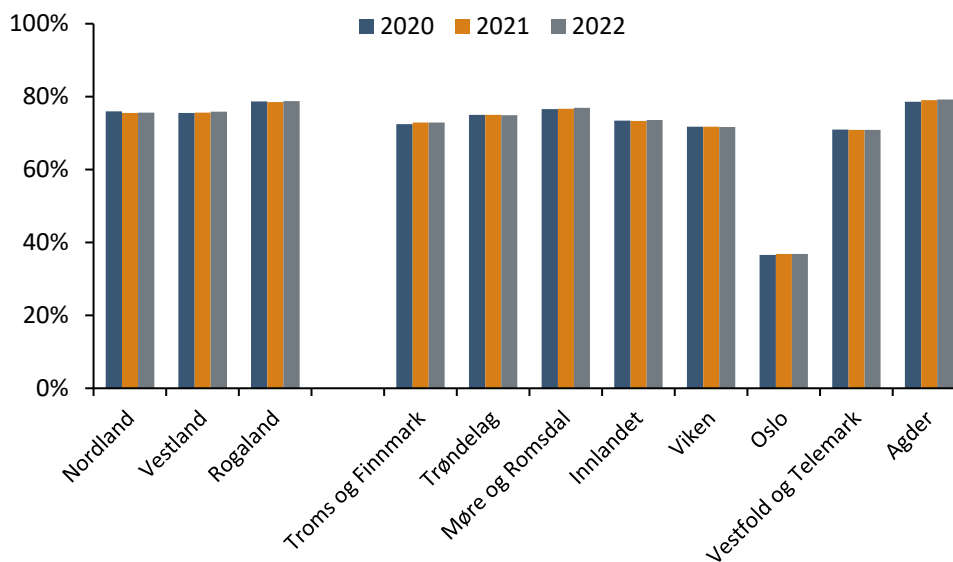
D.2 Mangel på ressurser pekes på som en barriere for måloppnåelse

I intervjuene og gjennom skjema mottatt fra ledere hos statsforvalterembetene, er det flere som påpeker at ressurser er en barriere som kan påvirke flere av delmålene. I Rogaland beskrives det at forsøket har vært underfinansiert gjennom hele forsøksperioden. Dette har ført til at de har måttet finansiere 50 prosent av den ene stillingen over budsjettet til miljøvernavdelingen/miljøverndepartementet i 2023 (i 2022 ble en del av kostnadene dekket over embetets eget budsjett). Det påpekes av ansatte hos statsforvalteren i Rogaland at statsforvalteren har prioritert råd og veiledningsoppgavene høyt og i tråd med oppdraget, og at de derfor har valgt å dekke kostnadene på denne måten. Samtidig uttrykker ansatte hos statsforvalteren i Rogaland at dersom oppgavene skal ligge hos statsforvalteren permanent, må det følge midler som er i tråd med oppgavene.

Vedlegg E. Utvikling i indikatorer om boligsosiale effekter

Andelen husholdninger som bor i eid bolig er tilnærmet uendret. På fylkesnivå finner vi at utviklingen i andelen som bor i en eid bolig har vært stabil i perioden 2020 til 2022, se Figur E-1.

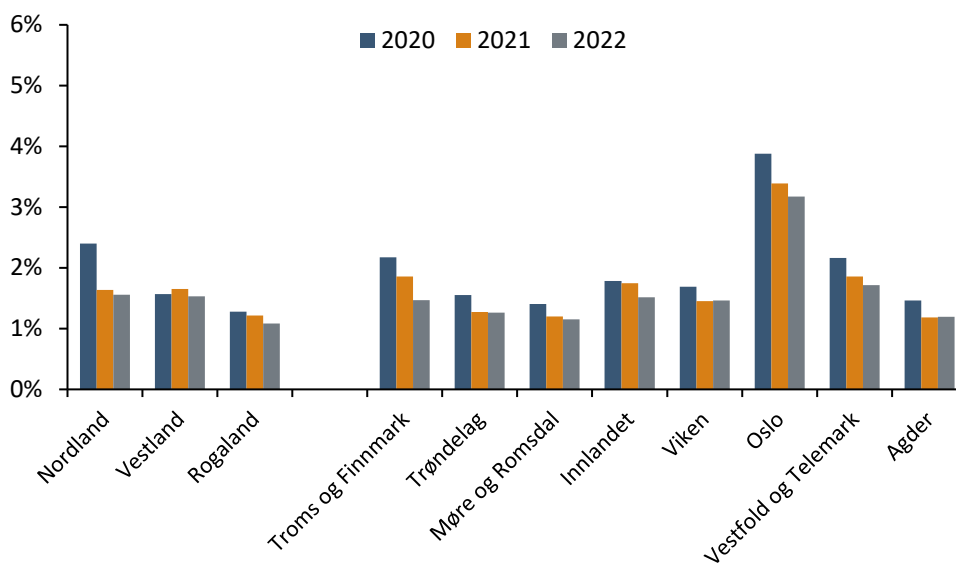
Figur E-1 Andelen husholdninger som bor i eid bolig for årene 2020 til 2022

Kilde: Statistisk sentralbyrå, tabell 11084 – bearbeidet av Menon Economics

Andelen barnefamilier med lav inntekt som leier og bor trangt reduseres i alle fylker i perioden 2020 til 2022, se Figur E-2. Det er ikke en større reduksjon blant forsøksfylkene samlet sett, sammenlignet med øvrige fylker. Største reduksjon finner vi i Nordland, mens det er liten endring i Vestland. Blant fylkene utenfor forsøksområdet har Troms og Finnmark størst reduksjon i andelen barnefamilier med lav inntekt som leier og bor trangt.

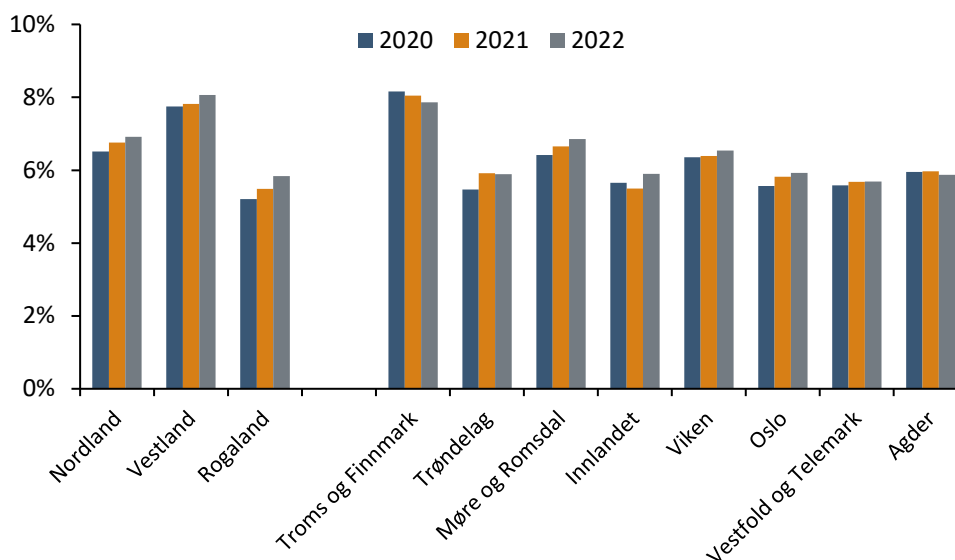
Figur E-2 Andelen barnefamilier med lav inntekt som leier og bor trangt for årene 2020 til 2022

*I figuren er alle fylkene individuelt illustrert, fylkene er estimert ved å ta gjennomsnittet for kommunene i hvert fylke. Kilde: Boligsosial monitor, bearbeidet av Menon Economics

Andelen uføre som bor hjemme hos foreldrene er ikke redusert over tid. Figur E-3 viser at andelen uføre som bor hos foreldrene har økt over tid i flere av fylkene, inkludert forsøksfylkene. Det er kun i Troms og Finnmark, og til dels Agder, at andelen har falt fra 2020 til 2022.

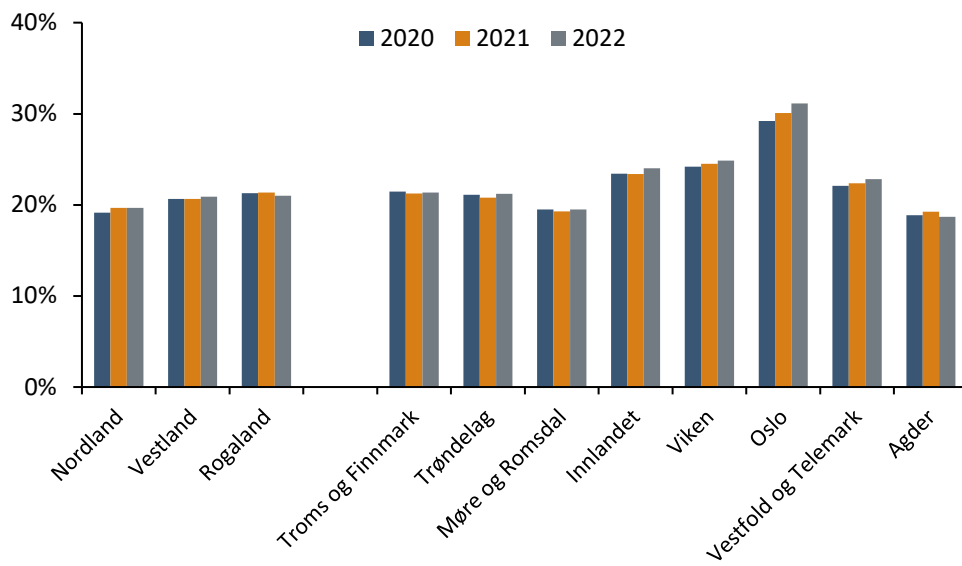
Figur E-3 Andelen uføre som bor hjemme hos foreldrene for årene 2020 til 2022

*I figuren er alle fylkene individuelt illustrert, fylkene er estimert ved å ta gjennomsnittet for kommunene i hvert fylke. Kilde: Boligsosial monitor, bearbeidet av Menon Economics

Andelen uføre som bor i leid bolig er heller ikke redusert i fra forsøket startet opp i 2021. På fylkesnivå finner vi at utviklingen i andelen uføre som bor i en leid bolig har vært stabil i perioden 2020 til 2022, se Figur E-4. For forsøksfylkene finner vi også en stabil utvikling. Oslo er fylket med størst økning i andelen uføre som bor i en leid bolig.

Figur E-4 Andelen uføre som bor i leid bolig for årene 2020 til 2022

*I figuren er alle fylkene individuelt illustrert, fylkene er estimert ved å ta gjennomsnittet for kommunene i hvert fylke. Kilde: Boligsosial monitor, bearbejdet av Menon Economics

Menon Economics analyserer økonomiske problemstillinger og gir råd til bedrifter, organisasjoner og myndigheter. Vi er et medarbeidereiet konsultentselskap som opererer i grenseflatene mellom økonomi, politikk og marked. Menon kombinerer samfunns- og bedriftsøkonomisk kompetanse innenfor fagfelt som samfunnsøkonomisk lønnsomhet, verdsetting, nærings- og konkurranseøkonomi, strategi, finans og organisasjonsdesign. Vi benytter forskningsbaserte metoder i våre analyser og jobber tett med ledende akademiske miljøer innenfor de fleste fagfelt. Alle offentlige rapporter fra Menon er tilgjengelige på vår hjemmeside www.menon.no.